

Justerat tisdagen den 25 september 2007

Inger Linge

Conny Andersson

John Glas

§ 196

Inledning

Ordföranden förklarade sammanträdet öppnat.

Upprop förrättades och närvaro och frånvaro på grund av anmälda förhinder antecknades enligt uppropslistan, bilaga 1.

Fullmäktige godkände de anmälda förhindren.

§ 197

Kungörelse och annonsering

Kungörelsen om fullmäktiges sammanträde utsändes den 30 augusti 2007 till fullmäktiges ledamöter och ersättare samt länsstyrelsen. Kungörelsen anslogs samma dag på landstingets anslagstavla.

Föredragningslistan infördes den 31 augusti och den 3 september 2007 i de tidningar där enligt fullmäktiges beslut annonsering ska ske.

Tillägg till föredragningslista anslogs den 7 september 2007 på landstingets anslagstavla och utsändes samma dag till fullmäktiges ledamöter och ersättare.

Det antecknades att sammanträdet kungjorts i laga ordning.

§ 198

Justering

Att tillsammans med ordföranden justera sammanträdet protokoll utsågs förste och andre vice ordföranden.

Protokollet skall justeras senast tisdagen den 25 september 2007.

§ 199

Val av sekreterare m. m. i landstingsfullmäktige

Efter förslag från ordföranden beslutade fullmäktige

att utöka presidiet med ytterligare en sekreterarfunktion

att som ersättare för fullmäktiges sekreterare för tiden t o m den 31 oktober 2007 välja Jan Vikenheim.

§ 200**Anmälan av landstingsstyrelsens beslut om slutrapport Miljö Steg 4**

LS 0704-0386

Anf. 1-2

I ärendet yttrade sig landstingsråden Gustav Andersson och Raymond Wigg.

Efter förslag från ordföranden beslutade fullmäktige

att lägga anmälan till handlingarna.

§ 201**Anmälan av landstingsstyrelsens beslut om uppföljning av Landstingets handikappprogram**

LS 0611-1880

Anf. 3-28

I ärendet yttrade sig Lena-Maj Anding, landstingsrådet Stig Nyman, Åke Askensten, Juan Carlos Cebrian, Carl-Anders Ifvarsson, Håkan Jörnehed, landstingsrådet Dag Larsson, Raymond Svensson samt landstingsråden Lars Joakim Lundquist, Ingela Nylund Watz, Gustav Andersson och Birgitta Rydberg.

Efter förslag från ordföranden beslutade fullmäktige

att lägga anmälan till handlingarna.

§ 202**Anmälan av revisorernas augustirapport**

LS 0708-0864

Anf. 29-32

I ärendet yttrade sig Åke Askensten, landstingsrådet Chris Heister, revisorskollegiets ordförande Georg Jönsson samt landstingsrådet Ingela Nylund Watz.

Efter förslag från ordföranden beslutade fullmäktige

att lägga anmälan till handlingarna.

§ 203**Delårsbokslut 2007 (förslag 53)**

LS 0704-0375

Anf. 33-80

I ärendet yttrade sig landstingsråden Chris Heister, Ingela Nylund Watz och Birgitta Rydberg, Thomas Magnusson, Viviann Gunnarsson, landstingsrådet Gustav Andersson, Pia Lidwall, landstingsråden Maria Wallhager, Dag Larsson och Lars Dahlberg, Yvonne Blombäck, Åke Askensten, landstingsrådet Christer G Wennerholm, Lennart Rohdin, Björn Sigurdsson, samt Mats Skoglund.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till s- och v-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen

3) bifall till mp-ledamotens reservation i landstingsstyrelsen

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag.

att fastställa delårsbokslutet för 2007

att uppdra till landstingsstyrelsen att analysera de ekonomiska effekterna på den samlade sjukvården med anledning av de prognoser som avlämnats i denna delårsrapport och utifrån denna utredning fatta erforderliga beslut.

RESERVATIONER

Reservation mot fullmäktiges beslut anfördes dels av s- och v-ledamöterna och dels av mp-ledamöterna till förmån för respektive reservationer i landstingsstyrelsen.

§ 204

Uppdrag i budget 2006 att efter utredning och uppföljning föreslå en ny ordning för fördelning av landstingsstyrelsens forskningsanslag (förslag 54)

LS 0601-0104

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anse ärendet avslutat genom de åtgärder som vidtagits.

§ 205

Investeringar för operationsavdelningar vid Danderyds sjukhus AB, Karolinska Universitetssjukhuset Huddinge, Södersjukhuset AB och Södertälje sjukhus (förslag 55)

LS 0609-1628

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att uppdra åt Södersjukhuset AB att i enlighet med direktiv ta fram förstudie för ny byggnad med operationsavdelning Förstudien ska senast den 31 oktober 2007 föreläggas landstingsstyrelsen inför beslut om fortsatt programarbete

att uppdra åt Danderyds sjukhus AB att i enlighet med direktiv ta fram förstudie för ny byggnad med operationsavdelning. Förstudien ska senast den 31 oktober 2007 föreläggas landstingsstyrelsen inför beslut om fortsatt programarbete

att uppdra åt Södertälje sjukhus att i enlighet med direktiv ta fram förstudie för ombyggnad av operationsavdelning. Förstudien ska senast den 31 oktober 2007 föreläggas landstingsstyrelsen inför beslut om fortsatt programarbete

att uppdra åt Karolinska Universitetssjukhuset att i enlighet med direktiv ta fram förstudie för i första hand ombyggnad av operationsavdelning vid Huddinge sjukhus.

Förstudien ska senast den 31 oktober 2007 föreläggas landstingsstyrelsen inför beslut om fortsatt programarbete.

§ 206

Modell för samverkan mellan Stockholms läns landsting och länets pensionärsorganisationer (förslag 56)

LS 0706-0644

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anta modell för samverkan med pensionärsorganisationerna inom landstingsstyrelsens verksamhetsområde

att instruktion för pensionärsrådet, beslutad i landstingsstyrelsen den 24 oktober 2000 och reviderad i landstingsstyrelsen den 17 december 2002, skall upphöra att gälla

att uppdra åt förvaltningar och bolag inom Stockholms läns landsting att i samråd med länets pensionärsorganisationer utveckla former för samverkan med pensionärsorganisationerna enligt modell. De organisationer som avses är: Pensionärernas Riksorganisation (PRO), Sveriges Pensionärsförbund (SPF), Sveriges Pensionärers Riksförbund (SPRF) samt Svenska KommunalPensionärers Förbund (SKPF)

att arvodering av ledamöter och ersättare i pensionärsrådet skall ske i enlighet med förslag till beslut från arvodesberedningen som därefter fastställs av landstingsfullmäktige

att modell för samverkan mellan Stockholms läns landsting och länets pensionärsorganisationer skall gälla från och med den 1 oktober 2007 och tills vidare. Parterna har möjlighet att påkalla förändringar av samverkansmodellen bland annat beroende på organisationsförändringar.

§ 207

Program för att förebygga, bemöta och följa upp våld och hot i arbetsmiljön (förslag 57)

LS 0509-1630, LS 0602-0407

Anf. 81-84

I ärendet yttrade sig Håkan Jörnehed, landstingsrådet Maria Wallhager samt Kaija Olausson.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att fastställa program för att förebygga, bemöta och följa upp våld och hot i arbetsmiljön

att uppdra åt landstingets ombud vid bolagsstämmor med berörda aktiebolag att besluta om programmet i enlighet med fullmäktiges beslut.

§ 208**Modell för samverkan mellan Stockholms läns landsting och länets handikapporganisationer (förslag 58)**

LS 0706-0710

Anf. 85-89

I ärendet yttrade sig Håkan Jörnehed, landstingsrådet Stig Nyman samt Lena-Maj Anding.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att inom landstingsstyrelsens verksamhetsområde anta den modell för samverkan med handikapporganisationerna som redovisas i detta ärende

att uppdra till förvaltningar och bolag inom Stockholms läns landsting att i samråd med länets handikapporganisationer utveckla former för samverkan med handikapporganisationerna enligt med detta ärende. De organisationer som avses är Handikapporganisationernas Samarbetsorgan i Stockholm (HSO), De handikappades riksförbund Stockholms läns distrikt (DHR) och SRF Stockholm och Gotlands län (SRF)

att arvoderingen av ledamöter och ersättare i samverkansrådet sker i enlighet med förslag till beslut från arvodesberedningen som därefter fastställs av landstingsfullmäktige

att modell för samverkan mellan Stockholms läns landsting och länets handikapporganisationer skall gälla från och med den 1 oktober 2007 och tills vidare. Parterna har möjlighet att påkalla förändringar av samverkansmodellen bland annat beroende på organisationsförändringar.

§ 209**Betalning för multifokala linser vid starroperationer (förslag 59)**

LS 0705-0541

Anf. 90-107

I ärendet yttrade sig Lena-Maj Anding, landstingsråden Filippa Reinfeldt, Lars Joakim Lundquist och Birgitta Sevefjord, Anders Lönnberg, landstingsråden Ingela Nylund Watz och Birgitta Rydberg samt Åke Askensten.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall med instämmande av s- och v-ledamöterna till mp-ledamöternas förslag innebärande återremiss av ärendet med följande motivering ” att återremittera ärendet så att det klargörs att beslutet om multifokala linser enbart ska ses som ett beslut där egenfinansieringen motiveras av att den ersätter en kostnad för glasögon samt att beslutet inte under några förhållanden kan tas till intäkt för en mer generell princip om egenfinansiering för bättre vårdkvalitet inom den offentligt finansierade vården.”

Återremissyrkandet togs först upp till behandling.

Ordföranden ställde propositioner om avslag respektive bifall till yrkandet och fann att fullmäktige avslagit återremissyrkandet.
Omröstning genomfördes enligt följande godkända voteringsproposition.

Den som önskar avgöra ärendet idag röstar ja. Den som ej vill röstar nej. Om en tredjedel av ledamöterna röstat nej har fullmäktige beslutat återremittera ärendet.

Efter omröstningen konstaterade ordföranden att sammanräkningstablan visade 85 ja-röster, 62 nej-röster och att 2 ledamöter varit frånvarande vilket innebar att minst en tredjedel av ledamöterna hade bifallit återremissyrkandet.
Hur ledamöterna röstade framgår av bilaga 2.

BESLUT

Fullmäktige beslutade

att återremittera ärendet.

§ 210

Besvarande av frågor

LS 0709-0927

Anf. 108-167

- 1) Dag Larsson (s) till landstingsrådet Filippa Reinfeldt: Anser sjukvårdslandstingsrådet att det är rimligt att vårdcentralerna i områden med högst ohälsotal förlorar mest på det nya ersättningssystemet i sjukvården?
- 2) Birgitta Sevefjord (v) till landstingsrådet Birgitta Rydberg: Anser du att det är lämpligt att Aleris aktivt deltar i psykiatriöversynen, samtidigt som de lagt utmaningar på delar av allmänpsykiatrin och barn- och ungdomspsykiatrin?
- 3) Åke Askensten (mp) till landstingsrådet Chris Heister: Har landstingsrådet några planer för hur universitetssjukhuset ska finansieras?
- 4) Inger Ros (s) till landstingsrådet Filippa Reinfeldt: Finns det något som kan få det ansvariga landstingsrådet eller alliansen att ompröva beslutet om nedläggning av Jakobsbergs närakut?
- 5) Gunilla Roxby Cromvall (v) till landstingsrådet Christer G Wennerholm: Med anledning av tidningscitat av Johan von Schantz, teknisk direktör på SL, om att sjuka förare inte ska få ställa till förseningar för stockholmarna, vill jag fråga om du instämmer i Sekos krav på ursäkt av Johan von Schantz?
- 6) Viviann Gunnarsson (mp) till landstingsrådet Christer G Wennerholm: Har den tidigare policyn att inte tillåta försäljning innanför spärrarna frångåtts?
- 7) Staffan Holmberg (s) till landstingsrådet Chris Heister: Delar landstingsstyrelsens ordförande uppfattningen att landstingsfullmäktige har valt att inrätta ett begränsat antal landstingsrådsposter, med vilka följer formellt definierade befogenheter och ansvar?
- 8) Birgitta Sevefjord (v) till landstingsrådet Filippa Reinfeldt: Kommer du att se till att personal inom privatdriven vård som finansieras med skattemedel också ska omfattas av meddelarfrihet?

9) Björn Sigurdsson (mp) till landstingsrådet Gustav Andersson: Anser landstingsrådet att han gör tillräckligt för att landstinget ska nå målet om 25% ekologisk mat till år 2011?

10) Ingela Nylund Watz (s) till landstingsrådet Chris Heister: Kommer landstingets bidrag till Novum forskningspark att finnas kvar på nuvarande nivå även de närmaste åren?

11) Håkan Jörnehed (v) till ordföranden i programberedning 1, Pia Lidwall: Kommer stängningen av Jakobsbergs närakut att medföra att även direktintaget till den geriatriska avdelningen på Jakobsbergs sjukhus försvinner?

Frågorna antecknades som besvarade.

§ 211

Motion 2005:30 av Sonia Lunnegård m fl (kd) om rättvisemärkt kaffe och te (förslag 60)

LS 0510-1775

Anf. 168-191

Ärendet återremitterades vid fullmäktiges sammanträde den 17 april 2007.

I ärendet yttrade sig Aram El Khoury, Anna Kettner, Kaija Olausson, Håkan Jörnehed, landstingsrådet Chris Heister, Viviann Gunnarsson, Olov Lindquist, Lena Appelgren samt landstingsrådet Stig Nyman.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till s-, v- och mp-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

Begärd omröstning genomfördes enligt följande godkända voteringsproposition.

Den som bifaller landstingsstyrelsens förslag röstar ja. Den det ej vill röstar nej. Vinner nej har fullmäktige beslutat enligt förslag s-, v- och mp-ledamöternas förslag.

Efter omröstningen konstaterade ordföranden att sammanräkningstablan visade 84 ja-röster, 60 nej-röster och att 5 ledamöter varit frånvarande.

Hur ledamöterna röstade framgår av bilaga 3.

Filippa Reinfeldt meddelade att hon skulle ha deltagit i voteringen om ringsignalen för kallelse till votering hade fungerat korrekt och att hon då skulle ha röstat ja.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag.

att anse motionen besvarad.

RESERVATION

Reservation mot fullmäktiges beslut anfördes av s-, v- och mp-ledamöterna till förmån för den gemensamma reservationen i landstingsstyrelsen.

§ 212**Motion 2006:11 av Peter Bondesson (fp) om att tillämpa ISO 9000 och Fair Trade inom landstinget (förslag 61)**

LS 0605-0950

Anf. 192-198

Ärendet återremitterades vid fullmäktiges sammanträde den 15 maj 2007.

I ärendet yttrade sig Olov Lindquist, Håkan Jörnehed, Agnetha Boström, Hans Lindqvist, Anna Kettner samt landstingsråden Raymond Wigg och Chris Heister.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till s-, v- och mp-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag.

att anse motionen besvarad.

RESERVATION

Reservation mot fullmäktiges beslut anfördes av s-, v- och mp-ledamöterna till förmån för den gemensamma reservationen i landstingsstyrelsen.

§ 213**Motion 2006:19 av Gertrud Brorsson (mp) om att anpassa landstingspolitikernas arvoden till nutid (förslag 62)**

LS 0608-1415

Anf. 199-203

I ärendet yttrade sig Åke Askensten, Mats Skoglund samt landstingsrådet Chris Heister.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till av v-ledamöterna vid sammanträdet framlagt förslag innebärande "att landstingsfullmäktige inför nästa mandatperiod beslutar utreda alternativ till nuvarande arvodering av landstingsråd och gruppleddare. Utredningen och beslut i frågan bör fattas i god tid före nästa mandatperiod."

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att avslå motionen.

RESERVATION

Reservation mot fullmäktiges beslut anfördes av v- ledamöterna till förmån för det egna framlagda förslaget.

§ 214

Motion 2005:20 av Birgitta Rydberg och Maria Wallhager (fp) om förbättringar av den psykiatriska vården (förslag 63)

LS 0505-0821

Anf. 204-213

I ärendet yttrade sig Anna Attergren Granath, Maj-Len Eklund samt landstingsråden Birgitta Sevefjord, Raymond Wigg, Dag Larsson och Birgitta Rydberg.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till s-, v- och mp-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag.

att anse motionen besvarad.

RESERVATION

Reservation mot fullmäktiges beslut anfördes av s-, v- och mp-ledamöterna till förmån för den gemensamma reservationen i landstingsstyrelsen.

§ 215

Vissa val och fyllnadsval samt *bordlagda val m m* (förslag 64)

LS 0610-1661, 1777, 0611-1936, 1958, 0702-0128, 0244, 0247, 0703-0255, 0340, 0364, 0704-0378, 0391, 0407, 0427, 0705-0455, 0491, 0547, 0706-0597, 0633, 0641, 0645, 0708-0783, 0788, 0789, 0804, 0821, 0859, 0709-0887

Fullmäktige beslutade att medge befrielse för Christian Fischerström från uppdragen som ersättare i fullmäktige, valkrets 3 och ersättare i sjukvårdsstyrelse Mitt, för Anna Littmarck (mp) från uppdraget som ledamot i sjukvårdsstyrelse Norr samt för Britt-Marie Norelius (fp) från uppdragen som ersättare i fullmäktige, vakrets NV och personlig ersättare i Mälardalsrådet.

Fullmäktige valde enligt valberedningens förslag

Länsrätten intill utgången av 2010

Nämndemän

m	Hanna Törnberg	(efter Bernt Rehnström)
m	Madeleine Kock	(efter Niklas Kristoffersson)
m	Marie Kooli	(efter Sture Hagström)
m	Birgitta Forsgren	(efter Marianne Löthner)
s	Anna-Karin Wallberg	(efter Iris Johnsson)
s	Chadi Bellan	(efter Nils Thulén)
s	Tekola Worku	(efter Jon Åström Gröndahl)
s	Lars Nopp	(efter Kerstin Frostberg)

Länsrätten, fastighetstaxeringsmål t o m 30 juni 2013

Nämndemän

m	Elisabet Björkholm
---	--------------------

Svea Hovrätt intill utgången av 2010

Nämndeman

m	Lena Ohlsson	(efter Stefan Pettersson)
---	--------------	---------------------------

Skattenämnden för skattekontor 2 intill utgången av 2010

Ledamöter

m	Claes Bäckdahl	
m	Christina Aspling	
s	Maria Norbell	(efter Sonny Danielsson)

Skattenämnden för skattekontor 3 intill utgången av 2010

Ledamöter

m	Isak Larsson	
m	Lill Stonegård	
m	Stig Nordin	
s	Gustav Pettersson	(efter Susanne Lindberg Elmgren)

Skattenämnden för storföretagsskattekontoret intill utgången av 2010

Ledamöter

m	Gunnar Dubois	(efter Ingvar Jacobsson)
---	---------------	--------------------------

Fullmäktige beslutade enligt valberedningens förslag att bordlägga val av
en ersättare i sjukvårdsstyrelse Mitt efter Christian Fischerström (m)
en ledamot i sjukvårdsstyrelse Norr efter Anna Littmarck (mp)
en personlig ersättare i Mälardalsrådet efter Britt-Marie Norelius (fp)
en suppleant i styrelsen för SLL Internfinans AB (-)
en ledamot och en suppleant i Stiftelsen Centrum för Molekylär Medicin (-)
tre ledamöter i skattenämnden för skattekontor 1 efter Shafqat Khatana (s) och Martin
Edward (s) samt 1 (mp)-plats
femton ledamöter i skattenämnden för skattekontor 2 efter Åke Frodin (m), Monika
Kurin (s) samt 6 (v)-platser och 7 (mp)-platser
fjorton ledamöter i skattenämnden för skattekontor 3 efter Marcin Zakowicz (m) samt
ytterligare 1 (m), efter Kerstin Hansson Escobedo (fp) samt 4 (v) och 7 (mp)
tre ledamöter i skattenämnden för storföretagsskattekontoret, (mp)
en ledamot i skattenämnden för skattekontor Eskilstuna, (v)
en ledamot i skattenämnden för skattekontor Uppsala, (mp)
femton nämndemän i länsrätten efter Malin Lindberg (m), Marika Makrigianni (m),
Anna-Stina Eklund Wivallius (m), Jan-Edvin Henriksson (m), Fredrik Sawestål (m),
Marianne Liljebladh (m), Eva Jansa (m), Eliza Roszkowska-Öberg (m), Inger Elwin
(fp), Roine Wallin (fp), Klara Spangenberg (fp), Stefan Hirvonen (fp), Rickard Ydrenäs
(fp), Firas Al-Saffar (v) samt Anton Klepke (mp)
två nämndemän i länsrätten, fastighetstaxeringsmål, 1 (fp) och 1 (mp)

Fullmäktige beslutade sedan enligt landstingsstyrelsens allmänna utskotts förslag att
välja

Danderyds sjukhus AB intill slutet av ordinarie bolagsstämma 2008

Ordförande

- Lars Rekke

§ 216

Anmälan av motioner

LS 0709-0931--0936

Nr 2007:37 av Håkan Jörnehed m fl (v) om det ökande khatmissbruket i Stockholms
län och landstingets insatser

Nr 2007:38 av Jan Strömdahl (v) om att landstinget bör upphöra med inköp av
buteljerat vatten

Nr 2007:39 av Lars Dahlberg och Anna Kettner (s) om kapacitetsstarka tvärförbindelser

Nr 2007:40 av Åke Askensten m fl (mp) om stopp för inköp av flaskvatten

Nr 2007: 41 av Raymond Wigg m fl (mp) om lika villkor för hantering av vinster/överskott i skattefinansierad hälso- och sjukvård oavsett driftsform

Nr 2007:42 av Lena-Maj Anding m fl (mp) om effektivare stöd i hjälpmedelsförskrivning

Motionerna remitterades till landstingsstyrelsen för beredning

§ 217

Bordlagd interpellation 2007:40 av Raymond Wigg (mp) om arbetet för våldsutsatta kvinnor

LS 0704-0400

Anf. 214-219

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för sjukvårdsfrågor. Fullmäktige medgav den 17 april att interpellationen fick ställas. Interpellationen bordlades vid fullmäktiges sammanträde den 15 maj och den 12 juni 2007.

Svar på interpellationen, se bilaga 4.

Landstingsrådet Birgitta Rydberg hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig landstingsråden Raymond Wigg och Birgitta Rydberg, Gunilla Roxby Cromvall samt Kristina Söderlund.

§ 218

Bordlagd interpellation 2007:62 av Helene Sigfridsson (mp) om avgift för barnsjukvård

LS 0705-0507

Interpellationen är återtagen av interpellanten.

§ 219

Interpellation 2007:68 av Anna Kettner (s) om avtal mellan Stockholms läns landsting och staten angående Citybanan

LS 0706-0584

Anf. 220-224

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för finansfrågor. Fullmäktige medgav den 12 juni 2007 att interpellationen fick ställas.

Svar på interpellationen, se bilaga 5.

Landstingsrådet Chris Heister hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig Anna Kettner, landstingsrådet Chris Heister samt Björn Sigurdsson.

§ 220**Interpellation 2007:69 av Raymond Wigg (mp) om villkoren för privatiseringen av Naturbruksgymnasierna Berga och Säbyholm**

LS 0706-0585

Anf. 225-235

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för utbildningsfrågor. Fullmäktige medgav den 12 juni 2007 att interpellationen fick ställas.

Svar på interpellationen, se bilaga 6.

Landstingsrådet Stig Nyman hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig landstingsråden Raymond Wigg och Stig Nyman, Raymond Svensson, landstingsrådet Ingela Nylund Watz, Jan Wattsgård samt Folke Nässla.

§ 221**Interpellation 2007:70 av Johan Sjölander (s) om privatiseringar i sjukvården**

LS 0706-0586

Fullmäktige beslutade att bordlägga besvarandet av interpellationen.

§ 222**Interpellation 2007:71 av Juan Carlos Cebrian (s) om bättre tillgänglighet till Stockholms Syncentral**

LS 0706-0587

Anf. 236-240

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för sjukvårdsfrågor. Fullmäktige medgav den 12 juni 2007 att interpellationen fick ställas.

Svar på interpellationen, se bilaga 7.

Landstingsrådet Lars Joakim Lundquist hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig Juan Carlos Cebrian och landstingsrådet Lars Joakim Lundquist.

§ 223**Interpellation 2007:72 av Peter Andersson (s) om landstingsmajoritetens ambitioner beträffande psykiatri i Stockholms län**

LS 0706-0588

Anf. 241-257

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för psykiatrirfrågor. Fullmäktige medgav den 12 juni 2007 att interpellationen fick ställas.

Svar på interpellationen, se bilaga 8.

Landstingsrådet Birgitta Rydberg hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig Peter Andersson, landstingsrådet Birgitta Rydberg, Mikael Sundesten, Kemo Ceesay, Janet Mackegård, Regiana Hortin, Olov Lindquist samt landstingsråden Raymond Wigg och Birgitta Sevefjord.

§ 224**Interpellation 2007:73 av Birgitta Sevefjord (v) om busskaoset i Orminge**
LS 0706-0590

Anf. 258-261

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för trafikfrågor. Fullmäktige medgav den 12 juni 2007 att interpellationen fick ställas.

Svar på interpellationen, se bilaga 9.

Landstingsrådet Christer G Wennerholm hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig landstingsråden Birgitta Sevefjord och Christer G Wennerholm.

§ 225**Interpellationerna 2007:74 av Mats Skoglund (v) om stängd spärrlinje vid Slussen norra och 2007:75 av Yvonne Blombäck (mp) om spärrsystemet i kollektivtrafiksystemet**
LS 0706-0591, 0706-0593

Anf. 262-268

Interpellationerna är ställda till landstingsrådet för trafikfrågor. Fullmäktige medgav den 12 juni 2007 att interpellationerna fick ställas.

Svar på interpellationerna, se bilaga 10 och 11.

P g a Yvonne Blombäcks frånvarande beviljades Åke Askensten att företräda Blombäck.

Landstingsrådet Christer G Wennerholm hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig Mats Skoglund, Åke Askensten, landstingsrådet Christer G Wennerholm, Jan Strömdahl samt Björn Sigurdsson.

§ 226**Interpellation 2007:76 av Viviann Gunnarsson (mp) om Waxholmsbolagets beställning av nya fartyg för vinterdrift**
LS 0706-0594

Anf. 269-277

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för miljöfrågor. Fullmäktige medgav den 12 juni 2007 att interpellationen fick ställas.

Svar på interpellationen, se bilaga 12.

Landstingsrådet Gustav Andersson hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig Viviann Gunnarsson, landstingsrådet Gustav Andersson, Mikael Freimuth, Lennart Rohdin samt Urban Ryadal.

§ 227**Anmälan av interpellationer**

LS 0709-0894--0903

Nr 2007:77 av Dag Larsson (s) om de borgerligas syn på befolkningsansvaret

Nr 2007:78 av Birgitta Sevefjord (v) om nedläggning av närakuter

Nr 2007:79 av Raymond Wigg (mp) om patientperspektivet på det Nya Karolinska Solna

Nr 2007:80 av Viviann Gunnarsson (mp) om Nya Karolinska Solnas miljöåtgärder m.m.

Nr 2007:81 av Inger Ros (s) om diskriminering av invandrarkvinnor vid förlossning

Nr 2007:82 av Håkan Jörnehed (v) om beslutet att lägga ner Jakobsbergs närakut

Nr 2007:83 av Lena-Maj Anding (mp) om vård och vårdlokaler anpassade för personer med känslighet för elektromagnetisk strålning/elektromagnetiska fält

Nr 2007:84 av Johan Sjölander (s) om landstingets hälsoplan

Nr 2007:85 av Inger Ros (s) om möjligheterna att få dialysvård i Norrtälje och Södertälje

Nr 2007:86 av Dag Larsson (s) om beslutet att inte pröva möjligheten att införa vaccination med Gardasil mot livmoderhalscancer

Interpellationerna skall besvaras vid nästa sammanträde.

Avslutning

Ordföranden avslutade sammanträdet kl 18.30.

Vid protokollet

Peter Freme

Yttranden vid Stockholms läns landstingsfullmäktiges möte den 11 september 2007

§ 200 Anmälan av landstingsstyrelsens beslut om slutrapport Miljö Steg 4

Anförande nr 1

Landstingsrådet **A n d e r s s o n (c)**: Fru ordförande, landstingsfullmäktige! Landstingspolitiken handlar ju om frågor som verkligen rör liv och död. Oftast tänker man kanske på sjukvården när vi talar om liv och död i landstingspolitiken, men miljöfrågorna rör ju också verkligen förutsättningarna för vår långsiktiga hälsa, för våra och inte minst kommande generationers möjligheter att överleva. Jag skulle verkligen rekommendera en läsning av slutrapporten Miljö Steg 4 och en del reflexioner kring de frågor som vi arbetar med i miljöarbetet.

Klimatfrågorna är ju relativt välkända och debatterade i dag. Inte minst läkemedelsfrågorna och de miljöproblem som kan vara förknippade med läkemedelsanvändning och läkemedelsutsläpp bör vi reflektera över. Det finns forskare som hävdar att det kan finnas samband mellan läkemedels- och kemikalieutsläpp och hormonpåverkan som har en inverkan på fertilitet, på cancerförekomst och liknande. Det är därför glädjande att vi har arbetat proaktivt i de här frågorna.

Jag tycker att vi ska vara stolta över Stockholms läns landstings miljöarbete. Det är ett arbete som har bedrivits under många mandatperioder med skiftande majoriteter, med ett fruktbart samspel mellan engagerade politiker i många partier på båda sidorna om blockgränsen och med mycket starka och drivande tjänstemän som har bidragit med sitt engagemang och sina kunskaper för att driva det här arbetet framåt. Vi ska ha klart för oss att Stockholms läns landsting troligen är Sveriges miljöpolitiskt mest avancerade regionala huvudman och kanske även i ett världsperspektiv står sig som en av de absolut starkaste icke-statliga politiska verksamheterna när det gäller miljöfrågor. Resultatet kan ni ju ta del av.

Några av de indifferent figurerna i illustrationerna som ska beskriva hur vi har nått målen, de med de raka munnarna, skulle lika gärna kunna vara glada. Det handlar då om att vi inte har tillräckligt underlag för att göra jämförelser i alla avseenden, men stora framsteg har skett även på de områdena.

När det gäller mål 5, lustgasutsläpp från vården, har man nått målet, men den målsättning som man satte upp – att reducera 50 procent av de använda lustgaserna – har man egentligen inte uppnått, eftersom det bara är ett av sjukhusen som hittills har fått en destruktionsanläggning för använd lustgas. Här måste man nog flagga för att det kan bli svårt att nå målet i Miljö Steg 5 om vi inte vidtar åtgärder.

Vi har inte på långa vägar kommit tillräckligt långt om målet är att Stockholms läns landsting ska fungera långsiktigt hållbart. Men vi har kommit så långt att man när man tittar på programmen framåt ändå kan skönja hur vi successivt höjer målen. Stockholms läns landsting kan bli ett verkligt föredöme när det gäller hur man kan bedriva sjukvård och kollektivtrafik på ett långsiktigt hållbart sätt.

Jag tyckte att det var värt att kommentera den här slutrapporten. Med detta tackar jag för ordet och vill slutligen återigen tacka för det arbete som har bedrivits av den nuvarande oppositionen, den nuvarande majoriteten och våra många duktiga tjänstemän. Tack så mycket!

Anförande nr 2

Landstingsrådet **Wigg** (mp): Ordförande, fullmäktige, åhörare och också ni förhoppningsvis många som lyssnar på radio! Som Gustav också sade är det en rapport om ett väldigt lyckat och framgångsrikt miljöarbete som läggs fram här i dag. Trots de brister och de utmaningar som finns i framtiden är vi på väg. Som Gustav också sade kanske vi är den region, det landsting, i landet som har det mest framåtsyftande arbetet. Jag tänker till exempel på miljöcertifieringen av alla landstingets verksamheter, som jag anser vara en viktig grundbult och en framgångsfaktor för framtiden. Tyvärr har jag farhågor för att det nya systemet, det nya Vårdval Stockholm, inte tillräckligt garanterar att miljöcertifieringen fortsätter. Jag hoppas att mina farhågor inte ska besannas utan att kraven på entreprenörerna i det nya Vårdval Stockholm är tillräckliga, men jag är inte riktigt säker på det. Det skulle i så fall vara ett slag mot grunden för det miljöarbete som landstinget bedriver. Jag hoppas att jag har fel.

Gustav tog också upp framtida utmaningar som gäller läkemedelsrester, och inte bara rester av läkemedel utan av många andra kemiska ämnen som cirkulerar i vårt grundvatten, i luften och i marken. Målet är visserligen uppnått, men vi står inför stora utmaningar att gå till källorna för att titta var utsläppen startar någonstans. De startar oftast i form av grundforskning på läkemedel, och redan där måste vi komma in för att få läkemedel som inte ger negativa effekter ute i vattnet, luften och jorden.

Även målet om utsläpp av lustgas bör vi titta vidare på i framtiden. Vi bör naturligtvis bygga ut lustgasreningen, men också där finns det en del farhågor som gäller om den tekniken verkligen finns tillgänglig framöver. Kommer den här tekniken att sprida sig över världen? Därmed måste vi engagera även andra landsting i Sverige för att också de ska köpa upp tekniken. Annars blir vi ensamma på den här marknaden, och det är en för liten marknad. Det är en stor risk. Men även andra gaser som används som smärtstillande medel vid operationer kan medföra negativa klimatförändringar. Det vet vi för lite om än, men det är en farhåga.

Jag tänkte sluta med att läsa upp Åke Wennmalms sista ord i rapportens inledning. Där säger han: "Huvuddelen av den negativa miljöutvecklingen har skett under de senaste 50–60 åren. Vi har tagit för oss av naturens resurser på ett sätt som inverkat negativt på vår miljö. Nu måste vi rätta till våra misstag och ta större ansvar för kommande generationer. Ett tydligt kvitto på att Stockholms läns landsting är på rätt väg är att alla verksamheter inom landstinget nu är certifierade enligt ISO 14001. Det är faktiskt unikt." Jag hoppas att den unika situationen i vårt landsting fortsätter och naturligtvis också att vårt exempel sprider sig till andra regioner och landsting. Det skulle vara förödande om vi skulle förlora vår certifiering på grund av Vårdval Stockholm.

Ordföranden: Jag kanske ska lägga till att Åke Wennmalm, som nämndes här, är landstingets miljödirektör.

§ 201 Anmälan av landstingsstyrelsens beslut om uppföljning av Landstingets handikappprogram

Anförande nr 3

Lena-Maj Anding (mp): Ordförande, ledamöter! Jag vill passa på att säga några ord, eftersom de här frågorna ligger mig, och även Miljöpartiet i övrigt, varmt om hjärtat. Vi är glada över den redovisning som nu har gjorts. Alla vill vi ju ha ett samhälle för alla, ett samhälle där vi gör alla så delaktiga som möjligt av samhället. Det är oerhört viktigt att vi i landstinget har ett gott bemötande och en hög och bra

tillgänglighet för alla, även människor med funktionshinder. I dag är det lagstiftat att vi ska ha ett sådant tillgängligt samhälle år 2010.

Vi har kommit en bit på vägen, men det finns fortfarande mycket att göra. Jag tänkte lyfta fram en del frågeställningar – det känns viktigt att vi inte förhäver oss eller påstår att vi är duktiga fastän det kanske finns väldigt stora brister; kanske väljer vi ut exemplen lite för snävt. Det finns både positivt och negativt att säga om den här rapporten.

Jag ska börja med det som är positivt. Vi tycker att det är oerhört roligt att Locum har gjort den här väldigt omfattande inventeringen av olika hinder för tillgänglighet. Det tycker vi är ett banbrytande arbete, som vi hoppas att fler förvaltningar och bolag genomför utifrån sina verksamheter.

Sedan har vi verksamheter inom trafiken, men det kanske är flera som vill prata om de frågorna. Det är naturligtvis oerhört viktigt att all trafik i landstinget är tillgänglig. Då får vi ned kostnaderna och får in fler som kan åka kollektivt, och det är också väldigt miljövänligt – jag säger det med tanke på miljöprogrammet som ärendet före detta gällde. De frågorna går hand i hand. Det som är väldigt människovänligt är oftast också väldigt miljövänligt.

Personer med funktionsnedsättningar ska också ges möjlighet till förebyggande av att deras situation blir ännu sämre. Man ska underlätta deras vardagsliv och öka deras livskvalitet. Därför behöver många återkommande behandling. Många behöver rehabilitering, och många behöver habilitering. Här tycker vi att det målas upp en bild i rapporten som inte stämmer med verkligheten. Det har vi i Miljöpartiet lyft fram och sagt att det finns andra som tycker som vi, nämligen att det finns mycket arbete att göra för att ge människor med funktionshinder mer och bättre rehabiliteringsmöjligheter. Där behöver vi i landstinget verkligen bli bättre.

Slutligen vill jag lyfta fram en fråga som har att göra med systematiken, med genomförandet av sådana här uppföljningar. Det är viktigt att man kan följa upp på ett enhetligt och jämförbart sätt. Att man tillämpar olika rutiner försvårar utvärderingen och jämförelser av de handikappolitiska mål. När man redovisar till landstinget skulle det vara önskvärt med jämförbarhet och att man hade liknande rutiner för just uppföljningen. Hur man sedan i praktiken genomför det är en annan sak. Där tycker vi att man kan göra olika. Men just i redovisningen till landstingsfullmäktige tycker jag att det vore av stort värde med enhetlighet och jämförbarhet.

Jag vill avslutningsvis bara än en gång säga att jag är väldigt glad för att detta har kommit till och att vi i Stockholms läns landsting ska fortsätta att ta krafttag för att öka tillgängligheten och bemöta människor med funktionshinder så gott vi bara kan i vår landstingsverksamhet.

Anförande nr 4

Landstingsrådet N y m a n (kd): Fru ordförande! En kort kommentar med anledning av den här rapporten, som ju visar att intentionerna i handikappprogrammet följs. I handlingen till landstingsstyrelsen skriver vi att det sker i olika utsträckning, och det är klart att det är ett utomordentligt diplomatiskt uttryck för att vi nog hade hoppats att det skulle kunna göras rätt mycket mer på viktiga områden.

Vi vet ju från de kontakter som har förekommit, inte bara med anledning av rapporten utan under hand, att det finns ambitioner att förbättra sig. Lena-Maj nämnde Locum alldeles särskilt. När de i det nya samverkansrådet redogjorde för sina insatser förstod

vi att de inledningsvis inte riktigt hade förstått att de skulle ha någon roll i det här arbetet över huvud taget. Men så småningom mötte de någon information som gjorde att det blev en genomgripande aha-upplevelse, och så plötsligt började de göra något som nu är förebild för alla andra verksamheter. Det kan noteras.

Sedan början av maj i år har vi ju ett nytt program som i allt väsentligt överensstämmer med det som vi har arbetat med de senaste åren. Jag kan också i det här inlägget berätta att samverkansrådet tidigare i veckan – i går morse närmare bestämt – inledde arbetet med hur den fortsatta uppföljningen ska ske. Den här gången har vi valt att erbjuda handikapporganisationerna att utse tre personer som tillsammans med vårt kansli deltar i utarbetandet av en form för hur uppföljningen ska ske.

Det betonades också att vi inte bara ska följa upp och notera i någon sorts enkät eller så utan också utvärdera – det begreppet återkom flera gånger i samtalet i går förmiddag – svaren och synpunkterna. Precis som sägs i Miljöpartiets särskilda uttalande i landstingsstyrelsen kan det finnas en benägenhet att beskriva det så att man är på rätt väg, när verkligheten är den att man visserligen är på väg men att man egentligen har gjort alldeles för lite. Vi tror att vi från samverkansrådet med hjälp av bidraget från handikapporganisationerna kan göra en lite mer djupgående uppföljning nästa varv och även vara lite mer kritiska, inte bara i frågeformuleringarna utan också i den dialog som behöver pågå kontinuerligt.

Med detta överlämnas den här rapporten med tacksamhet till fullmäktige.

Anförande nr 5

Åke Askén (mp): Ordförande, ledamöter! Jag uppskattar Stig Nymans inlägg. Vi delar ju egentligen uppfattning på den punkten, och han citerade oss också. Jag tror att vi måste bli bättre på att ställa frågor i de här enkäterna. Det är ju enkäter, och de som svarar svarar egentligen vad de vill. Sådant som inte är så bra låter man gärna bli att nämna över huvud taget. Som jag ser det har vi ett stort problem – kanske det största problemet – när det gäller tillgängligheten, och det är SL. Där finns det verkligen mycket att göra. Om vi menar allvar med att man ska åka med SL i stället för med färdtjänsten kan vi faktiskt inte till exempel dra in hållplatser. Då omöjliggör man detta. Det finns tråkiga exempel på att man har gjort det.

Sedan har vi det här med möjligheten att komma ombord på bussarna och möjligheten att komma av dem också för den delen. Detta har man löst genom ett avtal mellan SL och entreprenörerna om att entreprenörerna alltid ska använda sig av nigningsfunktionen, det vill säga sänka insteget till, och från, bussen. Men det fungerar bara i mycket begränsad utsträckning. Jag tror alltså att man måste göra något radikalt åt detta. Revisorerna är väl ibland ute och åker buss; ni ser väl ändå det som händer? Sedan har vi naturligtvis alla andra som jobbar med SL-frågor. Jag vet inte om SL bara skriver under ett avtal men inte kontrollerar att det följs upp, i varje fall inte i de här avseendena.

Sedan har vi ju då den så kallade nya tunnelbanevagnen, som kom över tio år sedan. Det är fortfarande oerhört svårt att komma in i den om man sitter i rullstol och inte har någon hjälp. Det går inte på de allra flesta stationer. Detta får fortsätta. Vi har avsatt pengar i budgeten, och SL skriver då och då lite rara rader om detta. Vi har i nästan tio år talat om den fina och enkla lösning som finns på Rådmansgatans station. Där har delar av plattformen höjts, vilket gör att man åker in och ut mycket lätt med rullstolen. Men det har inte blivit någon egentlig fortsättning på detta. Det är väldigt tråkigt. Vi får hoppas på bättre uppföljning av det här och på bättre och mer ingående frågor från oss på den politiska sidan.

Anförande nr 6

Juan Carlos Cebrian (s): Ordförande, fullmäktige! Det finns en konsensus här i fullmäktige i handikappfrågor, och det gläder mig.

Jag har reagerat på två saker när jag har läst den här rapporten om uppföljningen. Den ena är att uppföljningen har gjorts via enkäter till förvaltningar och bolag och att den uppföljningen inte har behandlats i styrelser och nämnder, som är de som ska följa upp handikapplanen.

Jag vill yrka bifall till förslaget, men jag vill uppehålla mig lite vid avsnittet om hjälpmedel, som är välformulerat och som hänvisar till hjälpmedelsguiden. Hjälpmedelsguiden är en bok som många funktionshindrade i länet har tillgång till och mycket hjälp av. Det är inte lätt att veta vilka hjälpmedel som finns och vilka hjälpmedel som är gratis och vilka som inte är det. Tack vare hjälpmedel kan många funktionshindrade leva ett något så när normalt liv.

Det jag konkret vill ta upp är ett förslag som inte finns i ärendet men som har cirkulerat i medierna, nämligen att ändra avgifter för hjälpmedel. Jag vill lyfta fram det. För mig är det en viktig princip att det inte ska kosta mer att leva för att man har ett funktionshinder eller en funktionsnedsättning. Jag har fått mängder av telefonsamtal där man har sagt till mig att det är väldigt orättvist om man skulle ta ut en avgift på ett visst belopp varje månad för att någon är i behov av hjälpmedel. Det finns inget sådant förslag, och troligen kommer det inte något. Jag vill inte tro att alliansen prioriterar skattesänkningar och därför vill avgiftsbelägga ytterligare hjälpmedel. Jag hoppas att något sådant förslag inte finns med i den kommande budgeten i höst.

Anförande nr 7

Carl-Anders Ifvarsson (fp): Fru ordförande! Enigheten är stor i det här ärendet – Juan Carlos Cebrian talade om konsensus. Det är riktigt att vi har jättestor enighet här i salen om att det behövs insatser på det här området. Kring det programmatiska kan vi vara eniga, men det finns konkreta åtgärder av olika slag där enigheten inte alltid är så stor.

När Åke Askensten här talar om problemen med tillgängligheten i kommunikationerna för dem som sitter i rullstol vill jag påminna om att Åke Askensten, Juan Carlos och andra på den kanten tillhör dem som tog bort rullstolstaxin för ett tag sedan, vilket allvarligt försämrade för handikappade som sitter i rullstol. Vi kan nog vara väldigt eniga om programmet, men när det kommer till konkreta åtgärder är enigheten inte alltid så stor. De nedskärningsåtgärder som vidtogs under förra perioden får väl vi från den här sidan försöka reparera.

När vi antog programmet 2004 var enigheten stor, och vi knöt stora förhoppningar till att det skulle bli ett viktigt steg framåt i arbetet på att skapa ett samhälle som är tillgängligt för alla, oavsett om man har det ena eller andra funktionshindret. För oss i Folkpartiet liberalerna var det förstas väldigt lätt att ansluta sig till programmet. Det ligger helt i linje med det stora handikappolitiska engagemang och det reformarbete som genomdrevs av Bengt Westerberg redan i början av 1990-talet när han var socialminister. Ni kanske kommer ihåg tillkomsten av LSS-lagstiftningen, inrättandet av Handikappombudsmannen och ett mycket aktivt arbete för att förverkliga det som sedan blev verklighet, nämligen FN:s standardregler för handikappade.

Det arbete som vi har bedrivit här i landstinget har pågått under ett par år enligt det här programmet, och den utförliga rapport som vi har fått pekar ju på att det går åt rätt håll, men det finns väldigt stora brister. I landstingets stora organisation har man

kommit mycket olika långt i sitt arbete. Det gäller för oss att visa uthållighet och att vara pådrivande. Man når faktiskt inte resultat bara genom att fatta beslut här i fullmäktige, utan de måste förverkligas, och det sker lokalt.

Flera har påpekat att det finns några klara ljuspunkter i den här rapporten. Vi har Locums arbete, som verkligen är något enastående, som också Stig Nyman sade. Från en låg nivå – jag ska inte säga nolläge – blev det plötsligt ett oerhört engagemang, och Locum har gjort väldigt mycket.

Vi har vidare Waxholmsbolagets arbete, som också redovisas. Jag vill även peka på att kulturnämnden i sitt arbete också ställer tydliga och bestämda krav på tillgänglighet när den delar ut bidrag till föreningar, organisationer och kulturaktiviteter.

Men det återstår en hel del att göra, också för att utvärdera det kommande arbetet. Stig Nyman var inne på det resonemang om detta som vi hade i samverkansrådet i går. Där kom det också fram att vi måste skaffa oss mer konkreta och uppföljbara mål. Det är förstas en fråga om hur man utformar ett kommande program – de mål som ska utvärderas måste ju finnas med i programmet. Men vi ska redan nu inför utvärderingen 2007 av årets arbete se om det går att göra det mer konkret, så att man kan få mer av hårddata. Den här rapporten är ju deskriptiv och väldigt intressant och bra, men den saknar de direkt hårda resultaten: Vad har man uppnått, hur mycket har vi kommit vidare, och så vidare.

Ordförande! För att nå fram till ett samhälle där hindren för funktionshindrade är undanröjda krävs det ett uthålligt och djupt engagemang. Det måste till politiska beslut – det är klart – men det räcker inte. Alla i landstinget, politiker såväl som tjänstemän, måste delta i arbetet. Det är en fråga om engagemang, kunskap och inlevelseförmåga. Jag vill sluta med att försäkra att Folkpartiet kommer att delta mycket engagerat i det arbetet.

Anförande nr 8

Lena-Maj Anding (mp): Ordförande! Carl-Anders lyfte fram en del svåra avvägningar kring det praktiska genomförandet av åtgärder för människor med funktionshinder och tog upp frågan om rullstolstaxi. Jag kan hålla med om att det är svårt att göra avvägningen om en åtgärd ska vara bättre för och ge mer tillgänglighet för många personer eller bättre för och ge mer tillgänglighet för ett fåtal personer inom samma grupp.

Rullstolstaxi var ett försök som slog ut en del personer som inte alls kom in i verksamheten, till förmån för dem som hade arbete. Vi tycker att det är viktigt att man tittar på den möjligheten att ge personer som har arbete och som sitter i rullstol rätt att komma i tid till jobbet. Det är utan tvivel så. Men man får inte samtidigt försäkra för andra personer med rullstol som vill komma fram och vara delaktiga i samhället av andra skäl.

Anförande nr 9

Carl-Anders Ifvarsson (fp): Visst är det avvägningar som måste göras, och ibland kan det vara svårt – jag håller med om det. Men borttagandet av rullstolstaxin var en skamfläck, vill jag påstå, och i varje fall enligt mitt sätt att se det en väldigt felaktig avvägning eller prioritering.

Nästa vecka kommer det en utredning där man föreslår hur rullstolstaxi ska kunna införas, och jag hoppas att vi ska kunna få stöd från Lena-Maj och andra när det ska fattas beslut om den.

Anförande nr 10

Håkan Jörnehed (v): Ordförande! Vi tycker att det här är en mycket bra uppföljningsrapport. Mycket är positivt, mycket går framåt, och det är vi överens om. Men vi saknar jämställdhetsperspektivet. Funktionshindrade har ju kön. Det är både flickor och pojkar, både kvinnor och män, som är funktionshindrade. Som funktionshindrad är man inte bara funktionshindrad utan man är också man eller kvinna, flicka eller pojke. Det saknar vi i uppföljningen.

Det finns vissa saker som jag tror att det skulle vara väldigt bra att belysa. Vi vet ju exempelvis att kvinnor får sämre vård än män. Hur är det för en funktionshindrad kvinna? Tar man hänsyn vid utprovning av hjälpmedel till att kvinnor har sina speciella behov? Hur lägger man då till det när det gäller funktionshinder? Hur är det att vara funktionshindrad mamma eller pappa? Det saknar jag i avsnittet om familjeliv. Man borde ha de aspekterna med, tycker vi, när man nu jobbar vidare.

Om jag inte missminner mig, Stig, så har vi förstärkt jämställdhetsperspektivet i det nya program som vi tog i enighet, så till nästa år får vi nog det jag efterlyser.

Anförande nr 11

Landstingsrådet Larsson (s): Jag begärde ordet när jag hörde Carl-Anders Ifvarsson tala om den här utvärderingsrapporten för en stund sedan. Jag instämmer i mycket av hans lovord kring Locums arbete med tillgänglighetsfrågorna. Man har gjort fantastiska insatser och också förstärkt arbetet på näringssidan. Inte minst Locums utvecklade samverkan med handikapprörelsen har betytt mycket för att se till att våra lokaler och fastigheter är väl anpassade så att folk kommer in i dem.

I sammanhanget vill jag dock uttala ett varningens ord. Den här församlingen har ju beslutat sig för att vi ska ha ett nytt system med auktorisation av en massa primärvårdsgivare i vårt län från och med den 1 januari, och det utan att ställa några krav på vilka lokaler som primärvården ska bedrivas i. Det gör att primärvård, betald av Stockholms läns skattebetalare, från och med den 1 januari mycket väl kan bedrivas i lokaler runt om i länet där en massa människor som är medborgare i vårt län inte kommer in. Att man ställer så dåliga krav för auktorisationsförfarandet tycker jag är en beklaglig utveckling och en beklaglig fara.

Anförande nr 12

Raymond Svensson (c): Fru ordförande, landstingsfullmäktige! Självfallet har alla människor rätt att leva ett gott liv hela livet, oavsett om man är som jag – normalstörd – eller om man har ett funktionshinder. Jag använder gärna begreppet normalstörd, för det används faktiskt av en del personer med allvarliga funktionshinder, till exempel personer med utvecklingsstörning. De säger: Jag är utvecklingsstörd, du är normalstörd.

Det är ett demokratiskt perspektiv att samhället ska vara tillgängligt för alla och ge alla en möjlighet att leva ett gott liv. Det här programmet syftar till att undanröja brister i miljön som förhindrar eller försvårar för människor att leva ett gott liv. Vår utgångspunkt är naturligtvis att det här arbetet bedrivs på ett systematiskt sätt – och det har vi också fått en redovisning av här i dag – och att man jobbar med att utveckla metoder

för uppföljning av de mål som är formulerade, som någon uttryckte det tidigare i dag. Här finns det väl en hel del att göra, inte minst att stärka och utveckla samarbetet med organisationerna som företräder personer med olika funktionshinder.

Sedan kommer jag till varför jag begärde ordet. Jag har nämligen förmånen att av landstinget vara utsedd till ordförande i Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län. Vi gör i stiftelsen en hel del för att göra skärgården tillgänglig för alla. Vi har ett väldigt fint samarbete med SL och framför allt Waxholmsbolaget och de arrendatorer som driver våra vandrarhem, hotell och restauranger i skärgården. Men det finns mer att göra – tillgängligheten till skärgården är oerhört central.

Jag lovar att jag ska ta med mig det här programmet till Skärgårdsstiftelsen, om landstinget sedan också sätter upp Skärgårdsstiftelsen på sändlistan, så att vi får möjlighet att redovisa för landstinget vad vi gör.

Anförande nr 13

Landstingsrådet **L u n d q u i s t** (m): Ordförande, fullmäktige! Som ansvarigt landstingsråd för hjälpmedelsfrågor kan jag bara konstatera att det just nu pågår rätt mycket skrivelser i tidningarna om både det ena och det andra som inte alls diskuteras inom politiken. Jag vet inte riktigt var detta har uppstått någonstans. Men jag kan lugna Juan Carlos. Jag blev glad när Juan Carlos ändå konstaterade att de förslag som diskuteras om eventuell hyra på rullstolar och rullatorer är någonting som bara diskuteras i medierna. De diskussionerna har inte förts i vår beredning eller i hälso- och sjukvårdsnämnden. Jag tycker att det är klädsamt att man ändå konstaterar att förslaget inte kommer härifrån. Jag kan lugna Juan Carlos: Den debatten förs åtminstone inte i vår sjukvårdsberedning, som ansvarar för de här frågorna.

När det gäller hjälpmedelsfrågor i stort kan jag säga att det har skett en stor förändring så långt jag kan blicka tillbaka när det gäller vilka hjälpmedel som landstinget tilldelar en handikappad, en rörelsehindrad eller en äldre person. Och det har skett med väldigt stor politisk samsyn. Det gäller vispar, saxar och mycket annat som tidigare stod på hjälpmedelslistan och som nu inte längre finns där utan på den öppna marknaden.

Jag kan bara som en liten kuriositet nämna att jag för inte alls länge sedan hade ett samtal i tre kvart med en dam som tyckte att hon skulle få en halkmatta i badkaret som hjälpmedel, men det är borta från hjälpmedelslistan. Sådana förändringar har vi som sagt genomfört i stor samstämmighet. Listan måste ju hela tiden ses över och följas upp. Det gäller miljöarbetet, handikapparbetet och alla sådana jobb som vi gör att man ständigt ser över vad landstinget och ytterst skattebetalarna ska stå för. Vårt fokus ligger alltså väldigt tydligt på att följa upp de program och riktlinjer som vi har för olika verksamheter.

Låt mig också bara lugna Dag Larsson lite när det gäller det han sade om lokaler. På ett samverkansmöte med handikapporganisationerna i går sades det väldigt tydligt att de avtal som ska skrivas med husläkare inte kommer att förändra synen på tillgänglighet till de lokaler där man är intresserad av att få en auktorisation för att driva verksamhet. Det är en klar konkurrensfördel att ha handikappanpassade lokaler. Tanken är, Dag, åtminstone enligt utvecklingskansliet och den politiska majoriteten, att vi inte ska försämra möjligheterna för rörelsehindrade eller handikappade att komma till sina husläkare i framtiden.

Anförande nr 14

Juan Carlos Cebrian (s): Fru ordförande! Tack, Lars Joakim, för svaret. Även om det här inte är någon interpellation var det ett bra svar du lämnade.

Du talade om skrivelser om höjningar av taxorna för hjälpmedel. När någon skriver något är det för att någon har förmedlat information eller något annat. Jag har inte påstått att ni har lagt fram ett sådant förslag, utan jag har sagt att jag har fått många samtal och många mejl från funktionshindrade där de uttrycker sin oro för att ni tänker lägga fram ett sådant förslag i den kommande budgeten.

Jag undrar om detta inte är en försöksballong som ni skickar upp för att se hur i det här fallet de funktionshindrade reagerar. Om ni lägger fram ett sådant förslag i den kommande budgeten kommer ni att få höra många protester, inte bara från mig.

Anförande nr 15

Landstingsrådet Larsson (s): Jag träffade DHR i går eftermiddag. De kände sig inte alls lugnade efter det samverkansmöte som Lars Joakim Lundquist nämnde. I själva verket ställs det inga krav på att lokalerna ska vara tillgängliga i auktorisationsförfarandet. Det är måhända så att det kommer att ställas fler krav i den fortsatta processen, men då är det oerhört bråttom, eftersom den processen nu drar i gång i de lokala sjukvårdsstyrelserna.

Men jag tackar Lars Joakim Lundquist för beskedet. Jag ska se till att socialdemokraterna i de lokala styrelserna följer upp detta och ställer krav på att vi vet vilka lokaler det är och att de lokalerna också är tillgängliga för samtliga medborgare i vårt län. Tack för det beskedet! Jag hoppas att du lever upp till det också.

Anförande nr 16

Håkan Jörnehed (v): Ordförande! Jag tackar också Lars Joakim Lundquist för det svaret. Jag har frågat, och i går fick jag svar från Elisabeth Wallin, som är chef för utvecklingskansliet. Hon säger: Man kan få auktorisation, och då ställs det inga krav på tillgänglighet, men om man ska ha vårdavtal ställs det krav på tillgänglighet. Men när jag har frågat på HSN-förvaltningen säger man där att några sådana krav på tillgänglighet inte finns. Vad gäller? Tjänstemännen kanske borde prata ihop sig eller lyssna på vad du säger.

Anförande nr 17

Landstingsrådet Lundquist (m): Jag har också fått brev, Dag Larsson. Jag har fått många brev och mejl, som jag har svarat på. De går väl nu successivt in i registraturen i landstinget, så där finns de svaren. Jag tycker att jag har givit lugnande besked till HSO, jag har givit lugnande besked till en del andra som har hört av sig till mig, och jag kan ge samma lugnande besked här. Det kommer alltid att dyka upp frågor om besparingar på olika håll, och det är naturligtvis kul att skriva om sådant i medierna. Varifrån det kommer vet jag inte.

Tillgänglighet är en fråga som jag kommer att driva hårt när jag har en chans att göra det, men ni måste ju också definiera vad tillgänglighet är. Det finns en enkel fråga på dagordningen lite senare i eftermiddag som rör den saken. Håkan och jag har tidigare när vi jobbade i en sjukvårdsberedning haft en diskussion om vad som är tillgänglighet. Är det att alltid kunna komma in med en permobil och en bår på en husläkarmottagning, eller är det att kunna komma in med en rullstol? Vad är tillgänglighet? Det finns

kanske anledning att nu i diskussionerna med nya husläkarmottagningar definiera vad tillgänglighet är. Där har vi nog lite olika uppfattningar ibland.

Anförande nr 18

Åke Askén (mp): Ordförande, ledamöter! Det är många bud i den här diskussionen. Jag ska kort referera de besked vi fick i går i samverkansrådet av den chefstjänsteman som håller på med vårdval och auktorisation. Det var mycket tydliga besked. När det gäller tillgängligheten gäller samma krav nu som tidigare. Det är alltså skall-krav som gäller, betonade tjänstemannen. Vi som var där var väl glada över det beskedet, men nu undrar man hur det egentligen är med det här.

Det finns ett litet problem med det här, och det är att man ska kolla detta först efter det att verksamheten hos entreprenören har börjat. Hur gör man då om lokalerna inte uppfyller kraven på tillgänglighet? Då får man väl ställa krav på att lokalen ska byggas om, och det kommer kanske att ta flera månader, och då kommer det att bli problem under tiden.

Skall-krav gäller alltså enligt de besked vi fick i går, och då *skall* de också gälla.

Anförande nr 19

Landstingsrådet Nymån (kd): Fru ordförande! För nuvarande brister i tillgängligheten tror jag att vi delar ansvaret, alldeles oavsett beteckning på koalition eller parti. De bristerna har uppstått utan Vårdval Stockholm, som ju inte är sjösatt än.

Jag får ett intryck av att Vårdval Stockholm nog kommer att ersätta skatteutjämningen som den fråga som man kan ta upp i vilket ärende som helst och måla upp farhågor. Det gavs väldigt tydliga besked från tjänstemannen i går, och att koppla tillgänglighetsfrågan till auktorisationen är nog inte riktigt korrekt. Den har mer med medicinsk kompetens och liknande att göra. Men det blir självklart inget avtal med nya aktörer inom primärvården utan att tillgänglighetsfrågan är löst på ett sätt som är tillfredsställande.

Om vänstermajoriteten, som har lett landstinget varannan period sedan 1982, har gjort några missar och om vi på den borgerliga kanten har gjort några missar så får vi stå för det. Men nu finns det ett program, och vi kan ju inte skriva avtal i strid med vårt eget program. Det borde vara en självklarhet. Och nu när vi har deklarerat det här i dag är det ett politiskt åtagande – självklart är det på det sättet. Vi har själva formulerat och i enhällighet antagit handikappprogrammet – skulle vi då med berätt mod skriva avtal i strid mot detta program? Om vi gjorde det skulle det bli en intressant uppföljningsdebatt om ett år eller så.

Det som har prövats i den uppföljningsrapport vi diskuterar i dag faller till alla delar på den relativt nyligen avgångna majoritetens ansvar. Det är också ofrånkomligt. Det gäller alltså att hålla isär saker och ting. Men jag känner en trygghet i att Vårdval Stockholm kommer att leda till förbättringar, eftersom vi skärper kraven på aktörerna jämfört med vad vi har haft tidigare, och det gäller alldeles oavsett vem som äger firman. Oavsett om det är landstinget eller ett privat företag som äger firman eller den är personalägd eller vad vi nu kallar det så ska kraven enligt handikappprogrammet vara lika. I annat fall gör vi allvarliga avsteg från programmet.

Nu har inte jag koll på exakt var bristerna finns, men detta kan ju innebära att de som i dag har brister i tillgängligheten kan få det lite svettigt det sista kvartalet i år för att fixa till det om det ska bli ett avtal som gäller från årsskiftet.

Låt mig slutligen också säga att jag är tacksam för att det finns en så bred uppslutning bakom såväl programmet som uppföljningsrapporten och när det gäller vilka åtaganden och uppgifter vi har framför oss.

Anförande nr 20

Lena-Maj Anding (mp): Ordförande, ledamöter! Jag vill bara avsluta med att självklart stödja landstingsstyrelsens beslut där man godkände den här uppföljningen av handikappprogrammet för 2004–2006. Men jag vill ändå meddela att de investeringsbeslut som vi tar i landstinget ju ofta löper över många år och över majoritetsskiften, så till alla delar är inte bara den gamla majoriteten ansvarig, utan alla partier i landstinget får nog dela ansvaret för de investeringsbeslut som måste fattas om tillgängligheten för människor med funktionshinder.

Jag tycker att det har varit en intressant diskussion. Man har lyft fram lokalerna som en fortsatt viktig fråga för oss i landstinget att följa; det är viktigt att se till att tillgängligheten är god även i fortsättningen.

Man har tagit upp hjälpmedelsverksamheten som en mycket viktig fråga att följa; vi ska självklart förbättra möjligheterna för människor med funktionshinder att få tillgång till hjälpmedel. Det hör också ihop med korta vårdtider i hälso- och sjukvården och den läkemedelsanvändning vi har i landstinget. Det är alltså viktigt att se de frågorna sammantagna – hjälpmedel, korta vårdtider och läkemedelsanvändning – så att man inte stryper resurserna i ena hörnan och får konsekvenser på något annat ställe. De här tre sakerna hör ihop – de är som kommunicerande kärl. Man kan inte rycka undan fötterna under exempelvis hjälpmedelsverksamheten och säga att de som behöver det inte får hjälpmedel när man samtidigt har väldigt korta vårdtider i vården. Det är just då man blir mer beroende av hjälpmedel. Det är en viktig fråga som har belysts här och som vi måste fortsätta att följa.

Man har också lyft fram uppföljningen som en viktig fråga i den här debatten. Det är oerhört viktigt att man i boksluten, i budgeten och i de beslut som handlar om investeringar kan följa hur det här ser ut över tiden och att det fortsättningsvis blir en mer enhetlig redovisning kring uppföljningen av handikappprogrammet. Tack för en bra debatt!

Anförande nr 21

Landstingsrådet Nylund Watz (s): Ordförande, landstingsfullmäktige! Det är naturligtvis oerhört glädjande att landstingsfullmäktige visar så stor enighet i synen på uppföljningen av det viktiga arbete som vi gör när det handlar om att se till att de funktionshindrade får leva ett lika fullgott liv som vi andra som inte har den typen av extra bördor att bära med oss.

Jag hoppas verkligen att den enigheten ska bestå, så att vi också nästa gång en sådan här rapport ska anmälas har en lika bred enighet. Efter den diskussion som har varit här i dag hyser jag dock tvivel.

Jag måste uppriktigt säga att jag blir djupt bekymrad när vi nu står inför Vårdval Stockholm och det inför öppen ridå i fullmäktige från alliansens sida visas två egentligen olika uppfattningar om på vilket sätt man ska ställa krav på de privata aktörerna när det handlar om att leva upp till tillgänglighetskraven.

Vi har lite olika uppfattningar om vad tillgänglighet är, säger Lars Joakim Lundquist. Och Stig Nyman säger: Det ska vara ett absolut krav. De får det nog lite svettigt.

Vi får se vem som drar det längsta strået i den diskussionen. För egen del kommer vi med näbbar och klor – precis på samma sätt som när det gäller patientsäkerhetsfrågorna i Vårdval Stockholm, som också är ute och halkar omkring i något slags snömos – att bevaka att Vårdval Stockholm inte innebär vad vi fick höra från tjänstemännen så sent som för några dagar sedan, nämligen att det inte är förrän 2010 som man kalkylerar med att leva upp till de tillgänglighetskrav som Sveriges riksdag har ställt upp.

Vi kommer att driva den frågan hårt. Jag hoppas verkligen att vi slipper att se en utveckling där den vård som skattebetalarna står för kommer att bedrivas i källarlokalerna eller patriciervåningar på Östermalm fem trappor upp utan hiss.

Anförande nr 22

Landstingsrådet **Andersson (c)**: Det är intressant att se hur en debatt som startar i så stort samförstånd snabbt urartar i tydliga meningsskiljaktigheter som dessutom är synnerligen spekulativa.

Ingela Nylund Watz! Välkommen tillbaka, för resten! De allra flesta husläkarmottagningar som kommer att bli följden av Vårdval Stockholm kommer att finnas i precis samma lokaler som husläkarmottagningarna hittills har legat i. De brister i tillgängligheten som finns i de lokalerna har ni precis samma ansvar för – och till och med större ansvar för – som vi i den nuvarande majoriteten.

Den tillgängligheten är säkert bra på många ställen, samtidigt som det finns brister på många andra ställen. Jag har själv varit på vårdcentraler där det finns uppenbara brister. Åtgärder för att förbättra de lokalerna hade ni kunnat vidta under de gångna fyra åren. Men ni har uppenbarligen inte gjort det.

Jag tycker verkligen inte att ni ska sätta er på några höga hästar när det gäller handikappfrågorna. Sedan slutet av 90-talet har arbetslösheten bland funktionshindrade mer än fördubblats. Det var under en socialdemokratisk regering som arbetsmarknaden för funktionshindrade ramlade samman. Nu kan vi äntligen se en visserligen begränsad men ändå förbättrad arbetsmarknad för funktionshindrade, vilket jag tycker är oerhört viktigt och oerhört glädjande.

Arbetet för tillgänglighet för funktionshindrade är centralt för att ge funktionshindrade bättre möjligheter att ta del av en arbetsmarknad där de kan visa att även de har något att tillföra – så att de inte bara är offer och föremål för politikernas goda vilja. Det arbetet ska vi naturligtvis fortsätta. Kollektivtrafiken är då av central betydelse, liksom hjälpmedelsfrågorna.

Men sedan måste jag återvända till den indignation som jag inte kan komma undan att känna inför den överdramatiserade diskussion som man försöker föra i en fråga som rör tillgängligheten till samma lokaler som socialdemokraterna med sina samarbetspartier hade ansvaret för under de senaste fyra åren.

Anförande nr 23

Landstingsrådet **Nylund Watz (s)**: Landstingsfullmäktige, Gustav Andersson! Jag är inte oroad för vad jag tycker och vilka krav vi kommer att driva och ställa upp inför de vårdgivare som ska bedriva verksamhet för skattebetalarnas pengar. Jag är bekymrad över att ni är så oeniga.

Anförande nr 24

Landstingsrådet L a r s s o n (s): Jag hade i går eftermiddag ett möte med DHR:s ledning. Då fick jag höra två saker. Det ena var att de faktiskt var nöjda med den förra majoritetens arbete med att utveckla tillgängligheten i våra offentliga lokaler. De tyckte att vi hade fått fart på Locum. Det andra var att de uttryckte en oro för Vårdval Stockholm. Den oron har jag försökt föra in i diskussionen.

Jag har fått lite olika besked. Jag hoppas att Stig har rätt. Jag tänker självfallet följa upp detta, och det hoppas jag att även ni gör. Det vilar ett tungt ansvar på er för att se till att det inte blir primärvård bedriven i källarlokalerna.

Anförande nr 25

Landstingsrådet A n d e r s s o n (c): Om det fanns en nöjdhet med det arbete som har bedrivits i vårdlokalerna är ingen gladare än jag. Det är i de lokalerna som de allra flesta husläkarmottagningar nu kommer att flytta in i.

Om Ingela Nylund Watz inte är oroad över konsekvenserna av Vårdval Stockholm kan jag säga att inte heller jag är det. Då tycker jag inte att du ska bidra till att sprida en oro som inte är sakligt berättigad.

Anförande nr 26

H å k a n J ö r n e h e d (v): Vi får lite dubbla besked. Det var det jag försökte förklara tidigare för Lars Joakim Lundquist. Om vi frågar förvaltningen och utvecklingskansliet får vi olika besked.

Min fråga är nu: Ska man ställa krav på tillgänglighet eller inte i auktorisationsförfarandet?

Sedan återvänder jag till den rapport som ärendet handlar om. Under rubriken 6 Arbete står det: "Det ska bli lättare för personer med funktionsnedsättningar att få anställning i landstinget."

På den punkten tycker jag att du pratar mycket bra, Gustav. Jag har också skrivit en motion om att vi ska ha fler lönebidragsanställda. När den kommer upp så småningom under hösten förstår jag att du kommer att tillstyrka den.

Anförande nr 27

Landstingsrådet R y d b e r g (fp): Ibland kan brösttoner imponera. Men jag måste säga att jag inte blir så imponerad över att Ingela Nylund Watz tar till brösttoner om tillgänglighet och säger att hon ska driva frågan hårt. Jag bara säger: Välkommen att ansluta dig till alliansen, för alliansen kommer att driva de här frågorna hårt!

När du börjar tala om källarlokalerna och patriciervåningar som de ställen där det skulle uppstå nya vårdmottagningar tycker jag att din debattnivå är väldigt låg. Du vet lika väl som jag att det är sju företag som har velat etablera sig i Nynäshamn. Vi har tre i Järfälla och rätt många i Kista–Rinkeby. Jag vet inte hur många patriciervåningar det finns där.

För att återgå till sakfrågan: Kraven på de privata mottagningarna kommer att vara exakt desamma som på landstingsdrivna. Landstingets olika policydokument gäller. I landstinget har vi som policy att det ska vara handikappanpassade lokaler. Den klausulen kommer att finnas med i alla nya avtal och omförhandlingar av gamla avtal.

Det var en gång en partiledare, närstående till mitt parti, som sade: Gå hem och läs historia! Jag skulle nog vilja rekommendera dig att gå hem och läsa historia, nämligen det beslut som landstingsstyrelsen tog veckan efter midsommar. Där har du beslutet att det är de policydokument som landstinget har antagit som gäller för auktorisationen.

Anförande nr 28

Landstingsrådet Nylund Watz (s): Ordförande, fullmäktige! Nu har vi i alla fall från två partier i den borgerliga alliansen fått reda på vilka krav som ska gälla. Vi konstaterar bara att de uppgifter som vi i vårt parti har fått från tjänstemännen på hälso- och sjukvårdsnämndens förvaltning är: Ja, detta jobbar vi med, men vi tänker inte leva upp till kraven förrän 2010 – det finns inga planer på att skriva in sådant i avtalen förrän 2010, när lagstiftningen gäller.

Vi får se. Jag är helt övertygad om att detta inte är sista gången som vi diskuterar den här frågan. Det finns fortfarande mycket övrigt att önska när det handlar om vilka krav alliansen egentligen ställer när det gäller såväl tillgänglighetsfrågorna som patient-säkerheten – i det här fallet hör de ihop.

§ 202 Anmälan av revisorernas augustirapport

Anförande nr 29

Åke Askensten (mp): Fru ordförande, ledamöter! Först och främst kan man konstatera att tillgänglighetsfrågorna inte berörs över huvud taget på de här sidorna, vad jag kan se. Det är lite tråkigt. Man har helt ägnat sig åt penningen.

När det gäller just penningen och ekonomin står det: "Inför 2008 aviseras beslut om det nya universitetssjukhuset. Detta liksom de stora investeringsprojekten på trafikområdet markerar behovet av långsiktiga ekonomiskt balanserade beslut som grund för planering och den löpande ekonomiska styrningen." Det skriver alltså revisorerna, och det är naturligtvis helt riktigt och viktigt.

Vi måste ha en diskussion också om finansieringen, inte minst med tanke på de kraftigt stigande entreprenadkostnaderna på byggnader, spår och liknande.

Jag har i dag försökt ställa en fråga till Chris Heister om detta. Presidiet har sagt att frågan inte kan besvaras med ja eller nej, men det kan den. Hon kan mycket väl göra det, och vi får väl se hur det blir med detta. Jag hoppas att frågan kommer upp lite senare.

Anförande nr 30

Landstingsrådet Heister (m): Åke Askensten har en viktig poäng i att vi står inför väldigt stora investeringsåtaganden framöver. Det handlar om någonstans kring 150 miljarder kronor under de närmaste 20 åren. Det är mot den bakgrunden som både den tidigare majoriteten och den nuvarande majoriteten har påbörjat ett omfattande arbete för att få en långsiktig strategi i investeringsfrågorna.

Det arbetet pågår och bereds inom ramen för strategiska utskottet, just för att man ska kunna vidta nödvändiga åtgärder och fatta kloka beslut när det gäller finansieringsfrågorna.

Anförande nr 31

Georg Jönsson (m): Högt ärade fru ordförande och landstingsfullmäktigeledamöter! Jag vill hänvisa till det skriftliga material som vi har skickat ut från revisionens sida. Vi lämnar nu för första gången en augustirapport. Vi återkommer sedan till den sedvanliga höstrapporten vid decembersammanträdet, och därefter återkommer vi i samband med slutrevisionen. Detta är alltså ytterligare ett tillfälle då vi redovisar till fullmäktige.

Vi är glada över att bokslutet är tidigarelagt, så att fullmäktige har möjlighet att parera de frågor som avhandlas i bokslutet. Vi konstaterar att utfallet verkar stämma väl överens med prognosen.

Vi kommer att fortsätta följa en mängd olika frågor. Vi har vår revisionsplan, som har skickats ut till samtliga i fullmäktige. Där framgår att vi intensivt kommer att studera olika typer av frågor som hänger samman med införandet av Vårdval Stockholm och med hela investeringsproblematiken, inte minst de beslut som kommer att tas beträffande det nya sjukhuset.

Vi konstaterar så här långt att styrningen och kontrollen från landstingsstyrelsens sida verkar vara tillfredsställande. Kostnadsökningen inom sjukvården är fortsatt hög, och det understryker vikten av att fortsatt hålla full kontroll över kostnadsutvecklingen på framför allt de stora akutsjukhusen.

I samband med revisionen har vi uttalat allvarlig kritik på SL-området, och vi konstaterar att vi kommer att fortsätta följa det arbete som nu har påbörjats inom SL-koncernen.

Vi tar också upp att vi vill att fullmäktige kanske än bättre ska kunna följa de mål och uppdrag som är lämnade från fullmäktiges sida, så att man får en god överblick.

Jag vill hänvisa till det omfattande skriftliga materialet. Vi återkommer med en höst-rapport, och vi kommer att arbeta intensivt med de frågor som ligger i den revisionsplan som ni alla har haft möjlighet att ta del av. Där ingår också studier av investeringar.

Anförande nr 32

Landstingsrådet Nylund Watz (s): Ordförande, landstingsfullmäktige! Jag vill tacka revisionen för underlagsmaterialet och redogöra för att jag delar Chris uppfattning om behovet av att återkomma kring de långsiktiga investeringarna. Precis som Chris säger har vi ett sådant arbete som vi väntar på i strategiska utskottet. Vi får väl se när det dyker upp.

När stora delar av revisionens ledamöter är här vill jag passa på att här i talarstolen framföra att vi för vår partigrupps del hyser en viss oro kring det revisionen noterar. Det står i tredje stycket angående revisionsområde I att "landstingsstyrelsen utövar en aktiv styrning i förhållande till de sjukvårdsenheter som redovisar underskott."

Jag vill för vår partigrupps räkning framhålla att vi inte delar revisionens uppfattning på den punkten. Det faktum att vi nu har en delårsrapport för halvåret och revisionen har haft möjlighet att ge synpunkter på den understryker att majoriteten – vi återkommer till det i nästa debatt – borde ha haft möjligheter att vidta korrigerande åtgärder, inte minst på det område som revisionen pekar på, nämligen i fråga om faran för att verksamheterna på våra akutsjukhus nu kommer att gå med relativt sett stora underskott i förhållande till budget.

§ 203 Delårsbokslut 2007

Anförande nr 33

Landstingsrådet Heister (m): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Det går bra för Stockholm! Fler kommer i arbete, och utanförskapet bryts för många människor som länge stått utanför arbetsmarknaden. I Stockholms län har det anmälts 70 000 nya jobb på ett år – 70 000 nya jobb!

Vi ser också redan att satsningen på nystartsjobb börjar ge resultat särskilt här i Stockholms län. Sedan införandet i januari har 1 314 människor som tidigare varit långtidsarbetslösa fått ett jobb att gå till. Hälften av dem är födda utomlands. Detta visar tydligt att regeringens jobbpolitik medför positiva effekter, även för integrationen.

Det går bra för Stockholms läns landsting! Vi ökar tillgängligheten i vården, och vi ökar tillförlitligheten i kollektivtrafiken, samtidigt som vi har ordning på finanserna. Delårsbokslutet per juni 2007 visar att vi steg för steg nu är på väg att uppfylla våra vallöften.

Vi ger Stockholmare nästan 400 000 fler läkarbesök än under föregående år och 7 000 fler vårdtillfällen. Vi börjar nu betala tillbaka på den vårdskuld som vi ärvde av den förra vänstermajoriteten.

Vård i tid var det viktigaste löftet vi i alliansen gav väljarna i förra höstens val. Vi fortsätter nu arbetet genom införandet av valfrihetsreformen Vårdval Stockholm.

Intresset för Vårdval Stockholm har visat sig vara mycket större än vi föreställde oss. Tillgängligheten i primärvården kommer därför att öka markant nästa år, vilket antalet ansökningar om auktorisation vittnar om. Det är naturligtvis oerhört glädjande att så många vill vara med i arbetet med att skapa den bästa och mest tillgängliga vården i Sverige.

Socialdemokraterna, med Ingela Nylund Watz i spetsen, har under hela processen med Vårdval Stockholm försökt sprida den felaktiga bilden att intresse för nyetableringar kommer att finnas endast i områden som Östermalm och Täby. Med facit i hand kan vi konstatera att spridningen över länet är mycket god bland de över 500 ansökningar som har kommit in. 11 vill etablera sig på Järvafältet, och 7 vill etablera sig i Nynäshamn. Motsvarande siffra för Östermalm är 3 och för Täby 0.

Även inom kollektivtrafiken går det bra. Resandet ökar med nästan två miljoner resor under året, och våra medvetna satsningar på förbättrad tillgänglighet och högre tillförlitlighet börjar redan ge resultat. Resenärerna har aldrig varit så nöjda som nu, och mätningar visar att det håller i sig för tredje månaden i rad, och jag skulle inte bli förvånad om det fortsätter.

Prognosen för det samlade resultatet 2007 visar att landstingets ekonomi utvecklas i rätt riktning. Trots att vi befinner oss i en högkonjunktur har vi lyckats bromsa den höga kostnadsökningstakten.

I samband med delårsbokslutet får vi också gott betyg från landstingsrevisorerna, som i sin augustirapport framhåller att landstingsstyrelsen utövar en aktiv styrning.

Socialdemokraten Ingela Nylund Watz försöker i sin reservation göra om historieskrivningen för första halvåret 2007 genom att komma med en rad direkt felaktiga påståenden. Sin vana trogen tar socialdemokraterna varje tillfälle i akt att svartmåla. Men verkligheten i landstinget ser helt annorlunda ut.

Vi får svart på vitt av revisorerna att vi har en aktiv ägarstyrning. Vi uppnår de finansiella målen. Betalningsberedskapen är nu 55 dagar.

Resandet och tillförlitligheten i kollektivtrafiken ökar. Tillgängligheten i vården ökar. Inom psykiatrin har en stor genomlysning påbörjats för att satsa på den vård som ger bäst resultat. Barnsjukvården förbättras och byggs ut, och på måndag öppnar den nya närakuten vid Astrid Lindgrens barnsjukhus.

Vi i Alliansen har tre övergripande mål: tillgänglighet, tillförlitlighet och ordning på finanserna. Nu ser vi till att hålla våra löften till väljarna. Delårsbokslutet 2007 är ett kvitto på att vi är på rätt väg.

Med det, fru ordförande, yrkar jag bifall till landstingsstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 34

Landstingsrådet Nylund Watz (s): Ordförande, landstingsfullmäktige! Jojo, landstinget är på rätt väg, mässar finanslandstingsrådet. Eftersom skatteintäkterna är goda borde det finnas förutsättningar att klara ekonomi och verksamhet. Men frågan i det goda läget är: Hur förvaltas förutsättningarna?

Är det rätt väg som leder till att SL:s kundmätningar visar att pendeltägsresenärerna är mer missnöjda i dag än för ett år sedan? Är det rätt väg när det totala resandet med SL plötsligt inte ökar längre? Trots högkonjunktur har de senaste årens stadiga ökning upphört tvärt. Men vad annat är att vänta med en politik som gör det krångligare och dyrare att resa kollektivt.

Är det rätt väg när färre patienter erbjuds läkarbesök samma dag som man kontaktar vårdcentralen jämfört med förra året? Är det rätt väg när antalet patienter som får vänta mer än fem dagar är fler än vad som var fallet under 2006?

Man undrar också: Är det rätt väg när läkemedelskostnaderna ökar kraftigt? Är vägen den rätta när kostnaderna för inhyrd personal ökar med 24 procent? Och kanske den viktigaste frågan av alla: Är det rätt väg när våra stora akutsjukhus lämnar stora prognoser om underskott?

Ordförande, landstingsfullmäktige! Nej, det är verkligen inte rätt väg. Ser man till det ekonomiska utfallet för de senaste sex månaderna verkar det dessutom som om akutsjukhusens prognoser är överoptimistiska. Det faktiska utfallet tyder snarare på att det kommer att bli värre än de prognoser som vi har nu – naturligtvis förutsatt att inga åtgärder vidtas. Men landstingsstyrelsens majoritet har nu satt i system att inte vidta några åtgärder, så riskerna för stora underskott är överhängande.

Detta bör landstingsfullmäktige notera särskilt. Vid sammanträde efter sammanträde med landstingsstyrelsen lovar finanslandstingsrådet att återkomma med åtgärder som ska säkerställa budgetdisciplinen. Men vi väntar fortfarande. Kanske kan finanslandstingsrådet berätta om det kommer sådana förslag på nästa veckas sammanträde med landstingsstyrelsen – eller dröjer det ytterligare?

Noteras bör i alla fall att Socialdemokraternas och Vänsterns förslag till beslut innehåller ett uppdrag till produktionsutskottet att omgående inleda ett arbete mot de rådande budgetavvikelserna. I landstingsstyrelsen har majoriteten avslagit detta förslag.

Ordförande, fullmäktige! När budgeten för 2007 beslutades sade den borgerliga majoriteten att 2007 skulle vara ett år som skulle innebära att kostnadsutvecklingen reducerades. Det talades om ett omställningsår. I den ansatsen skilde sig de borgerliga partierna från oss socialdemokrater – och också vänsterpartisterna, tror jag – i den meningen att vi utgick från en kostnadsökning på ungefär 5 procent som rimlig och realistisk. Det är den nivå som kostnadsökningen har haft under 2005 och 2006.

Men det delårsbokslut vi nu har framför oss visar att verksamhetens samlade kostnader prognostiseras öka med 5,2 procent under 2007. Det är alltså högre än föregående år och klart högre än i er egen budget. Inriktningen på en omställning till en lägre kostnadsnivå lyser med sin frånvaro i delårsbokslutet. För den samlade sjukvården beräknas kostnaderna öka med 4,9 procent under första halvåret.

Fullmäktige! Jämför detta med de mycket snålt tilltagna budgetdirektiv som majoriteten har gett för 2008. Där sägs att den samlade kostnaden för sjukvården endast ska få ett reallt tillskott på drygt 3 procent. Det vore klädsamt om finanslandstingsrådet kunde ange hur hon ska nå denna lägre kostnadsnivå. Delårsbokslutet visar ju att utvecklingen går i motsatt riktning: ökade kostnader – inte minskade. Man undrar: Vad är det för snabba och dramatiska nedskärningar som finanslandstingsrådet tänker sig? Vore det inte klokt att erkänna att de antagna budgetdirektiven inte är realistiska?

Ordförande, fullmäktige! Till sist: Majoriteten yrar förnumstigt om den rätta vägen. En utlovad kostnadsminskning har tvärtom visat sig bli en kostnadsökning. Tillåt mig tvivla på det rätta vägvalet.

Bifall till vår reservation i landstingsstyrelsen!

Anförande nr 35

Landstingsrådet Heister (m): Fru ordförande! Det var mycket av bitterhet i det inlägget från Ingela Nylund Watz. Hon är till och med så bitter att hon inte kan glädja sig åt den jobbpolitik som ger landstinget ökade skatteintäkter. Det är väl något som vi ska glädja oss åt, för det innebär att vi har resurser för att satsa på bättre sjukvård och bättre kollektivtrafik, samtidigt som vi har möjlighet att börja knappa på landets i särklass högsta landstingsskatt. Det borde vara något som Ingela Nylund Watz kunde vara glad över. Men inte ens det klarar hon av.

Vi har ett arv som vi har fått i knät från den tidigare vänstermajoriteten som vi försöker hantera. Jämfört med tidigare, när ni fick svidande kritik för den ekonomiska styrningen, säger nu revisorerna att vi ägnar oss åt aktiv ägarstyrning. Vi har också inom ramen för produktionsutskottet ett omfattande arbete för att komma till rätta med de problem som de stora akutsjukhusen har och som vi har tagit över efter er.

Den att-sats som ni yrkar bifall till gäller ett arbete som redan pågår, Ingela Nylund Watz. Återigen: Bitterheten lyser igenom i ditt inlägg.

Anförande nr 36

Landstingsrådet Nylund Watz (s): Ordförande, landstingsfullmäktige! Om det vore så att man hade ordning på fögderiet, när skatteintäkterna ökar på det dramatiska sätt som de faktiskt ökar, då skulle även jag vara glad, när det handlar om landstingets utveckling.

Men du, Chris Heister, är ju finanslandstingsråd i vårt landsting, och du har sagt att verksamheterna inom sjukvården nästa år ska ha en kostnadsökning på 3 procent. Nu är kostnadsökningen uppe i över 5 procent.

Jag är inte svaret skyldig beträffande var pengarna ska hämtas hem. Men du är svaret skyldig beträffande vilka besparingar det blir eller vilka taxehöjningar det blir. Jag är inte bitter för att vi har goda skatteintäkter. Men jag är bekymrad över att du inte har förmågan att hålla kostnadskontroll och inte heller förmågan att vidta korrigerande åtgärder utan bara lämna trötta uppdrag.

Anförande nr 37

Landstingsrådet Heister (m): I fråga om bedömningen av vem som har ordning på fögderiet kan det väl vara bra att man har en oberoende kraft som uttrycker synpunkter på det, och det har revisorerna gjort, så jag behöver inte orda mer om det.

Vi uppfyller alla finansiella mål och har en betalningsberedskap på 55 dagar, Ingela Nylund Watz.

Verksamhetens bruttokostnad är något lägre i delårsbokslutet än vad du lämnade efter dig föregående år och också året innan. Det är det i en brinnande högkonjunktur. Jag kommer naturligtvis att ägna varje minut åt att se till att vi inte lägger en enda skattekrona på onödiga saker.

Det är också mot den bakgrunden som vi har börjat städa trappan uppifrån och gör en besparing på 15 procent på administrativa kostnader i den centrala förvaltningen. Det orkade inte du, men det gör jag – för att få utrymme för att kunna satsa på en bra sjukvård och en bra kollektivtrafik.

Anförande nr 38

Landstingsrådet Nylund Watz (s): Ordförande, landstingsfullmäktige! Bekymret gäller inte att spara 15 procent på administrativ personal, Chris Heister. Bekymret är att du – i ett läge när kostnaderna stiger dramatiskt mycket mer än du angett i din budget – har lämnat ett budgetdirektiv om att kostnaderna inte får öka mer än 3 procent nästa år. Det innebär att du, såvitt jag förstår, inför 2008 ska hämta hem minst 500 miljoner kronor i besparingar på hälso- och sjukvårdens verksamheter. Det är bekymret!

Det är därför de som har handikapphjälpmedel är oroliga, och det är därför kollektivtrafikresenärerna har anledning att vara oroliga. Det är därför vi ser med oro på varför det blir en situation i Stockholms läns landsting som påminner om den som försvarsministern försatte oss i, nämligen att vara tvungen att rikta kritik mot att man fastställer målet på en kostnadsökning på 3 procent för nästa år utan att ha klart för sig vilka konsekvenser det kommer att få för verksamheterna.

Anförande nr 39

Landstingsrådet Rydberg (fp): Kostnaderna ökar för mycket, säger Ingela Nylund Watz. Men skatteintäkterna ökar ännu mer än kostnaderna. Är det ett problem?

I varje debatt går Ingela Nylund Watz upp och säger att vi lägger ner sjukvård och inte satsar. Nu får vi kritik för att vi satsar för mycket. Jag skulle vilja veta vilka kliniker och vilka husläkarmottagningar som socialdemokraterna vill lägga ner och vilka

korrigeringar åtgärder som du vill ska genomföras. Det är ju det du efterlyser i ditt anförande.

Mer vård erbjuds. Det är nästan 400 000 ytterligare öppenvårdsbesök jämfört med förra året. Det tycker jag är en positiv effekt av det första halvåret. Fler reser kollektivt och är nöjda med sina resor. Det tycker jag också är positivt. Fler har jobb och kan därmed leverera in skatteinkomster som gör att vi kan klara välfärden. Det tycker jag också är positivt.

Totalt går landstinget ihop ekonomiskt. Men det är viktigt att vi tidigt får fram vilka signaler om avvikelser det finns beträffande det som är budgeterat och se vilka åtgärder vi kan vidta. Det finns också en del osäkra faktorer som lönerörelsen, eftersom det är bara Kommunal som är färdiga.

Därför är det en stor tillgång för fullmäktige att vi nu har tillgång till ett delårsbokslut som visar läget för första halvåret. Inför budgetarbetet finns det nu ett underlag som gör att vi kan anpassa ingångsvärdena på en del poster i budgeten för 2008. Samtidigt kan vi pröva en del åtgärder under hösten för att försöka hålla budgeten.

Primärvården fortsätter att öka sina besök kraftigt. Det betyder mycket för tillgängligheten för länets invånare. Det blir lättare att få tid hos doktorn.

Förstärkningen av de psykosociala teamen håller på att genomföras. Det har redan skett en utbyggnad, och vi kommer att kunna se en ytterligare utökning nästa år, när auktorisationen blir ett obligatorium.

Översynen av psykiatrien pågår för fullt, för att kunna modernisera och effektivisera psykiatrien och göra den mer evidensbaserad, specialiserad och tillgänglig men också uppföljbar.

Inom psykiatrien har mycket kraft lagts på att klara vårdgarantin. Den eftersläpning som har funnits med de kirurgiska ingreppen i andra vårdgrenar har gått att lösa genom avtal med andra vårdgivare som har gjort lite extra. För patienterna och samhället i stort är detta en vinst.

Det område som vi har problem med är neuropsykiatrien, där det inte finns marknad att köpa upp ledig kapacitet. Men det pågår en hel del arbete inom bland annat barnpsykiatrien för att klara detta bättre och också kunna bemanna STUDS-teamen.

Många åtgärder har startats för att hantera väntetider inom hjärtsjukvården och barnsjukvården. Alla problem är inte lösta än, men de är på väg att lösas genom att det har fattas en hel del beslut som också är finansierade. Den röra som har blivit effekten av sammanslagningen av Karolinska och Huddinge håller vi fortfarande på att jobba med.

Som alltid dyker det upp nya problem som inte var väl kända för ett år sedan, när budgeten lades fram. En av de mest oväntade är den kraftiga kostnadsökningen för läkemedel. Det handlar om nya, dyrare läkemedel, men det handlar också om att fler patienter får vanliga, inte fullt lika dyra mediciner genom att fler besöker sin doktor.

En skillnad mot budget på 150 miljoner kronor är naturligtvis väldigt mycket, även sett i sammanhanget att läkemedelsnotan ligger på över 4 miljarder. Vi har därför i Sveriges Kommuner och Landsting tagit upp att det behövs ett nationellt samarbete både kring den solidariska finansieringens principer beträffande särskilt dyra läkemedel och också

hur vi inför nya läkemedel som tidigare har funnits med bara i kliniska läkemedelsprovningar.

Jämställdhetsprojektet tuffar på. Under våren har 67 chefer och 46 handläggare genomgått den certifierade utbildningen, så totalt är vi nu uppe i mer än 360 personer. Vi har också erbjudit fackets representanter att delta, och detta fortsätter i höst.

Det fortsatta arbetet under hösten kommer att handla om att öka patienternas makt. Auktorisationen är bara en början. Ja, det pågår ett systemskifte, och vi har kompasskursen ställd mot tillgängligare, effektivare vård som styrs av behov, kollektivtrafik som lockar fler medborgare att lämna bilen och åka kollektivt och en ekonomi som är i balans mellan skatteinkomster och verksamhetsutgifter.

Med det yrkar jag bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Anförande nr 40

Landstingsrådet Nylund Watz (s): Ordförande, landstingsfullmäktige! Det som nu spelas upp i halvårsdiskussionen förskräcker, måste jag säga. Jag blir djupt oroad över att Birgitta Rydberg i vanlig ordning – med den historia som hon har när det handlar om betyg i ekonomisk förvaltning av offentliga organ – ägnar ungefär 20 sekunder åt det faktum att vi hanterat ett delårsbokslut.

Birgitta Rydberg! Är det inte samma sak som jag säger, när du talar om att anpassa ingångsvärdena inför 2008? Det är ju precis samma sak som jag säger! Du har antagit ett budgetdirektiv om att sjukvården får öka sina kostnader med 3 procent nästa år. Nu är man uppe i en kostnadsökningstakt på över 5 procent.

I vår budget hade vi 540 miljoner kronor mer till hälso- och sjukvården i år och inför nästa år. Du är svaret skyldig beträffande hur du ska spara minst 540 miljoner kronor i sjukvården inför 2008.

Anförande nr 41

Landstingsrådet Rydberg (fp): Om drygt två månader lär vi få tillfälle att diskutera budgeten för 2008. Den kommer naturligtvis att påverkas av hur prognoserna för skatteinkomsterna ser ut. Vi lär också återkomma till innehållet.

Men jag vill ändå klargöra för fullmäktige att vi nu har ett underlag som underlättar att lägga in rätt ingångsvärden, när vi har ett halvårsbokslut som grund för det fortsatta budgetarbetet.

Jag måste säga att det är dags att Ingela slutar att prata strunt. Lovar du, Ingela Nylund Watz, att du i budgeten kommer att lägga fram förslag som innebär mindre – inte mer – pengar till vården? Det är ju egentligen det du efterlyser och vill att jag ska göra! Kommer du att tydligt redovisa vilka nedskärningar som blir fallet med din nedskärningspolitik? Tänker du sluta att skrämman handikapprörelsen för alliansens politik och berätta att det är du som är den stora, röda faran?

Anförande nr 42

Landstingsrådet Nylund Watz (s): Ordförande, landstingsfullmäktige! Det är smickrande att få bli måltavla för ett försök att föra bort verkligheten från dagordningen, när man sitter i ansvarig ställning! Jag tillåter mig att småle. Historien talar sitt

tydliga språk när det gäller vilka betyg Birgitta Rydberg har fått i fråga om ekonomisk förvaltning i offentliga parlamentariska församlingar.

Jag kan bara konstatera att det du ska arbeta med är ett budgetdirektiv på 3 procent för hälso- och sjukvården 2008. Vi hade inte det som direktiv. I ditt fall betyder det antingen en hård budgetförhandling inom alliansen och att Chris Heister måste falla till föga för att förbruka skatteintäkter på ett sätt som är oansvarigt inför kommande generationer eller också att du sätter dig i samma båt som de som måste skära på sjukvården för att sänka skatten.

Anförande nr 43

Landstingsrådet Rydberg (fp): Ingela tycker att det känns smickrande att bli utsatt för kritik från oss i alliansen. Jag kanske bara ska påminna dig om att ni blev bortröstade av en mycket stor majoritet av länets medborgare. De gillade inte den politik som ni förde under förra perioden. De gillade däremot det vi avsåg att genomföra. Vi har fått ett oerhört starkt mandat av länets medborgare att genomföra just den politik som vi nu håller på att genomföra.

Anförande nr 44

Thomas Magnusson (v): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Låt mig först glädja mig åt att vi faktiskt får ett tidigarelagt delårsbokslut. Det är bra att vi så här tidigt under året får möjlighet att studera hur det går för landstinget.

Men innan jag går vidare vill jag ge lite ris beträffande det tidigare ärendet, revisorer-
nas augustirapport. Jag fick den i handen i går kväll klockan 10, när jag kom hem från ett möte – vi har väl lite andra möten, vi som är politiskt aktiva.

Jag vill stillsamt säga till presidiet att det inte är god ordning. Förväntar man sig att fullmäktiges ledamöter ska ta till sig revisorer-
nas rapporter förväntar jag mig också att få dem i sådan ordning att jag har möjlighet att sätta mig in i vad som står där.

Det är speciellt allvarligt under den här mandatperioden, när alla partier i fullmäktige inte är representerade i revisionen. Jag tycker att det är på sin plats att presidiet tittar över den hanteringsordningen och försöker rätta till det framöver.

Att vi får delårsbokslutet så här tidigt är bra, för det är då det finns möjligheter att göra något, om man ser att man går på fel väg. Vitsen är ju att man ska kunna utnyttja tiden. Men när man inte gör det undrar jag: Varför ska vi ha det här delårsbokslutet så pass tidigt, om vi inte utnyttjar det vi nu får chansen att utnyttja, nämligen chansen att ta tag i saker och rätta till dem, om det finns felaktigheter?

Det är därför vi tillsammans med socialdemokraterna har framställt vårt yrkande i landstingsstyrelsen som jag yrkar bifall till. Jag tror att det är viktigt att vi bär med oss den bilden när vi framdeles ska diskutera landstingets ekonomi.

I fråga om landstinget är på rätt väg eller inte tycker jag att Ingela Nylund Watz ställde ganska bra frågor och ifrågasatte om det är rätt väg. Jag kan ha stor respekt för att en politisk majoritet vill ge en bild som är mycket mer positiv än den verklighet som vi lever i. Den bild som landstingsledningen presenterar har tyvärr inte så mycket med verkligheten att göra. Den är en politiskt färgad bild, och man använder inte fördelen med det tidiga delårsbokslutet för att rätta till de problem som finns.

Att inte ta tag i problemen med kostnadsökningen, som bland annat vi har påtalat fler gånger, känns oerhört allvarligt. I stället lutar man sig tillbaka och säger att det är fler människor i arbete, vilket är bra, och att vi har ökade skatteintäkter, vilket också är bra. Men det är en enklare väg än när arbetslösheten är hög. Det ger ett skimmer av att allt löser sig utan åtgärder från den borgerliga alliansen. Detta inger icke förtroende!

Att det skapas fler arbetstillfällen i Stockholmsområdet är bra. Men vårt eget landsting jobbar i motsatt riktning och skapar färre arbetstillfällen. Vem är det som ska ta åt sig äran av det och slå sig för bröstet för det?

Jag kan också konstatera att kostnadsökningen för läkemedel näppeligen kan vara någon överraskning för en fullmäktigeledamot i landstinget. Detta har pågått i flera år. Att ökningen nu fortsätter att accelerera gör mig bekymrad, och jag undrar om det är så att man faktiskt inte vill se detta.

Kostnadsutvecklingen är allvarlig. Kostnaderna förväntas öka med ungefär 5 procent det här året. Vi har ett gemensamt ansvar för att få kontroll över kostnadsutvecklingen. Budgetdirektiven visar inte det ansvarstagande. Det är allvarligt, tycker jag, när de borgerliga partierna inte ser eller kanske inte vill se hur verkligheten ser ut.

Det mest allvarliga är kanske inte procentsatser hit eller dit utan en medveten borgerlig strategi för att inte skjuta till de medel till den offentligt drivna verksamheten som behövs. Detta skapar brister som man sedan använder i den politiska argumentationen för att attackera det offentliga, och det har som syfte att bana väg för privata aktörer.

För mig inger detta icke förtroende. I stället tycker jag att det är oerhört viktigt att fullmäktige får möjlighet att bifalla det yrkande som Socialdemokraterna och Vänsterpartiet hade i landstingsstyrelsen. Ett tydligt uppdrag skulle markera att vi utnyttjar möjligheten att tidigt försöka sätta in åtgärder som skulle kunna bidra till att vi håller kontroll på ekonomin.

Förste vice ordföranden: Beträffande det sena utskicket av revisorernas rapport har det varit en del trassel i kommunikationen. Men vi är uppmärksammade på det. Det var första gången som den här rapporten presenterades i detta skick, så vi hoppas att vi ska kunna rätta till det framöver.

Anförande nr 45

Landstingsrådet Heister (m): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag vill ge några korta fakta. Periodens resultat är 358 miljoner kronor bättre än periodiserad budget. Helårsprognosen ligger i linje med budget. Det tycker jag ger vid handen att det är ordning och reda på finanserna.

Thomas Magnusson! Vi sitter inte och väntar på ett delårsbokslut. Bokslutet är viktigt för att veta hur vi ligger till. Men vi har börjat vidta åtgärder mycket tidigare än så, med det arv som vi har fått ta över.

Genomlysningen av Karolinska Universitetssjukhuset är ett exempel. Vi har också tagit tag i IT-frågorna och GVD, för att på något sätt se till att vi kan få ordning på den gemensamma vårddokumentationen och få ut detta i verksamheterna, även om det inte blir den 1 januari, som var avsett, för det finns det inte möjligheter till. Nu gäller det att se till att vi satsar pengarna rätt när det handlar om IT-satsningarna. Även där gör vi ett omfattande arbete.

Vi sitter inte still, Thomas Magnusson. Vi jagar varenda skattekrona, så att de ska hamna på rätt ställe.

Anförande nr 46

Thomas Magnusson (v): Tack, Chris Heister, för det tydliga beskedet att du inte sitter still. Problemet är att jag inte ser utfallet av din rörelse. Det är precis det vi diskuterar just nu. Ett exempel på att du inte sitter still skulle kunna vara att du yrkar bifall till det yrkande som vi har lagt, för det skulle visa att du i konkret handling tar de här frågorna på allvar.

Goda och fina ord är bra, men handling är bättre.

Anförande nr 47

Landstingsrådet Heister (m): Thomas Magnusson! Beträffande den att-sats som ni har yrkat bifall till pågår arbetet sedan länge, inom ramen för produktionsutskottet. Där har vi krävt åtgärder från både Södersjukhuset och Danderyds sjukhus. Vi gör också en särskild genomlysning. Vi har aldrig gjort en så stor genomlysning av något sjukhus som vi gör nu när det gäller Karolinska Universitetssjukhuset, och den ska vara färdig ungefär i mitten på oktober.

Då behöver man inte skriva att-satser. Handling är bättre, Thomas Magnusson!

Anförande nr 48

Thomas Magnusson (v): Jag bara stillsamt konstaterar att vi är överens i sak. Då kan du ju yrka bifall till vår att-sats!

Anförande nr 49

Vivian Gunnarsson (mp): Ordförande, ledamöter! Vilken väg är vi inne på egentligen? Thomas Magnusson sade att han tyckte att det var en politiskt färgad bild som framkommer i rapporterna. Så är det alltid, skulle jag vilja säga. Just därför hade det varit bra om vi hade fått revisionsrapporten något tidigare.

Thomas Magnusson från Vänsterpartiet var också inne på att vi då kanske hade kunnat diskutera utifrån vad som står i rapporten. Det finns ju kritik i den också – inte bara rosor.

Jag vill peka på några saker. Revisorerna framhåller att det är väldigt svårt för politikerna att över huvud taget bedöma resultatet i en delårsrapport. Man anger tre skäl till detta.

De verksamhetsmässiga målen behöver utvecklas, så att kopplingen mellan kravet på god ekonomisk hushållning framgår. Det tycker jag är en viktig koppling som vi också tar upp i vårt förslag till beslut. Det handlar om hur man ska kunna mäta kvaliteten på det man gör. Det handlar också om att man ska kunna förstå om hushållningen har varit på det sätt som har angivits i budgeten.

Det andra man tar upp är att den samlade avrapporteringen av fullmäktiges givna mål och uppdrag borde utvecklas för att skapa rimliga förutsättningar för fullmäktige att förstå och bedöma detta. Det gäller egentligen inte bara fullmäktige, utan det gäller politiker i allmänhet, journalister och även vanliga människor. Det är väldigt svårt att tränga igenom den här typen av rapporter.

Det tredje är att landstingsstyrelsens anvisningar till resultatenheterna skulle kunna utvecklas. Man skulle då kunna ställa krav på redovisning av fullmäktiges uppdrag på ett bättre sätt. Man har tydligen glömt bort att redovisa fem uppdrag, och det tycker jag är slarvigt.

Jag skulle vilja yrka bifall till vårt förslag till beslut i landstingsstyrelsen. Jag hoppas att ni har läst det så noga att ni har sett att det inte bara är det ekonomiska som vi vill yrka bifall till, utan vi skulle också vilja se de kvalitetsmässiga effekterna i ett delårsbokslut. Då handlar det om att se på om exempelvis befolkningens hälsa har förbättrats, när man nu har satt in så mycket mer resurser.

I den aktuella rapporten får vi bara veta att det är 386 000 fler läkarbesök och 7 000 fler vårdtillfällen. Det är ju bra att man gör det för pengarna. Men har det gett något resultat i form av bättre hälsa? Har aktiviteten gett något mer? Har kvaliteten ökat? Det kan vi inte över huvud taget utläsa ur rapporten.

Med dessa stora ökningarna ser det ut som om det föreligger ett systemfel, och det har jag skrivit i min text. Det vore intressant att få en djupare genomgång av bland annat revisorerna men också en utvärdering av varför dessa effekter föreligger och hur det egentligen ser ut med kvaliteten.

På rätt väg vore landstinget om antalet vårdtillfällen och läkarbesök minskade samtidigt som befolkningens hälsa ökade. Då hade vi nått dit vi egentligen vill nå, nämligen att få en bättre hälsa i befolkningen.

SL har tidigare haft en ökning av antalet resande. Nu fick vi en uppgift av Chris Heister att antalet ökade resor var två miljoner under detta halvår. Det framgår inte alls av rapporten att det skulle vara två miljoner ökade resor.

Jag har kunnat se att det står att man har budgeterat för 0,2 procents ökning, vilket innebär en miljon i fler resor. Det är 661 miljoner resor sammanlagt inom SL. Att resandet skulle ha ökat med två miljoner framgår över huvud taget inte av rapporten.

Det visar hur pass svårt det är för en politiker att få ihop kvaliteten med vad pengarna går till. Dessutom har nog båda sidorna lika svårt att hålla sig till sanningen – verkar det som – när man ska puckla på varandra i debatten om vem som var bäst och vem som var sämst.

Jag skulle bli väldigt glad om vi vid något tillfälle fick en ordentlig genomgång av halvårsbokslut och bokslut, där vi får revisorernas rapporter samtidigt och faktiskt får en utvärdering som inte bara bygger på politisk retorik.

Anförande nr 50

Landstingsrådet **A n d e r s s o n (c)**: Herr ordförande! Det är ett starkt delårsbokslut som vi har framför oss i dag. Ekonomin i hela länet går på högvarv. Skatteintäkterna ökar som en följd av att fler än någonsin tidigare är sysselsatta.

Redan mindre än ett år efter valet konstaterar Konjunkturinstitutet att minst en tredjedel av alla nya arbetstillfällen är en direkt följd av alliansregeringens politik. Det innebär att fler långtidsarbetslösa, fler utlandsfödda, fler i förorterna, ja även fler personer med funktionshinder nu kommer i jobb och får känna tillfredsställelsen att försörja sig genom eget arbete, samtidigt som vår gemensamma välfärd tryggas.

Stockholmsregionen växer också, och genom förändringar i skatteutjämnningen får länets innevånare behålla över 300 miljoner kronor mer om året än under Perssons och Nuders regering. Tack för det, alliansregeringen!

Allt detta ger oss goda förutsättningar att ytterligare förbättra välfärden i hela regionen.

Som politiker måste man dock alltid ställa sig frågan var en skattekrona gör störst nytta, hos oss politiker eller hos den enskilda medborgaren. Varje människa bär på drömmar hon vill förverkliga. Låt oss göra vad vi kan för att dessa drömmar ska vara möjliga att förverkliga! Den möjligheten hänger delvis samman med möjligheten att själv få skörda frukten av sitt dagliga arbete.

För mig förefaller det orimligt att Sveriges tillväxtmotor ska ha Sveriges högsta landstingsskatt. En genomsnittlig stockholmare betalar i dag över 6 500 kronor mer i skatt per år till landstinget än för fem år sedan. 6 500 kronor är nästan lika mycket som ett årskort på SL.

När det gäller att skapa förutsättningar för att sänka Sveriges högsta landstingsskatt och öka handlingsutrymmet för låg- och medelinkomsttagare att själva bestämma över sina liv har jag svårt att se det extrema i den målsättning som vi har i alliansen och som oppositionen beskriver.

Självfallet kräver en god ekonomi en ekonomisk försiktighet. Vi i alliansen har därför i budgetdirektiv för 2008 satt ett betydligt högre överskottsmål än det rödgröna laget. Vi tänker inte äventyra den goda ekonomi som vi nu har. Den ligger till grund för att våra barn och barnbarn också ska kunna ha en god välfärd.

Socialdemokraternas alternativ har tydligt manifesterats i Dagens Nyheter för några veckor sedan. Ingela Nylund Watz vill ju ändra budgetlagen så att staten ska kunna släppa budgetdisciplinen, riva bort utgiftstaket och införa principen att projekt som på något dunkelt sätt kan beskrivas som investeringar ska betalas av våra barn och barnbarn. Det är ungefär lika ansvarsfullt som att ta SMS-lån för att köpa en mikrovågsugn.

Jag skulle vilja fråga Ingela Nylund Watz: Är detta den budgetprincip som du vill styra Stockholms läns landsting efter om du skulle få chansen att komma tillbaka till makten? Jag tror att det är en upplysning som medborgarna i så fall skulle vara mycket intresserade av att få.

Det talas ibland om dukade bord. På det bord som alliansen tog över efter valet stod en stor ost, men det var en schweizerost som var full av hål. Vi har en vårdskuld och en kostnadsutveckling som vi nu måste hantera. Vi har tagit krafttag för att vända utvecklingen.

Vi i Centerpartiet tänker inte göra om Socialdemokraternas misstag och först efter mandatperioden konstatera att kostnaderna har skenat i väg. Därför har vi nu tillsammans med de andra allianspartierna nu inlett arbetet med nödvändiga strukturomvandlingar och effektiviseringar. Den uppgift vi står inför är tidskrävande, och den kräver tålamod. Men jag är övertygad om att vi kommer att lyckas i vår ambition att bromsa kostnadsutvecklingen och samtidigt ge medborgarna i Stockholmsregionen bättre vård.

Ingela Nylund Watz har varit mycket ärlig genom att skriva sin debattartikel i DN. Det är väl en ärlighet på gränsen till dumdristighet. Jag skulle ändå vilja hävda att det inte är att ta ansvar för en hållbar välfärd att skicka över notan till barn och barnbarn.

Anförande nr 51

Landstingsrådet Nylund Watz (s): Ordförande, landstingsfullmäktige! Bara som en liten upplysning, Gustav Andersson, vill jag säga att kommuner och landsting arbetar med principen att vi upptar lån för våra investeringar. Så har man gjort i princip sedan landstingen bildades. Det är den kommunalekonomiska verklighet man lever i. Nog om detta.

Jag har kunnat räkna plus och minus under Gustav Anderssons inlägg. Till och börja med konstaterar jag att ni går in i 2008 med ett minus på ungefär 540 miljoner i sjukvårdens verksamheter, och ni ska få ned kostnadsökningstakten till 3 procent. Lägg därtill att ni ska ha en skattesänkning om 10 eller 20 öre. 10 öre motsvarar ungefär 400 miljoner kronor.

Gustav Andersson! Du ska tillsammans med Chris Heister förklara – och börja gärna i dag, för ni har fem månader på er att ställa om till den nya ekonomiska verkligheten – hur ni ska spara ihop eller genom höjda taxor ta ut en miljard kronor.

Anförande nr 52

Landstingsrådet Andersson (c): Jag känner mycket väl till budgeteringsprinciperna för Stockholms läns landsting. Men den signal som Ingela Nylund Watz sänder ut gör klart att fler saker ska kunna definieras som investeringar. Det tror jag att medborgarna är intresserade av att veta, inte minst när det gäller sjukvården. Vad definieras som investering? Är investeringar i folkhälsa något som vi ska kunna finansiera genom lån?

Ingela Nylund Watz talar om plus och minus. Det är sant att vi har en kostnadsutveckling som är snabbare än vi har budgeterat för. Det beror mycket på grund av oförutsedda utvecklingar som gäller läkemedelskostnader. Förändringarna i kostnadsläget kan vi kanske inte göra så mycket åt, men vi måste ställa oss frågan om vi ligger på rätt kostnadsläge från början.

Det finns många exempel där vi har infört konkurrens på olika områden som har visat att vi inte ligger på rätt kostnadsläge från början. Där har vi möjlighet att sänka kostnadsläget.

Med 70 000 fler i jobb, bara som en följd av regeringens politik, har vi goda förutsättningar att finansiera både skattesänkningar och bättre välfärd.

Anförande nr 53

Landstingsrådet Nylund Watz (s): Ordförande, Landstingsfullmäktige! En omedelbar konsekvens av Gustav Anderssons resonemang blir att vi i budgeten har att se fram emot ett förslag från Centern som innebär att vi omedelbart ska lösa av alla investeringar och ta kostnaderna över den löpande driftsbudgeten. Det ska bli väldigt spännande att se hur den ekvationen går ihop.

I övrigt har jag inget annat att säga till Gustav Andersson än att han får börja sköta ekonomin här. Först ska du ned till en kostnadsökningstakt om max 3 procent 2008. Det är ungefär 540 miljoner som ska sparas in den vägen. Sedan ska du bidra till att sänka skatten. Det kostar ungefär 400 miljoner per tioöring. Jag kan redan nu konstatera att ni är uppe i ett besparingsbehov om nästan en miljard. Börja med att ta hem det, och bekymra dig mindre om hur lagstiftningen i Sveriges riksdag ska se ut när det gäller budgeteringsprinciperna!

Anförande nr 54

Landstingsrådet Andersson (c): 10 000 fler personer i arbete ger ungefär en miljard i ökade skatteintäkter till Stockholms läns landsting, till kommunerna och staten. Det är så vi löser välfärdsfinansieringen. Till skillnad från den föregående regeringen satsar den nuvarande regeringen på att alla människor som kan och vill arbeta ska få möjligheten att göra det. Där har vi grundvalen för en allianspolitik för en hållbar välfärd.

Anförande nr 55

Thomas Magnusson (v): Herr ordförande! Gustav Andersson, jag vill kommentera två saker. För det första är jag något häpen över att en ledamot i fullmäktige i Stockholms läns landsting inte förstår att vår kostnadsutveckling i storstaden är lite större än i en del andra delar av landet. Vi kanske borde diskutera det vid något annat tillfälle. Jag tycker att det är ganska givet att det finns en del problem i storstaden som inte finns i andra delar av landet. De gör att vi kanske får en annan kostnadsutveckling. I andra sammanhang brukar vi tala om att lönenivåer och lönekostnader är högre i storstaden. Men det är kanske bara när vi pratar om skatteutjämning som sådant kan tas fram.

För det andra: Det talades om att vi skulle ta en diskussion och vända på varje skatte-krona. Jag deltar gärna i en sådan diskussion, men då måste vi ha samma problembild. Du väljer ju tillsammans med den övriga majoriteten att säga att vi är på rätt väg. Verkligheten är väl snarast tvärtom. Om vi kan enas i detta kan vi föra en bra och konstruktiv diskussion.

Anförande nr 56

Landstingsrådet Andersson (c): Ja, Thomas. Det är just med anledning av det högre kostnadsläget i Stockholms läns landsting som jag och mina kolleger i alliansen verkar för att regeringen ska reformera skatteutjämningen. Vi har lyckats med det.

När vi då frågar oss om vi är på rätt väg måste vi konstatera att det för oss i majoriteten är mycket som går åt rätt håll – det gäller fler jobb och så vidare. Jag skulle vilja fråga Thomas om han tycker att vi befann oss på rätt väg när ni lämnade ifrån er makten. Det måste vara den fråga som du ska ställa dig. Var vi på rätt väg när vi hade en hög arbetslöshet trots kraftig högkonjunktur? Då växte arbetslösheten för de funktionshindrade och för personer födda utanför Sverige. Det kan väl inte ha varit rätt väg?

Förste vice ordföranden: Thomas får en replik till. Men jag vill framhålla att repliker är till för tillrättaläggande av sakfel eller för att man ska bemöta något påhopp. Man ska vara försiktig med att inleda nya debatter i ett replikskifte, för då använder man replikrätten fel enligt vår arbetsordning och enligt kommunallagen.

Anförande nr 57

Thomas Magnusson (v): Tack, herr ordförande, för föreläsningen! Jag bara konstaterar, Gustav Andersson, att du lät ganska tveksam om huruvida vi är på rätt väg. Var och en får väl dra sina slutsatser av det inlägget.

Jag kan konstatera att det fanns en hel del kvar att göra under förra mandatperioden. Det fanns ett bagage att ta hand om, vilket inte var så lätt. Jag uppfattar att vi var på rätt väg då, och jag hoppas att du inte strular till det så att vi kommer på fel väg nu.

Anförande nr 58

Pia Lidwall (kd): Herr ordförande, ledamöter! Jag vill börja med att yrka bifall till landstingsstyrelsens förslag till beslut.

För ett år sedan byttes majoriteten i landstinget. Det blev ett kvitto på de gångna fyra socialistiska åren. Det bristande folkliga stödet var en markering som visade att socialdemokratiskt styre är en företeelse som inte blev så bra. Landstinget står i dag med den nya majoritetens första halvårsbokslut. Det är ett bokslut som har stakat ut vägen mot en mer patientstyrd vård där det är patienternas val och inte politiker som fördelar resurser till vården.

Retoriken om hur ruin hotar efter det här halvårsbokslutet visar egentligen hur rädda ni är för att förlora den politiska makten. Retoriken visar också en opposition som är rädd att löpa risken att förlora en viktig symbolfråga. Det är nämligen ett uppenbart problem för socialdemokraterna om de bästa och mest effektiva vårdcentralerna i landet skulle vara vinstdrivande och om landstinget skulle ha en ekonomi som faktiskt är i balans. Det skulle öppna för en snabb utveckling på många håll, bort från socialdemokratisk politik.

Ur det här bokslutet kan vi läsa om fler nöjda SL-resenärer än tidigare, nästan 400 000 fler läkarbesök än tidigare och 7 000 fler vårdtillfällen. Fler har jobb i Stockholmsregionen, och skatteintäkterna ökar därmed. Tillgängligheten har ökat, och fler kliniker arbetar nu intensivt för att minska övergångarna mellan olika vårdnivåer. Den som anser att sjukvården är otillgänglig och långsam kommer snart på skam.

Patienternas rätt håller på att stärkas alltmer, och ännu mer kommer. På våra förvaltningar arbetas nu intensivt med kvalitetsuppföljningar och öppna jämförelser. Utvecklingen går i rätt riktning. Intäkterna överstiger kostnaderna.

Halvårsbokslutet är ett viktigt dokument. Nu kan vi, tidigare än under förra mandatperioden, överblicka resultat, se negativa trender och föreslå åtgärder, vilket vi ju faktiskt gör i det här bokslutet. Produktionsutskottet jobbar intensivt med uppföljning varje månad. Det strategiska utskottet gör ett fantastiskt arbete när det gäller att se långsiktighet. Ett exempel är akutmottagningarna, som vi ser i ett helhetsperspektiv när det gäller investeringar. Alla investeringar måste ses ur ett helhetsperspektiv, inte styckevis och delat, som man har sett dem tidigare.

Jag menar att investeringarna ligger på en acceptabel nivå såhär långt. De uppdrag som vi lade i november är nu på väg att levereras. Sakta men säkert kommer människor i vårt län att upptäcka förändringen med en snabbare, tillgängligare och mer behovsstyrd sjukvård. Men de ekonomiska kraven för vården och landstinget kommer de närmaste åren att förändras, inte minst med tanke på personalbrist, ökat vårdbehov, kanske ökade sjukskrivningar, ändrad demografi och medicinsk-teknisk utveckling. Dessa förändringar måste vi möta genom att vi i våra prioriteringar fortsätter att fokusera på tillförlitlighet, tillgänglighet och ordning på finanserna.

Det finns goda förutsättningar i och med halvårsbokslutet att införa en mer patientbaserad sjukvård i vårt län. Det här halvårsbokslutet visar att vi har den vilja som krävs för att våga pröva något nytt i stället för de centralstyrda, vårdplanerande landstingssystemen vars haveri väljarna tydligt såg för ett år sedan.

Anförande nr 59

Landstingsrådet Nylund Watz (s): Ordförande, landstingsfullmäktige! Man blir nästan rörd när man hör Pia Lidwall berätta om allt gott som har hänt. Jag hoppas att vi kan bli lika rörda när vi ska stå här nästa år vid samma tidpunkt. Då är ju verkligheten en annan. Då ska ni ha tagit ned kostnadsökningen i sjukvården till 3 procent i enlighet med de budgetdirektiv ni har lämnat. Om viskningarna har tolkats rätt ska ni också ha sänkt skatten, för det måste ju en allians av borgerlig valör i Stockholm göra – en sänkning med minst 10 öre.

Jag får det till ungefär 900 miljoner, kanske en miljard, i kostnadssänkningar som ni måste leverera. Min fråga till Pia Lidwall är: Hur ska du få det att gå ihop? Vilka delar av sjukvården ska man spara på, eller vilka taxor är det som ska höjas? Om du inte kan svara på det blir ert prat om allt det goda just bara prat.

Förste vice ordföranden: Pia Lidwall får naturligtvis en replik på detta. Men jag vill uppmärksamma er på att replikerna ska användas till att bemöta felaktigheter och inte till att inleda nya debatter, till exempel genom att ställa nya frågor.

Anförande nr 60

Pia Lidwall (kd): Den här mandatperioden har vi en regering som står på vår sida. Regeringen har föreslagit idéer som kommer oss till godo. Vi har skatteintäkter som ökar. Vi ser på ett helt annat sätt ett helhetsperspektiv med långsiktiga frågor.

Jag menar att vi i dag diskuterar ett halvårsbokslut som ser väldigt bra ut. Vi är på rätt väg. Men vi arbetar också intensivt. Finanserna ska vi hålla koll på. Det är en viktig fråga för oss. God tillgänglighet, tillförlitlighet och ordnade finanser är honnörssord för oss. De andra frågorna återkommer vi till i budgeten.

Anförande nr 61

Landstingsrådet Wallhager (fp): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Vi ska i dag fastställa det första delårsbokslutet under den här mandatperioden, tillika det första för alliansen under den här mandatperioden.

Vi är på rätt väg. Vi har nästan 400 000 fler läkarbesök och 7000 fler vårdtillfällen. Kort sagt: Det är fler i det här länet som har fått vård än under förra mandatperioden. Vi har fler resor i kollektivtrafiken. Sakta men säkert ökar antalet personer som vänder sig till kollektivtrafiken, och antalet nöjda resenärer ökar. Ja, Ingela Nylund Watz, vi är på rätt väg.

Dock har vi många utmaningar kvar. Vi behöver förstärka våra styrsystem och utveckla och förfina dem. Vi behöver få fler tydliga och mätbara mål på olika nivåer. Jag håller delvis med Viviann Gunnarsson om att vi måste bli betydligt bättre på att se vart pengarna tar vägen och vad vi mäter för något. Vi behöver bli bättre på att ta fram jämförbara nyckeltal för att kunna jämföra verksamheter och kanske jämföra oss med andra landsting eller med andra delar av världen.

Vi ser över det långsiktiga behovet av olika kompetenser i sjukvården. Vi har en utmaning framför oss att attrahera ungdomar att välja yrken inom vårt gebit. Vi måste också följa upp utvecklingen när det gäller sjukfrånvaron. Den långa sjukskrivningen – den som är under 90 dagar – har minskat. Så är det också med den medellånga sjukskrivningen. Dock ser vi en ökning av den frånvaro som är kortare än 14 dagar. Dock är det viktigt att påpeka att den genomsnittliga sjukfrånvaron per anställd ligger på

samma nivå som i fjol. Detta är väldigt viktiga siffror som vi måste följa upp och se vad de står för.

I produktionsutskottet har vi en nära dialog med våra akutsjukhus avseende både deras ekonomi och deras verksamhet. I en debatt som denna är det självklart att man från den här talarstolen kan uttrycka förstärkningar samtidigt som man i oppositionens talarstol försöker förringa det som görs. Jag tycker ändå att vi alla ska ta till oss det som revisorerna har påpekat, nämligen att man noterar att landstingsstyrelsen och dess utskott faktiskt utövar en aktiv styrning i förhållande till de sjukvårdsenheter som uppvisar underskott. Jag kan inte påminna mig att landstingsrevisorerna har uttryckt sig så tidigare.

Vi står inför stora utmaningar. Det är närmast ett *understatement*. Men jag skulle ändå vilja ta tillfället i akt att påpeka några saker som Ingela Nylund Watz har tagit upp i sina inlägg. Hon pekar på det faktum att bemanningskostnaderna ökar, och jag tror att vi alla bör gräva lite djupare i de siffrorna. Tittar vi på vad siffrorna står för ser vi att 70 procent av kostnaderna gäller inhyrda läkare i primärvården och psykiatri. 20 procent av kostnaderna gäller sjuksköterskor i primärvård, psykiatri och geriatrik.

Varför är det så, mina vänner? Jo, därför att vi har en primärvård och en psykiatri som i stora delar av länet faktiskt inte fungerar. Man får inte en täckning, och folk vill inte vara fast anställda. För att då kunna erbjuda en bra sjukvård måste vi hyra in personal, eller hur? Detta kommer väl också att förändras med det patientvalssystem som vi nu inför och med den genomlysning av psykiatri som nu genomförs och som kommer att påverka vardagen för dem som är anställda inom dessa områden.

Visst är det i viss mån en oroande siffra, men vi måste se vad den står för. Vi vet att vi kommer att förändra förutsättningarna.

Mina vänner! Vi ska i dag fastställa delårsbokslutet. Jag och många med mig menar att vi är på rätt väg. Vi har visat siffror på fler i arbete, fler som får vård, fler som väljer kollektivtrafiken och fler som är nöjda. Men vi får inte slå oss till ro med detta, och det vet jag att vi inte heller gör. Vi har många stora utmaningar att hantera, och det är många strukturförändringar som vi måste genomföra, inte minst när det gäller hur vi inhämtar siffror, hur vi använder dem och vad vi drar för slutsatser av dem.

Bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Förste vice ordföranden: Det har begärts en replik på det inlägget. Jag ska nu mycket noggrant lyssna på vad Viviann Gunnarsson egentligen begärde sin replik om. Att man blir namngiven är inte detsamma som att man har rätt till replik. Dessutom uppfattade jag att repliken begärdes när Maria Wallhager sade att hon delade Viviann Gunnarssons uppfattning. Men kanske fanns det något sakfel där. Med spänning lyssnar vi nu på ditt inlägg, Viviann!

Anförande nr 62

Viviann Gunnarsson (mp): Vi kan återkomma till de här skolmagisterfasonerna vid ett senare tillfälle. Jag begärde replik för att jag gärna skulle vilja att Maria Wallhager berättade för mig vad de 7 000 vårdtillfällena och 400 000 läkarbesöken har givit i bättre kvalitet.

400 000 fler läkarbesök kan betyda allt ifrån att vi har drabbats av en epidemi till att folk går runt i vårdsystemen. De här två siffrorna verkar ha blivit ett mantra för

alliansen. Det är verkligen mycket viktigt att vi och alla åhörare får veta vad det är som ligger bakom att vi måste öka antalet läkarbesök med 400 000.

Anförande nr 63

Landstingsrådet Wallhager (fp): Viviann Gunnarsson, jag tror att det är ett allmänt känt faktum för de flesta här i salen att tillgängligheten i primärvården lämnade en del övrigt att önska under förra mandatperioden. Därför ser jag och många med mig det som ett positivt tecken att man ökar tillgängligheten i vården för dem som söker sig dit. Det är inte läkarna som ringer upp tant Agda och ber henne att komma in till vårdcentralen om hon inte själv har bett att få komma dit.

Men jag ska sluta ironisera. Jag tror att du har en poäng. Det är oerhört viktigt att vi försöker mäta på ett bättre sätt. Jag försökte vara tydlig om det i mitt inlägg. Vi måste ta fram nyckeltal och kvantifiera och definiera vad vi vill ha för våra skattepengar. Jag är helt enig med dig om att det inte enbart är besökssiffror vi vill ha. Vi vill också ha en *output* från besöken, förhoppningsvis i form av bättre hälsa.

Anförande nr 64

Landstingsrådet Larsson (s): Det har varit en intressant debatt så här långt. Fast något som bekymrar mig är hur majoriteten verkar se på budgeten som instrument. Det intryck man får av majoritetens inlägg i diskussionerna och debatten är att budgeten är någon form av allmänt prognosinstrument i stället för fullmäktiges viktigaste styrinstrument. Om man betraktar budgeten bara som ett allmänt prognosinstrument är det klart att det inte är så allvarligt om det är skillnad mellan den budget på 3 procent som sjukvården har och det faktiska utfallet på 5 procent. Det är inget att bry sig om, som Birgitta Rydberg sade för en liten stund sedan, och det är inte alls allvarligt.

Problemet är att vi har haft tidigare borgerliga majoriteter i den här församlingen som också har haft en mycket lättsinnig syn på budgetar. Man har konstruerat rena bluffbudgetar. Min allvarliga uppmaning till er i majoriteten är att när ni nu ska ta fram ett nytt förslag till budget ska ni ta fram ett förslag som är realistiskt och som ni själva tror på. Budgeten är fullmäktigeförsamlingens viktigaste instrument för att styra sjukvården och kollektivtrafiken. Det är viktigt att värna det instrumentet, också för demokratins skull. Jag tycker inte att man ska behandla budgeten så lättsinnigt som ni i majoriteten verkar göra.

Jag vill också säga några ord om sjukvården, som omnämns i delårsbokslutet. Mycket i den sjukvårdsproduktion som medborgarna i vårt län får del av har vi skäl att vara stolta över. Mycket har väldigt god kvalitet. Samtidigt finns det oroväckande tecken och inslag som fullmäktige borde anstränga sig för att förbättra. Vi ser hur det mycket framgångsrika arbetet med att förbättra telefontillgängligheten inom landstinget – ett arbete som har pågått i flera år – nu avstannar. Det sker ingen vidareutveckling. Vi ser hur tillgängligheten när det gäller att få träffa en läkare faktiskt försämras. Både när det gäller att få träffa en läkare samma dag eller inom fem dagar minskar tillgängligheten enligt de resultat vi kan läsa om. Det är inte en tillfredsställande utveckling.

När det gäller barnsjukvården och den sjukvård som erbjuds barn i vårt län kan vi se att det finns allvarliga problem. Öppnandet av närakuten vid Astrid Lindgrens barnsjukhus har försenats med ett kvartal helt i onödan eftersom den till vilket pris som helst skulle drivas i privat regi. Vi ser hur man, som en av de mycket få sparåtgärder som man har genomfört, har försenat den nödvändiga utbyggnaden av barnsjukvården på Södertörn. Detta har man gjort helt i onödan, tycker jag.

Jag är i grunden en snäll person, och jag skulle helst vilja låta bli att prata om den nattöppna verksamheten för barn på Danderyds sjukhus, som man utlovade. Där blir det nu ingenting över huvud taget, trots att man före valet ansåg att den verksamheten var helt nödvändig.

Inom psykiatrin, som är ett gemensamt sorgebarn där vi gemensamt gläds åt den översyn som ska göras, kan vi också se att de budgeterade medlen för läkarbesök inte används fullt ut, trots att vi vet att behoven på det området är oerhört stora. Hörselapparatutprovningar var ett annat av allianspartiernas slagnummer, där man utlovade att det skulle ske mycket mer. Där kan vi notera att man har lyckats utföra sex fler utprovningar under första halvåret 2007 än under första halvåret 2006. Sex stycken fler hörselapparatutprovningar – det är ju fantastiskt!

Det stora projektet på sjukvårdens område håller ni nu på och riggar för för fullt. Det är Vårdval Stockholm. Det är en mycket sorglig historia. Det fanns möjligheter att skapa en bred, blocköverskridande enighet om att stärka medborgarnas valmöjligheter i primärvården. Den möjligheten – den utsträckta handen från oss i oppositionen – var majoriteten över huvud taget inte intresserad av.

Jag är mycket bekymrad över den hastighet med vilken Vårdval Stockholm nu genomförs. I Halland höll man på att utreda detta i flera år. Hos oss tog man beslut strax före midsommar om ett system som rör 2 miljoner människors primärvård och som ska sättas i sjön den 1 januari. Det är inte underligt att vi i oppositionen är oroad. Det är inte underligt att många i primärvården är oroad. Ingen kan veta vad som i verkligheten kommer att ske den 1 januari nästa år med primärvården för 2 miljoner människor i vårt län.

Anförande nr 65

Landstingsrådet Heister (m): Jag har några viktiga kommentarer till Dag Larssons inlägg.

Jag ser inte budgeten som något prognosinstrument, om nu Dag Larsson trodde det, utan den är ett viktigt styrdokument för landstingets verksamhet. Därför är det bra att vi har tidigarelagt delårsbokslutet, där vi ser att vi har ett resultat som är 358 miljoner över periodiserat resultat. Prognosen för helåret är att vi har budgeten i hamn. Det tycker jag är bra, för det ger utrymme att ta tag i det som vi har fått ta över efter er. Det handlar om problemen i de stora akutsjukhusen, framför allt Karolinska sjukhuset. Det handlar om gemensam vårddokumentation och om de stora satsningarna på IT. Det handlar om att få kraft i att få ordning på de långsiktiga investeringarna och se till att vi har goda finanser för detta. Det är viktiga saker som vi nu får utrymme för att kraftsamla kring.

Jag är också bekymrad över kostnadsökningstakten. Jag kan däremot glädja mig över att vi i en högkonjunktur har lyckats bromsa bruttokostnaderna jämfört med det föregående året och året innan. Vi ligger bättre till än både Skåne och Västra Götaland, men jag är inte nöjd med det. Mitt arbete fortsätter.

Anförande nr 66

Landstingsrådet Larsson (s): Det gläder mig att finanslandstingsrådet i sitt sista inlägg medger att hon är bekymrad över kostnadsutvecklingstakten, för det bör man vara. Finanslandstingsrådet trodde att sjukvårdskostnaden för 2007 skulle öka med 3 procent. I själva verket blir det 5 procent.

Finanslandstingsrådet har hittills sagt att hon tror att kostnadsökningstakten i sjukvården för nästa år kommer att vara 3 procent. Det skulle vara välgörande om finanslandstingsrådet väldigt snart kunde komma dels med mer realistiska prognoser för nästa år, dels med konkreta åtgärder för att bringa kostnadsökningstakten mer i linje med det som fullmäktige tidigare har sagt borde gälla för 2007.

Anförande nr 67

Landstingsrådet Heister (m): Herr ordförande! Till skillnad från den tidigare majoriteten har vi i dag fått betyget från revisorerna att vi ägnar oss åt aktiv ägarstyrning. Det är viktigt för att se till att vi får ordning på kostnadsökningstakten. Under föregående år försämrades ert arbete med ekonomin. Ni fick kritik av revisorerna, som sade att beslutsprocesserna påtagligt försämrades under 2006. Det har vi vänt på under de gångna sex månaderna.

Men jag är inte nöjd. Jag har ytterligare ett antal år på mig och förhoppningsvis inte bara en mandatperiod. Men det räcker inte att bara använda osthyvel för att komma till rätta med den höga kostnadsökningstakten. Man måste också väga ta till strukturella reformer. Vi tittar på både akutsjukhusen, investeringarna och de viktiga IT-frågorna för att se till att skattebetalarnas pengar verkligen går till vård, sjukvård och trafik.

Anförande nr 68

Landstingsrådet Larsson (s): Jag är generellt sett väldigt stolt över den förra majoritetens *track record*, som man brukar säga på amerikansk engelska. Vi lyckades under förra mandatperioden bringa i ordning en ekonomi som var i fritt fall här i landstinget. Vi lyckades få verksamheterna att respektera budgeten igen.

Nu hamnar vi i en situation där verksamheterna får lära sig att budgeten är en allmän idé. Om man överskrider budgeten och kostnadsökningstakten med 2 procent händer ingenting utöver att det blir en allmän genomlysning av de stora sjukhusen. Men vad ska du göra, Chris Heister, för att minska kostnadsökningstakten och nå det mål som du själv har slagit fast? Det är den här debattens stora fråga.

Anförande nr 69

Landstingsrådet Dahlberg (s): Ordförande, fullmäktige! Jag vill säga några ord om delärsbokslutets behandling av kollektivtrafiken i vårt landsting.

Under 2006 hade vi en historisk ökning av resandet i kollektivtrafiken med nästan 6 procent. För många av oss var det ett välkommet trendbrott. Vi har under många å haft svårt att hävda kollektivtrafiken gentemot bilismen. Under 2006 kunde vi se att det faktiskt gick att vinna resenärer från bilismen. Det var delvis tack vare att vi hade ett trängselskatteförsök men också tack vare att vi införde en enhetstaxa som betydde mycket för att locka resenärer som inte tidigare hade åkt med SL.

Efter att trängselskatteförsöket avslutades lyckades SL under hösten bibehålla samma höga nivå i resandet, även om det fanns de som befarade att det inte skulle bli så. Det var med stort intresse vi betraktade det kommande året och de möjligheter som fanns. SL behöll mycket av den spårbundna trafikutökning som vi hade under trängselskatteförsöket, och den har i sin tur varit en förutsättning för att behålla resenärsvolymen.

Efter årsskiftet gjordes vissa indragningar av busslinjer som hade funnits under trängselskatteförsöket, och vi fick också en taxeförändring. Zontaxa infördes, och det kom väldigt många negativa rubriker i medierna om den.

Hur har då trafiken påverkats under de fyra månader vi diskuterar här? Vi kan konstatera att resenärsvolymen inte har ökat. Den har stått stilla under de fyra månaderna. Man kan tycka att det är ett gott betyg eftersom man har lyckats behålla den volym man har vunnit tidigare, men det är sannerligen inget gott betyg eftersom vi samtidigt har en mycket stark högkonjunktur i den här regionen, vilket många tidigare talare har påpekat. Historiskt är det så att när vi har högkonjunktur och fler kommer i jobb – det är 13 000 fler i den här regionen som har jobb jämfört med motsvarande period förra året – brukar resandet med SL öka. Så har det inte blivit den här gången. I stället står det stilla. Den enda rimliga förklaring som vi kan se till detta är den negativa förändring som zontaxan har inneburit.

Inget av detta tas upp i majoritetens kommentarer till delårsbokslutet. Man konstaterar bara att vi har fått kvalitetsförbättringar eller att upplevelsen av kvalitet har förbättrats. Det välkomnar vi. Vi tycker naturligtvis att det är viktigt att vi får kvalitetsförbättringar. Det känns bra att konstatera att de senaste årens insatser för att förbättra kvaliteten också bär frukt nu. Vi kommer att medverka för att ytterligare försöka förbättra kvaliteten i kollektivtrafiken.

Dessvärre har vi ett sorgebarn som inte heller nämns i delårsbokslutet, och det är pendeltågstrafiken. Det har varit en betydande problemfylld situation i pendeltågstrafiken under de första fyra månaderna. Sedan har det blivit ännu sämre. Jag konstaterar att det i delårsrapporten på ett ställe nämns att dialogen med Banverket fortsätter för att man ska kunna åtgärda de spårbrister som finns. Det nämns också att man har tvingats förskjuta leveranser av pendeltågsvagnar.

Jag hade önskat att man åtminstone på något sätt skulle ha visat någon insikt om att vi har mängder av pendeltågsresenärer som varje dag står vid perrongerna och svär över att pendeltågen inte håller tiderna. Det hade varit passande att den ansvariga majoriteten hade uppmärksammat de allvarliga problem som finns i pendeltågstrafiken och vad de innebär för väldigt många av dem som bor i den här regionen. Nu saknas det.

Vi har inget särskilt yrkande i just den här delen. Vi har i vår reservation tagit upp att det rent allmänt behöver föras en mer utvecklad dialog med bland annat SL för att komma åt de brister vi kan se i den ekonomiska utvecklingen. Det behöver också göras mer för att vinna fler resenärer åt SL. Inte heller de åtgärderna redovisas av majoriteten.

Jag tror att det finns anledning att vara bekymrad, delvis för att resandet inte ökar men framför allt för att pendeltågsproblemen fortsätter. Jag önskar att delårsrapporten hade uppmärksammat detta.

Anförande nr 70

Yvonne Blombäck (mp): Ordförande, åhörare, ledamöter! Alliansen har nu tjatat många gånger om att tillförlitligheten i kollektivtrafiken har ökat och att resandet och nöjdheten ökar. Man skulle ju kunna tro att allt är alldeles utmärkt när det gäller kollektivtrafiken. Men Lars Dahlberg tog upp ett par faktorer som är allvarliga.

Om man tittar på vad som ligger bakom det delårsbokslut som vi nu har fått på landstingsnivå kan man till exempel se att investeringsnivån i kollektivtrafiken inte når upp till budgetbesluten. Dessutom vet jag att det är stor personalbrist på underhålls- sidan, både när det gäller fordon och när det gäller fastigheter, och man har svårt att hålla de budgeterade besluten. Det är klart att detta kommer att påverka kvaliteten på

både kort och lång sikt. Därför ska man ta delårsbokslutet med en mycket stor nypa salt.

Vad gäller nöjdheten är det egentligen inte någon särskilt stor skillnad gentemot tidigare. Ser man på djupet på siffrorna finner man dessutom att länsinvånarna är de som är minst nöjda. Vi har väldigt långt kvar till de mål som finns uppsatta för hur nöjdheten bör se ut.

Varför är då länsinvånarna missnöjda? Dels handlar det om pendeltågseländet, som Lars Dahlberg tog upp. Det finns ingen lösning på detta på kort sikt om vi inte kan hantera frågan om Citybanan mer skyndsamt. Men givetvis handlar det också om zonsystemet, som skapar svårigheter för folk ute i länet. Det blir svårt att resa för det går knappt att köpa biljetter.

Visst, säger man, det ska bli jättebra när accesskortet kommer. Men det försenas ju. Jag ser ingen lösning alls på detta på kort sikt. Detta är ett stort problem som alliansen över huvud taget inte nämner. Hur ska man hantera den här frågan över huvud taget?

Vi står inför ett bokslut, och ni står och talar om att alla siffror är positiva och allt är jättebra. Men det är inte jättebra. Det finns fortfarande väldigt stora brister. Det är visst bra att budgeten på något sätt hålls, men hur ser kvaliteten ut? Hur följer vi upp kvaliteten? Det måste bli en skärpning när det gäller detta.

Anförande nr 71

Åke Askensten (mp): Ordförande, ledamöter! Det blir lite konstigt när man här jämför mikrovägsugnar med spårsatsningar som kanske kommer att vara i full verkan i 50 år. Det är klart att det ibland kan vara motiverat att låna till stora och långsiktiga investeringar. Vilken person bygger en villa åt sig med egna pengar och betalar kontant? Det måste vara något slags krösus, och någon sådan är inte Stockholms läns landsting. Vår ekonomi är definitivt inte vad den borde vara.

När det gäller SL är det lite oroande att av de 15 uppdrag som landstingsfullmäktige har gett till SL är det bara ett som enligt bokslutet är utfört. Sju pågår. Det betyder att det är sju uppdrag som man inte alls har gjort något åt. Jag vill fråga trafiklandstingsrådet vad det egentligen är för uppdrag som inte har påbörjats och hur trafiklandstingsrådet ser på situationen.

Maria Wallhager och Pia Lidwall verkar nästan skryta med att läkarbesöken har ökat. Men det är inte självklart att fler läkarbesök är ett hälsotecken. Det kan faktiskt vara precis tvärtom. Det är nog inte så lyckligt att de flesta av de här besöken har handlat om förebyggande vård, även om det vore bra om det var så. Man måste tänka till om vad de ökade läkarbesöken beror på, och man måste även i förväg tänka igenom om det är klokt att göra nya avgasalstrande investeringar som kommer att leda till ännu fler sjukdomsfall och ännu fler läkarbesök.

Anförande nr 72

Landstingsrådet Wennerholm (m): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag får lov att säga att med det utgångsläge vi hade när vi tog över SL-styrelsen och med de problem vi hade att reda upp i kollektivtrafiken är väl resultatet riktigt hyfsat. Men jag delar uppfattningen – och det har jag sagt till bland andra Länstidningens reporter – att pendeltågstrafikens brister i punktlighet och funktion inte är acceptabla. De ledamöter som har varit uppe i debatten och som sitter i SL:s styrelse vet att det pågår ett jobb där styrelsen aktivt har arbetat med den verkställande ledningen och träffat

ledningen för Stockholmståg. Man jobbar hårt för att komma till rätta med de brister som finns.

Det jobbas också hårt för att man ska komma till rätta med de brister som finns på Banverkets sida. Det handlar inte bara om den långsiktiga problematiken – att man ska bygga bort getingmidjan – utan det handlar om att man på kort sikt ska kunna vidta åtgärder som kan skapa en bättre situation.

Det finns ett projekt som går under benämningen Kraftsamling Mälardalen. Där har Banverket satsat 300 miljoner på att rusta upp spår och signaler. Samtidigt förbättrar Stockholmståg underhållet av vagnar. Man arbetar på att minska bristen på lokförare. Jag träffade ledningen för SJ, som ju är huvudägare i Stockholmståg. De kommer nu att inrätta en egen utbildning för lokförare som både SJ, Stockholmståg och andra entreprenörer kommer att kunna hämta personal ifrån. Det ser jag som mycket positiva och nödvändiga åtgärder.

Vi bygger fler uppställningsspår i Älvsjö. Vi har gemensamt med Södertälje kommun tagit ett spadtag för att få till stånd en depå i Södertälje. Banverket vidtar också åtgärder för att försöka minimera skadegörelsen på vagnsmateriel och annan utrustning som behövs för att pendeltågstrafiken ska fungera.

Jag är inte främmande för att vi i SL:s styrelse får sätta oss ned en vända till när det gäller situationen för kollektivtrafikresande från Nynäshamn och fundera över vad vi ska göra fram till dess den grenens pendeltågstrafik fungerar så klanderfritt som möjligt. Jag vet att nynäshamnsborna var väldigt nöjda med den ersättningstrafik som bedrevs med buss under reparationsarbetena i somras.

Jag inser att den här situationen inte är acceptabel. Den får vi jobba med i SL:s styrelse. Det får vi göra gemensamt i alliansmajoriteten och oppositionen. Jag kan bara konstatera att även om det inte ser ljust ut på pendeltågssidan var det bottenapp när man vara nere på 25–28 procent i kundnöjdhet. Nu har vi i varje fall nått upp till halva nivån. Vi är snart på 50 procent. Det är inte acceptabelt, och det är ingen bra siffra. Men det är en bra början, och det är bättre än det var när ni styrde.

Anförande nr 73

Landstingsrådet Dahlberg (s): Christer Wennerholm! Jag välkomnar din insikt om att det finns en massa bekymmer. Det är synd att du inte ger uttryck för den också i det skriftliga underlag som fullmäktige har fått. Det vore på sin plats, och det vore ett bra sätt att visa respekt för alla pendeltågsresenärer som kommer i kläm.

Jag ska ta fasta på det sista du sade. Under förra perioden arbetade vi bland annat för att skapa utrymme för ett lån till Banverket på 250 miljoner för att man skulle kunna göra förbättringar och förstärkningar på Nynäsbanan. Vi medverkade också, delvis under protest, till en upphandling av pendeltågstrafiken. Det som inte gjordes under protest var att vi i det sammanhanget också såg till att avsätta mer pengar till pendeltågen. Det nya avtalet för pendeltågstrafiken skulle innebära en tydlig kvalitetshöjning, Christer. Det har vi inte sett något av, och det är jag mycket bekymrad över.

Anförande nr 74

Lennart Rohdin (fp): Herr ordförande! Det har gått nio månader av denna fyraåriga mandatperiod. Inte ens vi i majoriteten hade väl väntat oss att vi skulle ha löst alla problem i kollektivtrafiken på denna tid. Men de förbättrade kundnöjdhetssiffrorna antyder åtminstone att vi har börjat.

Jag inser också att vi kommer att få höra fler debatter där man återkommer till detta med enhetstaxa och zontaxa. Inget talar för att man kommer att släppa det enda slagträ man har i debatten om kollektivtrafiken.

Ökningen i kollektivtrafikresandet under förra året hade i allt väsentligt att göra med trängselskatteförsöket. Enhetstaxan ledde framför allt till att man övergav periodkorterna och valde att köpa andra typer av biljetter. De problem som finns för resande i dag ute i länet – det gäller bland annat svårigheter att lösa biljetter – har inte med zontaxan att göra utan beror på att vi tvingades överge kontanthantering. Det fanns i och för sig en del goda skäl för det, men det har alldeles uppenbart skapat problem för människor.

Fortsatt ökning av kollektivtrafikresandet handlar om ökad tillförlitlighet. Människor ska kunna lita på att tågen går i tid och att det finns plats på bussarna. Vi är på god väg med en ökad kundnöjdhet, men det kommer att krävas ökade insatser för att vi ska kunna investera så att vi kan ta emot fler resande i kollektivtrafiken. Då är det inte mindre intäkter i form av enhetstaxa som behövs, utan det behövs mer intäkter för att klara de problemen.

Nu är trängselskatten tillbaka och permanentad. Det kommer alldeles säkert att bidra till att öka trycket på kollektivtrafiken. Jag tillhör inte dem som gråter över ekonomiska styrmedel i trafiken, men vi kommer att få hantera detta.

Efter min resa till landstingsfullmäktige i dag vill jag gärna bjuda in en företrädare för oppositionen att ta en valfri buss från Norrtälje in till stan i morgon. Ta mikrofonen på bussen och säg: Oppositionen tycker att det är för få resande på den här bussen. Det borde vara fler! Jag lovar att vara *bodyguard* och göra vad jag kan för att möta den reaktion som ni kommer att få på bussen. Nej, oppositionen, det krävs fler bussplatser, fler platser i kollektivtrafiken och en ökad tilltro till kollektivtrafiken för att det hela ska fungera – inte att det blir billigare att resa.

Anförande nr 75

Yvonne Blombäck (mp): Tack, Lennart Rohdin, för den inbjudan till oppositionen. Jag åker ofta från Värmdö. Jag står också rätt ofta. Vi är nog helt överens här. Men jag tror att du har missat poängen i det hela. Vi införde 200 nya bussar när trängselskatteförsöket inleddes, vilket ledde till en stor resandeökning. Sedan drogs ett stort antal av de bussarna in när försöket upphörde. Alla de bussarna har inte kommit tillbaka. Det är faktiskt så det är. Då är det klart att det blir stäplatser. Vi måste investera mer!

Anförande nr 76

Lennart Rohdin (fp): Under förra året sattes det inte in någon extrabuss från Norrtälje till Stockholm. Det är precis lika många – för många – resande på bussarna på morgnarna i dag. Välkommen i morgon, Yvonne!

Anförande nr 77

Landstingsrådet Dahlberg (s): Fullmäktige! Det Lennart Rohdin tar upp är intressant. Naturligtvis är det väldigt trångt. Senast i går träffade jag en borgerlig företrädare som hade försökt åka pendeltåg från Huddinge. De två första tågen kom han inte med på för de var för fulla. På det tredje tåget fanns det plats och han kunde klämma in sig. Det här är en del av problemet och en del av den borgerliga majoritetens uppgift. Man måste skapa ökat utrymme.

Visst kan vi ses på Norrtäljebussen. Det har jag inget emot. Men det är inget svar till resenärerna. Vad tänker ni som har ansvar göra för att minska trängseln?

När trängselskatten skulle återinföras varnade vi för att de förstärkningar som har skett i kollektivtrafiken inte skulle räcka till. Det är det som har inträffat nu. Trängselskatten leder till en ökad trängsel i kollektivtrafiken, trots att vi inte statistiskt kan se att vi får en resandeökning. Detta hänger ihop med den helhet som Yvonne försökte upplysa Lennart om. Det är inte lika stor utökning av trafiken som under försöket. Det är många busslinjer som inte finns på plats.

Du har en hemläxa att göra, Lennart, och den hemläxan blir inte gjord genom att du plockar in mig i en Norrtäljebuss. Den hemläxan måste du göra tillsammans med dina allianskompisar. Vad ska ni göra för att de som åker med Norrtäljebussen ska få sitta? Det är en av era uppgifter.

Till syvende och sist hamnar vi i diskussionen om hur vi tillsammans ska få fler att välja att åka kollektivt. Jag kan fortfarande inte se att alliansen har kunnat redovisa detta. Det behövs förstärkningar, förbättringar och åtgärder där trafiken inte flyter tillräckligt bra. Jag vill fortsatt hävda att en enhetstaxa är en viktig nyckel för att rekrytera fler resenärer.

Det är möjligt att det i de underlag vi hittills har sett inte går att visa ett samband mellan enhetstaxan och resenärsökningen. Det är möjligt att det är så. Likafullt finns det bara en enda tydlig förändring i kollektivtrafiken som har skett under den period som delårsbokslutet handlar om, och det är införandet av zontaxa. Jag ser det som den enda rimliga förklaringen till att resenärerna inte blir fler trots att vi har brinnande högkonjunktur i den här regionen. Det finns ingen annan synlig förklaring.

Vi kommer att fortsätta hävda att en enhetstaxa i SL är en nyckel om vi vill vinna fler resenärer till kollektivtrafiken och klara de miljötmaningar vi står inför. Där blir du mig svaret skyldig, Lennart, och jag tycker inte heller att Christer Wennerholm har särskilt mycket att redovisa i den delen.

Anförande nr 78

Lennart Rohdin (fp): Vi kan hålla på att recensera historia länge. Till exempel kan vi tala om Dennisöverenskommelsen som sprack, som skulle ha lett till helt andra kapacitetssituationer i länet.

Lars, det är fullt möjligt att du skulle kunna locka något fler resenärer med en enhetstaxa. Men du minskar samtidigt intäkterna till SL, och SL behöver ökade intäkter för att kunna se till att det finns fler platser. I valet mellan att sänka intäkterna för att få fler resande och att höja intäkterna genom en zontaxa så att man får fler platser tror jag definitivt att de som inte får sitta på Norrtäljebussen i dag föredrar det alternativ som innebär fler platser.

Anförande nr 79

Björn Sigurdsson (mp): Ledamöter, ordförande! Det är trevligt att Lennart Rohdin vill satsa mer på busstrafiken och SL så att vi kan öka antalet resenärer i kollektivtrafiken, vilket är till gagn för miljön och hälsan och därmed också för landstingets omvårdnad av länets befolkning.

Då hade det varit på sin plats att man också sade ja till Miljöpartiets budgetförslag för 2007, som satsade ytterligare 300–400 miljoner ovanpå den nivå som majoriteten ligger på – trots att majoriteten skryter om att de hade den högsta och bästa satsningen i historien på landstingets trafikverksamhet. Om detta stämde borde vi inte ha de problem som du beskriver, Lennart. Vi skulle också ha kunnat få in trängselavgifterna direkt till landstinget, så att vi skulle ha kunnat satsa de pengarna direkt på den busstrafik som du efterlyser.

Det är oroande att vi i SL:s investeringsbudget ligger på pengar, 235 miljoner. De behövs ju för att vi ska kunna öka kapaciteten på olika sätt. Kan man inte göra det så borde man åtminstone kunna skynda på arbetet med den tillgänglighetsplan som finns och som vi har diskuterat tidigare i dag. SL kommer troligtvis att ha problem att nå sina mål med tillgängligheten 2010. Det skulle vara bra med en förklaring från ansvarigt trafiklandstingsråd om hur ni ska använda de pengarna under den resterande delen av året. Kommer pengarna att användas till vettiga investeringar?

Jag skulle vilja ge en eloge till Maria Wallhager, som tar upp en liten fråga i bokslutet, nämligen sjukfrånvaron bland vår personal. Det borde vara som ett lackmuspapper på hur vi själva sköter vår verksamhet. Om vi själva inte kan ha en personal som har en god hälsa och kan vara på arbetet, vad tror vi då om samhället i övrigt? Det påminner om det gamla talesättet om att skomakarens barn är sämst skodda. Jag skulle gärna vilja att vi återkommer till den här punkten längre fram och får en genomlysning av vår sjukfrånvaro.

En positiv sak som jag lägger märke till är att sjukfrånvaron inom geriatriken har gått ned och nästan halverats. Det måste vara ett extremt glädjande besked. Hur har man lyckats minska sjukfrånvaron just där, och hur kan vi lära oss av det i andra delar av vår verksamhet? Om vi kan komma till rätta med detta är det kostnadsbesparande och bra för våra anställda.

Anförande nr 80

Mats Skoglund (v): Ordförande! Lennart Rohdin polemiserar mot enhetstaxan och säger att det inte är lägre taxor som behövs utan högre taxor, så att det blir fler sittplatser. Nu har man ju höjt taxan utan att det har blivit fler sittplatser. Där verkar själva resonemanget inte stämma.

Sedan säger Lennart att man ska komma ut och presentera sig som oppositionen i landstinget och våga ställa frågor på bussen. Jag tror att det är lika farligt att säga att man kommer från landstinget. Man behöver nog vakt då också.

Men, som sagt, resonemanget om att det blir fler sittplatser med högre taxa har inte stämt hittills i alla fall. Kanske kan det bli i framtiden, men än så länge har ni inte visat att det stämmer.

§ 207 Program för att förebygga, bemöta och följa upp våld och hot i arbetsmiljön

Anförande nr 81

Håkan Jönhe d (v): Ordförande! Jag har några frågor till Maria Wallhager, så det vore bra om hon lyssnar. Jag hoppas Maria hör det här.

Äntligen! Detta ärende har ju låtit vänta på sig. Men det är ett viktigt ärende, och jag tycker att det är bra. Särskilt tacksam är jag för en skrivning som finns på sidan 5 i

förslaget. Ärendet bereddes ju redan under gamla röd-gröna majoriteten i personalberedningen, och då tillförde vi att man när man pratar om hot och våld självklart ska ha ett HBT-perspektiv och ett jämställdhetsperspektiv på det. Det här ställde de flesta borgerliga partier upp på i personalberedningen; inte alla. Jag är glad över att man nu tycks ha mognat bland de borgerliga och tycker att det är helt okej att ha de skrivningarna med. Borgerliga partier mognar med tiden!

Maria, vad bra att du har kommit in nu, för jag har några frågor till dig. Varför har det här viktiga ärendet tagit så lång tid på sig, och vad har ändrats från det som hanterades i den gamla personalberedningen? Det drogs ju tillbaka från landstingsstyrelsen och kommer nu tillbaka ett år efteråt.

Hur har du tänkt dig att det här ska implementeras? Hur ska ett sådant här program få verkan, så att vi inte bara antar ett tjugisigt program här som sedan blir en hyllvärmare?

Sedan har jag några frågor som jag vill att du funderar på, Maria. Sedan jag var inblandad i hanteringen har det hänt en del otroligt tragiska saker när det gäller hot och våld mot vårdpersonal – som tur är inte i vårt eget landsting, men det har ju hänt i Sverige att man inom psykiatrin inte vågar skriva ut intyg för att man är rädd för hot. Det har till och med förekommit att psykiatriker har blivit bragda om livet. Hur ser du på det i en sådan här akut åtgärd?

Den senaste tiden har det också uppmärksammats att läkare blir hotade att skriva ut narkotiska preparat. Det har visat sig att det ofta är kriminella mc-gäng som ligger bakom och hotar läkare både att skriva ut narkotiska preparat och till långtidssjukskrivning. Hot framförs som till exempel: "Vi vet var dina barn går i skola", "Vi vet var du bor", "Vi vet vilken bil du kör". Jag tycker att det här är ett akut problem att ta tag i nu, i samband med ett sådant här program. Läkarföreningen föreslår begränsad förskrivningsrätt för vissa narkotiska preparat, för då skulle inte den typen av hot kunna genomföras. Hur ser du på det, Maria?

Det var de frågor jag hade. Jag tycker att det här är så akut och viktigt, så jag skulle gärna vilja att du svarar på dem.

Anförande nr 82

Landstingsrådet **W a l l h a g e r** (fp): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag får börja med att be om ursäkt, jag var ute och åt lite lunch och trodde att jag skulle hinna, men den tidigare debatten gick snabbare än förväntat.

Ja, det är många gånger väldigt tufft att jobba i sjukvården. Man möter människor i kris, man möter människor med smärta, man möter människor som kanske precis har fått beskedet att de bär på en dödlig sjukdom. Självklart finns det också många gånger stora glädjetillfällen i sjukvården. Det är tufft att arbeta, men det är kanske en del av vardagen.

Vad som däremot inte får vara en del av vardagen, Håkan, är att bli utsatt för hot och våld. Det här programmet är en början till att ta tag i de problemen.

Jag är, på samma sätt som Håkan och säkert många av er här inne, helt övertygad om att bara för att vi har en policy och numera ett program runt omkring de här oerhört viktiga frågorna så löser vi inte problemet – men vi är ändå en bit på väg.

Jag skulle också vilja säga att vi i programmet har försökt att reglera hur det ska implementeras, hur det ska följas upp och hur man ska dra nytta av det som beskrivs i

programmet. Mycket av ansvaret läggs ute i verksamheten, för det är där man kan hantera det utifrån lokala förutsättningar.

Men jag skulle också vilja ta upp en "kastad handske", höll jag på att säga, från Håkans sida: Varför är det här inte någonting som vi i produktionsutskottet ägnar ett helt seminarium eller motsvarande, för att lyfta problemet ytterligare och se vad vi kan göra? Jag tror att det är oerhört viktigt att vi fokuserar på det här, samtidigt som vi har en viss ödmjukhet i inställningen. Det är inte så lätt att ifrån den här talarstolen komma runt de bekymmer som Håkan så värtaligt pekar på, med hot och utsatthet i stil med "Jag vet var dina barn är" och så vidare. Jag kan berätta att jag har personlig erfarenhet av det här, då jag för flera mandatperioder sedan var ute ganska hätskt i en debatt mot Privatläkarföreningen och fick ett brev hem, med ett hot. Det var ingen trevlig känsla! Nu kunde jag av olika skäl lägga det där bakom mig, men det ska man kanske inte heller göra utan det ska hanteras på ett korrekt sätt.

Jag tror att vi måste lägga betydligt större fokus på den här frågan än vad vi kanske har gjort. Det här är nämligen inte ett problem som är isolerat till sjukvården eller enbart dyker upp i samband med att en läkare skriver ut sömnpreparat, smärtstillande eller någonting sådant. Nej, mina vänner, det är en allmän tendens i samhället att det är lättare att ta till våld, lättare att ta till grövre våld, lättare att hota. Det krävs attitydförändringar, och det är vad vi måste jobba med för att komma till rätta med det här. Det är helt oacceptabelt att vår personal snart sagt dagligdags blir utsatt för den typen av hot och kränkningar.

Som jag sade i ett tidigare inlägg om delårsbokslutet, ska vi i Stockholms läns landsting kunna locka ungdomar att söka jobb hos oss, måste vi kunna hantera den här frågan på ett bra sätt.

Bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 83

H å k a n J ö r n e e d (v): Nej, Maria, du förstod precis hur jag menade. Jag kastade ut de här frågorna, och jag blir väldigt glad att du tar det på det sättet, för jag tror att vi från politiken ska markera vad vi anser är acceptabelt. Här tror jag att vi är väldigt överens, så tack, Maria!

Jag yrkar bifall till programmet.

Anförande nr 84

K a i j a O l a u s s o n (mp): Ordförande, ledamöter! Jag vill först och främst säga att programmet även måste gälla entreprenörer, och det är viktigt att följa upp i avtalen.

Vidare vill jag påpeka att detta inte bara gäller vårdpersonal. Det finns ju en väldig massa personal som arbetar inom kollektivtrafiken, och de är väldigt utsatta för både hot och våld. Som vi hörde nyss har samhället verkligen blivit hårdare. Det händer dagligdags att trafikanter springer fram till taget när dörrarna redan är stängda, bankar på dörrarna och skriker "Öppna, jävla idiot!" Det är bara att ställa sig på vilken station som helst.

Men i de här skrifterna och broschyrerna ser jag faktiskt ingenting alls om kollektivtrafiken, det är bara vård. Därför skulle jag välkomna att få se lite mer skrifter om även andra yrkesgrupper.

§ 208 Modell för samverkan mellan Stockholms läns landsting och länets handikapporganisationer

Anförande nr 85

H å k a n J ö r n e h e d (v): Ordförande! Jag yrkar bifall till det här förslaget.

Att jag går upp i talarstolen är för att under den gångna mandatperioden när det här infördes var det ju väldigt mycket stök och bråk, kan jag tycka, och väldigt mycket ifrågasättande framför allt av er i den nya majoriteten. Jag roade mig med att titta efter vad ni skrev i era uttalanden och i era förslag till beslut när det här var uppe i landstingsstyrelsen, men jag kan inte se att så mycket har förändrats. Ni skrev bland annat: "Systemet med sammanträdesarvoden och utformningen av kanslistödet reser i sig frågor" – men sedan bejakar ni precis det gamla förslaget. Ni ifrågasatte hur det skulle gå till med bidragen till handikapporganisationerna och antalet ledamöter. Det är precis samma som vi hade.

Jag vill särskilt läsa upp Moderaternas uttalande, så kanske någon snäll moderat kan gå upp och förklara. Ni skrev i ett särskilt uttalande den 9 september 2004 att er principiella uppfattning är att det på sikt inte ska behöva finnas den här typen av formaliserade organ för dialog och inflytande. Vi utgår från att Stockholms läns landsting följer den lagstiftning som gäller för samverkan, och då ska inte politikerna behöva bygga upp krångliga modeller för verksamheten – så tyckte Moderaterna när ni var i opposition.

Jag vet, eftersom vi har umgåtts i fyra år, att du, Lars Joakim Lundquist som sitter här inne nu, var väldigt upprörd över att det var arvoden och att det skulle kosta så mycket pengar. Kan du förklara varför ni nu har ändrat åsikt? Ni bifaller ju det här förslaget till samverkan med handikapporganisationerna.

Men jag säger som i ett tidigare inlägg: Ni kanske har mognat även på denna punkt?

Anförande nr 86

Landstingsrådet N y m a n (kd): Även om inte debatten behövs så söker man anledning. Det går att göra på många sätt; Håkan visade prov på det alldeles nyss, tycker jag.

Det som är angeläget är att en modell för samverkan är i grunden anpassad till den politiska organisationen och att samverkan sker på sådana nivåer och med sådana motparter att det gagnar det gemensamma syftet med att komma ihop och föra en dialog på ett bra sätt.

Naturligtvis kan vi rota ner oss i detaljer om vad vi hade för åsiktsskillnader för tre år sedan, men den modell som vi nu har prövat är omprövad på några håll. Det har varit en strävan från min sida i relationen till handikapporganisationerna att finna en modell för den fortsatta samverkan som de är helt överens med oss om, och jag tror att det var samma strävan som man hade från den dåvarande politiska majoriteten inför den modell som vi hittills har haft. Jag vet att det var så.

Men jag vet också från de samtal jag har haft med handikapporganisationerna under de år som har gått, att de var något självkritiska. De kanske var överambitiösa. Det fanns ju inte människor att tillgå så att samverkan kunde ske i den utsträckning man hade hoppats och räknat med.

Den här utformningen har vi nu provat under några år, och det som sker nu är en anpassning till den aktuella politiska organisationen vi har i landstinget. Det är helt naturligt att så sker.

Sedan kan jag hålla med om det moderata uttalandet för något år sedan om att man egentligen inte ska behöva sådant här. Nu är det formaliserat i lag, och jag tror att det beror på att vi från partierna missar en väsentlig del av vår demokratiska uppgift, nämligen att hålla en levande kontakt med enskilda människor och med organisationer i samhället. I stället gör vi då så att vi hittar demokratiska modeller i kommuner och landsting, och för den delen också på nationell nivå, för att åstadkomma det som borde ha kunnat ske i andra demokratiska former.

Jag tror också det är viktigt – det är bara en kommentar, som inte har med själva modellen att göra – att den inriktning vi har i de olika samverkansråden i olika nivåer – själv är jag ordförande i det samverkansråd som handikapporganisationerna har tillsammans med landstingsstyrelsen – visar öppenhet, lyhördhet och ett intresse att lyssna på olika konstruktiva förslag som kommer ifrån de personer som är specialister på områden som inte berör mig alls, eftersom jag inte har något rörelsehinder att prata om i varje fall, och andra funktionshinder som är angelägna att uppmärksamma i sammanhanget. Jag vill återknyta till vad jag sade i inlägget med anledning av uppföljningen av handikappprogrammet, att det är viktigt att finna rätt form för samarbetet. Jag tror att vi är på väg att hitta en mer effektiv och konstruktiv form än vi har haft under de första åren med den gamla modellen. I varje fall får jag intryck av det då och då. Vi försöker hålla ett lite mer långsiktigt perspektiv på frågor som faktiskt tas upp av handikapporganisationerna, och då är det naturligtvis angeläget för oss som kommer från landstingsstyrelsen att vara lyhörd till samrådsarbetet.

Nu hoppas jag att det finns en motsvarande ambition från de olika berörda organen – hälso- och sjukvårdsnämnden, SL och andra viktiga organ – att hitta de effektiva formerna för detta. Att sitta och traggla igenom föredragningslistor och sådant som ska genomföras någon dag eller någon vecka senare är fullständigt meningslöst, men att lyfta de viktiga och angelägna frågorna i god tid tror jag vi kan använda de olika samverkansråden till framöver. Det är en uppmaning från min sida, att ni som har det yttersta politiska ansvaret i de olika andra organen tar vara på den kompetens som finns hos företrädarna för handikapporganisationerna. Jag har ju ganska många års erfarenhet av samarbete och samråd med dem eftersom jag under min första period i landstinget var ordförande i samrådsnämnden, och det har fallit sig naturligt för mig att fördjupa mig i de här frågorna. Jag tycker att vi just för tillfället har hittat en riktigt bra samverkansform.

Bifall till förslaget från landstingsstyrelsen, som jag kan notera uppenbarligen också får en bred politisk uppslutning, vilket är en tillgång.

Anförande nr 87

H å k a n J ö r n e h e d (v): Ordförande! Mitt inlägg var bara en undran, varför man har en åsikt i opposition och en annan i majoritet. Det är vad det gick ut på.

Anförande nr 88

Landstingsrådet N y m a n (kd): Något svar blir det inte, fru ordförande, bara ett konstaterande efter att ha varit med i landstinget ända sedan 1991. Det här är ett väldigt vanligt beteende, alldeles oavsett vad man har för partibeteckning. Ibland byter man åsikt, och ibland agerar man *som om* man hade bytt åsikt.

Det här tror jag är en ambition från enskilda ledamöter att hålla bra liv i debatten. Det kan friska upp ibland, uppmuntra ibland, stämma ned ibland.

Jag vet ju själv hur jag agerar i opposition, även om jag bara har en periods erfarenhet av det: Man söker anledning att opponera – det är ju så. Det är den enkla förklaringen till att det blir så här ibland.

Men sedan är det väl bra, som du konstaterar själv, om en åsiktsändring betyder en ökning av den personliga mognaden. Då är det ju en tillgång för hela mänskligheten!

Anförande nr 89

L e n a - M a j A n d i n g (mp): Ordförande! Vi yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag från Miljöpartiets sida och ser fram emot de fortsatta diskussionerna med handikapprelesen kring utvecklandet av landstingets handikappprogram och vårt arbete med tillgänglighet och bemötande. Vi hoppas verkligen att de beslut vi tar kring handikappfrågor i landstinget är beroende av att man har fått bättre insikt och utvecklats som människa, snarare än att man bara ska opponera.

§ 209 Betalning för multifokala linser vid starroperationer

Anförande nr 90

L e n a - M a j A n d i n g (mp): Ordförande! Vi delar kanske inte andra partiers uppfattning att det här är en väldigt tydligt klarlagd fråga, som vi kan fatta beslut om i dag, utan vårt yrkande är att återremittera ärendet på grund av att frågan är väldigt komplex och rymmer flera frågeställningar av principiell karaktär. Vi menar att den juridiska bedömningen fortfarande är oklar.

I första hand yrkar vi återremiss, i andra hand yrkar vi faktiskt avslag.

Anförande nr 91

Landstingsrådet R e i n f e l d t (m): Fru ordförande! Jag får väl börja med att yrka avslag på återremissyrkandet, eftersom det här ärendet handlar om att man faktiskt ska få betala sina glasögon själv, eller sina multifokala linser.

För dem som kanske inte har satt sig in i ärendet kan jag berätta att vad det handlar om är att om man ska göra en grästarrsoperation så betalar naturligtvis landstinget för operationen, men om man vill kan man få möjlighet att på egen bekostnad byta ut själva standardlinsen mot en så kallad multifokal lins, som i själva verket ersätter glasögon för den personen framöver – och glasögon ingår inte i hälso- och sjukvårdens finansieringsansvar utan är någonting som man själv får betala för.

Därför yrkar jag avslag på återremissen och bifall till förslaget.

Anförande nr 92

L e n a - M a j A n d i n g (mp): Vi tycker inte att det är så enkelt som att hänvisa till att de multifokala linserna är glasögon. Det handlar om ett ingrepp i den mänskliga kroppen, och ett ingrepp i mänsklig kropp kan alltid gå fel. Om någon del i operationen går fel och det blir en skada, vem är då ansvarig? Är det fortfarande landstinget som är ansvarigt, eller är det den person som själv har valt att betala just den delen av operationen ur egen ficka?

Ansvarsfrågan är inte löst, tycker vi. Det är nästan omöjligt att precisera var i processen eller operationen komplikationen uppstod. Vi tycker att man måste titta mycket noggrannare på det här innan man fattar beslut om det här operativa ingreppet, och vi tycker inte att det är så enkelt som att det är en ersättning för glasögon.

Anförande nr 93

Landstingsrådet L u n d q u i s t (m): Ordförande, fullmäktige! Jag besökte faktiskt S:t Eriks ögonsjukhus i förra veckan inför den här debatten och fick se en film om hur man suger ut den grå massan ur ögat och sätter in den lilla multifokala linsen.

När det gäller kostnadsfrågan – som Lena-Maj i och för sig inte tog upp explicit – är det så att den som har haft glasögon före en gråstarrsoperation alltid måste skaffa nya glasögon, om man inte får så en bra syn att slipper detta, och det kan man få med en multifokal lins. Kostnaden är marginell. Ingen av de cirka 15 patienter som hitintills har gått igenom denna procedur har protesterat mot kostnaden, och ingen har heller tvekat inför möjligheten att få en multifokal lins insatt i stället för att behöva glasögon. Man får en alldeles utmärkt syn efter detta. Ingen patient har varit orolig, ingen patient har protesterat vare sig mot att få operationen utförd eller mot att betala den lilla extra prislappen.

Anförande nr 94

Landstingsrådet S e v e f j o r d (v): Vi har lagt ett särskilt uttalande i den här frågan, där vi understryker att vi inte ser det här som ett principiellt ärende som öppnar upp för annan verksamhet som patienten själv ska betala utan att det handlar exklusivt om just det här ingreppet.

Icke desto mindre tycker jag att det som Lena-Maj lyfter är intressant. Om en sådan operation skulle misslyckas, vem har då ansvaret? Är det patienten, som behöver ta en särskild försäkring före operationen, eller har vården ansvaret?

Är det någon i församlingen som kan svara på den frågan? Jag vet inte svaret, men det skulle vara intressant att veta vad som händer om man – mot all förmodan, men allt kan ju hända – skulle misslyckas med operationen. Vem ska då betala de nya vårdkostnaderna?

Anförande nr 95

Landstingsrådet R e i n f e l d t (m): Fru ordförande! Det man betalar för när man får sin multifokala lins inopererad är inte operationen utan själva linsen. Operationen – och ansvaret för eventuella felbehandlingar vid operationen – är naturligtvis hälso- och sjukvårdens ansvar, inte den enskilda patientens.

Anförande nr 96

A n d e r s L ö n n b e r g (s): Fru ordförande! Jag tycker att det här är en väldigt intressant principfråga. Ansvarsfrågan tycker jag är löst – det spelar liksom ingen roll vad man sätter in, så länge sjukvården gör det så är sjukvården ansvarig, oavsett vem som betalar vilka delar. Så är det alltid.

Däremot har jag ingenting emot lösningen på den här frågan, av det skälet att en multifokal lins ersätter en privat kostnad, nämligen glasögon.

Men jag tycker också det är viktigt att slå fast den principen här, att det är därför och endast därför man godkänner detta. I framtiden kan vi ju tänka oss en mängd andra fall, till exempel en del av de cancerläkemedel som inte alla får – ska man få köpa dem mot tillägg också? Eller om jag ska byta en höftled och det finns lite olika priser och kvaliteter, vilket alla vet om, så ska det inte vara möjligt att privat köpa till en bättre höftled med delvis finansiering från samhället och delvis privat finansiering, för då öppnar vi dörren radikalt för en klassmässig sjukvård där faktiskt plånboken betyder allt för hur bra sjukvård man kan få.

För min del är det väldigt viktigt att den fokala linsen är okej av det skälet att det är en rent privat kostnad. Det får inte betyda att vi öppnar dörren för privat finansiering av ökad kvalitet mot den som landstingen har bestämt i vanlig hälso- och sjukvård.

Jag går upp nu därför att jag vill försäkra mig om att ni bekräftar att det är precis det här som är syftet, inte att öppna dörren för en helt ny vårdprincip efter plånbok.

Anförande nr 97

L e n a - M a j A n d i n g (mp): Efter debatten drar jag tillbaks avslagsyrkandet i andra hand men står fast vid återremissyrkandet, för att få tydlighet i beredningen av ärendet.

Anförande nr 98

Landstingsrådet S e v e f j o r d (v): Jag tyckte att Anders formulerade problemet kring det här beslutet mycket väl, bättre än vad jag kunde göra. När jag sade att detta är ett engångsbeslut, som bara har exklusivt med detta att göra, nickade du instämmande, Filipa, att du också tyckte det.

Men det skulle ju vara bra att få höra från de borgerliga partierna att det faktiskt är vad det handlar om och att det inte är ett beslut som öppnar upp för det som Anders pratar om, att man framöver kan se möjligheter att blandfinansiera eller att enskilda personer finansierar en del av sin vård.

Det vore jättebra om du kunde göra det förtydligandet, Filipa.

Anförande nr 99

Landstingsrådet N y l u n d W a t z (s): Ordförande, landstingsfullmäktige! Anders Lönnberg formulerade detta alldeles briljant, och det framgår också av vårt särskilda uttalande i landstingsstyrelsen att vi delar den uppfattning som Vänsterpartiet har gett uttryck för.

Men ni har chansen att vara tydliga på denna vår oro. Är det så att ni inte är det, får vi ompröva vårt ställningstagande.

Anförande nr 100

Landstingsrådet R e i n f e l d t (m): Fru ordförande! Ärendet handlar om att få betala för sin multifokala lins eller inte.

Jag kan förstå Lena-Majs frågor, som handlade om vem som bär ansvaret om något fel skulle uppstå under själva operationen. Där hoppas jag att jag har svarat tillfredsställande.

Att sedan blanda in huruvida vi skulle ha olika avgifter i sjukvården eller blandfinansiering är en helt annan sak. Det är inte vad ärendet handlar om. Det här ärendet handlar om huruvida vi ska tillåta enskilda patienter som så önskar att få byta ut den standardlins som de erbjuds av landstinget för att ersätta den med en multifokal för att i framtiden slippa köpa glasögon eller kontaktlinser efter operationen.

Det handlar inte om någon blandfinansiering.

Jag uppfattar också att vi har full enighet kring detta – åtminstone i hälso- och sjukvårdsnämnden.

Anförande nr 101

Landstingsrådet R y d b e r g (fp): Jag vet inte om det kan sägas tydligare än så som Filippa Reinfeldt har uttryckt det: Det är inte aktuellt med blandfinansiering i vår sjukvård här i Stockholms läns landsting.

Just när det gäller multifokala linser är det ett speciellt beslut, just därför att det inte går att stoppa in en multifokal lins vid en efterföljande operation utan att det är förenat med medicinska risker. Då är det rimligt att patienten kan få betala för att få den multifokala linsen insatt i samband med starroperationen i stället för att behöva köpa glasögon vilket kostar ungefär 6 000 kronor om man har progressiva glasögon, vilket ju är aktuellt för flertalet av de här patienterna.

Jag tycker att vi har lämnat ett väldigt tydligt förslag till beslut i det här ärendet, och vi har en väldigt tydlig princip även inför framtiden: det är inte aktuellt med blandfinansiering.

Anförande nr 102

Landstingsrådet N y l u n d W a t z (s): Ordförande, landstingsfullmäktige! Det är väldigt glädjande att *Birgitta Rydberg* lämnar tydligt besked, men vi är nog intresserade av vad *sjukvårdslandstingsrådet*, som är högst ansvarig för detta, har för uppfattning i frågan.

Det är naturligtvis så, att om vi inte får ett tydligt besked av den som är högst ansvarig för hälso- och sjukvården om de frågor som vi har ställt kring blandfinansiering, så finns det anledning för oss att ompröva vårt beslut.

Anförande nr 103

A n d e r s L ö n n b e r g (s): Ordförande, landstingsledamöter! Jag söker inte strid i den här frågan, jag vill bara att vi ska vara övertydliga om vilka principer som ska gälla. Till skillnad från vad jag nyss sade är ju det här ett avsteg för blandfinansiering, och jag vill att avsteget ska formuleras tydligt för alla de människor – och jag har räkat på ett par stycken – där ute som är rädda för att det här är början på en ny princip.

Vad som är så tydligt i det här ärendet är att det är en rent privat kostnad, till skillnad från när man byter en höftled, som finns i olika kvaliteter, då det aldrig är en privat kostnad.

Det enda jag vill är att ni ska ställa er upp och säga: Vi kommer aldrig att tillåta sådana undantag när det gäller det rent sjukvårdsmässiga, som landstinget ensamt har ansvar för gentemot den enskilde. Det är det beskedet jag vill höra.

Skillnaden mellan en ny princip, som sakta övergår i någonting annat, och ett undantag som är väldefinierat är bara den klarhet som här måste bli tydlig i dag.

Det är en politiskt tydlig fråga. Vill man nu gå ut med raka besked och säga: Aldrig kan vi tänka oss denna typ av blandfinansiering när det gäller kvaliteten på hälso- och sjukvårdsinnehållet?

Anförande nr 104

Å k e A s k e n s t e n (mp): Vi har ju flera sjukvårdslandstingsråd här i salen, och det vore intressant att förutom vad Filippa Reinfeldt snart förmodligen säger även höra vad kd och Centerpartiet har att säga i den här frågan. Har ni samma tydliga uppfattning som Birgitta Rydberg har?

Anförande nr 105

Landstingsrådet N y l u n d W a t z (s): Ordförande, landstingsfullmäktige! Då korrigerar jag vårt yrkande och begär återremiss av ärendet.

Anförande nr 106

Landstingsrådet S e v e f j o r d (v): Jag tackar Birgitta Rydberg för klargörandet, men eftersom de andra partierna vägrar att svara tydligt på frågan instämmer vi i återremissyrkandet.

Ordföranden: Jag har under debatten noterat ett återremissyrkande från Miljöpartiet ursprungligen, som både Socialdemokraterna och Vänsterpartiet har anslutit sig till. Därmed finns underlag för ett beslut om minoritetsåterremiss, och då önskar jag som reglerna är att det finns en skriven motivtext. Det är bra att den kommer till protokollet, men ni kan väl muntligen nämna vad det handlar om.

Anförande nr 107

Landstingsrådet N y l u n d W a t z (s): Att det tydligt framgår att det inte är ett principiellt ställningstagande i blandfinansieringsfrågan.

§ 210 Besvarande av frågor

Fråga 1

Anförande nr 108

Landstingsrådet L a r s s o n (s): I medierna den gångna veckan finns det olika uppgifter om hur Vårdval Stockholm kommer att fungera i praktiken. Bland annat kunde vi läsa att i Rågsved kommer man att förlora 41 procent, Högdalen 40 procent och Hagsätra 38 procent, medan man däremot i Äppelviken kommer att tjäna 27 procent, Stureplan 21 procent och Kvartersakuten Surbrunn, för att ta ett annat exempel, 19 procent.

De här uppgifterna finner jag mycket oroväckande. Därför vill jag ställa en fråga till sjukvårdslandstingsrådet om hon anser att det är rimligt att vårdcentralerna i områden med högst ohälsotal, vilket bland annat Vantör i södra Stockholm tillhör, kommer att förlora mest på det nya ersättningssystemet i sjukvården.

Anförande nr 109

Landstingsrådet R e i n f e l d t (m): Herr ordförande! Låt mig börja med att säga att för mig finns det två grundprinciper i sjukvården. Jag vill se – precis som jag förväntar mig och tror att även Socialdemokraterna vill – en solidariskt finansierad hälso- och sjukvård, fördelad efter vårdbehov. Dessutom vill jag se en mångfald av vårdgivare, därför att det stärker patienternas inflytande i hälso- och sjukvården.

Grundkonflikten mellan oss, till exempel mellan mig och Dag Larsson i det här fallet, handlar om vem det är som ska ha inflytande över hälso- och sjukvården. Jag företräder dem som tycker att enskilda patienter ska få mer inflytande – mer av patientmakt – och Dag förespråkar en linje som går ut på att politiker ska bestämma mer – mer av toppstyre.

Den fråga som Dag Larsson ställer till mig i dag visar på ett tydligt sätt skillnaden mellan Socialdemokraternas och Moderaternas syn på vården. Socialdemokraterna ser till system och till de vårdställen som finns i dag. Vi ser till patienternas behov av hälso- och sjukvård.

Ersättningsmodellen i Vårdval Stockholm innebär att patienter med stora behov också får med sig en högre ersättning, därför att de gör fler besök. Det gäller oavsett var man bor i länet och till vilken mottagning eller vårdgivare man vänder sig. För vårdcentraler där många med ett stort vårdbehov listar sig innebär det att de kommer att få högre ersättningar. Vårdcentraler som inte tar emot så många patienter, eller som inte har så många personer listade hos sig med stora vårdbehov, kommer således att få lägre ersättningar.

Därför är det så, Dag Larsson, att det är patienterna som kommer att styra vilka verksamheter som kommer att vara populära och få möjlighet att växa och vilka verksamheter som kan tvingas krympa därför att där inte finns så stora vårdbehov som man kanske trott tidigare.

Anförande nr 110

Landstingsrådet L a r s s o n (s): Jag fick höra lite grann ur det moderata valmanifestet, och det var ju i och för sig intressant. Jag tackar för den informationen, även om jag inte tror att det lugnar ned rågsvedsborna så mycket. Dessutom noterar jag att jag fortfarande inte får de här siffrorna dementerade, vilket jag hade utgått från att jag skulle få. Om jag förstår det rätt, är det inte bara mediesiffror, utan tjänstemän här på landstinget har suttit och gjort en massa uträkningar. Det uppskattar jag i och för sig, för jag tycker att man bör göra konsekvensbeskrivningar av hur er vårdvalsmodell kommer att fungera.

Men frågan är fortfarande: Är det rimligt att föra pengar från Rågsved till Äppelviken, eller är det som så att de här siffrorna inte stämmer? Jag tror att rågsvedsborna skulle uppskatta ett besked att de inte stämmer och att Rågsved, där ohälsosituationen är dålig, kommer att få mera pengar, bättre än allmänna föredragningar av de moderata valmanifesten.

Stämmer uppgifterna, eller stämmer de inte? Stämmer tjänstemännens beräkningar eller inte? Det vill jag gärna ha svar på.

Anförande nr 111

Landstingsrådet R e i n f e l d t (m): Herr ordförande! Intressant att du både tar upp Rågsved och uppenbarligen hemligstämplat, sekretessbelagt material från våra tjänstemän som inte jag har tagit del av – möjligen har du gjort det, men om det skett via media eller ej vet inte jag.

Låt mig börja med att kommentera Rågsved, Dag, eftersom du uppenbarligen inte riktigt förstår hur hela Vårdval Stockholm är tänkt att fungera. Patienter med stora behov, som gör många besök, för också med sig ersättning till mottagningarna.

Kring Rågsved finns det en särskild historia. Jag har nu framför mig ett tjänsteutlåtande och protokoll från hälso- och sjukvårdsutskottet på den tiden Inger Ros var ordförande där. Då gjorde ni bedömningen att Rågsved hade alldeles för hög ersättning, mycket högre än de övriga husläkarmottagningarna inom Beställaravdelning Stockholm, och därför gav ni i uppdrag till Beställarkontor Vård att genomföra förhandlingar för att minska ersättningen till just Rågsveds husläkarmottagning. Det klubbade ni igenom i april 2004.

Anförande nr 112

Landstingsrådet L a r s s o n (s): Jag noterar att finanslandstingsrådet uppenbarligen kommenterar tidningsuppgifter. Det var ju i Svenska Dagbladet, Aftonbladet och andra tidningar som Filippa kommenterade dessa uppgifter, så hon måste ha tagit del av samma uppgifter som jag har gjort.

Jag skulle vilja fråga: Om det nu finns konsekvensbeskrivningar – och jag har efterlyst sådana länge – när man gör om primärvården för 2 miljoner invånare, borde då inte landstingsfullmäktige få ta del av dem? Eller är det som så att landstingsfullmäktige ska få ta del av dessa så kallade hemliga konsekvensbeskrivningar via media? Det tycker jag är en skandal!

Sedan är det ju som så, att ohälsa medför inte per automatik att man gör fler besök i primärvården. Snarare kan vi se att vi har bekymmer därför att primärvårdsresurserna inte är fördelade utifrån det sätt som ohälsan är fördelad i vår region.

Just nu håller du på att sätta ett system i sjön, Filippa, som leder till att primärvården i stora delar av länet och i de utsatta bostadsområdena riskerar att kraftigt utarmas, enligt dina egna tjänstemäns uträkningar. Och de uträkningarna försöker du hålla hemliga för landstingsfullmäktige! Det tycker jag är en skandal.

Anförande nr 113

Landstingsrådet R e i n f e l d t (m): Herr ordförande! Nej, jag försöker inte hålla några beräkningar hemliga över huvud taget. Jag har inte sett några heller.

Däremot vet jag att någon har begärt ut uppgifter från förvaltningen, som har sagt att de är hemliga. Jag har inte kommenterat några uppgifter. Jag har inte kommenterat några uppgifter i media heller, så där får du nog ta och backa tillbaks, Dag, och kika en gång till. Jag har inte tagit del av några.

Det är så här. Den här vårdmodellen är, jämfört med i dag, ett rättvist system där resurserna följer med enskilda människors behov. I dag har vi en modell som inte utgår från behoven utan snarare bygger på ett lapptäcke av avtal, där upphandlingar har genomförts vid lite olika tidpunkter och där vårdentreprenören eller andra har kommit in med förslag som har satt nivån för hur dyra avtalen är. Det handlar inte om rättvisa.

Det handlar om huruvida vi har gjort bra eller dåliga upphandlingar. Därför ser det enormt olika ut i länet.

Vi vill ha en solidariskt finansierad hälso- och sjukvård, som ska fördelas efter behov. Då ser man till att de människor som har de största behoven också får tillgång till hälso- och sjukvården.

Fråga 2

Anförande nr 114

Landstingsrådet **S e v e f j o r d (v)**: Ordförande! Vi har i hälso- och sjukvårdsnämnden fattat beslut om att man ska göra en översyn av den psykiatriska vårdens uppdrag, organisation, kostnadsläge och så vidare. Inför detta arbete har det tillsatts en arbetsgrupp, där det sitter ansvariga tjänstemän, höga chefer inom psykiatrin och en del andra personer, bland annat psykiatrichefen i Aleris, som är ett av Nordens största vårdbolag.

Min fråga är: Anser du att det är lämpligt att Aleris aktivt deltar i psykiatriöversynen samtidigt som de lagt utmaningar på delar av allmänpsykiatrin och barn- och ungdomspsykiatrin?

Anförande nr 115

Landstingsrådet **R y d b e r g (fp)**: Ja, jag anser att det är lämpligt. Förutom Aleris ingår i översynen till exempel Ersta, som ju bedriver psykiatri åt landstinget som privat företrädare. SLSO, som ju driver väldigt mycket av vår verksamhet, ingår i arbetsgruppen med många företrädare. Men brukarorganisationerna ingår också, och de är ju direkta avnämare av vad det ska bli för förändringar. Alla har ett intresse, men alla har också en kompetens att tillföra.

När översynen sedan är klar, landar den på det politiska bordet, och då ska vi hantera den.

Aleris har, liksom de andra medverkande i den här översynen, mycket erfarenhet och kompetens inom psykiatriområdet, och den psykiatrichef som du nämner har erfarenhet från andra delar i landet, som jag tror kan vara värdefull för oss. Den kunskap som finns hos de olika parterna måste beaktas i en så stor översyn som vi nu gör av psykiatrin. Vi har inte råd att tappa bort sådan viktig kunskap!

De utmaningar som utvecklingskansliet har fått in ska beaktas, och *sedan* ska beslut fattas. Översynen görs ju för att bringa ordning och reda i vad det är vi vill få utfört. Vilka beslut är det vi behöver ta för att sedan kunna förbättra den psykiatriska vården? Men översynen och utmaningar går inte hand i hand. Det är inte så att man har något företräde för att man har varit en av parterna som har funnits med i en arbetsgrupp.

Aleris, som sitter med i konstellationen för att de liksom Ersta och SLSO och brukarorganisationerna, har en enorm kunskap om hur psykiatrisk verksamhet kan organiseras, är en garant för att vi ska få upp många idéer på bordet för att så småningom kunna forma den bästa vården för patienterna.

Anförande nr 116

Landstingsrådet **S e v e f j o r d (v)**: Du undviker själva kärnfrågan. Den handlar om ifall det är etiskt acceptabelt att ett stort vårdföretag sitter med och omformar psykiatrin inifrån och samtidigt lägger utmaning på samma psykiatri. Är det etiskt försvarbart att hantera frågan på det sättet?

När du pratar om SLSO eller Ersta, så lägger inte de några utmaningar på psykiatrin. Det är det som jag ser som problemet. Man kan alltså sitta tillsammans med alla höga chefer i psykiatrin och diskutera hur psykiatrin ska utformas, samtidigt som man lägger stora utmaningar på psykiatrin. Jag anser att detta är oetiskt.

Ur konkurrenssynpunkt är det också väldigt märkligt att ett stort vårdföretag får tillfälle och möjligheter att inifrån forma psykiatrin och diskutera med höga tjänstemän och verksamhetsföreträdare på ett sätt som inget annat vårdföretag kan. Vi har ju talat om här att konkurrensneutralitet ska råda. Det tycker inte jag att det gör i det här fallet, och det är det hela frågan handlar om.

Anförande nr 117

Landstingsrådet **R y d b e r g (fp)**: Det är fler som kommer att lägga utmaningar. Ersta har också idéer och vill göra mera, precis som flera andra vårdgivare som har hört av sig till utvecklingskansliet.

Men det är inte så att det är referensgruppen som omformar psykiatrin inifrån, utan den här arbetsgruppen är en referensgrupp som projektet i utredningskansliet kommer att lyssna på, samtidigt som man har många andra som man lyssnar på. Man kommer att ha samtal även med våra verksamhetschefer; de är naturligtvis också intressenter. Men det kommer inte att vara så att Aleris är de som sitter och omformar psykiatrin, utan Aleris kommer att vara en part tillsammans med många andra parter som kommer att framföra tankar och idéer. Sedan är det upp till projektledningen att se vilka av de här bollarna som är så intressanta att de ska gå vidare in i utredningen som förslag till oss politiker. Det är inte Aleris som fattar det beslutet.

Anförande nr 118

Landstingsrådet **S e v e f j o r d (v)**: Jag måste ånyo upprepa att du alltså anser att det är etiskt helt okej att ett av Nordens största vårdbolag sitter med i den innersta cirkeln som diskuterar hur den framtida psykiatrin ska se ut i Stockholms läns landsting, samtidigt som de lägger utmaningar på stora delar av både allmänpsykiatrin och barn- och ungdomspsykiatrin. Det anser du är etiskt helt korrekt, att sitta på båda de stolarna!

Det andra är att du uppenbarligen också tycker att det ur konkurrenssynpunkt är helt okej att ett av de största vårdbolagen i Norden får sitta med vid samma bord som vi när vi ska forma framtidens psykiatri och alltså får fördelar framför alla andra eventuellt intresserade entreprenörer när det gäller att utveckla och förbättra psykiatrin.

Det är de två frågorna det handlar om. Du svarar faktiskt inte på de frågorna!

Då måste jag ställa frågan på nytt: Du tycker alltså att det är helt okej, etiskt och ur konkurrenssynpunkt, att Aleris får alla de här fördelarna?

Anförande nr 119

Landstingsrådet R y d b e r g (fp): Aleris kommer inte att ha mera fördelar än andra när vi ska fatta beslut om vi ska upphandla en verksamhet och vilka krav vi kommer att ställa på den.

Det är faktiskt inte så att Aleris sitter med i den inre cirkeln. De sitter med i en av många yttre cirklar som finns. Den inre cirkeln utgörs av politikerna i hälso- och sjukvårdsnämnden, som kommer att fatta beslut om hur psykiatrin ska utformas, om vilka utmaningar som kan leda till att man gör en upphandling. Det är många som finns i den yttre cirkeln. Aleris är en av dem, men det finns många andra.

Att anse att det är så olämpligt att lyssna på privata intressenter och se om de har några idéer tycker jag bara är enögt. Vi behöver idéer från alla håll – idéer är väl inte det vi har för lite av!

Fråga 3

Anförande nr 120

Å k e A s k e n s t e n (mp): Ordförande, ledamöter! Vi står ju inför väldigt stora investeringar i det här landstinget. Staten vill att vi ska vara med och finansiera vissa spårsatsningar och, olyckligtvis, även en del motorleder. Och så har vi då universitetssjukhuset, som kan kosta 8, 10, 12 miljarder – vi vet inte. Bara en sak vet vi säkert, nämligen att entreprenadpriserna skjuter i höjden.

Frågan är om det inte vore rimligt att staten vore med och deltog i den här investeringen i ett universitetssjukhus, som ju faktiskt handlar om högre utbildning, som i hög grad är en statlig angelägenhet.

Det var min fråga, om landstingsrådet har några planer när det gäller finansieringen av sjukhuset.

Anförande nr 121

Landstingsrådet H e i s t e r (m): Herr ordförande! Det är lite svårt att svara ja eller nej på frågan, och det ska man ju kunna göra. Men jag vill säga så, att det pågår just nu ett beredningsarbete inför beslutet i fullmäktige i februari när det gäller det nya universitetssjukhuset. I det finns naturligtvis de diskussioner som vi har med staten om samarbete för det nya universitetssjukhuset med. Men det handlar också om vilken finansieringslösning vi själva ska välja för att tillvarata våra pengar på allra bästa sätt och få ut så mycket sjukvård, utbildning och forskning som möjligt för dem. Det beredningsarbetet pågår. Det kommer sedan att diskuteras både i FoUU-utskottet och i strategiska utskottet.

Anförande nr 122

Å k e A s k e n s t e n (mp): Det tyder väl på att svaret på min fråga egentligen är nej. Finanslandstingsrådet har uppenbarligen inga planer för finansieringen – annars hade hon väl berättat om dem. Men hon pratade bara om att det pågår en beredning. Det svaret var inte så upplysande – det visste vi ju. Det får man väl då också tolka så att finanslandstingsrådet inte har kontaktat regeringen i finansieringsfrågan.

Anförande nr 123

Landstingsrådet *Heister* (m): Det finns ju också ett uppdrag, Åke Askensten, att vi ska se över relationen med staten i fråga om våra åtaganden när det gäller forskning och statens åtaganden när det gäller forskning. Vi har också ett ALF-avtal med staten som gäller den utbildning som bedrivs på våra universitetssjukhus. På den punkten finns det också ett uppdrag. Detta finns självklart med i det underlag som vi nu tar fram för att kunna fatta beslut om nya Karolinska universitetssjukhuset.

Det vore förmätet av mig att föregripa den beredning som sker på tjänstemannaplanet och som kommer upp i den politiska församlingen genom att stå här och pladdra lite om vad jag kan tänka mig för olika finansieringsformer. På det sättet vill jag inte agera som finanslandstingsråd. Nu pågår ett gediget beredningsarbete i denna stora och viktiga fråga.

Anförande nr 124

Åke Askensten (mp): Då hoppas i alla fall jag att det arbetet resulterar i att staten bidrar till det här. Det kan inte vara rimligt att landstinget ska betala delar av statliga investeringar på andra områden om staten inte ska vara med här när det gäller högre utbildning och forskning, som inte bara är en landstingsangelägenhet utan också en statlig angelägenhet.

Fråga 4

Anförande nr 125

Inger Ros (s): Ordförande, fullmäktige och Filippa! Efter beslutet om nedläggning av ett antal närakuter har inte protesterna låtit vänta på sig. Närmare 40 000 personer protesterar med sina namnunderskrifter mot beslutet om nedläggning av Jakobsbergs närakut. Jag vet att det finns protester också mot de andra nedläggningarna, men i dag koncentrerar jag mig på Jakobsberg. Jag undrar: Är de här protesterna och medborgarnas röster viktiga? Därför vill jag ställa frågan till dig, Filippa: Finns det något som kan få det ansvariga landstingsrådet – det vill säga dig, Filippa – eller alliansen att ompröva beslutet om nedläggning av Jakobsbergs närakut?

Anförande nr 126

Landstingsrådet *Reinfeldt* (m): Herr ordförande! Tack, Inger Ros, för frågan.

Jag uppfattar det så att min och alliansens uppgift är att se till att stockholmarna får god och tillgänglig vård. Med Vårdval Stockholm kommer de att få just det. Med vårdvalet kommer husläkarna också att ta över närakuternas jouruppdrag på kvällar och helger. Det frågan egentligen gäller, antar jag, är väl om de som i dag besöker Jakobsbergs närakut kommer att få en tillgänglig vård eller ej. Det finns i vårdvalet tydliga incitament att rikta sig till patienter med stora behov och etablera sig där det i dag finns få vårdgivare. Det är också tydligt när vi ser var de nya husläkarna vill etablera sig och var de har visat intresse för att öppna mottagningar.

Extra glädjande, kan jag väl också få tillägga, är att det är många nya aktörer som ansökt om auktorisation i områden som i dag har få vårdverksamheter. Man skulle i sammanhanget kunna nämna Nynäshamn, Rinkeby och Spånga–Tensta.

Jag ser naturligtvis gärna att även verksamheten vid Jakobsbergs närakut finner en lösning som via auktorisering gör den tillgänglig också i framtiden. Men det finns även andra som är beredda att ta vid och erbjuda medborgarna vård. I Järfälla, Inger, har tre

nya verksamheter ansökt om att med auktorisation få bedriva hälso- och sjukvårdsverksamhet, husmottagningsverksamhet och också jourverksamhet kvällar och helger. Nuvarande närakuter har ett mindre uppdrag än vad husläkarmottagningarna har i framtiden.

Anförande nr 127

Inger Ros (s): Ordförande, fullmäktige! Ställer man en enkel fråga ska man inte få en redovisning av allt som pågår till svar. Den kunskapen finns, i alla fall hos mig. Jag väntar mig ett ja eller ett nej på en enkel fråga, och jag konstaterar att jag inte får det av dig, Filippa. 40 000 medborgare har till dags dato protesterat och personalen är förtvivlad, och ändå kan inte du svara på frågan: Kommer närakuten i Jakobsberg att få vara kvar eller inte?

Det anordnades ett mycket bra möte i Jakobsberg där närakuten faktiskt ville presentera den fantastiska verksamhet de har. Det är inte tillnärmelsevis det som en husläkarmottagning erbjuder. Jag såg ingen ledande företrädare från alliansen på det mötet. Däremot fanns det lokala politiker där. Det är bra. Men jag kan också konstatera att det beslut ni har fattat inte verkar vara förankrat i de egna leden, eftersom de kom dit och trodde att verksamheten skulle vara kvar.

Anförande nr 128

Landstingsrådet Reinfeldt (m): Herr ordförande! Jag förutsätter att Inger Ros är intresserad av den vård som erbjuds till patienterna. Precis som jag sitter Inger i hälso- och sjukvårdsnämnden, som företräder medborgarna och patienterna i vår region och som också finansierar verksamheten. Jag försöker beskriva för dig, Inger, att utbudet ökar. Jag tror att patienterna, oavsett om de bor i Botkyrka, på Kungsholmen eller i Jakobsberg, är intresserade av att veta om de framöver har en tillgänglig hälso- och sjukvård på dagtid, på kvällstid och på helger. Vi inför en ny ersättningsmodell som innebär att patienterna får med sig sin peng dit de väljer att söka sig för sin hälso- och sjukvård. På den husläkarmottagning som man väljer att lista sig på kommer man med den här nya modellen, Inger, att kunna få både husläkarverksamhet på dagtid och den jourverksamhet som man tidigare har fått på Jakobsbergs närakut.

Anförande nr 129

Inger Ros (s): Ordförande, fullmäktige! Jag har fortfarande inte fått ett ja eller ett nej på frågan. Självklart är det viktigt att medborgarna får vård. Det är självklart för mig också. Men det är lika självklart för mig att medborgarna faktiskt också ska få den kunskapen. Det har de uppenbarligen inte fått, eftersom 40 000 protesterar mot nedläggningen av Jakobsbergs närakut.

Jag vet att du i DN i valrörelsen lovade medborgarna att närakuterna skulle få vara kvar, men det löftet är tydligen ingenting värt. Jag vet också att du, Filippa sade att det är viktigt att politiken förs ned till köksbordet. I stället väljer du att inte svara på frågan och att negligera 40 000 medborgares protester och även en mycket engagerad personal. Det är det svar jag får på den här enkla frågan.

Anförande nr 130

Landstingsrådet Reinfeldt (m): Absolut inte, Inger! Om du lyssnade, om du hade öppna öron, skulle du höra vad jag sade.

Vad vi sade i valrörelsen – och det står vi fast vid – var att om närakuterna ska få finnas kvar ska uppdraget till dem fördjupas parallellt med en allmän tillgänglighetssträvan i sjukvården. Naturligtvis citerade Dagens Nyheter inte hela den rapport som vi presenterade, och du valde ett citat, men om du hade valt att titta på rapporten och vad det var vi ville göra med hälso- och sjukvården i framtiden skulle du också se att vi ville ha en mycket bättre tillgänglighet inom primärvården än vad ni har lyckats åstadkomma. Därför inför vi Vårdval Stockholm.

Parallellt med det vill vi att det ska finnas kvar fyra geografiskt väl placerade närakuter med ett fördjupat uppdrag. Det handlar om mycket mer än att ta över jouransvaret och primärvården i vissa områden där den primärvård som ni tidigare har haft ansvar för inte har fungerat. Vi vill att de närakuter som ska få finnas kvar och de fem nya motsvarande närakuter som kommer till ska få ett fördjupat och mycket bättre vårdutbud.

Fråga 5

Anförande nr 131

G u n i l l a R o x b y - C r o m v a l l (v): Anledningen till min fråga i dag är att Sekos klubb 119 har skickat ut ett pressmeddelande där man kräver en ursäkt av SL. Sekos klubb 119 är den som organiserar tunnelbaneförarna.

Anledningen till pressmeddelandet är att man har läst i tidningen att det är på grund av sjuka förare som tunnelbanetåg ställs in och att det nya systemet med förarlösa tåg på den röda linjen kommer att ändra på detta: Då behöver man inte längre ställa in på grund av att förarna är sjuka, utan då kan tågen gå.

Det uttalande som de har gjort visar att de djupt kränkta. Flera insändare om det här har publicerats den senaste veckan. I dessa insändare säger man att alla tågförare på röda linjen vet att majoriteten av stoppen i trafiken beror på vagnfel, vagnbrist och skadegörelse, inte på att förarna är sjuka. Tågförare, vill de också betona, gör så mycket mer än att bara köra tåg.

(Andre vice ordföranden: Kom till frågan nu!)

Jag har väl kanske lite tid på mig, men okej, jag fortsätter det resonemanget sedan.

Jag undrar om du, Christer G. Wennerholm, som är ytterst ansvarig, instämmer i Sekos krav på en ursäkt.

Anförande nr 132

L a n d s t i n g s r å d e t W e n n e r h o l m (m): Herr ordförande och fullmäktigeledamöter! Till att börja med vill jag säga att jag är mycket nöjd med det sätt på vilket tunnelbanan opereras på. Vi har fått en rekordhög kundnöjdhet – den ligger på 74 procent. Den har gått upp från 65 procent på mindre än ett år. Att det ser ut på det sättet har vi anledning att vara stolta över.

Jag vill i det sammanhanget också passa på att rikta ett stort tack till den personal som jobbar i hela SL-trafiken och som gör den goda kvalitet möjlig som vi ser varje dag tack vare deras insatser. De gör ett fantastiskt jobb för att Stockholms och Stockholms läns trafik ska fungera.

Herr ordförande! Jag blir lite förvånad över att det ställs en fråga till mig om ett påstått tidningsuttalande från en enskild tjänsteman på SL – det är ju inte jag som skulle ha påstått något. Dessutom är det så, att hade frågeställaren kollat detta så hade hon kunnat få reda på att det är ett felcitat och att den ursäkt det talas om är levererad.

Men jag tycker egentligen inte, herr ordförande, att en sådan här debatt hör hemma i landstingssalen. Hade det varit jag eller någon annan politiker som hade gjort uttalandet hade frågan passat. Men vad en enskild tjänsteman på SL har sagt eller inte sagt tycker jag inte att vi ska diskutera här.

Anförande nr 133

Gunilla Roxby-Cromvall (v): Jag delar din uppfattning att vi inte ska diskutera en enskild tjänsteman. Det som var viktigt i det landstingsrådet sade och som jag inte kände till var att detta redan var tillrättalagt.

Jag tycker att det är allvarligt när facket eller de som kör tågen känner sig påhoppade. Det är också allvarligt att de är rädda för den här nya tekniken. Det tycker jag att vi behöver ställa till rätta. Tack!

Fråga 6

Anförande nr 134

Viviann Gunnarsson (mp): Ordförande, ledamöter och Christer Wennerholm! Ett telebolag har nyligen mot betalning fått tillåtelse att stå innanför spärrarna vid T-centralen och sälja abonnemang till förbipasserande. Resenärerna blir väldigt förvånade när de blir påhoppade av kanske rätt aggressiva försäljare innanför spärrarna. De tror kanske att det är kontrollanter, så de tar upp sitt SL-kort och förbereder sig för en kontroll, men i stället får de höra försäljningsargument.

Tidigare hade vi en policy att inte tillåta försäljning innanför spärrarna. Har den frångåtts?

Anförande nr 135

Landstingsrådet Wennerholm (m): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! SL har genomfört ett försök för att se om det skulle vara möjligt att ha någon form av marknadsföring eller försäljning innanför spärrarna. Utgångspunkten har varit att man vill pröva olika vägar för att öka intäkterna. Som vi var överens om i diskussionerna tidigare i dag behöver vi alla de intäkter vi kan få för att förbättra kvaliteten och utbudet av kollektivtrafik.

En utvärdering har gjorts av det försök som Viviann Gunnarsson beskrev. Där har man konstaterat att det har förekommit att försäljare och marknadsförare har uppträtt lite väl energiskt. Det ska enligt ledningen för SL ha diskuterats med det aktuella företaget. Man håller också på och arbetar fram riktlinjer så att man på ett tydligt sätt ska kunna sätta gränser för vad som är ett lämpligt beteende från säljpersonalens sida, om sådan här verksamhet ska bedrivas.

Anförande nr 136

Viviann Gunnarsson (mp): Jag tolkar det så att ni funderar på att fortsätta den här verksamheten. Men det är ju inte speciellt trevligt för kunderna! SL har ju problem med sitt kundnöjdhetsindex. Därför tycker jag att man i fortsättningen borde titta inte

bara på utvärderingen av en viss verksamhet för att öka intäkterna utan också på hur den verksamheten påverkar SL:s kundnöjdhetsindex. Man kan fränsäga sig reklam i sin brevlåda, och man kan fränsäga sig telefonförsäljning genom att lägga på luren, men man kan inte fränsäga sig en aggressiv försäljare som hoppar på en innanför SL:s spärrar.

Anförande nr 137

Landstingsrådet **Wennerholm** (m): Jag delar Viviann Gunnarssons uppfattning att man bör ta del av alla synpunkter som kan komma från resenärerna när det gäller hur vi utvecklar användandet av områdena kring kollektivtrafikbrytpunkter och liknande och vid spärrar.

Möjligen skulle man kunna säga att om det skulle finnas missnöje så kanske inte ökningen av kundnöjdheten hade varit lika stark som den varit. Kundnöjdheten har ju ökat under den aktuella perioden i alla trafikslag, även tunnelbanan – det redogjorde jag för i den förra debatten.

Anförande nr 138

Viviann Gunnarsson (mp): Jag ställer den här frågan därför att jag har fått indikationer på att det finns missnöje. Folk har ringt till mig och berättat att när man kom till Centralen blev man påhoppad av en otrevlig försäljare. Då har de fått veta att det här bolaget betalade 40 000 kronor för att få stå innanför spärrarna. Det är klart att 40 000 kronor är ett bra tillskott till SL, men inte om kunderna tycker att det här är en obehaglig verksamhet. Jag hoppas att ni kommer att göra enkäter på kunderna om hur det här inverkar på kundnöjdhetsindex.

Anförande nr 139

Landstingsrådet **Wennerholm** (m): Som jag sade ska vi ha regler för hur det ska gå till, och där har man tittat på erfarenheterna av det här försöket.

Jag delar också din uppfattning om att man ska göra en helhetsutvärdering av alla ingående olika parametrar som kan påverka kundernas nöjdhet.

Fråga 7

Anförande nr 140

Staffan Holmberg (s): Herr ordförande! På en blogg uppmärksammades jag i går på att en av fullmäktiges ledamöter konsekvent kallar sig för biträdande landstingsråd utan att vara vald till detta av fullmäktige.

Det är Pia Lidwall från Kristdemokraterna som avses. Lidwall presenterar sig på Kristdemokraternas hemsida som biträdande landstingsråd. En cv är utlagd med Lidwalls uppdrag och hon toppar med titeln landstingsråd. Jag har en hel bunt med pressmeddelanden där Lidwall konsekvent benämner sig biträdande landstingsråd. Lidwall är invald i Röda Korsets Centrum för torterade flyktingar med denna felaktiga titel.

Enligt det reglemente som landstinget antog i mars i år är det landstingsfullmäktige som beslutar om vilka titlar som ska gälla. Lidwall är inte vald till biträdande landstingsråd. I reglementet för landstingsråd finns vissa förmåner reglerade. Där finns

också instruktioner som ger landstingsråd privilegiet att inhämta upplysningar från exempelvis förvaltningskontor redan under ärendens beredning.

Enligt reglementet har finanslandstingsrådet uppsiktsansvar över landstingsfullmäktiges beslut. Min fråga till Chris Heister är: Delar du uppfattningen att landstingsfullmäktige har valt att inrätta ett begränsat antal landstingsrådsposter med vilka följer formellt definierade befogenheter och ansvar?

Anförande nr 141

Landstingsrådet Heister (m): Svaret på den frågan är ja.

Anförande nr 142

Staffan Holmberg (s): Att lämna felaktiga uppgifter i en cv är allvarligt. Det fick ett visst statsråd uppleva för en tid sedan. Men mycket allvarligare är att konsekvent inom landstingsorganisationen och i den utåtriktade informationen använda en falsk titel. Alla kan föreställa sig vad som skulle hända om en chefstjänsteman gjorde motsvarande.

När bloggaren Niklas Svensson i går konfronterade Pia Lidwall med den falska titeln blev hon helt ställd och svarade med viss tvekan: "Det är en överenskommelse jag har med Moderaterna". Christ Heister! Är det så att du delar ut titlar till folk utan att ha befogenheter till det?

Anförande nr 143

Landstingsrådet Heister (m): Precis som i föregående majoritet pågår diskussioner också inom alliansen när det gäller ansvarsområden och ansvarsfördelning; det finns väl ingenting konstigt i det. Vi kommer inom kort att återkomma i denna del till fullmäktige.

Anförande nr 144

Staffan Holmberg (s): Ordförande och fullmäktige! Att använda en titel utan att ha tackning för det genom beslut är mycket allvarligt, då det i detta fall ger både förmåner och befogenheter som inte är avsedda. Dessutom är det naturligtvis en etisk och moralisk fråga, vilket inte minst Kristdemokraterna borde inse. När Niklas Svensson i går ställde frågan till Pia Lidwall: "Är du medveten om att man måste vara vald för att kunna använda sig av titeln?" svarade Pia Lidwall: "Vi har haft ett sådant resonemang inom alliansen".

Det är alltså helt klart att både Pia Lidwall och Chris Heister är helt medvetna om att det är allvarligt att använda den falska titeln.

Fråga 8

Anförande nr 145

Birgitta Sevefjord (v): Jag har en fråga som kanske inte är lika pinsam, och den ställer jag med anledning av att vi får allt fler verksamheter inom Stockholms läns landsting som drivs av privata entreprenörer men finansieras av skattemedel. Min fråga handlar om meddelarfrihet.

”Meddelarfrihet” är en juridisk term som innebär att man har rätt att lämna upplysningar i vilket ämne som helst för offentliggörande. Den gäller till exempel också offentliga tjänstemän, men den gäller inte privata bolag. Därför ställer jag frågan: Kommer du att se till att personal inom privatdriven vård som finansieras med skattemedel också ska omfattas av meddelarfrihet?

Anförande nr 146

Landstingsrådet Reinfeldt (m): Herr ordförande! Tack, Birgitta Sevefjord, för frågan!

Om meddelarfrihet ska gälla även inom den privata sektorn krävs det ett riksdagsbeslut om grundlagsändringar i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen. Det finns goda skäl för att det ska finnas extra stor möjlighet för rent offentliga verksamheter att ha ett starkare skydd än helt eller delvis privata. Jag tror att Birgitta Sevefjord i grunden håller med mig om det. Det handlar till exempel om affärshemligheter i privat verksamhet, om verksamhetsplaner eller om annat som man vill hålla undan från konkurrenter. Samma sak gäller för övrigt också för till exempel enskilda föreningar.

Någon grundlagsändring har förstås inte jag möjlighet att genomdriva, och det tror jag inte att Birgitta tänkte sig heller. Men jag tycker inte heller att det är särskilt påkallat i det här fallet. Däremot finns det naturligtvis olika krav som landstinget som upphandlare eller avtalspart kan ställa på vårdföretag som vi har kontakt med, och det görs också i dag. Alla avtal mellan privata vårdgivare och Stockholms läns landsting innehåller en bilaga med allmänna villkor, och i de allmänna villkoren anges det i § 10 att ”vårdgivaren förbinder sig att tillse att de stadganden kring meddelar- och yttrandefrihet som gäller för offentlig verksamhet även ska ha motsvarande tillämplighet för vårdgivarens anställda, anlitade underentreprenörer samt på annat sätt anlitad personal vad avser verksamhet enligt detta avtal”.

Anförande nr 147

Birgitta Sevefjord (v): Om jag hängde med i din uppläsning innebär det att meddelarfrihet ska gälla också för privatdriven vård som finansieras med skattemedel och att det står inskrivet i avtalet. I praktiken fungerar det inte – jag vet att alla privata vårdföretag inte tillåter meddelarfrihet bland personalen och att man till och med ser till att personalen skriftligt förbinder sig att inte gå ut och tala om vad som förekommer inom verksamheten.

Det jag tycker är problematiskt är att det här ju är en skattefinansierad verksamhet. Jag förstår inte riktigt vad det kan finnas för affärshemligheter i driften av en vårdcentral till exempel. Det är just det som jag ser som problemet. Om vi får bara privatdrivna vårdcentraler och en privatdriven närsjukvård innebär det att personalen som jobbar där inte per automatik omfattas av meddelarfrihet. Då hamnar man ibland i en lojalitetskonflikt. Med vem ska man vara lojal, om det uppstår ett problem? Ska man vara lojal med företaget eller ska man vara lojal med de patienter som eventuellt berörs av de problem som finns i företaget?

Anförande nr 148

Landstingsrådet Reinfeldt (m): Vi har som landsting inte möjlighet att genomdriva meddelarfrihet, Birgitta. Som jag sade kräver det ett riksdagsbeslut om grundlagsändringar i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen. Men vad vi kan göra är att ställa krav på de avtalsparter som landstinget har, och det görs också i dag. Som

jag sade finns det villkoret uppställt i de bilagor som följer med – i § 10 i de allmänna villkoren. Jag läste upp vad det innebär. Det är vad Stockholms läns landsting kan göra.

Brister det på något sätt i tillämpningen av det här är det naturligtvis oerhört intressant och viktigt för förvaltningen att få ta del av det, om du har sådana exempel. Det är ju en del i ett avtalsförhållande mellan landstinget, som finansierer av verksamheten, och den vårdgivare som vi har tecknat avtal med och därmed har ställt upp krav för. Det är då oerhört intressant, Birgitta, om vi eller förvaltningen då får ta del av det, så att vi kan göra uppföljningar av om man till alla delar lever upp till de krav som är uppställda i avtalet.

Anförande nr 149

Birgitta Sevefjord (v): Förvaltningen är medveten om det här. Jag har diskuterat med förvaltningen, och där vet man att det inte finns i de allmänna villkoren när det gäller den här verksamheten. Det kommer naturligtvis också att brisera – vi kommer alla så småningom att bli väl medvetna om att det här är ett problem. Det är därför som jag i dag ställer den här frågan.

Jag inser naturligtvis att vi inte kan ändra grundlagen, men vi kan väldigt tydligt framföra till alla våra samarbetspartner att vi anser att meddelarfrihet ska gälla i en offentlig verksamhet, även om det är en privat entreprenör, eftersom det är en skattefinansierad verksamhet. Det är därför jag ställer frågan till dig i dag. Jag skulle vilja ha ett tydligt svar från dig: Avser du att verka för att också de privat drivna verksamheterna tillåter meddelarfrihet bland personalen? Ett ja eller nej på den frågan! Den är viktig också för framtiden.

Anförande nr 150

Landstingsrådet Reinfeldt (m): Jag tycker inte alls att frågan är oviktig på något sätt, Birgitta. Det är inte det jag har försökt säga. Uppgiften till mig är just att i den bilaga med allmänna villkor som följer med avtal mellan privata vårdgivare och Stockholms läns landsting anges i § 10 att vårdgivaren förbinder sig att se till att de stadganden kring meddelar- och yttrandefrihet som gäller för offentlig verksamhet ska äga motsvarande tillämplighet för vårdgivarens anställda, anlitade underentreprenörer samt på annat sätt anlitad personal vad avser verksamheten enligt avtalet.

Är det så att de privata vårdgivarna inte lever upp till detta är det naturligtvis någonting som förvaltningen i sin löpande dialog med vårdentreprenören måste ta upp, om det finns inskrivet i avtalet mellan Stockholms läns landsting och vårdgivaren. Jag tycker naturligtvis att vi ska följa upp detta liksom allt annat som står inskrivet i våra avtal.

(Birgitta Sevefjord (v): Då har ni ett jobb att göra.)

Fråga 9

Anförande nr 151

Björn Sigurdsson (mp): Ordförande, Gustav! Du har ju på förmiddagen själv presenterat det framlagda bokslutet för vårt förra miljöprogram, Miljö Steg 4. Vi har numera i enighet antagit ett Miljö Steg 5. Det är det som jag vill fråga dig om. Där finns det nu nya mål. Ett av dem är ekologisk mat: att landstinget ska uppnå en grad om 25 procent till 2011. Majoriteten har lyft fram tre fyra direkta miljömål i sin budget och har redovisat dem i sitt bokslut men har inte sagt någonting särskilt om var vi står någonsans i det här. Frågan är svår att arbeta med och implementera. Därför undrar jag om

du, landstingsrådet Gustav Andersson, tycker att du gör tillräckligt för att nå målet om 25 procent till 2011.

Anförande nr 152

Landstingsrådet Andersson (c): Herr ordförande! Huruvida jag personligen gör tillräckligt mycket för att nå det målet kan man ju diskutera. Men man kan konstatera att vår tjänstemannaorganisation fullföljer de beslut som landstingsfullmäktige har fattat. Det är det som är det fina med miljöprogrammet: Det tuffar på.

I dagsläget kostar patientmaten ca 200 miljoner kronor per år för Stockholms läns landsting. I den nu pågående upphandlingen av djupfrysad mat, som ska börja gälla senare i höst, har vi lyckats uppnå 5 procent ekologisk mat. Bland annat kommer alla pannkakor, lök och andra grönsaker som köps in att vara ekologiska. I den senaste upphandlingen av personalmat i Landstingshuset, som gjordes tidigare i år, har vi skärpt kraven från en kravmärkt rätt varje vecka till en kravmärkt rätt varje dag. Vad det ger i procent vet vi inte i dagsläget.

När kostpolicyn är genomförd 2011 ska 25 procent av alla livsmedel vara ekologiskt framställda och köpas från odlare och producenter i regionen för att undvika långa resurskrävande transporter. Även inslaget av rättvisemärkta varor ska öka. Enligt en handlingsplan ska de nya målen införas stegvis, så att inslaget av ekoodlat ökar med 5 procent per år.

I varje ny upphandling av mat kommer vi att följa utvecklingen när det gäller andelen ekologisk mat. Jag vet också att Maria Wallhager, som är produktionsansvarigt landstingsråd, har idéer för det här området. Erfarenheterna från Södertälje kommun och en del andra kommuner i södra Sverige visar att det inte behöver bli dyrare med ekologisk mat i stället för vanlig mat.

Därmed anser jag den frågan besvarad.

Anförande nr 153

Björn Sigurdsson (mp): Härligt, Gustav! Det låter alldeles utmärkt att du trots allt tar ett lite personligt ansvar och ligger på i frågan, för det behövs för att hjälpa tjänstemannaorganisationen att skjuta på i den här frågan. Jag vet av egen erfarenhet som tidigare miljösamordnare i offentlig verksamhet och av rapporter nyligen från Göteborgsområdet att det är svårt att få upp nivåerna från 5–10 procent. 5–10 procent är ganska enkelt att uppnå, och det har vi legat på länge nu. Det uppnådde vi på min tid på Östermalms stadsdelsförvaltning för sju år sedan. Att gå vidare till 25 procent är svårare och det behöver vi arbeta med.

Jag ser fram emot att vi i bokslut och så vidare får en tydligare uppföljning av hur vi ligger till i förhållande till de 25 procenten. Det här är ju en av de viktigaste sakerna för att undvika gifter. Du pratade om läkemedelsrester i vatten tidigare. Det här är ett väldigt enkelt sätt att undvika ytterligare gifter i vårt grundvatten.

Jag hoppas alltså att detta lyfts fram tydligare i kommande redovisningar.

Anförande nr 154

Landstingsrådet Andersson (c): Livsmedelsfrågor är ju en av många viktiga miljöfrågor. Under senare tid har vi fått en ökad uppmärksamhet på de kopplingar som finns mellan livsmedelsframställning och utsläpp av växthusgaser och påverkan på klimatet,

energianvändningen kopplad till livsmedelsframställning och så vidare. En fråga som vi möjligen bör ställa oss i framtiden är: Är ekologisk mat, med den klassiska definitionen av ekologisk mat, den enda miljövariabel som vi ska bedöma? Det är mycket möjligt att det här behöver ske ytterligare ett arbete, kanske inte bara här i landstinget utan även nationellt. Vi behöver fundera över vilka kriterier som är bäst för att fastställa livsmedelskonsumtionens och produktionens miljökonsekvenser och få bästa styrbarhet på de åtgärder vi vidtar.

Anförande nr 155

Björn Sigurdsson (mp): Jag är glad att du lyfter fram de här andra frågorna – ekologisk mat har positiva effekter på många områden, indirekt på hälsan och direkt på hälsan. Kvaliteten i livsmedlet gör att vi får bättre mat till våra patienter, vilket gör att de tillfrisknar snabbare, blir gladare och så vidare.

Ja, ekologisk mat är klimatvänligare, eftersom produktionen av den förbrukar mindre energi, bland annat genom att energikostsam handelsgödsel och energikostsam giftproduktion utesluts. Det kan motsvara upp emot 25 procent av energibalansen i produktionen på just klimatsidan.

Vi är också glada att du tar upp frågan att det kanske inte kostar så mycket mer om man jobbar på ett vettigt och konsekvent sätt och med större volymer. Det var en av de saker vi fick kritik för när vi presenterade programmet första gången. Det fanns en oro för att det skulle vara kostnadsdrivande. Vi är glada att vi har hamnat på samma ståndpunkt, nämligen att vi kan göra det här med god ekonomi och ekologi.

Anförande nr 156

Landstingsrådet Andersson (c): Jag ska fatta mig kort. Återigen visar det sig att samsynen när det gäller arbetet med Miljöprogram steg 5 är stor och bred och att det inte är inom just miljöpolitiken som de stora meningsskiljaktigheterna finns mellan majoritet och opposition. Tack för din fråga!

Fråga 10

Anförande nr 157

Landstingsrådet Nylund Watz (s): Ordförande, landstingsfullmäktige! Min fråga rör Novums forskningspark. Med anledning av att vi är inne i ett budgetarbete frågar jag finanslandstingsrådet om anslagen från landstinget kommer att ligga kvar på nuvarande nivå för de kommande åren.

Bakgrunden är, som landstingsfullmäktige väl vet, att landstinget har ett ganska stort åtagande när det handlar om att utveckla forskningsinsatserna på Södertörn. Vi har också varit överens med Karolinska Institutet om på vilket sätt de förändringar som vi nu har genomfört skulle ske. Det har kommit till min kännedom att Karolinska Institutet nu är berett att gå in i en fortsatt satsning på Södertörn med ett ganska ansevärt belopp, förutsatt att landstinget är berett att fortsätta sin satsning på biomedicinen där; den ligger för närvarande på nivån 94 miljoner. Jag hör oroande tecken på att det råder tveksamhet om detta i majoriteten. Därför vill jag ha ett svar – ja eller nej – på min fråga.

Anförande nr 158

Landstingsrådet Heister (m): Jag känner mig i allra högsta grad delaktig i att se till att vi får ordning på forskningsparksarbetet på Södertörn. Under de tio år som det arbetet har pågått kan jag nog inte säga att landstinget har varit särskilt framgångsrikt. Jag tror att vi har åstadkommit tio företag på tio år. Det var också skälet till att vi fick ett samarbete med Karolinska Institutets *science park*. De är duktigare än vad vi har varit i den delen.

Vi har gjort ett avtal med Karolinska Institutet, och det avtalet förpliktar oss också att finnas med ett antal år framöver, på ungefär nuvarande nivå. Om jag inte missminner mig rör det sig om knappt 4 miljoner kronor när det gäller själva forskningsparken, även för de kommande fyra åren.

Anförande nr 159

Landstingsrådet Nylund Watz (s): Jag tolkar ditt besked så att landstinget är berett att gå vidare, men inte i samma omfattning som stödet till verksamheterna på Södertörn tidigare har haft. Det bekymrar mig en aning. Det finns andra landstingsråd som deltar i ett arbete som handlar om en fortsatt utveckling av Södertörn under ganska stolta paroller. Med tanke på den politik som hittills förts, inte minst på sjukvårdens område, känner jag stor oro för att landstingsmajoriteten nu är beredd att vända Södertörn ryggen.

Jag avvaktar då budgeten men kan i alla fall så här långt konstatera att några fortsatta satsningar från landstingets sida i storleksordningen 100 miljoner om året är finanslandstingsrådet inte beredd att göra, utan här handlar det om betydligt mindre belopp.

Anförande nr 160

Landstingsrådet Heister (m): Ingela Nylund Watz ställde en fråga om Novum forskningspark, och det är också den frågan jag har svarat på. När det gäller forskningsparken har vi nu ett samarbete med Karolinska Institutet *science park*. Det är bra – det skapar förutsättningar för utveckling på Södertörn när det gäller att kunna rekrytera fler forskningsföretag än vad vi från landstinget har lyckats med de senaste tio åren. I den uppgörelsen ligger en förpliktelse från vår sida att vi ska bidra med ungefär 4 miljoner kronor, eftersom Karolinska Institutet tar över ansvaret för personal. Det har vi gjort i årets budget, och det ligger också i budgetarna för de kommande fyra åren framöver. Det handlar om Novum forskningspark. Om Ingela Nylund Watz vill ställa frågor om centrumbildningar för Novum får hon göra det i annat sammanhang.

Anförande nr 161

Landstingsrådet Nylund Watz (s): Jag kan säkert återkomma till detta flera gånger, och kommer också att göra det. Men i så fall måste jag gå tillbaka till budgetdirektivdebatten, som var i juni 2007. Om jag läser protokollet noga kan jag då glädjande nog konstatera att det åtminstone hos Folkpartiets Birgitta Rydberg finns en stark ambition att fortsätta hela satsningen kring Novum Biocity. Vi får väl återkomma till det i debatten om budgeten.

Fråga 11

Anförande nr 162

Håkan Jörnehed (v): Ordförande! Jag tror att vi alla här i salen är överens om att direktintag på geriatrisk avdelning är oerhört positivt: att de äldre patienterna vid behov av geriatrisk slutenvård slipper ta vägen om det stora sjukhusets akutmottagning, slipper ligga på sjukhusets akut och vänta på att få komma in på geriatrisk avdelning.

Nu när ni har beslutat att Jakobsbergs närakut ska läggas ned försvinner den möjligheten för de geriatriska patienterna i Järfälla. Jakobsbergs närakut har nämligen haft uppgiften att direkt kunna lägga in patienter på Jakobsbergs geriatriska avdelning, som ligger i Jakobsbergs sjukhus. Därför måste jag innan jag ställer frågan till dig, Pia, fråga: Vi är väl överens om att husläkare och husläkarjourmottagning inte är samma sak som en närakut som direkt kan skicka in geriatriska patienter på geriatrisk avdelning? Jag vill sedan ställa frågan: Kommer stängningen av Jakobsbergs närakut att medföra att även direktintaget till den geriatriska avdelningen på Jakobsbergs sjukhus försvinner?

Anförande nr 163

Pia Lidwall (kd): Ordförande! Det har funnits ett antal olika projekt i länet som innebär att vårdcentraler eller närakuter ska kunna skicka patienter till de geriatriska avdelningarna. Än så länge får de patienter från sjukhusen, men det ska också vara möjligt för ambulanserna att först åka till en vårdcentral, som sedan skickar dem till den geriatriska kliniken. Det har fungerat mer eller mindre bra i olika projekt och har hittills fungerat bäst med olika eldsjälur.

Vi har bestämt oss för att det här är väldigt bra för patienterna. Den som är geriatrisk patient ska naturligtvis direkt till en geriatrisk klinik och inte gå via akutmottagningen. Det som händer just nu i Jakobsberg är att det här projektet fortsätter, det vill säga att det fortfarande ska vara möjligt för patienter som kommer via vårdcentralen att komma direkt till den geriatriska kliniken på Jakobsberg. Det blir ingen skillnad alls.

Anförande nr 164

Håkan Jörnehed (v): Men min fråga gällde ju de geriatriska patienter som har gått till Jakobsbergs närakut – Jakobsbergs närakut ligger i samma hus som Jakobsbergs sjukhus. Vad händer med de patienterna? Det finns en stor oro bland befolkningen i Järfälla att man nu först måste åka till Danderyds akut och sedan tillbaka till Jakobsberg. Det tycker inte jag är någon vinst. Jag undrar om ni över huvud taget har tänkt på den aspekten när ni nu har beslutat att lägga ned Jakobsbergs närakut. Fanns den konsekvensanalysen med?

Jag var med på samma möte som Inger Ros. Där var det väldigt många kommunpolitiker från alliansen som absolut inte förstod detta och kände oro. Har ni pratat med dem om vad som händer i det här? Jag vore glad om du kunde svara ja eller nej på frågan: Kommer man att kunna få direktintag på den geriatriska avdelningen på Jakobsbergs sjukhus när närakuten läggs ned?

Anförande nr 165

Pia Lidwall (kd): Ordförande! Självklart har vi tänkt på det här. Det finns ett ansvar för de nya husläkarna att bedriva vård även på kvällar och helger. De kan mycket väl skicka patienter till geriatriken på Jakobsberg. Det blir ingen skillnad. Det

är snarare så att det kan bli mycket bättre – utbudet i Jakobsberg kommer att öka. Jag ser ingen anledning till oro. När vi har kommit fram till årsskiftet ser vi vilka som får auktorisation. De kommer att ha det här uppdraget att skicka patienter som ska till geriatriken, och de kan göra det som ett direktintag. Svaret är: Ja, vi har tänkt.

Anförande nr 166

Håkan Jörnehed (v): Tyvärr, Pia, upplever inte jag att ni har gjort det. När du svarar, svarar du på något helt annat. Du svarar om husläkarnas jourmottagning. Den får du gärna vurma för, men det är inte samma sak som en närakut. Det måste vi väl ändå vara överens om. Man kan tycka olika om de här sakerna, men det är inte samma sak, som ni försöker påskina.

Du sade att det här handlar om eldsjälar. Det var det som var så fantastiskt med närakuten på Jakobsberg: De har varit eldsjälar när det gällt direktintag för geriatriska patienter, som jag trodde att du vurmade för. De har också ett oerhört nära samarbete med Sirius ambulans. Folk är rädda nu. Man undrar vad som ska hända. Kommer det att bli kaos?

Anförande nr 167

Pia Lidwall (kd): Folk behöver inte alls vara rädda. Vi har tänkt igenom det här mycket noga. Uppdraget ligger fast – det är mycket enkelt. Man kan komma till Jakobsbergs geriatriska klinik om man har passerat en husläkare eller om man har passerat närakuten så länge den finns kvar. Det blir ingen skillnad alls. Det kommer att fortsätta på precis samma sätt. Dessutom kommer det att läggas ut ett sådant här uppdrag på hela länet. Det som förut har varit små projekt kommer nu att vara ett ansvar som ligger på alla geriatriska kliniker. Svaret är alltså: Ja. Man behöver inte vara orolig. Det kommer att fungera.

§ 211 Motion 2005:30 av Sonia Lunnegård m fl (kd) om rättvisemärkt kaffe och te

Anförande nr 168

Aram El Khoury (kd): Ordförande, ledamöter! Först vill jag tacka landstingsrådet Chris Heister för svaret.

Rättvisemärkning är en oberoende produktmärkning som bidrar till bättre arbets- och levnadsvillkor för odlare och anställda i utvecklingsländer. Det är en etisk och social märkning med inriktning på mänskliga rättigheter. Rättvisemärkning garanterar att odlarna har fått skälig betalning för sitt arbete, att barnarbete motverkas och att ekologisk odling uppmuntras.

I Sverige konsumerar vi stora volymer kaffe och te hemma och på jobbet. När vi möts på politiska sammanträden som det här är det fikadags och liknande. I den här motionen som vi väckte för cirka två år sedan föreslår vi att det kaffe och te som upphandlas av landstingets förvaltningar och bolag ska vara rättvisemärkt.

Av svaret från landstingsstyrelsen framgår det att det inte är förenligt med lagen om offentlig upphandling att ställa krav på ett särskilt märke i en upphandling. Det är inte heller möjligt att ställa krav enligt de kriterier som ligger bakom rättvisemärkt. Samtidigt är det glädjande att Stockholms läns landsting tillsammans med ett par andra landsting genomför ett pilotprojekt kring hållbar upphandling som inbegriper ekologiska, ekonomiska och sociala frågor.

Vidare pekar man på ett uppdrag till landstingsstyrelsen att finna lämpliga former för främjande av socialt ansvar i landstingets upphandlingar. I samband med frågestunden för en kort stund sedan redogjorde Gustav Andersson föredömligt för landstingets långsiktiga arbete i den här frågan. Därför är vi nöjda med förslaget att anse motionen besvarad och med landstingets ambition att verka och fatta beslut i motionens anda.

(Andre vice ordföranden: Jag vill påpeka ett korrekturfel som har smugit sig in i sista stycket i förslaget. Där ska det stå: "Vidare föreslås i yttrande över motion 2006:11 (LS 0605-0950) att *landstingsdirektören* får i uppdrag att finna lämpliga former för främjande av 'socialt ansvar' i landstings upphandlingar.")

Anförande nr 169

Anna Kettner (s): Det är väldigt roligt, Aram, att du som är en av motionärerna är här i dag och kan försvara motionen. Jag skulle vilja börja med att tacka dig och de andra motionärerna, som jag gjorde förra gången frågan var uppe, för en utmärkt motion. Möjligtvis snubblade ni lite på målsnöret när ni krävde just rättvisemärkning. Däremot är det ju välkänt för alla här i salen som har hört oss debattera det här några gånger att vi på vår sida och faktiskt, som jag tror, en hel del av er på den andra sidan inte är överens om den slutsats som landstingsdirektören och landstingsledningen drar.

Det är inte heller ett stort antal kommuner och landsting runt om i landet, många av dem borgerligt styrda, och inte heller ledningen för Sveriges Kommuner och Landsting. Om det var som det står i motionssvaret skulle jag förstå att man säger: Det här går inte, inte ens om man modifierar kravet – som vi från Vänstern, Miljöpartiet och Socialdemokraterna har gjort i vårt svar. Men det är inte sant. Därför bad vi i minoritet om en återremiss. Och om man återremitterar är det som ni har märkt tidigare i dag noga att man redogör för varför. Men uppenbarligen är det inte nödvändigt att det skrivs ned i den handling som sedan kommer ut igen, för skälet till återremissen finns inte med i handlingen i det här ärendet. Det tycker jag är oerhört slarvigt.

En minoritet som har krävt en utredning kan naturligtvis inte tvinga majoriteten att genomföra den – det är vi fullt medvetna om. Men det bör åtminstone redovisas, om det är ett formellt krav för att få återremittera. Om man nu är trygg i att man har rätt har jag också väldigt svårt att förstå att man inte kan nedlåta sig till att fråga om råd i den organisation där vi alla är överens om att vi ska vara medlemmar och dit det är gratis att vända sig. Men det är man tydligen inte beredd att göra, för det har man inte gjort på hela sommaren, möjligtvis av rädsla för att de jurister som arbetar på Sveriges Kommuner och Landsting ska svara som de redan har gjort, nämligen att det här är fullt möjligt att göra.

Vi gläds åt att *ett* arbete ändå pågår, och vi vet att mycket duktiga tjänstemän i landstingsstyrelsens förvaltning ägnar sig åt det. Jag vill absolut inte vara gnällig, men om man ska peta i det så kan man säga att i det här svaret, som inte är ändrat på tre månader, står det att det ska vara klart under våren 2007. Vi är ju nu i den tid som den store nationalpoeten Karlfeldt kallat "den vår som de svage kallar höst", men jag hade nog ändå trott att våren 2007 var förbi för några månader sedan. Och eftersom vi alla enligt Chris är så oerhört intresserade av att det här går framåt – det är bara vi på den andra sidan som är bångstyriga och låtsas någonting annat – skulle jag gärna vilja höra av Chris vad den utredning som enligt hennes svar redan är gjord har kommit fram till.

Jag tycker att det är oerhört synd att ni och vi, som har samma åsikt och samma vilja, inte kan få det här genomfört; några verkar ha för mycket prestige i den här frågan. Jag är väldigt sorgsen över att ni, som delar vår övertygelse att det här vore viktigt, inte har modet eller friheten att följa ert samvete. Tack för ordet!

Anförande nr 170

K a i j a O l a u s s o n (mp): Ordförande, ledamöter! Jag vill återknyta till Björn Sigurdssons fråga tidigare om landstingets mål att 25 procent av all mat ska vara ekologisk år 2011. Jag vill då berätta att rättvisemärkt ju innebär miljöhänsyn, men det är också mot barnarbete och diskriminering. Det är alla bra saker, som jag misstänker att de allra flesta av oss här tycker är väldigt viktiga. Stöttestenen skulle då vara att man inte får ställa krav på ett särskilt märke i en upphandling, och det var tydligen det som allting föll på. Då säger jag att man kan – och även att vi bör – ställa etiska, sociala och miljömässiga krav utan att specificera ett märke.

Anförande nr 171

H å k a n J ö r n e h e d (v): Ordförande! Vi har diskuterat den här saken tidigare. Jag tror, Kristdemokraterna, att om man skriver motioner så vill man väl att saker ska hända. Jag tycker precis som ni att det här är en oerhört viktig fråga, och då vill jag att det här ska genomföras, inte bara att det ska skrivas vackra ord i ett papper. Därför har vi – s, v och mp – ett eget yrkande, som jag vill läsa upp, och det är att vi ska besluta att anse motionen besvarad och att det kaffe och te som upphandlas av landstingets förvaltningar och bolag ska vara etiskt producerade varor som till exempel rättvisemärkt eller annan likvärdig märkning. Det yrkar jag bifall till.

Sedan har jag faktiskt en fråga till presidiet: På dagordningen står det inte att det här är ett återremitterat ärende. Ni kanske tyckte precis som Anna att det inte var så mycket som hade tillförts vid återremitteringen? Det är en fråga.

Anförande nr 172

O r d f ö r a n d e n I n g e r L i n g e (m): Jag har precis noterat detta. Jag tycker verkligen att det ska stå tydligt att det är ett återremitterat ärende. Är det en minoritetsåterremiss ska det också stå i handlingen vilket motiv som angivits för minoritetsåterremissen. Det är fullkomligt självklart. Detta är ett misstag i hanteringen. Jag har precis pratat med sekretariatet om det. Vi ska försöka att vara mer uppmärksamma på detta och anser att det är viktigt. Tack för påpekandet!

Anförande nr 173

L a n d s t i n g s r å d e t H e i s t e r (m): Herr ordförande! Det är tredje gången vi diskuterar det här, och det är viktiga frågor som har kommit fram. Men det handlar om att också åstadkomma resultat!

Det som vi pratade om förra gången vi behandlade den här motionen var just det pilotprojekt som vi bedriver tillsammans med Skåne och Västra Götaland. Det pilotprojektet har nu pågått under våren, och man håller på att färdigställa en rapport och även förslag om hur vi ska gå vidare för att kunna nå resultat.

Det är inte så lätt att man kan göra saker och ting bara för att man vill någonting. Vi måste också följa lagar och regler. Det är mot den bakgrunden man ska se pilotarbetet i Skåne, Västra Götaland och Stockholm: Hur kan man gå fram på ett bra sätt för att åstadkomma det som alla vill, det vill säga att de varor som vi köper ska vara

producerade på ett anständigt sätt, att man följer FN:s barnkonvention och ILO:s kärnkonventioner så att man inte behandlar människor odrägligt. Det är själva utgångspunkten för det arbete som har bedrivits i pilotprojektet.

Jag tror att man kan finna framkomliga vägar. Jag tror att vi under hösten kommer att få förslag på en uppförandekod som kommer att ligga inom ramen för lagen om offentlig upphandling – jag tänker då inte på hur man gör i samband med själva upphandlingen utan i samband med leveransen av varor. Det är ett sätt att se till att man inte bryter mot lagen om offentlig upphandling.

Sedan vi diskuterade det här senast har Ystads kommun haft en liknande motion som man har tillställt Nämnden för offentlig upphandling, som är tillsynsmyndighet när det gäller lagen om offentlig upphandling. Nämnden har sagt att det inte är förenligt med lagen om offentlig upphandling att kräva rättvisemärkta varor. Det är ett klart ställningstagande från dess sida. Då finns det inget skäl för oss att fatta ett beslut som skulle kunna överklagas på någon grund och därmed inte kunna ge något resultat.

Då är det ju mycket bättre att gå vidare och se hur vi ska kunna åstadkomma en förändring som gör att det kan bli resultat i vardagen när det gäller den här frågan. Det är just det arbetet som pågår tillsammans med de andra två stora regionerna. Vi är ju inga små aktörer i det här sammanhanget. Vi står för över 50 procent av landstingens inköp. Kan vi få till stånd en form av uppförandekod i samband med leverans som ger resultat kommer det att ha betydelse för övriga landsting också – det är jag alldeles övertygad om. Sedan ska man veta att även om vi lyckas åstadkomma en uppförandekod så är det inte heller lätt att följa den. Vi måste hitta samarbetspartner som gör att vi kan nå resultat.

Jag yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag till beslut. Det innebär att vi tar substantiella steg framåt på ett område som den tidigare majoriteten inte har gjort någonting åt, trots att motionen väcktes under förra mandatperioden.

Anförande nr 174

A n n a K e t t n e r (s): När man är passionerad för någonting är man ibland inte tillräckligt regelmanisk – jag säger detta trots att Andres Käärik vid upprepade tillfällen under förra mandatperioden kallade mig för revisorssjäl, vilket jag tycker är ganska ljuvligt.

Jag missade naturligtvis att yrka bifall till Socialdemokraternas, Vänsterns och Miljöpartiets yrkande i landstingsstyrelsen. Det kan möjligtvis ha gjort att Chris tror att vårt yrkande när det gäller den här motionen gäller bifall till rättvisemärkt – det var det som du alldeles nyss argumenterade emot på ett förtjänstfullt sätt. Jag tycker verkligen att det är uppfriskande att höra ett moderat finanslandstingsråd som har en sådan omsorg om att landstinget ska följa lagar och regler, med tanke på hanteringen av budgetlagen under er förra majoritetsperiod.

Vi föreslår inte – det gjorde vi inte heller i mars i landstingsstyrelsen – att vi ska handla rättvisemärkt, eftersom det har sina svårigheter enligt lagen om offentlig upphandling. Vi föreslår någonting annat, som är fullt lagligt. Chris skakar på huvudet, men det står i vår reservation i landstingsstyrelsen att vi föreslår landstingsfullmäktige att besluta ”att anse motionen besvarad, att det kaffe och te som upphandlas av landstingets förvaltningar och bolag ska vara etiskt producerade varor som till exempel rättvisemärkt eller annan likvärdig märkning.” – Det är vad som står i handlingen.

Jag vill bara säga att vi står fast vid det kravet. Vi tycker absolut att man ska följa reglerna. Vi undrar fortfarande varför ni sedan i mars inte har hunnit kontakta Landstingsförbundet. Ska vi ta det som en misstroendeförklaring mot Landstingsförbundets moderata ledning, och dess jurister, som hävdar någonting helt annat? Det var det uppdrag som gavs i samband med återremissen. Jag förstår egentligen inte varför man inte kunde ha frågat dem också, om det här är viktigt.

Anförande nr 175

Landstingsrådet Heister (m): Det finns inget Landstingsförbund att fråga, Anna Kettner, för det är nedlagt. Men Sveriges Kommuner och Landsting finns.

Nämnden för offentlig upphandling har yttrat sig – efter det att SKL har yttrat sig – över en motion i Ystads kommun som liknar den motion som är inskickad här. Där har man sagt att rättvisemärkt – inte Rättvisemärkt AB utan rättvisemärkt eller liknande – inte är förenligt med lagen om offentlig upphandling.

Då har vi ansett motionen besvarad. Men det viktiga är ju att åstadkomma resultat. Vi har tillsammans med Skåne och Västra Götaland haft ett pilotprojekt under våren för att se hur man kan komma fram med en *Code of Conduct*, där man kan ställa krav på de leverantörer som ska leverera varor och produkter till Stockholms läns landsting, Skåne och Västra Götaland.

Det håller man nu på att jobba med, för att få fram en uppförandekod. Det tycker jag är oerhört bra. Ska vi inte sluta med härklyverier i dessa talarstolar och i stället försöka åstadkomma resultat i vardagen? Jag tycker att det som nu görs i Skåne, Västra Götaland och Stockholm är jättebra. Det vore bra om också Anna Kettner kunde tycka det.

Anförande nr 176

Anna Kettner (s): Kan jag be dem i den här salen som i dag har hört mig säga att jag tycker att det är bra att vi gör det här arbetet ihop med Västra Götaland och Skåne – och att det är duktiga tjänstemän i landstingsstyrelsens förvaltning som utför vår del av arbetet – räcka upp handen. Tack!

Ni verkar inte ha hört det, men vi kan sedan gå tillbaka till protokollet, Chris, och kontrollera vad som är sagt.

Nämnden för offentlig upphandling har uttalat sig om just Rättvisemärkt, och därför kräver vi inte just det. Till saken kan läggas att Nämnden för offentlig upphandling inte är den enda instans som har uttalat sig i frågan.

Dessutom vill jag framföra min djupa ursäkt för att jag misstog mig och använde det gamla namnet och inte sade "Sveriges Kommuner och Landsting" – apropå härklyverier eller inte.

Anförande nr 177

Kajsa Olausson (mp): Ordförande, ledamöter! Jag vill som Anna Kettner än en gång säga att vi faktiskt sade att vi hoppar över det med Rättvisemärkt och i stället säger att vi ska ställa etiska och miljömässiga krav. Det har vi sagt några gånger nu.

Anna Kettner sade så mycket bra saker att jag tappade bort mig lite grann. Men Chris Heister sade något som jag fann lite intressant. Hon sade att vi inte ska fokusera på

upphandlingen utan se på leveransen av varorna. Jag fattade inte riktigt. Ska vi sluta piska dem som lastar på lastbilarna men strunta i hur det är med kaffet, eller hur var det?

Anförande nr 178

Viviann Gunnarsson (mp): Ordförande, ledamöter! Jag vill börja med att yrka bifall till den gemensamma reservationen i landstingsstyrelsen från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Egentligen tycker jag att det borde vara en återremiss igen. Det är en väldigt brist i hanteringen av ett ärende som vi har debatterat så länge. Det finns två liknande motioner i dag som handlar om ungefär samma område, och vi debatterade båda de motionerna väldigt länge, men motiven för återremissen finns inte med. Det tycker jag är sorgligt.

Nu har vi fått en ursäkt från presidiet, och jag hoppas att vi inte ska behöva se sådant i fortsättningen. Det är vår möjlighet att kunna återremittera, om vi inte tycker att underlaget är korrekt.

Hela hanteringen har varit konstig. Det är två borgerliga motioner som vi håller på att diskutera. I dem tycker ett par borgerliga politiker att vi borde kunna gå ett steg längre. Men så får vi dessa konstiga svar från finanslandstingsrådet, och det upprepas med en däres envishet att vi inte kan kräva Rättvisemärkt. Vi upprepar med samma envishet att vi egentligen aldrig har krävt det utan att det handlar om de kriterier som ligger bakom.

Det finns egentligen inga varor som inte är märkta, och då är det svårt att säga exakt hur det ska vara. Det är därför Nämnden för offentlig upphandling har tagit det ställningstagande man har tagit. Ystadsfallet handlar just om beteckningen Rättvisemärkt – det ska man komma ihåg när man tar upp det inte bara en gång utan flera gånger.

Sedan vill jag hänvisa till att miljölandstingsrådet Gustav Andersson i frågestunden nämnde att vi i landstinget visst upphandlar rättvisemärkt när det gäller miljömärkta varor. Här finns det nog en hel del annat i bakgrunden.

När vi hade en så lång diskussion i våras borde vi ha kunnat få lite indikationer på vad man säger i pilotprojektet. Det hade inte behövt ta så väldigt lång tid att komma fram till vad Nämnden för offentlig upphandling och Sveriges Kommuner och Landsting faktiskt har sagt.

Jag tycker att det är en ganska fänig diskussion, och det enda rätta vore att hela den borgerliga gruppen ställer sig bakom vår reservation i landstingsstyrelsen.

Anförande nr 179

Olov Lindquist (fp): Herr ordförande! Som Viviann Gunnarsson säger handlar denna och nästa motion om nästan samma sak: vilka krav som kan ställas vid upphandlingar.

Jag har hela tiden suttit och tänkt på en viss Thomas Di Leva-låt medan jag har hört andra tala: Vem ska man tro på? I ärendet ställs olika myndigheter och organisationer lite grann mot varandra. Den ena säger si, och den andra säger så.

Den instans som är myndighet, det vill säga Nämnden för offentlig upphandling, NOU, måste väl ändå vara vägledande. SKL är en organisation, och sedan hänvisar någon till att EU-parlamentet har antagit en resolution som uppmanar europeiska myndigheter att kräva rättvisemärkta produkter. Vad jag förstår handlar det inte om någon lag, utan det är bara något uttalande från EU-parlamentet eller någon sorts resolution som inte är särskilt mycket mer bindande än ett vanligt yttrande.

Då måste man komma till slutsatsen att NOU står överst på tyckarlistan, och NOU tycker uppenbarligen att det inte är förenligt med lagen att ställa dessa krav. Då är det logiskt att bifalla majoritetens yrkande.

Bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 180

Viviann Gunnarsson (mp): Det är synd att jag ska behöva vara elak nu, när jag i alla fall fick en del beröm för mitt uttalande. Men jag måste faktiskt undra om alla på den borgerliga sidan av salen har fått en propp i örat.

Det står faktiskt inte att NOU är emot rättvisemärkt, utan det står att NOU inte kan tänka sig att man får nämna ordet Rättvisemärkt – eller något annat märke, för den delen – i upphandlingar. Det gäller inte bara Rättvisemärkt, utan det gäller Krav och andra märken. Det gäller Televerket eller vad som helst. Man får inte ange ett märke i en upphandling. Det är bara det det rör sig om.

Men det är inte detta som vi hävdar att vi vill. Jag förstår inte varför ni ska envisas med att säga att vi hävdar det. Jag tror att ni försöker lura lyssnarna, att vi på något sätt skulle vara dumma. Jag blir väldigt upprörd när jag märker hur ni försöker argumentera falskeligen!

Anförande nr 181

Håkan Jörnehed (v): Ordförande! Den här motionen diskuterar vi nu för andra gången. Olof Lindquist frågar: Vem ska vi tro på? Den ena kommer med det ena, och den andra med det andra.

Det viktiga är väl att det händer något. Att vi på den här sidan av salen är så envisa beror på att det handlar om en viktig fråga. Det är en viktig symbolfråga vilka signaler Stockholms läns landsting sänder ut. Man hör ofta folk tala om vilka signaler politiker sänder ut. Vilka signaler vill politikerna här inne sända just nu? Jo, att det ska vara etiskt producerade varor, som Rättvisemärkt eller annan likvärdig märkning. Det är en viktig signal från det största landstinget i Sverige.

Därför yrkar jag bifall till vår reservation, och vi kommer också att begära votering. Jag tycker att det är viktigt att alla partier visar hur man röstar. Det gäller framför allt det parti som har väckt motionen.

Anförande nr 182

Landstingsrådet Heister (m): Viviann Gunnarsson! Vi försöker inte lura några åhörare, utan vi försöka åstadkomma resultat i den politiska vardagen – det är utgångspunkten för vårt arbete.

Vi har behandlat motionen och har i alliansen gjort bedömningar utifrån den expertis som finns, både SKL och NOU. Nämnden för offentlig upphandling säger att man ska

titta på frågan utifrån LOU när det gäller proportionalitet och likabehandlingsprincipen.

Vi har gjort vår bedömning. Vi har velat komma framåt på detta viktiga område. Vi har tillsammans med Skåne och Västra Götaland tagit initiativ för att de som får möjlighet att leverera och sälja varor till Stockholms läns landsting i en uppförandekod ska förbinda sig att hantera sin produktion på ett särskilt sätt, så att man inte kränker FN:s barnkonvention och ställer upp på ILO:s kärnparagrafer, som handlar om att man har anständighet när det gäller sina arbetstagare.

För att få leverera och sälja en vara till Stockholms läns landsting ska man förbinda sig detta. Arbetet med det pågår just nu, efter det pilotprojekt som har funnits under våren. Det kommer att komma fram som en del av det upphandlingsarbete som sker nu.

Den bedömning som våra tjänstemän gör är att om man ska nå resultat kan man inte ställa de här kraven i upphandlingsförfarandet, men man kan ställa krav i samband med att man ska få sälja en vara till Stockholms läns landsting. Vi ska också förbinda oss att kunna göra inspektioner – det framgår också av det förslag till uppförandekod som just nu diskuteras hos tjänstemännen.

Låt nu tjänstemännen få bereda ärendet, så att vi har ett bra underlag innan vi sedan fattar de beslut som behöver fattas på politisk nivå.

Min ambition är att vi ska komma framåt i de här frågorna. Jag blir bara så förtvivlat ledsen över att oppositionen hela tiden försöker misstänkliggöra det viktiga arbete som våra tjänstemän som är ansvariga för upphandlingsfrågor nu bedriver tillsammans med sina kolleger i Västra Götaland och Skåne.

Jag tycker att ni borde vara glada över att detta arbete sker. Ni hade chansen när ni regerade. Motionen är väckt 2005. Men ni gjorde inte ett dugg. Vi vidtar åtgärder för att nå resultat utifrån den bedömning som vi gör av vad som är möjligt enligt lagen om offentlig upphandling.

Därmed yrkar jag återigen bifall till landstingsstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 183

V i v i a n n G u n n a r s s o n (mp): Chris Heister! Du vet mycket väl att jag var väldigt glad i våras över att vi skulle få en gemensam hantering av frågan. Jag vet ju precis vad det kommer att sluta i. Det kommer att sluta i att vi har rätt att ställa krav i upphandlingarna – inte på ett visst märke utan på kriterier.

Jag har accepterat det, men jag accepterar inte att vi sitter här fyra fem månader senare och inte får höra det minsta om resultatet, utan det är precis samma argumentation som man har haft tidigare. Det tycker jag är fruktansvärt. Jag tycker att det är dåligt, om ni ändå vill ställa de här kraven småningom.

Att ni inte kan bifalla era egna motioner tycker jag är dålig argumentation. Det är dåligt att ni inte kan göra det därför att ett ord var fel eller något sådant. Man ska vara lite generös, tycker jag.

Jag vet inte om du gjorde fel när du argumenterade. Du sade att vi skulle ställa krav på dem som skulle sälja en vara till Stockholms läns landsting. Men det är ju det vi gör i en upphandling – det är i själva upphandlingen vi gör det!

Anförande nr 184

Anna Kettner (s): Om man är allhärskare, då kan man ta till argumentet att alla som ifrågasätter något som man säger, hur man än säger det, bara är orättvisa. Men det tycker jag är låg argumentationsnivå.

Jag blir jättenyfiken, Chris, när du säger att ni har gjort precis det vi bad om. Du sade i ditt förra inlägg att ni har pratat med SKL:s jurister och tagit till vara deras expertis. Då hade det varit jättelätt att berätta vad de sade! Jag hade varit jätteintresserad av att veta det. Då hade du inte behövt känna dig missförstådd.

Det handlar om hur ni har behandlat ärendet. Vi har redan fått höra att det på flera sätt är felaktigt handlagt. Visa att ärendet är viktigt! Ärendet var uppe i april. Vi hade redan kunnat börja handla rätt. Det hade varit mycket mer handling i vardagen, Chris!

Anförande nr 185

Landstingsrådet Heister (m): För att det inte ska råda några tvivel, herr ordförande, vill jag påpeka att jag sade att vi i alliansen "har gjort bedömningen" – det är något helt annat.

Jag kan också säga: Vi har handlat, Anna Kettner! Det är precis det arbete som bedrivs inom pilotprojektet som är på väg fram.

Man måste ha respekt för de tjänstemän som arbetar med frågorna. De måste först bli färdiga med sitt jobb, Viviann, innan de kan redovisa något. Det kommer inom en snar framtid. Handling sker!

Anförande nr 186

Lena Appelgren (kd): Ordförande, landstingsledamöter! Jag känner mig något provocerad av vänsterns retorik när man poängterar hur viktig motionen är – den är så viktig att man har låtit den ligga i byrålådan under hela den mandatperiod man regerade i landstinget.

Nu går Anna Kettner upp och säger att ärendet var uppe redan i april. Då kan jag påpeka att motionen lades i oktober 2005.

Jag är kristdemokrat. Jag tycker att Rättvisemärkt är en bra märkning, och jag använder den själv, när jag ska köpa varor, eftersom jag tycker att det är en bra märkning. Hemma försöker jag hålla mig till Rättvisemärkt kaffe.

Det jag tycker är viktigt är att det händer något i landstinget, och det är just det som svaret på motionen pekar på – att något händer just nu.

Därför yrkar jag bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Anförande nr 187

Anna Kettner (s): Det är härligt att höra att du har en utmärkt etik när det gäller att handla rättvisemärkt. Men när det handlar om att fara med sanning verkar det inte vara så utmärkt.

Vår mandatperiod i majoritet började inte i oktober 2005 utan tre år innan. Din majoritet har haft längre tid på sig för att få något gjort än vi hade. Vi satt inte mer än knappt ett år efter det att motionen lades.

Anförande nr 188

Håkan Jörnehed (v): Ordförande! Den här motionen lades den 11 oktober 2005. Då var det inte så mycket kvar på mandatperioden.

Om det hade varit en annan majoritet här inne och Kristdemokraterna hade varit i opposition tror jag inte att ni hade nöjt er med det här svaret.

Anförande nr 189

Olov Lindquist (fp): Jag är ledsen, herr ordförande, men nu får det faktiskt vara nog med dumheter! Om detta var så väldigt viktigt hade ni skrivit fram ärendet med en gång. Det hade gått att göra nästan med vändande papper!

Den här motionen är skriven den 11 oktober 2005. Det är ett helt år innan det var val. Hade frågan varit så viktig hade ni sett till att det var klappat och klart och beslutat i enlighet med att-satsen – punkt och slut! Så är det bara.

Men det var inte så viktigt. Det var en besvärlig fråga, och därför lade det socialdemokratiska ansvariga landstingsrådet undan motionen. Så var det!

Nu är det dags att komma till talarstolen och påpeka både det ena och det andra om den borgerliga majoriteten. Det är nästan så att jag säger "Fy skäms!"

Anförande nr 190

Kajsa Olausson (mp): "Fy skäms?" Jag vet inte, men jag tycker att debatten lite grann har gått ner på sandlådenivå: "Ni gjorde det inte, och då ska inte vi heller göra det." Kan vi inte vara lite vuxna nu? Detta är en viktig fråga, och det tycker ni också egentligen, om ni tänker efter.

Anförande nr 191

Landstingsrådet Nymån (kd): Herr ordförande! Ingen kommer att neka Håkan Jörnehed förnöjelsen av att få begära votering så småningom, för att se kristdemokraterna rösta mot sin egen motion, som det kan se ut.

Faktum är att det från majoritetssidan – inte minst från Chris Heister – har redogjorts i mycket tydliga ordalag för vad som faktiskt har hänt, alldeles oberoende av motionen. Men den var ju en utgångspunkt för ett agerande – det är ingen tvekan om det.

En av motionärerna har också yrkat bifall till landstingsstyrelsens förslag. Det är naturligtvis roligt att begära votering när man sitter i opposition, men sakligt sett för det inte frågan framåt ett dyft – inte en millimeter.

När vi i dag är där vi är skulle det vara intressant – ni ställde ju den typen av frågor till majoriteten tidigare i dag – att höra er parti för parti gå upp och redogöra för om ni skulle ha bifallit motionen under er majoritetsperiod, precis som den är skriven. Man bifaller ju en motion precis som att-satsen står. Man kan inte ändra motionen – det är det formella.

En del brukar vara ledsna över att man besvarar en motion. Jag kan berätta för er – det har jag också gjort förut här i salen – att själva idén med en motion är att den ska besvaras. Sedan finns det tre sätt att göra det på: man kan bifalla den, man kan avslå den, och man kan anse den besvarad med en motivering.

Om det var en nyhet för någon här har ni missat både ABF och Brevskolan och alla andra som har utbildat demokrater i årtionden om detta. Det är situationen.

Visa nu den goda viljan, parti för parti, och tala om: Vi skulle i majoritet ha bifallit denna motion precis som den är formulerad utan någon som helst tvekan. Det är ju så ni har argumenterat. Det gäller att gå till sista slutsatsen också. Skulle Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet ha gjort det – precis som att-satsen är formulerad? Svarar ni inte ja på den frågan har den här debatten varit fullständigt onödig.

§ 212 Motion 2006:11 av Peter Bondesson (fp) om att tillämpa ISO 9000 och Fair Trade inom landstinget

Förste vice ordföranden: Även det här ärendet gäller en återremitterad motion. Som fru ordföranden påpekade tidigare ska vi i fortsättningen se till att det framgår ordentligt både i ärendet och i annonseringen.

Anförande nr 192

Olov Lindquist (fp): Herr ordförande! Jag företräder motionären Peter Bondesson. Som presidiet säger är ärendet återremitterat. Återigen: Tack till landstingsstyrelsen för svaret!

Utifrån motionärens perspektiv är det – för att anknyta till föregående debatt – egentligen inte så viktigt huruvida en certifiering enligt ISO 9000 är förenlig med LOU eller ej. Ja, säger oppositionen. Nej, säger landstingsstyrelsen. Det kommer väl att bli en återkommande debatt den närmaste kvarten eller halvtimmen.

Utifrån motionärens perspektiv är det två saker som är viktigare: för det första att landstingsstyrelsen har uppdragit åt landstingsdirektören att finna lämpliga former för främjande av socialt ansvar i landstingets upphandlingar och för det andra det pilotprojekt som det talas om i slutet av landstingsstyrelsens svar, som är en nyhet i förhållande till det svar som förelåg förra gången ärendet behandlades. Det var en nyhet även i förra ärendet, men det är trots allt en nyhet och en viktig upplysning som gör att ärendet blir mycket bättre än förra gången, även om det var bra redan då.

Det är mycket bra att ett samarbete startar med Skåne och Västra Götaland. För övrigt har det väl till och med startat, om jag förstod Chris Heister rätt i förra debatten.

Sammantaget: Motionärerna är nöjda med landstingsstyrelsens svar, trots att landstingsstyrelsen inte tillstyrker motionen. Bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 193

Håkan Jörnehed (v): Det känns som om vi har fört den här debatten, ordförande, så jag yrkar bara bifall till s-v-mp-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen.

Anförande nr 194

Agnetha Boström (mp): Fullmäktige, ledamöter! Jag kan instämma i att det skulle kännas väldigt tröttsamt att upprepa debatten från förra motionen, så jag nöjer mig med att yrka bifall till s-v-mp-reservationen.

Men jag måste ändå få säga att det är trevligt att få veta att vi kommer att få en redovisning av det pilotprojekt som har inletts, för det kändes väldigt fattigt att i de papper som vi fick ut bara kunna läsa att projektet skulle påbörjas under våren och det inte fanns en enda hänvisning. Det var nog fler än jag som undrade vart det hade tagit vägen. Men nu vet vi att det kommer, och det ska bli intressant att ta del av.

Anförande nr 195

Hans Lindqvist (c): Ordförande, landstingsledamöter! Det är lite repris på den föregående debatten. Jag går upp därför att det handlar om miljöhänsyn och socialt ansvarstagande. Det handlar om sådant som händer runt omkring i vår alltmer globaliserade värld.

Anledningen till att jag går upp är att det är Peter Bondesson som har väckt motionen. Han är gruppleddare för Folkpartiet och jag gruppleddare för Centerpartiet i Värmdö kommun. Det är lite roligt att vi har exakt samma uppfattning, och vi sitter dessutom i samma allians.

Detta handlar om mycket bredare frågor än vad vi kanske tror. Vi har haft frågan uppe i Värmdö kommunfullmäktige, och den är uppe i så gott som varenda kommunal församling. Det gäller hur man ska kunna ta ett ökat ansvar i en globaliserad värld med handel, upphandling och samröre med andra länder. Därför är det viktigt att vi får diskutera detta.

Det handlar om konsumentmakt. Ni kanske påminner er hur det var för några år sedan med oblekt papper och fluor. Vilka var det som fick till stånd ändringar? Jo, det var vi konsumenter, miljörörelsen och andra som fick till stånd ändringar genom de krav som ställdes – det var inte politiska beslut.

Rättvisare värld – det är viktigt att det handlar om hela leveranskedjan, när man pratar om hur vi ska få till stånd en bättre handel utifrån rättvisekrav och globala krav.

Egentligen, mina vänner, borde det vara självklart att varje politisk församling – naturligtvis inom lagens ramar – kan fatta beslut om vilka stödåtgärder, upphandlingsåtgärder och insatser man vill göra i ett bredare perspektiv. Det borde vara självklart.

Om det, som andra har sagt, skulle vara så att man någon gång inte har rätt – det kanske inte stämmer med lagen om offentlig upphandling, något EU-direktiv eller vad det kan vara – vilket kolossalt misstag skulle det i så fall vara att få frågan prövad i domstol? Vad jag kan se är det inget fel alls, utan då kanske det är lagstiftningen vi måste ändra: vår egen LOU, kanske vår egen grundlag, kanske något EU-direktiv. Det är väl inget fel med det, om vi är överens om att det är viktigt att göra insatser för en bättre och rättvisare värld.

Jag tycker att man kan bifalla landstingsstyrelsens förslag. Landstingsdirektören får i uppdrag att se på frågan, så vi får tillbaka den. Det står också att man ska "finna lämpliga former för främjande av 'socialt ansvar' i landstingets upphandlingar" med mera. Då utgår jag från att man tittar på om det inryms inom de regler som EU har ställt upp. EU-kommissionen kör med sina gamla regler om att man i stort sett bara ska ha ekonomiska krav vid upphandlingar. Men EU-parlamentet är mycket mer progressivt. Det rör på sig där också.

Skulle landstingsdirektören komma fram med ett förslag som visar att vi måste ändra vår egen lagstiftning eller EU-direktiven så är det precis det vi ska göra.

Bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 196

Anna Kettner (s): Nu måste jag ställa mig i talarstolen framför er borgerliga igen, Hans och Olof. Jag skulle verkligen vilja be er att framföra mitt tack till Peter för den här utmärkta motionen, eftersom ni har talat å hans vägnar.

Till Hans vill jag säga att jag instämmer i precis allt det du sade, ända tills du drog efter andan, när du kom fram med ditt yrkande och sade "landstingsstyrelsens förslag". Tänk om det hade blivit ett bifall till motionen i stället!

Visst är det roligt att vi får tillbaka ärendet, men visst hade det varit mycket roligare om vi hade kunnat handla här.

Jag vill inte heller förlänga debatten så mycket. Jag vill bara påminna er som sitter här i salen om den långa och mödosamma väg det har varit att övertyga framför allt moderata politiker att man kan ställa några som helst kvalitetskrav i något ämne som helst, till exempel arbetsmiljö eller kundnöjdhet när det gäller upphandlingar.

Vi har kommit en bit. Det har varit mödosamt, men nu är vi rätt långt framme. Vi kan väl hoppas att det så småningom kommer att fungera även här.

Sedan skulle jag blygsamt vilja påpeka för Hans att skälet till att det var så lätt att jobba med de här frågorna i Värmdö kommun var att ni samarbetade med några som tyckte att det var viktigt. Men nu samarbetar ni med några som i stället tycker att det är viktigt att ni lyder. Det vore roligare, tycker jag, om ni hade bättre lekkamrater.

Med det vill jag yrka bifall till landstingsstyrelsens förslag, nej, till motionen – attans, vad det kan bli fel!

Anförande nr 197

Landstingsrådet Wigg (mp): Tack, alla livliga debattörer! Hans brandtal förvillade till och med Anna till slut!

Hela din argumentation, Hans, borde utmynna i ett bifall till motionen. Det gjorde den inte, men jag är ändå glad.

Nu ska vi inte på den ena eller den andra sidan ta åt oss äran, för det här arbetet har vi bedrivit i många år, med olika partier och över blockgränsen.

Det blir förhoppningsvis som Chris säger. Det lite konstiga är att det inte reflekteras över det i detta dokument. Varför står det inte att det nästa månad kanske kommer ett ärende som har passerat landstingsrådsberedningen och som är framme med sociala, etiska och ekologiska riktlinjer vid upphandling? Det är det som gör debatten lite svår och förvånande.

Men jag tänker inte gå in och förlänga debatten utan vill bara säga att jag är glad över att arbetet snart är i hamn. Tack för ditt brandtal, Hans, för det samlade ihop alla argument och alla känslor på en gång!

Anförande nr 198

Landstingsrådet Heister (m): Herr ordförande! Jag yrkar naturligtvis bifall till landstingsstyrelsens förslag till beslut. Det är klart, Raymond Wigg, att jag gärna hade önskat att jag kunde redogöra för det arbete som tjänstemännen inom upphandling håller på med just nu, men då hade svaret på motionen blivit försenat ytterligare.

Precis i dagarna har man kommit fram med en slutrapport med anledning av pilotprojektet, och det ska man fortsätta arbeta med. Det är precis som jag har sagt tidigare: Det handlar om att hitta hur man kan åstadkomma resultat utan att komma i konflikt med den lagstiftning som finns.

Då har man från tjänstemännens sida resonerat så – och det får vi naturligtvis fundera vidare på – att man i stället för att ställa generella krav vid upphandling, vilket förmodligen inte är lagligt, kan ställa krav i samband med att företag levererar en vara. För att ett företag ska få sälja en vara till oss förbinder sig leverantören att vidta ett antal åtgärder.

De åtgärderna kan handla om att man ska följa den nationella lagstiftningen på området, exempelvis om arbetsmiljö. Det kan handla om att man självfallet inte ska ägna sig åt barnarbete, vilket vi tidigare har talat om i Stockholms läns landsting när det gäller FN:s barnkonvention, att man inte får ha tvångsarbete och att man ska ha skäliga löner och arbetstider – allt det som är grundläggande och viktigt.

Då förbinder sig ett företag – genom att skriva på en *Code of Conduct* – att hålla ordning på sina underleverantörer, och vi säger att vi kan gå in och göra kontroller. Det är det man håller på att arbeta med just nu.

Det hade naturligtvis varit jättebra om vi hade skrivit in det i motionssvaret. Men det fanns inte på bordet just då, utan detta är bara några dagar gammalt.

Det arbete som vi nu gör tillsammans med två andra stora regioner är jätteviktigt, för vi är tre stora aktörer på området, som framför allt handlar om medicinska instrument, textilier, bandage och allt det vi köper mycket av från tredje land, från Sydostasien och från andra ställen.

Det är inte så enkelt. Vi får vara lite ödmjuka beträffande våra möjligheter att kontrollera. Men vi kan också försöka jobba med att hitta samarbetspartner som gör att vi tillsammans med andra – framför allt tillsammans med två andra stora regioner – kan arbeta på det här området.

Jag hoppas att vi med det arbete som har gjorts kan ta substantiella framsteg på detta område. Det är min vilja och min ambition.

Därmed yrkar jag bifall till landstingsstyrelsens förslag till beslut och hoppas inom kort kunna redovisa att arbetet med de här frågorna – när det gäller upphandling och leverans av varor till Stockholms läns landsting – innebär en bättre tingens ordning än vad det har varit. Men jag tror också att vi måste vara lite ödmjuka inför våra möjligheter att göra alltför stora inspektioner, för där har vi inte resurser.

Jag tycker också att vi har ett ansvar. Vi får inte stänga ute företag genom att vi ställer krav som på något sätt ruckar på konkurrensen och försvårar för vissa att vara med i ett upphandlingsförfarande. Men vi får inte heller bli lurade, så att det blir någon form av handelshinder genom att man från vissa håll kanske försöker lägga in regler som gör att vissa företag inte kan vara med. Vi har skyldighet att se till att detta är transparent och

öppet i den delen. Vi har två uppgifter när det gäller upphandlingsfrågorna, när vi nu är företrädare för en offentlig verksamhet.

§ 213 Motion 2006:19 av Gertrud Brorsson (mp) om att anpassa landstingspolitikernas arvoden till nutid

Anförande nr 199

Åke Askén (mp): Från Miljöpartiets sida tycker vi att landstingsrådets löner är i högsta laget och att man borde kunna sprida pengarna och betala fritidspolitikerna lite mer. Det är vår uppfattning i den här frågan.

Vi stödjer alltså inte motionen, som vi tycker är rätt komplicerad, även om den har sina goda inslag.

Jag yrkar bifall till Miljöpartiets ställningstagande.

Anförande nr 200

Mats Skoglund (v): Herr ordförande! Vad är Miljöpartiets ställningstagande? Är det det särskilda uttalandet ni yrkar bifall till?

Vi för vår del tycker att landstingsrådslönerna har skenat iväg. De har nu höjts med 17 000 kronor i månaden. Det är mer än vad en del anställda i landstinget har i månadslön! Det har alltså landstingsråden fått i påökt. Det visar att hela konstruktionen är felaktig. Vi har ingen riktigt bra lösning på hur det ska gå till. Man kan säga att det ska vara så eller så.

I stället yrkar vi ”att landstingsfullmäktige inför nästa mandatperiod beslutar utreda alternativ till nuvarande arvodering av landstingsråd och gruppleddare. Utredningen och beslut i frågan bör fattas i god tid före nästa mandatperiod.”

Då är det bra om det utreds på annat sätt än av exempelvis gruppleddarna själva. Jag överlämnar det yrkandet skriftligt.

Förste vice ordföranden: Jag vill för tydlighetens skull fråga om Miljöpartiets yrkande.

Anförande nr 201

Åke Askén (mp): Jag hänvisar till vårt särskilda uttalande, men det är inget yrkande.

Anförande nr 202

Landstingsrådet Heister (m): Det är möjligt att det kan låta behjärtansvärt från Vänsterpartiets sida – det beror på vilken utgångspunkt man har. Men för vår del vill jag i alla fall yrka avslag på Vänsterpartiets yrkande. Jag tycker att det är varje fullmäktigeförsamling som själv måste fatta beslut.

Efter 2010 är det ett nytt fullmäktige med nya ledamöter som sammanträder, och de har till uppgift att inom ramen för det uppdrag som finns också avgöra arvoden och andra ersättningar både för dem som är heltidsarvoderade och för dem som är fritidsarvoderade.

Anförande nr 203

Mats Skoglund (v): Herr ordförande, Chris Heister! Jag tycker att det är bra att man har fattat beslut i arvodesfrågor innan man känner till valutgången, så att man inte vet om det är ens eget arvode det handlar om. Då fattar man beslut på helt annat sätt.

I Värmdö har vi haft principen att fatta beslut om arvodering före val. Då vet man inte utfallet för egen del, och då blir det på något sätt en mer rättvis och objektiv utredning.

§ 214 Motion 2005:20 av Birgitta Rydberg och Maria Wallhager (fp) om förbättringar av den psykiatriska vården

Anförande nr 204

Anna Attergren Granath (fp): Ordförande, fullmäktige! Det här är mitt jungfrutal i den här talarstolen. Jag kommer från Solna kommun – eller Solna stad, som vi gärna kallar oss – och där har jag suttit i fullmäktige i 15 år.

Jag vill börja med att för Folkpartiets räkning tacka för svaret på motionen om förbättringar av den psykiatriska vården. Den lades för två och ett halvt år sedan. Vi hade identifierat en rad brister i den psykiatriska vården, och vi hittade ett antal lösningar för hur vi ville komma till rätta med de bristerna.

Det handlar om att psykiskt långtidssjuka ska få en egen coach, ökad finansiell samverkan med andra berörda myndigheter, att utveckla rehabiliteringen av de psykiskt sjuka, att de unga i samhället, som tyvärr alltmer visar tecken på ohälsa när det gäller psykisk välfärd, ska få egna mottagningar – den frågan har jag drivit i gymnasienämnden i Solna också – och att öka den psykosociala kompetensen på våra husläkarmottagningar.

Sedan får vi inte glömma de hemlösa, som kanske inte känner förtroende för samhället och inte vill ta emot vården. Där måste vi se till att jobba med frivilligorganisationer, så att de kommer till vården och får den hjälp som de behöver.

Det handlar också om att se till att den psykiska vården, precis som annan vård, får ett ersättningssystem som är prestationsbaserat. Vi vill ha en mångfald av driftformer och även vårdgaranti på det här området.

Slutligen vill vi upphandla ätstörningsvården, så att den kommer i nivå med de behov som fanns 2005, när vi lade den här motionen.

Jag är mycket glad över svaret på motionen. Många av de förslag som vi lade fram håller på att genomföras eller har genomförts.

Jag vill yrka bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Anförande nr 205

Maj-Len Eklund (v): Ordförande, fullmäktige! När jag läste motionen och svaret på den väckte det en viss oro hos mig, när jag såg de tankar som finns i svaret.

Jag tror inte att någon i församlingen tänker att de som har psykisk sjukdom eller psykisk ohälsa inte ska ha den bästa vården och omsorgen, för det tror jag att vi är överens om att de ska ha. Men det finns saker som gör att man blir väldigt bekymrad.

Jag tror att alla som har stött på personer med psykisk ohälsa vet att en sak som är enormt viktig för de personerna – som är sköra och som man behöver vara varsam med – är att de ska ha en kontinuitet och en sammanhängande vårdkedja. Det behöver finnas för de här personerna, så att de, om de insjuknar på nytt, kan gå mellan mellanvårdsformer och slutenvårdsformer utifrån hur de mår och vilka behov de har. Det handlar om människor som är sjuka väldigt länge och har långvariga, kanske livslånga behov.

Att hålla en sammanhängande vårdkedja betyder också att man inte kan splittra upp med en massa olika nya privata vårdenheter. Det handlar om att få vara inom landstinget och känna tryggheten att veta att om man blir sjuk på nytt finns det en sammanhängande vårdkedja: personalen känner mig, och jag vet hur kedjan fungerar. Personalen känner också varandra, känner till organisationer och har en kunskap som inte kan ersättas med de privata alternativen.

Det tycker jag är ett jättestort bekymmer som jag vill lyfta fram och som jag hoppas att man tar på allvar – det är inget som man kan köpa och sälja via ideologiska tankar. Man kan inte komma ifrån att kontinuitet och en sammanhängande vårdkedja är enormt viktig för de här personerna.

Anförande nr 206

Landstingsrådet *Sevefjord (v)*: Ordförande! Motionen lades under förra mandatperioden, när jag var ansvarig för psykiatrin. Även om motionen inte fick något formellt, skriftligt svar kan man ändå säga att vi under förra mandatperioden jobbade mycket aktivt med flera av de frågor som finns i den. Jag ser också att det arbetet fortsätter med den nya borgerliga majoriteten, vilket gläder mig enormt.

Men det är några saker som gör att jag skulle vilja yrka bifall till den reservation som vi lade i landstingsstyrelsen när motionen var uppe. Den finns också i handlingarna. Jag tycker att den är mycket bättre än både motionen och svaret sammantaget – jag ska förklara varför.

I den reservationen lyfter vi upp många viktiga frågor som inte alls finns med i vare sig motionen eller förslaget till beslut och den brödtext som finns. Exempelvis finns det inget om äldrepsykiatrin där. Det är en fråga som vi jobbade med mycket under förra mandatperioden. Behoven är stora. Vi har långtifrån nått det mål som man bör nå när det gäller äldrepsykiatrin.

Vi lyfter upp frågan om slutenvård och vikten av att utveckla den. Om jag så här i perspektiv ska vara självkritisk kan jag säga att det nog var det jag lyckades sämst med i psykiatrin. Jag skulle gärna se att vi utvecklar slutenvård i mindre enheter och mer differentierad vård, så att vi inte blandar patienter på det sätt som vi gör i dag, och att man inom slutenvården jobbar också med till exempel miljö, och då menar jag både inomhusmiljö och utomhusmiljö.

Det står ingenting om vikten av brukarinflytande, som vi lyfter fram i reservationen. Det är något som utvecklades mycket under förra mandatperioden. Om vi fortsätter att utveckla det är jag alldeles övertygad om att det kommer att bidra till att förbättra psykiatrin för både barn och vuxna.

Det står ingenting om vikten av jämställdhet i vården när det gäller psykiatrin. Inom den somatiska vården har betydelsen av ett jämställdhetsperspektiv på vården, ett könsperspektiv, uppmärksammats alltmer. Men det finns ingenting i svaret och ingenting i motionen om detta, om jag inte har missat något.

Vikten av primärvården som första linjens psykiatri tar vi upp, liksom vikten av att erbjuda årliga hälsokontroller för psykiskt funktionshindrade. Vi vill också att man ska jobba fram ett tiopunktsprogram när det gäller psykiatrin, det vill säga de tio viktigaste punkterna som man ska försöka fokusera på.

Det är skälet till att jag vill lyfta fram reservationen och yrka bifall till den. Jag tycker att den är mer genomarbetad och tar upp många viktiga frågor när det gäller psykiatrin fortsatta utveckling.

Jag har två frågor som jag vill ställa med anledning av det som står i brödtexten under förslaget till beslut, där ni skriver att ni anser att motionen ska anses besvarad. Den ena frågan handlar om att det står att man ska uppvakta riksdag och regering i syfte att få staten att ta över ansvaret för rättspsykiatrin. Min fråga är: menar ni hela rättspsykiatrin eller menar ni det ekonomiska ansvaret? Jag har tolkat det som att det är det senare som ni menar. Men menar ni i det här svaret att staten också ska ta över behandlingsansvaret? Det skulle vara intressant med ett tydliggörande på den punkten.

Det står också i brödtexten att man har förstärkt budgeten inom psykiatrin med 76 miljoner kronor för innevarande år. Problemet är att bara en mindre del av de pengarna, inte ens hälften, faktiskt används av psykiatrin. Resterande pengar används inte inom psykiatrin innevarande år. Därför skulle jag vilja ställa frågan: varför inte?

Av de 76 miljonerna har ni fört över 17 miljoner kronor till primärvården, och den tillhör faktiskt inte psykiatrin. Nästan 23 miljoner kronor betecknar ni som överskott som ni inte tänker använda innevarande år. Det skulle vara intressant att få lite mer kött på benen i frågan om varför en så stor del av psykiatringarna, hälften av det ni avsatt i budgeten, inte kommer psykiatrin till godo.

Anförande nr 207

Landstingsrådet Wigg (mp): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag vill, precis som Birgitta Sevefjord, yrka bifall till den gemensamma reservationen som vi lade i landstingsstyrelsen. En av de saker som jag tänkte ta fasta på är tiopunktsprogrammet. En stor del av de tankar som förs fram där handlar om att förebygga psykisk ohälsa. Det förebyggande arbetet är det som jag vill fokusera och betona. Ju tidigare vi upptäcker människor med psykisk ohälsa desto billigare och lättare är det att genomföra åtgärder så att de kan tillfriskna.

Jag menar att vi måste se det arbete som man gör på mödravårds- och barnavårdscentralerna som del i ett förebyggande arbete. Pappagrupperna till exempel blev under förra mandatperioden ett väldigt lyckat projekt som innebär att pappor tar större ansvar för barnen och där man så att säga får en familjesituation som är mycket mer hållbar, vilket i sin tur också genererar bättre psykisk hälsa.

Samarbete med kommuner är en fråga som nämns i landstingsstyrelsens svar. Jag tänker på det arbete som är otroligt viktigt i kommunerna, nämligen samarbetet med skolorna och förskolorna, det förebyggande arbetet mot kränkande behandling. Detta arbete är väldigt viktigt när det gäller att stärka barnens självkänsla.

Vi har i vårt landsting en enhet som är till försäljning nu, Cirkonova, som arbetar med just det här perspektivet, och som kostnadsfritt erbjuder kommunerna att i skolor och förskolor arbeta med att stärka självkänslan. Det är sådant som vi verkligen borde ta vara på och utveckla. Jag vet att Birgitta flera gånger har sagt att vi ska utveckla det arbetet – nu håller det på att avvecklas, det är oklart under vilka former verksamheten ska ske i fortsättningen.

Det finns också ett samarbete i BUS-grupperna för att upptäcka barn med ADHD och barn som kan få andra bokstavsdiagnoser; Birgitta och Maria påpekar i sin motion att vuxna med dessa diagnoser på senare tid upptäckts sitta på fängelserna. Det blir stora kostnader senare i livet när vi inte gör någonting tidigt.

Jag vet också att Birgitta har varit ute på det som jag tror är den enda kvarvarande mottagningen för unga vuxna som fungerar som en bro mellan barn- och ungdomspsykiatrin och vuxenpsykiatrin. Den enda mottagning som finns kvar nu är den som finns i Södertälje och som har permanentats som en verksamhet där man ser till problematik och inte till ålder, och man ser till barnet eller den unge, man behöver inte tänka så noga på ålder även om verksamheten riktar sig till åldrarna 16–25. Jag vet att man tar emot 14-åringar och 27-åringar också. Det handlar inte om ålder utan om den situation som man befinner sig i. Det är en otroligt viktig verksamhet.

Birgitta nämnde utemiljön, djur och natur i vården. Det är något som vi pekade på i vår reservation i landstingsstyrelsen. Det är oerhört viktigt, och djur och natur är på ett sätt gratis. Vi ska se det som en väldigt viktig hälsofaktor framöver.

Nu kommer jag till en del farhågor. Det ska sjösättas ett nytt ersättningssystem för psykiatrin den 1 januari 2008. I landstingsstyrelsens förslag till svar står det att man ska göra en översyn av ersättningssystemet i syfte att premiera hög kvalitet. Det står också att det ska vara ökade prestationer och god tillgänglighet och mer evidensbaserade arbets sätt. Jag tänker fokusera hög kvalitet.

Vad är det som kommer att hända? Vi vet ännu inte i dag hurdant ersättningssystemet kommer att vara. Vad är det som säger att detta ersättningssystem premierar just kvalitet? Det ska sjösättas den 1 januari men ännu har vi inte sett något förslag i allmänna utskottet. Jag vet att detta kommer att drabba bland annat Södertäljes mottagning för unga vuxna genom att de drabbas av en nedskärning med 8 miljoner. Det pågår naturligtvis förhandlingar, men jag hyser stora farhågor för att detta ersättningssystem inte premierar kvalitet utan snarare kvantitet – många besök och besök med dålig kvalitet. Jag yrkar åter bifall till Miljöpartiets, Vänsterns och Socialdemokraternas reservation i landstingsstyrelsen!

Anförande nr 208

Landstingsrådet L a r s s o n (s): Även jag yrkar bifall till den gemensamma reservationen från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet! Jag gör det mot bakgrund av den reservationstext som finns i handlingarna från landstingsstyrelsen där vi utvecklar ganska väl hur vi tycker att man borde se på psykiatrins utveckling i vårt län framöver. Vi står inför en lång rad ganska svåra och tuffa utmaningar och jag tror att vi alla i salen är överens om att tillståndet i dag inte är tillfredsställande.

Om man exempelvis studerar den delårsbudgetrapport som vi diskuterade i morse så ser man att det finns en hel del i samband med de handlingarna som man kan fundera vidare kring. Hur kommer det sig att de budgeterade medlen för läkarbesök inom det området inte går åt fastän vi vet att det finns oerhörda behov inom psykiatrin att? Hur kan det komma sig att det mycket angelägna arbete som handlar om att öka den psykosociala kompetensen i närsjukvården, som alla partier har eftersträvat och tyckt vara viktigt, inte har använt alla pengar som anvisats? Varför sker inte det arbetet med full fart?

Hur ska vi göra och hur kan det komma sig att det uppföljningsarbete och det genomlysningarbete vi ska göra inom psykiatrin med utgångspunkt i de revisorsrapporter som har kommit och som har varit ganska skakande läsning och där man jämför vad vi

får ut för skattebetalarnas pengar i olika sektorer i Stockholms län inom psykiatrin? Där kan vi också se att måluppfyllelsen beträffande så enkla saker som vad som händer i fall av suicidförsök skiljer dramatiskt mellan olika psykiatriska sektorer i vårt län. Det finns en mängd arbetsinsatser som behöver göras på det här området.

I vår text, i vårt förslag till beslut, skissar vi på en del åtgärder som behöver vidtas inom det här området. Det jag däremot ser i landstingsstyrelsemajoritetens förslag till beslut är mer resonemang utifrån det som ni kallar för mångfald, det som vi har kallat för privatiserings- och avknopningsdogmatism. Det är där fokus ligger, fokus ligger på att ändra huvudmannaskap för psykiatrin. Jag tror inte riktigt att det är det som är den stora utmaningen i det här läget. Snarare handlar det om att försöka få dem som arbetar inom psykiatrin att dra åt samma håll, att försöka få dem som arbetar inom psykiatrin att lära av varandra, att lära av de verksamheter som fungerar. Det är mer angeläget än att knoppa av, stycka av och skapa kaos i den psykiatriska organisation som redan i dag är illa anfränt. Jag yrkar bifall till vår reservation i landstingsstyrelsen!

Anförande nr 209

Landstingsrådet Rydberg (fp): Psykiatrin är en vårdgren där det finns väldigt mycket mer att göra och det är bra att vi är överens om det. Om vi ska få en modern psykiatri som bygger på evidens då behövs det en hel del förändringar. Vi måste röra oss bort ifrån det som är en åsiktpsykiatri, som väldigt många ägnar sig åt, och ta fram evidens där det ännu inte finns – och där det finns evidens ska den användas. I dag används inte kunskapsbaserad sjukvård på alla håll inom psykiatrin, vilket jag tycker är ett problem. Det är ju en patientsäkerhetsfråga att man ska kunna ha rätt att få vård som är bevisat effektiv.

För att nå detta mål behövs ett mer differentierat vårdutbud än det som vi har för närvarande. I dag är det geografin som styr – vi har sex jättestora sektorer. Dessa sektorer har organiserat sina verksamheter väldigt olika och även i vilken mån man har specialiserat sig.

Mycket pekar på att vi behöver ökad specialisering – och kanske också subspecialisering på några områden – för att människor faktiskt ska få den vård som är bevisat effektiv. Detta är en av de frågor som den pågående översynen nu måste belysa. Det är inte givet att allt ska vara uppdelat på sex delar, vissa saker kanske det ska finnas en eller två enheter av för att vi ska kunna få rätt vårdkvalitet.

När det gäller möjligheten att få tid i psykiatrin så är jag alldeles övertygad om att det skulle gå att klara fler besök än de i snitt fyra besök om dagen som görs, vilket ändå är dubbelt så många som man gör i andra landsting. Skillnaden mellan olika mottagnings- och även mellan sektorerna är stor. Det finns sektorer där man knappt kan få något hembesök medan andra sektorer är väldigt duktiga på hembesök – det gäller särskilt en av sektorerna, nämligen den för södra Stockholm.

Jag tycker inte det är riktigt rimligt att vi har de här skillnaderna. Det kan inte vara så att behoven av hembesök är mycket större på Södermalm och mycket mindre i andra delar av länet. Det kan inte vara så att det faktum att man på Södermalm lyckas göra fem besök om dagen per behandlare skulle innebära sämre kvalitet än den som finns i Södertäljesektorn där det görs två besök om dagen i genomsnitt. Det är viktigt att det finns mer tid till direkt patientarbete. Efter många års problem att hitta lösningar har man nu äntligen datoriserat sina patientjournaler. Detta borde minska behovet av administration.

För många patienter är det en lång irrväg innan man hittar rätt behandling. Rätten att träffa en läkare, att få en korrekt diagnos, att bli korrekt utredd så att man har en behandlingsplan som kan utvärderas och vid behov revideras borde vara självklar. Och det är den inom många andra vårdgrenar, till exempel hjärtsjukvården, men det är den inte alldeles solklart inom psykiatrin.

Över huvud taget har patienterna ganska svaga rättigheter i dag inom psykiatrin. Vi behöver i ökad utsträckning kunna definiera vad medborgarna kan förvänta sig, vad de har rätt att få, vad psykiatrin ska kunna erbjuda. Vi har en lång resa kvar innan vi är framme, men jag hoppas att vi i den översyn som pågår ska kunna ta steg åt rätt håll, men i dagsläget kan vi inte ens jämföra de olika verksamheterna eftersom vi inte har entydiga sätt att beskriva vad vi gör. Därmed kan vi inte heller jämföra vilka åtgärder som sätts in och vilka effekter de får för patienterna. Detta skulle vara helt otänkbart inom hjärtsjukvården och inom cancersjukvården, men inom psykiatrin befinner vi oss fortfarande i det tidiga stadium där vi ännu inte har dessa jämförelser.

Den översyn som nu pågår för fullt tror jag är oerhört viktig för att vi ska kunna dra några slutsatser om hur vi ska utforma uppföljningen av vad som levereras till våra patienter och hur vi ska utforma vårdöverenskommelser med våra vårdgivare för att patienterna ska kunna få bättre kvalitet i vården och hur vi ska kunna få god valuta för landstingsskatten. För egen del tror jag faktiskt att det är av värde att ha flera jämförande verksamheter. Om man vill kalla det privat verksamhet eller alternativ verksamhet tycker jag är fullständigt egalt. Det finns patienter som har långvariga vårdbehov, och behovet av vårdkedja för de långtidssjuka, som är väldigt viktig för de patienterna har ju också berörts. Och den vårdkedjan är väldigt viktig för den gruppen av patienter, men det är inte viktigt att den här vårdkedjan heter SLSO eller att den heter någonting annat.

Det finns erfarenheter från Lysekil som sedan början på 1990-talet har haft en integrerad vårdkedja med coacher och detta har radikalt förändrat psykiatrin. Det är också skillnad på patientgrupper som behöver korta behandlingsepisoder till följd av ångest och depressionstillstånd, och för dem ska man kanske ha ett eget spår, och grupper av patienter med riktigt långvariga vårdbehov.

Flera talare har berört viktiga vårdverksamheter, och jag tycker också att det är viktigt att utveckla till exempel äldrepsykiatrin och psykiatrin för unga vuxna. Men jag hinner inte i det här inlägget säga så mycket om detta.

När det gäller rättspsykiatrin så handlar det om att vi vill att staten ska ta över det ekonomiska ansvaret. Landstinget kan vara vårdleverantör.

Anförande nr 210

Landstingsrådet **Sevefjord (v)**: Det är jättebra att ni menar att det är det ekonomiska ansvaret som ska överföras, så att det inte rådet något missförstånd när det gäller rättspsykiatrin.

Jag ställde en fråga om hur det kommer sig att hälften av de pengar som ni anslog i budgeten för att förbättra och utveckla psykiatrin över huvud taget inte används inom psykiatrin. En stor del har ni fört över till primärvården som inte ingår i psykiatrin på det sättet. Och en ännu större summa kommer ni inte att använda alls eller kommer att använda till annan verksamhet. Jag skulle vilja veta varför det har blivit så att 50 procent av pengarna inte går till psykiatrin.

Anförande nr 211

Landstingsrådet Rydberg (fp): Ungefär 40 procent av de patienter som söker primärvården har psykosociala problem, så primärvården har möjlighet att ta hand om en hel del av dessa patienter.

Det är riktigt att vi hade planerat att lägga de här pengarna på psykiatrin när vi lade höstens budget, men med tanke på att alternativet var att inte kunna förstärka primärvårdens ansvar för psykosocialt arbete har vi valt att lägga pengarna där i år. Nästa år handlar det om nya pengar för det som primärvården tillfälligt har fått låna av psykiatrin i år.

När vi nu har dragit i gång en översyn av psykiatrin så är det lite farligt att börja lägga ut pengar på saker som vi inte vet om vi ska ha i den här formen nästa år. Det enda vi kan säga säkert är att vi kommer att göra förändringar. Lärdomen av hur det blev när man splittrade pengar i äldrepsykiatrin till alla sektorer – då såg vi inte vad det blev av det – har ju gjort att jag anser att vi inte ska splittra några nya pengar till äldrepsykiatrin. Vi kan stuva dem på ett sätt som gör att vi vet att vi kan få full effekt. Nästa år tror jag att vi kommer att kunna göra det. Detta gäller fler verksamheter – när vi ser översynen kommer vi att kunna styra pengarna.

De här pengarna kommer att finnas kvar öronmärkta för psykiatrin nästa år, men om vi inte hade låtit primärvården få låna pengar i år då hade man inte heller kunnat bygga ut närsjukvården, där ju psykiatrin och primärvården tillsammans har försökt forma nya arbetssätt. Detta gäller inte minst på de ställen där man har haft konsulter, vilket man har haft på flera håll, där primärvården har fått ökat stöd från psykiatrin för att själva klara av att ta hand patienter med psykiska problem som söker upp primärvården.

Anförande nr 212

Landstingsrådet Sevefjord (v): Det låter lite märkligt när du säger att ni avsatte pengar till psykiatrin utan att veta hur ni skulle använda dem därför att ni inte hade en aning om vad ni ville göra med psykiatrin innevarande år när ni lade vårt budgetförslag. Ni måste ändå ha vetat, när ni avsatte 76 miljoner kronor, vad ni ville använda pengarna till. Det är det ena.

Det andra är att det visst är bra att man förstärker den psykosociala kompetensen ute på vårdcentralerna; det gjorde vi också under förra mandatperioden och det är helt rätt väg att gå. Vi behöver förstärka kompetensen ytterligare. Men jag förstår inte varför ni tar psykiatripengarna till detta när ni har avsatt 8 miljoner kronor för höjning av den psykosociala kompetensen i budgeten för 2007 – men ni använder knappt hälften av de pengarna. Varför tar ni psykiatrins pengar i stället för att använda de pengar som ni har avsatt för just psykosocial kompetens på vårdcentralerna?

Anförande nr 213

Landstingsrådet Rydberg (fp): Det var arvet efter dig och dina koalitionskamrater som innebar att beställarsektor Stockholms stad hade 100 miljoner kronor i underskott för primärvården, det visade sig när vi fick bokslutssiffrorna på värkanten, i mars i år. Följden av det var att vi tvingades välja mellan att antingen skära ned 100 miljoner kronor på primärvården eller fundera på hur vi skulle kunna klara av att behålla och utöka primärvården.

Vår bedömning är ju att primärvården måste kunna vara första linjens sjukvård för väldigt många patienter med psykisk ohälsa. Därför tycker vi att det är bättre att pengarna det här året får mellanlanda, så att säga, i primärvården och att vi under tiden hinner planera för hur strukturen inom psykiatrin ska se ut under 2008 efter den översyn som vi just nu håller på med.

Det ligger redan utökningar i primärvårdsbudgeten från nästa år i de budgetdirektiv som har antagits, och därför kommer det att lösa frågan om de permanenta resurserna till de mottagningar som har fått låna pengar.

§ 217 Bordlagd interpellation 2007:40 av Raymond Wigg (mp) om arbetet för våldsutsatta kvinnor

Anförande nr 214

Landstingsrådet W i g g (mp): Ordförande, fullmäktige! Tack för svaret, Birgitta Rydberg! Anledningen till att jag ställer den här interpellationen är ju att jag sedan valet åker runt och frågar hur arbetet fortgår och vilka problem som finns för våldsutsatta kvinnor. Det jag möter är ofta tal om brist på förståelse i vården. Kvinnorna möts ibland av panikartade reaktioner. Just handlingsprogrammet, som ju antogs för några år sedan, framhåller behovet av utbildning inom vården. Vi behöver utbilda människor som, när de möter kvinnor som blivit misshandlade, inte säger att kvinnorna inte har här att göra och ska åka någon annanstans.

Just med tanke på primärvården och husläkarfunktionen så är det väldigt viktigt att dessa kvinnor alltid blir mottagna på ett bra sätt. Om problematiken inte kan lösas på rätt nivå ska man bli hänvisad till rätt vårdnivå. Det är inte så i dag.

Jag ställde frågan till de tjänstemän som jobbar med att genomföra handlingsplanen. Du säger i ditt svar att du ska avvakta rapporten om hur arbetet har fortskridit som ska lämnas vid årets utgång. Men det är först i dagarna som man har anställt en projektledare och hon har inte börjat jobba än.

Vi vet ju att behovet är stort ute i länet. Om det är mörkertal som kommer fram eller inte, vet vi inte. Men det är i alla fall ett ökande antal kvinnor som anmäler att de blir misshandlade. Vi möter denna bild åtminstone i pressen. Om det handlar om mörkertal eller inte vet vi alltså inte.

Fortfarande finns det stora brister i landstingets vård av dessa kvinnor. Därför frågar jag: Hur går arbetet med att genomföra handlingsprogrammet och när kommer rapporten? Den senare frågan har jag fått svar på – den kommer i slutet av 2007. Återigen: Tänker du ta några ytterligare initiativ? Nu är vi snart vid slutet av år 2007, men du har ändå säkert en del tankar om vad som komma skall.

Anförande nr 215

Landstingsrådet R y d b e r g (fp): Jag tycker att det är lite tråkigt att det har tagit lite tid innan de har lyckats rekrytera en medarbetare, men nu är det klart vem som är projektledare, det fick jag höra den 29 augusti. Den här personen kommer antingen att sitta på Centrum för vårdutveckling eller på Centrum för folkhälsa, det beror på vad som händer och hur landstingsdirektören formar sin inre organisation.

Det som nu under hösten görs är att man inbjuder primärvårdsverksamhetscheferna till en utbildning så att man kommer att kunna jobba för de cheferna. Man arbetar också med att göra en tidslinje under tre år framåt för hur man ska beta av de olika

målgrupper som finns identifierade i handlingsprogrammet och som ska utbildas. Det gäller både primärvård, akutsjukvård och ambulansverksamhet.

Jag tror att det är väldigt viktigt att vi fortsätter att följa upp det här, för det är precis som du själv säger: värden vill gärna skaka av sig det här och hoppas att någon annan tar hand om det. Samtidigt har man redan de här patienterna, och de söker för huvudvärk, depressioner, magont eller andra krämpor som i förstone kan verka vara någon kroppslig åkomma men som i själva verket handlar om något annat. Personal inom värden måste förstå mycket mer av detta, både läkare och sköterskor.

Det är så skamfyllt för många kvinnor att erkänna att de faktiskt har blivit misshandlade. Många kvinnor som kan uppfattas som väldigt starka kan också drabbas, och misshandel förekommer i alla samhällsklasser. Den här kunskapen måste bli mycket bredare inom hela sjukvården. Verksamma inom värden måste kunna identifiera patienter som har den här problematiken, men inom värden måste man också vara medveten om att det finns vissa riskgrupper. Vi vet till exempel att ensamstående mammor är en grupp som oftare utsätts för våld än andra kvinnor.

Bara att veta detta gör att man kanske har ett tredje öga öppet när man möter en kvinna med olika problem och vågar fundera och även vågar fråga. Det är nämligen också något som de anställda inom värden inte alltid törs. De törs inte fråga för de vet inte vilket svar de får. Om jag får det svar som jag helst inte vill ha, vad gör jag då med det svaret? Vad kan jag erbjuda? Hur kan jag se till att den här kvinnan får hjälp hos någon som är tillräckligt professionell. Nu kommer vi att ha fler kuratorer och psykologer i primärvården, men det behövs mer.

Det kan också bli fråga om en rättslig process. Man måste ha kunskap om hur man ska dokumentera skador så att kvinnan kan få stöd om det görs polisanmälan och det blir rättegång. Kvinnorna ska känna att de kan få stöd, få målsägandebiträde och hjälp med mycket av de praktiskt juridiska frågorna. Det tror jag att många i värden är väldigt okunniga om, precis som du själv säger. Därför behöver vi alla från de politiska partierna fortsätta att följa upp det som görs i enlighet med det här handlingsprogrammet, som i bred politisk samsyn har utarbetats, så att det också leder till förändringar i värden.

Anförande nr 216

Gunilla Roxby Cromvall (v): Ordförande! Tack för att du ställde den här oerhört viktiga interpellationen, Raymond! Arbetet går så sakta, Birgitta, att jag också blir orolig. Jag har också hört att den centrala stödfunktionen tillsätts på halvtid till en början. Det är nästan två år sedan vi antog det här handlingsprogrammet och varje dag ökar våldet mot kvinnor. Det är också den brottslighet som Polisen misslyckas att stävja. Det är den brottslighet som Polisen misslyckas med mest.

Misshandel av kvinnor är ett allvarligt samhällsproblem och vi måste gemensamt se till att arbetet går fortare framåt. Jag frågade dem som arbetar med detta om vi har gjort fel i själva beslutet, och svaret var att de inte trodde det. Men det behövs nog mer resurser än bara den här stödfunktionen. Utbildningsinsatserna, som Raymond efterfrågar, är otroligt viktiga, och det gäller också det som du pratar om, Birgitta, alltså att folk inte förstår vad detta handlar om.

Två tredjedelar av kvinnorna misshandlas inomhus, ofta av den som de har en väldigt nära relation till. Det var 42 procent fler fall av grov kvinnofridskränkning i vårt landsting förra året, 60 procent fler våldtäkter. Det är en väldigt mörk statistik. Därför

kan vi inte vänta, vi måste se till att någonting händer. Det har tagit två år att tillsätta den här tjänsten, till en början en halvtidstjänst. Utbildningsinsatser behövs.

Jag är inte nöjd med svaret som naturligtvis skrevs för länge sedan. Varför avvaktar ni årsrapporten? Varför sätter ni inte i gång nu? Varför har ni inte tagit reda på om någon verksamhet över huvud taget har antagit en lokal handlingsplan? Finns det någon enda verksamhet som har gjort det? Varför har inte utbildningsinsatser genomförts när det funnits pengar avsatta? Det är bråttom – barnen och kvinnorna behöver dessa insatser.

Anförande nr 217

Landstingsrådet **Wigg (mp)**: Birgitta, du och Gunilla tog upp viktiga aspekter till diskussion, och det är precis så som du säger, Birgitta, att man måste våga fråga. Det handlar både om kunskap och om attityder, det gäller att förändra kulturen. Detta arbete tar ju väldigt lång tid och precis som du säger handlar det om resurser. Den frågan funderade jag också över: Finns det tillräckliga resurser? Jag tror inte det. Behoven är stora och det krävs att det är många som jobbar med kulturförändring, men det får bli som ringar på vattnet. Vi kan inte ha en sten som landar, det behövs många stenar som landar så att det blir många ringar på vattnet.

Du talade om att bjuda in primärvårdscheferna. Ja, men vilka är det som kommer då? Förmodligen de som har upprättat lokala handlingsplaner, de som är mest intresserade, de som redan har tankar om detta arbete. Men hur når vi dem som inte kommer? Det är nästan så att jag vill vara lite diktatorisk och säga att deltagande i det här arbetet skulle vara ett krav för att få auktorisation, men det står väl inte inskrivet i avtalet.

Jag vill också säga att det är bra med stärkta psykosociala resurser, det är jättebra. Men de som oftast möter de här kvinnorna i första skedet är distriktssköterskor, sköterskor och läkare på MVC och BVC. Det är sjuksköterskor som oftast står i första ledet och möter de misshandlade kvinnorna. Jag vill förstärka den fråga som Gunilla ställde: Finns det tillräckliga resurser? Jag tror inte det, men du kanske vill svara på frågan och säga vad du tror om just det här med attitydförändringar, hur vi når dem som själva inte dyker upp på våra utbildningar?

Anförande nr 218

Kristina Söderlund (s): Ordförande, ledamöter! I vissa sammanhang har man inte tålamod och man vill inte vänta. Jag känner att vi borde ha gjort någonting i den här frågan tidigare. Det borde ha gått snabbare. Den halvtidstjänst som vi nu tillsätter känns nästan förtvivlat lite inför den situation som vi faktiskt står inför.

Vi antog det här handlingsprogrammet i stor enighet, och det som verkligen behövs är att verksamheterna, antar handlingsplaner, precis som det stod i programmet. Men det räcker givetvis inte att formulera ett dokument, det handlar också om utbildningsinsatser. Det finns verksamheter som har ett bra arbete på gång, det är jag övertygad om, men de måste också få möjlighet att sprida det. Jag tror att vi måste börja jobba i nätverk kring sådana här frågor.

Detta är inte bara ett ansvar för landstinget, det finns många andra samhällsinstitutioner som har ansvar i de här frågorna. Polisen har stor kompetens, sjukvården har stor kompetens, kommunerna, skolan – det finns många parter. Som ni säkert vet och minns av programmet så är barn ofta inblandade och de måste också samverka och medvetandegöra och utbilda varandra för att klara av den här frågan. Den är större än vad vi i det här sammanhanget kan ta ansvar för. Jag tror att vi kan gå i bräschen, och

då räcker inte en halvtidstjänst, det är förtvivlat lite i det här sammanhanget. Jag tror att vi måste hitta nya sätt att jobba med den här typen av frågor.

Vi vet att bara den enkla saken att våga ställa frågan om det förekommer våld i familjen är så oerhört svår, och framför allt måste man ha en handlingsplan att luta sig emot om man ställer frågan, så att man vet man ska göra om man får svaret att våld förekommer.

Det finns så väldigt mycket att göra och vi kan inte börja med en halvtidstjänst och tycka att den är tillräcklig. Nya grepp, nya idéer, nätverk, samverkan, en helhetssyn i frågan är vad som behövs. Vi ska givetvis ta vårt ansvar, men det räcker inte.

Anförande nr 219

Landstingsrådet R y d b e r g (fp): Jag tror att det viktigaste vi kan göra tillsammans i de politiska partierna är att följa upp vad som sker i vården när det gäller de lokala handlingsprogrammen. Om man sätter sig ner på en vårdenhet och faktiskt tänker igenom sina egna rutiner för hur man pratar med patienter, vad man gör när man möter patienter med den här typen av problematik så blir det en helt annan medvetenhet på mottagningarna.

Många av de andra utbildningarna som man också försöker få personal att gå, motiverande samtalsmetodik till exempel, kan också underlätta för personalen att föra samtal på ett sådant sätt att man får kunskap om hur en kvinna har det som lever i ett förhållande där hon utsätts för våld. Vi vet att alkohol ofta är inblandat när män utsätter kvinnor för våld, inte alltid men ofta. Vi vet att inte heller i det fallet är våra läkare tillräckligt duktiga på att intervjua patienter på ett sådant sätt att de faktiskt få information om patienten.

Jag har heller inte tålamod, och jag är inte nöjd med att det har gått två år sedan vi alla här i fullmäktige fattade beslut om handlingsplanen. Jag tror att en förklaring till att arbetet inte har kommit i gång är den omorganisation som har pågått inom landstingsstyrelsens förvaltning. Nu är en person på plats och nu kommer man att jobba med utbildningsplaner. Men nu tror jag att bollen ligger hos oss, att vi måste följa upp och studera om detta sätter några spår ute i verksamheterna. Det är först när vi börjar fråga efter detta som man förstår att det är allvar, att vi faktiskt kommer att kontrollera att de gör något. Det är en uppgift för oss alla.

§ 219 Interpellation 2007:68 av Anna Kettner (s) om avtal mellan Stockholms läns landsting och staten angående Citybanan

Anförande nr 220

A n n a K e t t n e r (s): Jag har frågat om Chris Heister anser att det är ett problem om staten inte håller sina avtal med Stockholms läns landsting. Jag vill tacka för svaret, men det innehåller inte svar på frågan. Det svarar på frågan om ifall Chris tycker att staten håller avtalen. Men ett svar på frågan om det skulle vara problem om de inte gör det är svårt att hitta.

Varför är jag så petig att jag påstår att det skulle kunna vara ett problem att hon inte svarar på frågan? Jag inser att Chris och jag har väldigt olika uppfattning om verkligheten, för man behöver inte ge ett så långt svar. Om man har ett kort svar så är ju det bra. Staten har hittills hållit sitt avtal i detta ärende, står det i svaret.

Det här avtalet bygger i legalt hänseende på att vi har skrivit under det men också på att det finns beslut om detta i landstingsfullmäktige, vilket ni säkert kommer ihåg. Det beslutet är villkorat, det här avtalet gäller om beslutet finns. Vi har fattat beslut i landstingsfullmäktige, och staten har fattat ett regeringsbeslut.

Sedan var det val och innan det fanns någon ny regering så fanns det en artikel i DN med uppgifter om att Citybanan och Mälartunneln inte skulle genomföras. Efter det fattades det beslut om att återkalla det beslut som låg till grund för statens ansvar för Citybanan. Det är i alla fall det svar som vi har fått när vi har diskuterat detta med förhandlingsmannen, vilket Chris återkommer till. Regeringen har återkallat sitt beslut, det finns en väldigt intressant presskonferens med den nuvarande infrastrukturministern inte riktigt kan förklara läget.

Det är ju så att det står i vårt avtal med staten att om kostnaderna för byggandet skulle fördyras så är det inte Stockholms läns landsting som ska betala utan staten. Vi betalade en ganska stor riskpremie på ungefär en miljard enligt avtalet eftersom vi ville ha ett fast pris. När staten sedan upptäckte att det här blir dyrare så sade vad man ändå måste kalla för ledande företrädare för staten, till exempel den blivande statsministern, att problemet med att det har blivit dyrare är att det kommer att ta resurser från landstinget, att de extra kostnaderna kommer att belasta landstingets sjukvård. Det står också i artikeln att beslutet om den kostsamma och miljöbelastande Citybanan rivs upp; artikeln var en linjeartikel och publicerades precis när den nya regeringen hade tillträtt.

Därför vore det väldigt intressant att få svar på frågan om det är ett problem om staten inte skulle hålla sina avtal. Chris, när du säger att de håller avtalet, att de vårdar avtalet, då skulle jag vilja höra din diskussion om hur det går till när man samtidigt säger att man inte ska göra det som vi har träffat avtal om.

Anförande nr 221

Landstingsrådet **H e i s t e r** (m): Herr ordförande! Det var inte helt lätt att följa Anna Kettners tankegång i de här turerna och förstå vad hon ställde sin fråga om. Om man ställer en fråga i en interpellation på temat om du har slutat slå din hustru så är det så väldigt lätt att svara på frågan, måste jag i ärlighetens namn säga.

Vad jag däremot redovisar är vad staten hitintills har gjort. Staten har hittills hållit sitt avtal i detta ärende. Jag ser inga tecken som tyder på någonting annat. I maj beslöt regeringen att Banverket skulle gå vidare med att bygga Citybanan. Det är ett problem att det hela kostar mycket mer än vad som var planerat från början. Det är ett problem som vi alla delar oavsett vilket parti vi tillhör. I den delen har regeringen tillsatt en förhandlingsman som just nu för diskussioner och förhandlingar om medfinansiering med övriga parter i Mälardalsregionen för att åstadkomma förslag till en citybana som vi behöver.

Vi ser alla varje dag konsekvenserna av att det är trångt över Mälarsnittet. Det är klart att när Handelskammaren har räknat ut att den uteblivna Dennisöverenskommelsen har kostat vår region 50 miljarder, så inser vi ju betydelsen av att vi inte har fått infrastruktur, vare sig spår eller vägar.

I mitt svar har jag försökt att redogöra för hur jag ser på saken, min uppfattning om betydelsen av att vi får till stånd Citybanan och hur den kan finansieras på ett ansvarsfullt sätt.

Det finns inga skäl för oss att ifrågasätta avtal som vi har med staten för avtal har vi. Vi för också diskussioner om ett tilläggsavtal; diskussioner pågår just nu mellan staten, Stockholms stad och Stockholms läns landsting vilket också låg med i grunden för det ursprungliga avtalet som ni tecknade med staten när det gäller medfinansiering av de nya stationerna. Utifrån våra utgångspunkter har det inte skett någon förändring – vilket också framgick av den överenskommelse som statens förhandlingsman har gjort när det gäller medfinansiering av Citybanan där man konstaterar att det finns ett avtal mellan Stockholms läns landsting och staten när det gäller finansiering av Citybanan.

Anförande nr 222

Björn Sigurdsson (mp): Från Miljöpartiets sida tycker vi inte att det är något bra sätt att värda avtalet, som Chris anför. Det är inte bra att gå med tiggarskålen till övriga regioner när staten har en inkomstkälla i form av trängselskatter.

Flera partier har pläderat för, och det är också ganska logiskt, att avsätta större delen, 75 procent av inkomsterna från trängselskatterna till att bygga Citybanan. Nu ska Förbifart Stockholm, en motorväg, byggas och delvis betalas med de pengarna. Det hade alltså varit väldigt enkelt att gå direkt på de pengarna. Samtidigt med artikeln kom ett besked från regeringen: nu ska vi tillsätta en förhandlingsman eftersom regionen inte kan komma överens, särskilt kan aktörerna inte komma överens om Citybanan – men det var det enda som vi faktiskt var överens om.

Det hade varit väldigt enkelt att värda det avtalet genom att pynta pengarna från trängselskatterna, då hade vi inte behövt ha några fördröjningar med förhandlingar ute i regionerna och någon typ av *chicken race* om huruvida vi skulle få ett avtal till stånd eller inte. Det vore bara att göra det helt enkelt, då hade staten också tagit ett ansvar för att finansiera det här projektet vid en fördyring, så som avtalet säger, och inte gå till några andra för att klara av det. Så tycker vi.

Anförande nr 223

Anna Kettner (s): Jag känner själv att jag är lite svår att följa. Det beror på att det som jag ska försöka debattera emot är så obegripligt. Det är så här. Det har enligt den borgerliga regeringen skett en oväntad fördyring på 5 miljarder, det är exakt den summa som tjänstemännen talade om för landstinget för tre år sedan att man miss-tänkte att det hela var underkalkylerat med. Därför skaffade vi oss ett avtal med fast pris. Vi sade att vi betalar det här och inte ett öre mer, det var båda parter överens om.

Det första den nya regeringen gjorde, innan den ens hade tillträtt, var att säga att den här tunneln inte skulle byggas. Flera kan intyga att statens ombud, när jag vid ett gemensamt möte med förhandlingsmannen tog upp frågan om att vi tyckte att det här var lite befängt eftersom vi ju har ett avtal med staten, svarade: nej, det har ni inte alls för regeringen har återkallat sitt beslut.

Senare har staten backat i frågan och sagt att vi ska bygga tunneln i alla fall men på vissa villkor. Det innebär att den nya regeringen på nio månader har lyckats försena tunneln med nio år. Dessutom säger Chris att det är ett väldigt tydligt tecken att man har skapat sig den här överenskommelsen med de andra landstingen runt omkring, vilket var föremål för diskussion i våras.

Det är bara det att när regeringen sedan skulle fatta beslut om avsiktsförklaringen så meddelade regeringen att den inte tar ställning till avsiktsförklaringen. I den processen är det nu också tvärstopp eftersom det finns beslut hos alla parter på landstings- och

regionssidan medan staten har vägrat att ta ställning ens till frågan om de har en avsikt att sluta ett sådant avtal eller inte.

Dessutom är alla i den här processen överens om att det fortfarande, även om ett sådant avtal skulle slutas, fattas 3 miljarder kronor för att man kunna bygga tunneln, vilket är statens ansvar enligt det avtal som vi slöt från början och som kanske finns eftersom det återtagna regeringsbeslutet, möjligtvis nu igen, är återtaget.

Men när man ska debattera med sådana här dubbla negationer så blir det lätt lite förvirrat. Jag ber hemskt mycket om ursäkt för det, Chris.

Anförande nr 224

A n n a K e t t n e r (s): Jag vill bara få antecknat till protokollet att det är anmärkningsvärt att finanslandstingsrådet inte tycker att hon har något att säga i denna fråga mer än att hävda en del saker och berätta halva sanningen om möjligtvis den här processen.

§ 220 Interpellation 2007:69 av Raymond Wigg (mp) om villkoren för privatiseringen av Naturbruksgymnasierna Berga och Säbyholm

Anförande nr 225

Landstingsrådet **W i g g** (mp): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Tack för ditt svar, Stig! När jag skrev den här interpellationen kom jag att tänka på det som Birgitta Rydberg sade under debatten om budgeten för år 2007. Då frågade hon vad naturbruksgymnasierna har med kultur att göra. Jag gick inte upp i den debatten men tänkte för mig själv: vad har jordbruk med kultur att göra? Det var väl så att vår civilisation, det som vi i dag kallar för kultur, startade mellan Tigris och Euftrat och Indus dalgångar. Jordbruket är alltså en grundläggande förutsättning för det som vi kallar för kultur. Tidigare fanns det som vi kallar jägar- och samlarsamhällen, men när vi satte plogen i jorden kom vi in på det som har med kultur att göra, en mänsklig verksamhet som är mera organiserad.

Det tyckte också Stig, han höll med mig. Däremot höll han inte med mig beträffande en del andra saker, till exempel i min fråga om de förutsättningar som ges; dem tycker Stig är bra. Det finns en del saker som är bra, men till exempel den beslutade fjärrvärmeinvesteringen på Säbyholm, som var beslutad av den tidigare majoriteten, drogs tillbaka. Det handlar om 25 miljoner kronor för Säbyholms naturbruksgymnasiums del. Det är inte så lätt att plocka in 25 miljoner kronor på elevavgifterna.

Hela Säbyholm är också till stora delar ett kulturarv, ritat av Ivar Tengbom som också ritade bland annat Högälidskyrkan och vårt kära Konserthus som vi så gärna stöder. Stora delar av skolan är alltså ett kulturarv i sig. Jag tycker inte att man har lämnat godtagbara, rimliga, förutsättningar för Säbyholm att stå för en ny fjärrvärmeinvestering som måste göras. Det är en dålig utgångspunkt.

Du säger också att det var personalen som tagit initiativet. Fortfarande i dag, den 11 september har 36 av de 59 medarbetarna lämnat ett moraliskt bud – det betyder att de inte har gått in i aktiebolaget, de har sagt att kanske kan de tänka sig att gå in som delägare. På Säbyholm är det 28 av 60 som har gått med. Det är inte halva personalstyrkan. Initiativet kom ju i budgeten från alliansen, inte från personalen i sig.

Och så som hastigast över till frågan om försäljningspriset. Jag har bara 5 sekunder kvar av min taletid så jag hinner inte kommentera den frågan i det här inlägget utan får återkomma till den frågan.

Anförande nr 226

Landstingsrådet N y m a n (kd): Fru ordförande! Det är en del som man kan vara överens om på det övergripande planet, i principiellt avseende och så vidare. Lite högstämt kan man vara överens om väldigt mycket, men nu är det ju en ganska hård och tuff verklighet som möter huvudmannen för de här skolorna – alldeles oavsett om det är landstinget eller en personalgrupp som är huvudman.

Vi får nog kontrollera historieskrivningen, Raymond, i frågan om ifall initiativet togs i och med vårt budgetförslag eller om det fanns ett intresse från stora delar av personalen på ömse håll; det senare var i alla fall den bild jag fick både inledningsvis och när jag besökte skolorna.

När det är borgerlig landstingsmajoritet så är vi väldigt angelägna om att vara lyhörda för personalens synpunkter på förändringar och utveckling och så vidare, och det var vi i det här sammanhanget. Faktum är att personalen vid respektive skola har lämnat in en ansökan om att den som friskola. Det har de gjort med hjälp av mycket erfarna konsulter och de tjänstemän vi har vid landstinget, som har varit handläggare av frågor som rör de här två skolorna.

Så har vi den där fjärrvärmeanläggningen. Jag vet inte om du har någon bild av hur kostnadsberäkningen var när den fördes på tal, men när jag fick kunskap om ärendet var fjärrvärmeanläggningen nästan tio gånger dyrare! Nu vet inte jag i vilket kostnads-läge man tog beslutet om att införa den, men det var något alldeles ohemult belopp och det finns bättre lösningar på värmefrågan på Säbyholm. Jag hade en dialog med Locums ordförande och Locums tillförordnade vd i ärendet, och det hade dragit iväg väldigt långt.

Vi ska väl inte fastna i den frågan, men du frågade om vi ställer förutsättningarna till förfogande så att man kan garantera fortlevnaden. Förutsättningarna för fortlevnad är desamma, oavsett om det är landstinget som ska driva verksamheten eller en personalgrupp i form av friskola, om syftet är att hålla kulturarven vid liv och inte bara konstatera att de är arv utan livaktiga enheter som ska kunna garantera det skolorna syftar till.

Vi har inte skyndat på processen. Vi fick veta hur snabbt ansökan skulle vara inne. Vi ville vara lyhörda mot personalen, och därför såg vi till att ansökan kunde lämnas in innan mars månads utgång i år. Om allt går på räls får ansökningarna sina svar innan årsskiftet, så frågan återvänder hit så småningom.

Säger Skolverket ja får vi bereda vägen för att personalen får ta över i alla detaljer, och då kan vi ju återkomma till dem. Säger däremot Skolverket nej till en eller ett par skolor, ja då har vi en intressant fråga att komplettera nästa års budget med – och budgeten för 2009, 2010 och åren framöver!

Det här är inga snabba processer, tro mig.

Anförande nr 227

Raymond Svensson (c): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Tack, Raymond, för engagemanget, och tack, Stig för ett bra svar. Det ska väl anstå en centerpartist, nedstigen från det gamla Bondeförbundet, att stå i landstingets talarstol och tala väl om jordbruk. Det gör jag gärna. Men vi ska tänka oss att de gröna näringarna i dag handlar om bra mycket mer än jord och skog.

När vi pratar om ekoturism möter vi i regel företagare som har gått något naturbruksgymnasium eller någon liknande utbildning. När vi, som Raymond pratade om, åker igenom odlingslandskapet är det klart att det vi ser är ett kulturarv som värdas. Vi vill ju gärna också äta bra livsmedel av god kvalitet.

Då gäller det att säkerställa att det finns människor som vill syssla med detta framöver och som får ta del av de senaste tekniska och pedagogiska metoderna för att göra det möjligt. Berga naturbruksgymnasium i min nya hembygd, Haninge, är ett bra exempel på det, med bra, kompetenta och engagerade lärare, en fantastisk miljö, maskiner och lokaler som skapar möjlighet att erbjuda killar och tjejer, gubbar och gummor som vill syssla med de gröna näringarna bra utbildningsmöjligheter.

Om jag får flika in en sak som Skärgårdsstiftelsens ordförande, tycker jag det är roligt att våra nya arrendatorer på Lidö är ett ungt par, en kille på 20 och en tjej på 19, som gick ut Berga naturbruksgymnasium i fjol. De har den känslan och entusiasmen för att gå vidare, inte minst med kulturlandskapet.

Det är klart att det mot den bakgrunden är viktigt att landstinget bidrar till utvecklingsmöjligheter för de människor som vill utbilda sig inom de gröna näringarna, och då är långsiktigheten av yttersta vikt. Det gäller därför att med gemensamma krafter skapa utvecklingsmöjligheter i stället för avveckling.

Jag tycker det är roligt med Stigs engagemang för att säkerställa att de här skolorna kan överlätas till personalen eller andra intresserade som vill ge unga killar och tjejer möjlighet att utbilda sig i de gröna näringarna. Tack, Stig, och tack, Raymond! Nu tar vi gemensamma tag för att lyckas med uppgiften!

Anförande nr 228

Landstingsrådet Wig (mp): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Tack Raymond och Stig för era inlägg. Nu tänkte jag gå pang på den tredje frågeställningen, som handlar om priset.

Det är ingen lätt fråga. Ska landstinget sälja ut sina egendomar till billigare pris än vad marknaden kan betala, eller ska vi ta ut marknadspris? Landstinget ska ju värna om våra medborgares gemensamma tillgångar. Tar vi marknadspris, kommer förmodligen elevavgifterna inte att räcka till för att täcka det, även om vi inte vet vilken prisnivå det blir, förutom investeringar i fastigheter, maskiner och så vidare.

Det är en principfråga. Vi vet ju inte heller, om naturbruksgymnasierna som privatiserade friskolor kommer på ekonomiskt obestånd, vad man väljer att göra. Kanske väljer man att stycka av delar av marken, vilket i sin tur kan göra att verksamheten inte kan bedrivas på det sätt som var avsett. Det är inte en lätt fråga!

Jag måste ändå säga, Stig, att jag också har varit på Berga och Säbyholm flera gånger, men det här initiativet varken kom från rektorerna eller från medarbetarna och fotfolket, alltså inte ens ledningsnivån. Det visas väl också av att man än i dag har nått

knappt hälften av antalet medarbetare. Nej, det kom därför att landstinget har sagt att detta är någonting udda, en främmande fågel.

Därmed kommer jag in på vad Raymond Svensson säger. Han stöder ju det jag säger, att det här är en väldigt viktig fråga. Han nämner ekoturism, men i min interpellation nämner jag många andra näringar som är förknippade med den gröna sektorn. Det handlar om vård och omsorg, men också jaktkonsulenter, trädgårdsdesigners, golfgreenskötare och smådjursskötare. På Säbyholm har man riktat in sig på just smådjursskötsel. Den kille och tjej som du mötte ute i skärgården är bara ett exempel bland många.

Det här är framtidsnäringen! Tanken är väl att landstinget också ska ta ett ansvar för den regionala utvecklingen. Tidigare har vi ju hyllat att vi får jobb, då måste vi också vara lite framåtsyftande i det här fallet. Tänk på de gröna näringar som Jamie Oliver och Carola Magnusson symboliserar i så hög grad!

Jag är inte alls främmande för sådana visioner, men jag tror att det här projektet, att avknoppa naturbruksgymnasierna – mot personalens egen vilja, vill jag faktiskt hävda – tyvärr riskerar att sätta de här näringarna på obestånd.

Anförande nr 229

Landstingsrådet N y l u n d W a t z (s): Ordförande, landstingsfullmäktige! Jag vill börja där Raymond Wigg slutade. Bortsett från att återigen beskriva vilken värdefull verksamhet detta är från kulturella utgångspunkter och med tanke på vad framtiden bär i sitt sköte, kan jag inte annat än fastna vid det faktum att det finns en del funderingar kring Stigs svar kring ekonomin.

I andra stycket på andra sidan slår du fast att här i fullmäktige ska vi minsann inte förhandla om priserna, det är inte en fråga för fullmäktige. Men jag menar att det i allra högsta grad är en fråga för fullmäktige att fundera över *principen* för vad som ska ligga till grund för en eventuell avyttring av egendomarna och den värdefulla mark som det faktiskt är fråga om.

Du säger i ditt svar att det är viktigt att köparna är nöjda. Mer viktigt, skulle jag vilja säga, är det för oss som företrädare för skattebetalarna i Stockholms läns landsting att säljarna är nöjda. Jag frågar därför i den här debatten: När tycker du att säljarna kan känna sig nöjda med en affär där vi avyttrar till exempel marken kring Berga, som jag bedömer är en av länets kanske vackraste exploateringsområden, om man så vill, när motorvägen är framdragen och när verksamheterna i Nynäshamn och Haninge börjar blomstra på det sätt som vi kämpar för?

Jag undrar också: När bedömer du att "den korta sikten" är över i en sådan här affär? Du säger nämligen i ditt svar att du tycker det är viktigt att landstinget garanterar att en eventuell köpare inte kan göra kortsiktiga klipp. Med tanke på värdet av den här marken vill jag fråga dig vad som är kort och lång sikt vid en försäljning av de här egendomarna.

Anförande nr 230

J a n W a t t s g å r d (v): Jordbruk är kultur, det håller Stig Nyman med om, men du tycker att naturbruksgymnasierna är en "främmande fågel" i landstingets organisation. Du glömmer kanske att lantmannaskolorna, som de hette, hörde till de verksamheter som landstingen hade hand om redan från början. Men det viktigaste är att vi anser att

det fortfarande är mest ändamålsenligt att landstingen sköter dem. Jag återkommer till den saken.

Det finns stora problem att lösa när majoriteten nu av rent ideologiska skäl vill göra sig av med våra två återstående naturbruksgymnasier. Tidigare har ni ju gjort oss av med Finsta. Ni säger att initiativet till avknoppningarna kommer från personalen. Ja, vad gör man när man redan ser svärdet hänga över sig, i form av utförsäljning och risk att förlora jobbet? Bättre förekomma än förekommas, har nog många tänkt på de vårdcentraler som har anmält intresse för att avknoppa från landstinget.

Men vilka förutsättningar att klara sig ekonomiskt får man i praktiken? Det liknar ju villkoren för många av de hyresgäster som lockas att ta över sina bostäder som de har hyrt länge. Bostäder där underhållet är eftersatt blir till en tickande ekonomisk bomb. På samma sätt är det med naturbruksgymnasierna, till exempel det som har nämnts här om investeringen i miljövänlig energiförsörjning som har stoppats.

Stig Nyman vändas vid försöket att förklara hur han ska klara avvägningen mellan det marknadsmässiga pris landstinget borde ta ut och det pris som köparna ska kunna vara nöjda med. Landstinget måste ju ta ut ett pris som inte leder till att våra gemensamma egendomar förskingras genom underpriser. Samtidigt tycks det som om vi är överens mellan blocken om att skolverksamheten ska kunna fortsätta och att köparen ska ha en rimlig möjlighet till det.

Här har vi ett mycket stort dilemma. Det är ett stort ansvar man tar, när man överläter åt den personal som man tidigare har varit arbetsgivare åt att själva hantera de stora ekonomiska åtagandena som det innebär att äga och förvalta stora jord- och skogsarealer, en stor maskinpark, stora djurbesättningar och anläggningar. Risken är stor att de klarar det bara en mycket begränsad tid.

Detta visar klart, menar jag, att det är samhället som ska driva sådana här verksamheter. Det är bara inom den gemensamma sektorn som vi klarar detta klara samhällsintresse.

Jag citerade landstingsrådets uttalande om att naturbruksundervisningen är en udda fågel inom vår organisation. Jag undrar om inte risken är stor att den blir en flyttfågel från vårt län, om landstinget själv släpper den. Nog har den mångfald av utbildningar som naturbruksgymnasierna erbjuder en framtid även i Stockholms län?

Anförande nr 231

F o l k e N ä s s l a (mp): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Det talas en hel del mycket vackert om de här utbildningarna: de är viktiga och kanske tillhör de det viktigaste som finns. Men hanteringen här i landstinget har visat på motsatsen. Här har till exempel handläggningen börjat flyta från den ena till den andra, från kulturnämnden till landstingsstyrelsen, till kulturnämnden igen och tillbaka till landstingsstyrelsen. Det är inte något sätt att ta ansvar, för det kommer ju att inverka på personalen också.

Sedan har vi frågan om egendomarna. Jag måste inskräpa att skoljordbruk och skolträdgårdar är läromedel, och dem måste man slå vakt om på allra bästa sätt, för de är de viktigaste läromedlen man har. De flesta som utbildas här kommer ju att bli sysselsatta inom enskilda företag, och de flesta av dem kanske blir enmansföretagare. Då måste man ha åtminstone ett hum om hur ett företag fungerar – är man enmansföretagare måste man till och med vara expert på det.

Därför måste man lägga all möda på att se till att man har kontrollen över att dessa egendomar inte smyger iväg till någon som inte tänker bry sig om utbildning och annat utan som kanske bara vill tjäna pengar på dem.

Anförande nr 232

Landstingsrådet N y m a n (kd): Jag tänkte att jag skulle börja med artbestämningen av den där fågeln, om det är en främmande fågel eller en flyttfågel, om det är en fågel som störtar snart och så vidare.

I oron som uttrycks från oppositionens sida ligger samtidigt en misstro mot de medarbetare som har intresset att ta över dem som friskolor, och som drivs av en stark iver att få till det här på bästa sätt. Vi har sagt att vi vill stödja den inriktningen därför att vi är angelägna om skolornas fortlevnad. Då prövar vi friskolemöjligheten först. Det ligger närmast till hands att en engagerad personal får första tjing, så att säga, och inte någon annan.

Jag vet att de ligger bra till och att landstinget skulle kunna göra en hygglig hacka på anläggningarna, men det har inte föresvävat oss alls, utan vi vill hitta en lösning.

Vad är alternativet efter friskola? Ja, möjligen kommun eller kommunalförbund. Vi vet att de kommuner som skolorna ligger i inte har intresse av att ta över huvudmannaskapet – vilket kanske vore det mest naturliga, i varje fall som andra alternativ efter att man har prövat friskolemöjligheten med personalen som ansvariga.

Hur man ska tolka att inte ens hälften av medarbetarna är intresserade av att gå in i ett sådant här utbildningsföretag lämnar jag därhän så länge.

Det kulturella värdet är vi från alla håll angelägna om att stå upp för.

Ingen verksamhet kan få lov att vara ett status quo-projekt, utan det handlar om utveckling, utveckling och ytterligare utveckling, inte minst på de områden som de här skolornas områden kan ge upphov till, med nya företag och annat tänkbart i förlängningen, nya verksamhetsområden som båda skolorna har visat intresse att ge sig in på, och så vidare.

Vi vet naturligtvis också att det finns privata intressen att ta över anläggningarna och göra någonting annat av dem, men nu prövar vi först personalens intresse och ska ställa upp för det.

Sedan är det ingen lätt uppgift att hitta rätt marknadsvärde, funktionsvärde eller vad vi nu ska sätta för värde på detta. Vad de är värda i vår bokföring vet vi, och det kan vara en utgångspunkt. Men vi måste också, som Ingela Nylund Watz var inne på, värna om landstinget som kapitalägare. Detta är dock som sagt en senare fråga. Ansökningarna till Skolverket har gått in under förutsättning att man hyr anläggningarna på samma villkor som skolorna i dag förvaltas inom landstingets hägn, och det är vår första utgångspunkt. Frågan om värdet har inte väckts på annat sätt än att vi har låtit göra obundna värderingar av anläggningarna, för att ha som utgångspunkt i ett senare skede.

Det är inte aktuellt för mig att svara mer på just den frågan i dag. Jag tror att det kommer att bli en senare fråga, alldeles oavsett utgången.

Anförande nr 233

Landstingsrådet **W i g g (mp)**: Fru ordförande, åhörare, fullmäktige! Ja, jag tror på personalen, absolut. Jag tror också att det är framtiden som ligger i naturbruksgymnasierna.

Jag vill bara påpeka en sak till förutom det jag har nämnt tidigare, och som även Raymond Svensson och andra har varit inne på. Ett viktigt faktum i det här sammanhanget är att vi upplever klimatförändringar. Redan i dag går under heta sommar-månader grönsakstransporter från Sverige till Italien och Frankrike, för där kan man inte odla mat mitt i sommaren – allt torkar bort. Desto viktigare att vi har kvar de här skolorna, som kan utbilda människor inom våra framtidsnäringar!

Jag tror på personalen, men jag tror inte på avveckling eller att man frångår samhälls-ansvaret i det här fallet från regionens sida.

Anförande nr 234

Landstingsrådet **N y l u n d W a t z (s)**: Ordförande, landstingsfullmäktige! Jag tycker att det framgår tydligare och tydligare att det överordnade intresset från landstingsmajoriteten är att landstinget inte ska driva detta. Nu prövar man med friskolemodellen, och de ska hyra. Jag förutsätter då, eftersom Stig förespeglade det på det sättet, att skulle det "gå i drickat", så att säga, så ska frågan gå tillbaka till landstingsfullmäktige om vad som ska hända sedan – åtminstone om det handlar om avyttring. Vi får väl se vad som händer med den saken.

När det handlar om ett eventuellt kommunalförbund, Stig Nyman, tro mig – jag har fört sådana diskussioner med KSL tidigare: den vägen torde vara relativt stängd.

Återstår privata aktörer. Då är min fråga fortfarande: Om det visar sig att det inte fungerar med privatskolorna, och om det dessutom fortsätter att vara på det sättet att KSL via kommunalförbundsmodellen inte är intresserad, är du då beredd att sälja de här egendomarna till marknadspris, eller tänker du bidra till att rea ut de här tillgångarna?

Anförande nr 235

Landstingsrådet **N y m a n (kd)**: Flera gånger i dag, fru ordförande, har jag fått en känsla av att debattinläggen är av den karaktären som om det vore val nästa söndag. Det är rätt mycket kvar av den här mandatperioden, och vi ska hantera den här frågan och andra angelägna frågor så balanserat, klokt och förnuftigt och framtidsinriktat som det bara är möjligt.

Om Skolverket säger nej till en eller två skolor så är skolan kvar i landstinget. Under hur lång tid vet jag inte, för nästa ansökningsperiod är i slutet på mars, och så vidare. Jag tror inte det är alldeles enkelt att bara skaka fram några alternativ.

Att sedan hitta någon privat aktör som vill betala så mycket som möjligt – vi arbetar på en sak i sänder, av ett enda skäl: skolornas överlevnad är det överordnade motivet för de aktiviteter vi hittills har valt. Det behöver också sägas väldigt tydligt.

Att du börjar spekulera i om jag skulle vara beredd att rea ut de här anläggningarna är bara dumt. Det hör inte hemma i en seriös debatt om kulturella värden av den karaktär som vi har hört flera uttala sig om. Det hör inte hemma i en församling där vi vill ta ett ansvar för många år framåt.

§ 222 Interpellation 2007:71 av Juan Carlos Cebrian (s) om bättre tillgänglighet till Stockholms Syncentral

Anförande nr 236

Juan Carlos Cebrian (s): Fru ordförande! Jag har skrivit en viktig interpellation som handlar om tillgängligheten till syncentralerna för många synskadade, och jag vill tacka Lars Joakim Lundquist för svaret. Det andas ödmjukhet; det är inte många gånger man får ett så ödmjukt svar, som erkänner att frågan är viktig och aktuell.

Men samtidigt visar svaret en okunnighet om det problem som jag belyser i interpellationen, att det är alldeles för långa väntetider vid syncentralerna. På vilket sätt de problemen kan åtgärdas – ja, om det läser jag inte mycket!

Jag har med hjälp av några synskadade kollat de påståenden som Lars Joakim gör i interpellationssvaret. Delvis stämmer de. Han skriver att tillgängligheten på sista tiden har blivit bättre, och det har den – lite bättre, skulle jag vilja säga. Men den har inte ökat till nivåer som man kan acceptera. Många synskadade vittnar om att det är svårt att komma fram på telefon, och det är svårt att få en tid vid en syncentral. Många kan också berätta att när man väl kommit fram, efter långa väntetider, och man har blivit lovad att syncentralen ska ringa en viss tid så gör ingen det.

I förra veckan ringde en bekant till mig som är synskadad till Långbro syncentral för att kolla det här. Efter en lång stund kopplades han till vaktmästeriet på SöS! Han påstod att det inte var första gången som det hände.

Syncentralerna måste utöka telefontiderna! Och inte bara telefontiderna – det finns i dag flera brister när det gäller tillgänglighet och rehabilitering av personer som har drabbats av synskador.

En brist är att äldre synsvaga, som kanske inte behöver specialistögonvård, skulle kunna vända sig till en vanlig vårdcentral, men i dag finns inte den möjligheten. Det enda exempel jag känner till är i Hökarängen. Detta skulle minska belastningen och öka tillgängligheten till specialisterna.

En annan brist tycker jag är att man inte kan boka en tid vid en syncentral per e-post. Det kan man i dag göra vid några vårdcentraler – dock inte alla – men det finns ingen syncentral som bedriver detta.

Anförande nr 237

Landstingsrådet Lundquist (m): Ordförande, fullmäktige! Det var ju väldigt vänliga ord från Juan Carlos – dem ska jag suga i mig ordentligt!

Vi har inte olika uppfattningar, du och jag, vare sig om vad vi vill eller vilka mål vi har, utan de stämmer väl överens. Att boka per e-post är en jättebra idé. Tyvärr är det väl ofta så att det är de entreprenaddrivna vårdcentralerna som är duktigare än de landstingsdrivna, men det kommer nog sakta men säkert.

Jag ska trots allt inte vara så väldigt ödmjuk i min replik till dig, för de här personalproblemen uppstod 2005 när ni slog ihop två tidigare fristående syncentraler. Det är en rätt känd erfarenhet vi har i landstinget sedan ganska många år tillbaka, när man stängde Nacka, när man stängde Löwenströmska, när man slog ihop Huddinge och Karolinska i Solna – det finns gott om exempel på att det har blivit sämre när man har

gjort sammanslagningar. Problemen har alltså fortsatt sedan 2005, men nu har det sakta men säkert blivit bättre.

Nu har jag fått veta att man har bytt, efter att tidigare ha legat under Södersjukhusets växel, som har varit väldigt belastad, och håller på att installera en egen växel. Man har 30 minuters telefontid varje dag, till exempel. Det är också så att man har koncentrerat, så att barn och gamla hänvisas till syncentralen på Sabbatsberg och vuxna på Långbro.

Men problemen är gamla. Jag ska naturligtvis inte säga att det bara är ert fel, även om det ligger en del sanning i detta. Vi har samma ambitioner för framtiden, så låt oss nu jobba med detta.

Något jag beklagar är att jag inte personligen har besökt verksamheterna, vilket jag ska prioritera nu för att diskutera också med dem. Jag tycker det är bra idéer Juan Carlos kommer med, att förenkla att kunna komma till en syncentral. Telefontider och e-post är två alldeles utmärkta exempel på hur man kan kommunicera utan att själv behöva åka dit.

Vi har en ambition att det ska bli bättre, och det har blivit bättre. Vårdgarantin säger tre månader, och den rapport jag fick så sent som i går av ansvarig tjänsteman sade att man nu ligger inom vårdgarantin. När vi satt i majoritet förra gången var det faktiskt så att flera vårdgivare nådde både vårdgarantin och ännu kortare väntetider, och i vissa fall var man nere på tre fyra veckor. Det kan vi väl ha som en gemensam ambition, att sakta men säkert flytta fram positionerna så att det blir ännu kortare väntetider för ett besök vid syncentral?

Anförande nr 238

J u a n C a r l o s C e b r i a n (s): Fru ordförande! Jag använder vänliga ord, för jag läser mig till att du måhända inte har varit så intresserad av det här men verkar vilja bli det. Det gläder mig, och då använder jag vänliga ord till politiker som vill göra någonting åt problemen.

För att syna vidare det svar som du har lämnat till mig, hänvisar du till kommande avtal och att de som ska förhandla med syncentralerna ska föra diskussioner om ökad tillgänglighet. För mig är det lite överraskande, för jag trodde att det redan gjordes. Jag vet att när det gäller närsvård och primärvård så ställer de som förhandlar fram avtal, som Beställare Vård, krav på tillgänglighet. Samma sak när det gäller syncentraler, det borde finnas krav på tillgänglighet i de avtal som vi tecknar med befintliga syncentraler.

En annan fråga som jag vill ställa konkret: Du erkänner ju i svaret att väntetiderna har gått ned men vid någon verksamhet är väntetiden längre än tre månader. Det handlar om optiker/synpedagog i vuxenteamet, där väntetiden för närvarande är fyra månader. Mina källor säger visserligen att den är längre, men låt oss anta att den är fyra månader, vilket överskrider vårdgarantin. Jag vet att väntetiden i till exempel Uppsala är kortare. Kan de som står i kö söka sig till kringliggande landsting?

Anförande nr 239

L a n d s t i n g s r å d e t L u n d q u i s t (m): Ordförande, fullmäktige! Jag ska gärna bjuda in Juan Carlos så att vi kan göra besöken samtidigt. Jag fick i går beskedet att vi låg under tre månader, men låt vara att det är längre enligt Juan Carlos. Det är inte acceptabelt, och då har vi sagt att man får vända sig någon annanstans. Det är liksom ingenting nytt, utan den möjligheten har funnits tidigare.

Juan Carlos har öppnat mina ögon för detta, jag visste inte om de här problemen tidigare om jag ska vara riktigt ärlig – det är ju rätt stora pastorat man har. Det är dina avtal vi lever med. De är tecknade under din majoritetsperiod. Hade vi vetat om det här så hade vi nog tagit närmare kontakt tidigare, men som sagt, när vi skriver om avtalen ska vi se till att det här regleras på ett tydligare sätt. Jag vet faktiskt inte vad som står i nuvarande avtal, om de har brutit avtalen eller om ni har accepterat en längre väntetid.

För att inte bråka i den här frågan ska jag gärna ta dig med till både Sabbatsberg och Långbro, så kan vi väl rapportera tillbaka till hälso- och sjukvårdsnämnden eller till min sjukvårdsberedning när vi vet exakt vad som gäller.

Anförande nr 240

Juan Carlos Cebrian (s): Jag vill tacka Lars Joakim Lundquist. Det är bra om vi kan hitta lösningar gemensamt, för här är det inte resurser som krävs utan snarare samordning.

Kan vi hjälpa den grupp av människor som har väldiga svårigheter med tillgänglighet tillsammans, då är det glädjande.

§ 223 Interpellation 2007:72 av Peter Andersson (s) om landstingsmajoritetens ambitioner beträffande psykiatrin i Stockholms län

Anförande nr 241

Peter Andersson (s): Ordförande, fullmäktige! Jag ska börja med att tacka för svaret på min interpellation om läget i och åtgärder för att förbättra psykiatrin för vår befolkning. Jag är också glad och positiv till en del av det som framkom under den tidigare debatten då Folkpartiet besvarade en motion från Folkpartiet om psykiatrin. Det fanns en del intressant och värdefullt som vi hörde Birgitta Rydberg redovisa då.

Jag vill återkoppla till bakgrunden till interpellationen, som ju lades före sommaren och som egentligen hade två utgångspunkter för mig. Den första handlade om att vi till hälso- och sjukvårdsnämnden fick ett antal rapporter och uppföljningar av psykiatrin, som innehöll en hel del problemredovisningar. I samband med någon rapport, jag tror det var den som handlade om allmänpsykiatrins uppföljning, uppfattade jag att den lades till handlingarna utan att det blev så mycket mer. Det där tyckte jag var ledsamt, därför att rapporten tog sin utgångspunkt i ett uppföljningssystem som konstruerades under den förra mandatperioden, och det är viktigt att man tar signalerna på allvar. Det upplevde jag då inte att man gjorde. Efter det har ju uppdraget om översyn kommit, vilket naturligtvis är väldigt positivt.

Den andra utgångspunkten handlade, vilket Birgitta och jag hade en frågedebatt om innan sommaren, om signaler från psykiatrin i sydväst om besparingar som hotade psykosteamen. Jag ville ha reda på vad som händer. Är det så att man kommer att få försämringar i verksamheten? Det där vart lite oklart i frågedebatten, så det är bra att vi nu kan gå vidare och reda ut den saken i dag.

Om jag ska börja med någonting i ditt svar som är positivt, Birgitta, så är det att du betonar primärsjukvården, närsjukvården som första linjens psykiatri. Där kan jag känna en viss oro efter att ha tagit del av mediernas uppgifter nyligen om det kommande Vårdval Stockholm – men min oro ligger inte i vårdvalet som sådant, utan i den förändring i ersättningssystemet som innebär stora förändringar och försämrad möjlighet för vissa vårdcentraler att jobba med det förebyggande psykosociala arbetet. I Huddinge handlar det om Flemingsberg, som skulle förlora 1 ½ miljon, Skogås nästan

3 miljoner och Vårby vårdcentral 1,8 miljoner kronor i förlust enligt den uppgift som fanns i medierna.

Jag frågar, och du har tagit upp det i svaret men du får gärna utveckla det i en kommentar: Hur ska primärvården kunna vara första linjens psykiatri, med så stora effekter där ohälsan faktiskt är som störst?

Jag återkommer med ytterligare kommentarer.

Anförande nr 242

Landstingsrådet Rydberg (fp): Ja, vi har redan diskuterat en del kring översynen, så jag tänker inte djupdyka ytterligare i den. Jag tror att alla har följt med att det är rätt mycket på gång och allt material som finns framme, både revisorsrapporter och uppföljningsrapporter, kommer att användas ihop med intervjuer med olika grupper som kan tillföra någonting.

De förändringar som är aktuella i sydvästpsykiatrin tycker jag det ligger mycket gott i. Den har en mycket ambitiös och duktig verksamhetschef, som är väldigt inriktad på att modernisera. Han vill göra större mottagningar – vi har ju väldigt små mottagningar där – för att kunna samla resurser, för att kunna differentiera vårdinnehållet, för att specialisera mera, för att kunna ge bättre vård.

Det finns också planer på att öka tillgången på psykiater ute på vårdcentralerna för att de ska kunna arbeta nära i team med vårdcentralerna. Det tycker jag också är en väldigt bra ambition som sydvästpsykiatrin har. De säger att de kommer att kunna klara sin verksamhet med en högre produktivitet, och det imponerar när de säger detta, tycker jag.

De har gjort en hel del förändringar, och verksamhetschefen säger att detta att man äntligen har fått datajournal innebär att man kan göra en hel del personalminskningar – men det är framför allt läkarsekreterare som man har minskat, inga läkare och sjuksköterskor, säger han. Det är ju intressant att man efter så här många år äntligen har kommit till skott och har datajournaler – något som länge funnits i alla övriga vårdgrenar – och kan ta hand om patienterna i stället för att ägna sig åt administration.

Det finns också en del tankar på ytterligare differentiering av vården, där man ännu inte är framme, i sydvästpsykiatrin, men man kommer att arbeta vidare. Tankegångar som finns är att fundera på om man ska specialisera rättspsykiatrin ytterligare, kanske köpa slutenvård från Löwenströmska och specialisera sin egen öppenvård bättre och därmed också kunna jobba bättre ihop med kommunerna. Det här tycker jag är någonting som verksamhetschefen måste få jobba vidare med, men jag känner förtroende för att man har väldigt många spännande idéer, som kommer att leverera bättre vård till patienterna.

När det gäller vårdvalet tycker jag du är ute och cyklar. Du utgår från att alla kommer att bete sig precis likadant nästa år som de beter sig nu. Vi vet faktiskt ingenting om vare sig hur patienterna kommer att bete sig, om de kommer att välja sina gamla vårdenheter eller några av de nya som blir auktoriserade, och heller inte hur de olika auktoriserade vårdcentralerna kommer att jobba med tillgänglighet och hur man presenterar öppettider för sina patienter om man ändrar, och det kommer att påverka vad det blir i slutändan. Men innan vi har sett vad det blir vill jag inte döma ut det, för jag är ganska hoppfull till att auktorisationen kan ge bättre vård.

Anförande nr 243

M i k a e l S u n d e s t e n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag skulle vilja komplettera Peter Anderssons beskrivningar av verksamheter som riskerar att försvinna med ytterligare ett exempel.

Det är så att i norra sjukvårdsstyrelsen hade vi möjlighet att fara på studiebesök i förra veckan och besökte då verksamheter i Järfälla och Upplands-Bro. Vi besökte bland annat en liten mottagning som heter Härnevimmottagningen, som är ett samverkansprojekt mellan beroendevården, psykiatrin och socialtjänsten i kommunen. Det här är ett projekt som finansieras med pengar från den nationella psykiatrisamordnaren, ett så kallat Miltonprojekt.

Vad man gör är att bedriver behandling och uppsökande verksamhet gentemot personer med psykisk störning och som har missbruksproblem, personer med vad vi brukar kalla för dubbeldiagnos. De människor som är föremål för vården och omsorgen vid den här mottagningen är de som har de allra svåraste problemen – det är alltså patienter som i flera fall är potentiellt farliga. Det är ju den typen av personer som tidigare har fallit mellan stolarna, som varken har kunnat behandlas av beroendevården eller av psykiatrin.

Vi som var där fick en uppfattning att det var en väldigt bra verksamhet, och det är också den bild som finns inom kommunerna – man har en likadan verksamhet i Järfälla. Problemet just nu är bara att projektmedlen tar slut vid årsskiftet, och efter det vet man inte riktigt vad som ska hända. Både socialtjänsten i kommunen och beroendevården är intresserade av att fortsätta, och de är beredda att göra det, men psykiatrin har förklarat att man inte kan ge något besked därför att man saknar resurser.

Därför undrar jag, med anledning av punktsatserna i ditt svar, Birgitta Rydberg, där bland annat insatserna för personer med psykisk störning och missbruk nämns särskilt, om du i dag skulle vilja ge besked om att den här typen av satsningar, som fram till årsskiftet finansieras med Miltonpengar, kommer att kunna få fortsätta även efter årsskiftet?

Anförande nr 244

K e m o C e e s a y (s): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag går inte så mycket in på det som Peter tog upp; jag tycker att han har tagit upp det mesta. Tack, Peter, för interpellationen!

Ja, Birgitta, engagemanget och ambitionen verkar vara stora när man läser dina punktsatser. Men en punkt oroar mig, och det är ersättningsnivån och den valmöjlighet som du pratar om bland patienterna. Jag kan bara hoppas att du på något sätt har tagit kontakt med brukarorganisationerna, och inte minst professionen och anhörigorganisationerna, för på det här området är det otroligt viktigt att sätta sig in i vad man kan göra tillsammans med dessa intresseorganisationer.

Jag har stor respekt för patienterna. Jag har stor respekt för professionen. Man kan utgå ifrån ett demokratiskt perspektiv och säga att också de här människorna måste ha möjlighet att välja. Men snälla du, ta hänsyn också till möjligheten att skapa kaos inom psykiatrin! Jag hoppas att det inte kommer att gå så långt.

Du nämnde också den stora satsningen på sydväst, där du sade någonting om sekreterarna. De har haft och kommer att ha en jättestor uppgift att sköta inom psykiatrin. Vad jag är rädd för, och många andra också, är att det arbetet kommer att läggas på

skötarna, som får sätta sig ned och diktera och skriva det läkarna i konsultation med patienterna har sagt. Det tar mer tid att reda ut vad som egentligen har sagts. I stället kunde man ägna den tiden åt patienten.

Den här ersättningsnivån kan också skapa kaos i det sammanhanget, att personalen måste se till att man har mer kontakt med patienten, i och med att nivån i det förslag som kommer att läggas fram höjs.

Som sagt, ta kontakt och red ut mer!

Anförande nr 245

J a n e t M a c k e g ä r d (s): Ordförande, fullmäktige! Det finns en grupp som ofta glöms bort när vi pratar om psykiatri, och det är alla nya svenskar, som har en annan erfarenhet och andra tankar om psykiska sjukdomar och psykiatri. Jag tycker det skulle vara intressant att veta alliansens ambitioner för att de ska få kunskap om vilken vård som finns och hur den ges. Alla kan inte söka den kunskapen, och det finns fördomar och okunskap. Jag tycker att landstinget och alliansen har ett särskilt ansvar för att de ska nås av den likvärdiga vården.

Det finns en stor grupp, den somaliska gruppen, om jag ska nämna någon, där det har funnits en verksamhet just för den gruppen där psykiatrin och somaliska hälsoteamet har jobbat tillsammans för att sprida förståelse och kunskap. De behöver få fortsätta för att riva de hinder som finns. Men jag har också förstått att det behövs särskilda resurser för att de ska klara detta.

Jag undrar: Vilka är era ambitioner? Är ni beredda att ge dem det för att vi ska nå den likvärdiga vården även för den här gruppen?

Anförande nr 246

P e t e r A n d e r s s o n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag har några funderingar efter svaret från Birgitta.

Först är det väl egentligen bara att bekräfta, att få ett klart och tydligt besked och budskap ut till verksamheten: Här handlar det inte om att spara någonting på vården i sydvästra psykiatriska sektorn, utan man får jobba med det viktiga uppsökande arbetet gentemot patienterna, och är det någonting som kommer att påverkas så är det administrationen. Sedan kan ju det få effekter, som Kemo var inne på.

Du talade om spännande idéer, och då blir man ju nyfiken på vad det kan vara. Vad jag minns har en sådan spännande idé nått Sjukvårdsstyrelse Söder, och det var ett förslag att göra en lite större enhet genom att slå ihop den mottagning som finns i vår östra kommundel, Skogås-Trångsund, med Huddinge. Det är naturligtvis oroväckande, eftersom Huddinge är en geografiskt stor kommun. Behoven är väldigt stora i Huddinge, i Vårby och i Skogås-Trångsundsområdet. Att slå samman dem skulle naturligtvis vara ett slag mot den östra kommundelen. Detta har nu förts till översynen av psykiatrin.

Min förhoppning och hjärtinnerliga önskan är nu att detta inte ingår i vad du betecknar som "spännande försök", därför att det har ju tjänstemännen lagt förslag om som även ni i majoriteten inte har godkänt direkt utan fört till psykiatriöversynen. Jag hoppas att inte du tar fasta på det förslaget, för det är dåligt för östra kommundelens invånare.

Du återupprepade det som du skrivit i interpellationssvaret och som mycket riktigt också var uppe i diskussionen förut: vårdcentralernas betydelse i det förebyggande arbetet också när det gäller psykisk ohälsa. Men du kommenterade inte speciellt konkret min oro kring borttagandet av det sociala indexet, som ger de här stora negativa effekterna på vårdcentraler i områden där den psykiska ohälsan är särskilt stor. Jag kan inte få bort min personliga oro över att den förändringen faktiskt påverkar både värden om dem och den förebyggande vården negativt.

I övrigt vill jag säga att du i en tidigare debatt nämnde att Aleris, ett privat vårdföretag, är med och diskuterar om översynen av psykiatrin. Vi hoppas naturligtvis att det kommer ut mycket gott av den översynen. Jag kan rekommendera ett väldigt bra särskilt uttalande i hälso- och sjukvårdsnämnden, som innehåller en hel del bra idéer för ytterligare utveckling av psykiatrin för våra länsinvånare.

Anförande nr 247

R e g i a n a H o r t i n (c): Fru ordförande, landstingsledamöter! Det är väldigt viktigt att vi har ett bra bemötande inom den psykiska vården. Det är självklart att värden i de medicinska och farmaceutiska delarna måste bygga på säkerställda och utprovade metoder, men lika självklart borde det vara att på ett metodiskt sätt arbeta för att säkerställa en vård som utförs på ett mänskligt sätt där egenskaper som emotionell kompetens som till exempel varmt omhändertagande, stimulans av patientens positiva känslor och intelligens blir en större och självklar del av vården.

Det är jätteviktigt att se individen när den befinner sig i psykiska problem. Det blir då dubbelt så viktigt med ett bra bemötande, speciellt för folk som kommer hit och inte kan prata svenska. Jag har varit på S:t Görans psykakut när det var någon där som bara kunde prata portugisiska. Den individen bemöttes på ett sätt, på grund av att hon inte kunde engelska och inte svenska, som om hon var mer psykiskt sjuk. Men eftersom jag förstod vad hon sade kunde jag förklara att hon mest var drogad av mediciner! Den här andra biten, det mänskliga mötet, att det finns någon personal som kunde förstå vad den där individen ville säga, saknades. Det var tragiskt att uppleva.

Jag tycker det är väldigt viktigt att se individen som helhet när man befinner sig i en sådan situation. Det är vi tyvärr riktigt dåliga på inom sjukvården.

Jag hoppas att vi tillsammans, både majoritet och opposition, kan samarbeta för förbättra möjligheterna att se individen i samhället.

Anförande nr 248

O l o v L i n d q v i s t (fp): Fru ordförande, ledamöter! Nu noterar jag att vi har en andra psykiatridebatt för i dag. Jag vet egentligen inte om det är meningen att vi ska ha det, för jag tycker att den här interpellationen är mera snäv i sin frågeställning än att öppna för en allmän debatt – men okej, spela roll då, vi tar den!

När Peter skriver i sin interpellation, i näst sista stycket, om att det finns rapporter från psykiatrin, undrar jag vilka rapporter det är som åsyftas. Jag vet inte om det finns så mycket skriftliga rapporter, möjligtvis muntliga.

När det gäller ersättningssystemet vet vi ju faktiskt inte hur det blir med det för psykiatrin. Ingenting är klart ännu. Då kan man naturligtvis hålla på och, som vissa tidningar uppenbarligen älskar att göra, räkna på hur det är nu och utgå från att läget är noll – ingenting kommer att förändras. Psykiatrin kommer inte att ta emot några fler besök, och varken de besökande eller vårdgivarna kommer att förändra sitt beteende.

Så kan man naturligtvis hålla på och räkna, och det har de uppenbarligen gjort både för psykiatrin och för husläkarsystemet. Jag finner inte det så väldigt bra att göra, därför att jag tror både att folket kommer att förändra sitt beteende och även vårdgivarna.

Sedan tog Peter i sitt förra inlägg upp en sammanslagning av Skogås och Huddinge. Han fick det nästan att låta som att vi tyckte det där var rätt bra. Snarare var det tvärtom: det var många i den borgerliga majoriteten i sjukvårdsstyrelsen som reagerade negativt för det. Vi valde ändå att skjuta detta till den stora utredningen om psykiatrin, därför att vi tyckte att det hörde hemma där och att det också kunde hanteras tillsammans med helheten. Det var inte så att någon i den styrelsen var särskilt positiv till en sådan sammanslagning.

Anförande nr 249

Landstingsrådet **W i g g (mp)**: Fru ordförande, fullmäktige, åhörare! Olov vände sig mot att det blir en bred debatt om psykiatrin. Jag tycker att det svar som du har gett, Birgitta, också ger en vidd och en bredd och inte bara hänför sig till interpellationen.

Undra på att man är orolig, Olov! Jag försökte ta upp frågan om psykiatriersättningen i Södra sjukvårdsstyrelsen – vi är faktiskt ansvariga mot medborgarna vad gäller psykiatrin och annan vård – men vi fick inte lov att ta upp den frågan därför att ärendet inte var handlagt. Nej, men den första i första 2008, om cirka två tre månader, kommer ett nytt ersättningssystem att träda i kraft. Jag måste säga att jag är orolig. Även om jag inte fick ta upp frågan i Södra sjukvårdsstyrelsen så tar jag nu upp den här, eftersom du nämner den i ditt svar, Birgitta: "Patienternas valfrihet ökas. Ett nytt ersättningssystem ökar dessa möjligheter."

Jag förstår att man ska få en ryggsäck med pengar så man kan välja var man vill shoppa värden. Men hur blir det om värden minskas? Jag har fått trovärdiga uppgifter, från förvaltningen och inte från pressen, Olov, att för Södertälje och SNS innebär det nya ersättningssystemet minus 8 miljoner 2008. Man sitter naturligtvis redan nu inne och planerar sin verksamhet inom SNS och man vet inte i dag – för det pågår ju förhandlingar, gubevars – vad som kommer att hända den 1 januari. Hur ska man budgetera? Ska man varsla om uppsägningar? Jag är mycket orolig.

Hur slår det nya ersättningssystemet? Nej, det får vi inte debattera, för det finns inget förslag framme. Vi väntar väl till jul eller någonting?

Det är en sak som jag kanske kan få ett svar på från dig, Birgitta: Hur ökas patienternas valfrihet, om det visar sig att verksamheten måste läggas ned, av budgetskäl?

Olov säger att patienterna kanske kan anpassa sig till ett nytt system och välja nya sätt att shoppa vård, som kanske är lönsamt för vissa verksamheter – men är det lönsamt för dem själva, i form av bättre hälsa?

Anförande nr 250

P e t e r A n d e r s s o n (s): Jag tackar för ytterligare en bra psykiatridebatt i dag. Det finns säkert skäl att ha flera sådana.

Nej, Olov, när jag tittar på mina frågor, texten och Birgittas svar kan jag inte finna annat än att du har uppfattat annorlunda än vi andra. Det är ju vidd i frågorna: Hur kommer det här att påverka länet? Hur utvecklar vi psykiatrin?

Ursprunget var uppföljningsrapporterna till HSN. Den första handlade om allmänpsykiatrin, som kom i mars eller april, och den andra handlade om implementeringen av vårdprogrammen. Vi ser en hel del av de problemen – och Regiana berörde några av dem, till exempel bemötandet som måste förbättras. Andra delar är att de som är självmordsbenägna har för lång väntetid, depressioner likadant. Det görs inga särskilda vårdplaner, som det borde göras. Så där fortsätter det, ända till det som Birgitta tidigare tog upp om att det förekommer åsiktspsykiatri i regionen.

Det finns mycket att göra för att utveckla och stärka psykiatrin! Även om den är på god nivå i dag ser jag fram emot ett samarbete om det, därför att det behövs för invånarnas del.

Anförande nr 251

Landstingsrådet Rydberg (fp): Ersättningssystemet för psykiatrin kommer upp i allmänna utskottet den 27 september. Vi har haft en muntlig dragnig i psykiatriutskottet som ändå pekar på att det kommer att finnas övergångsregler under det första året så att man inte kan förlora hela summan. Det är klart att det kommer att bli förändringar med ett nytt ersättningssystem. Syftet är faktiskt att öka tillgängligheten. Det ska bli fler patientbesök, för det ser väldigt olika ut när det gäller hur mycket man faktiskt ägnar sig åt direkt patientarbete. Det är ett värde i sig att öka tillgängligheten. Vi vill åstadkomma den beteendeförändringen. Det kommer också att finnas bonusdelar om man fyller en del kvalitetskrav ännu bättre, men också avdrag om man inte lever upp till det som är måste-krav. Det har vi inte haft förut, men det är faktiskt dags att vi ställer lite högre krav.

I övrigt tror jag att vi har pratat färdigt om sociala index i primärvården. Man kommer faktiskt att få tolkersättning, den högre andelen besöksersättning i primärvården. Man kan få ersättning också vid kurator- och psykologbesök. Vi får se när det är på plats i verkligheten. Men jag är inte så orolig för det.

När det gäller psykiatrins ersättningssystem tror jag att vi kommer att se en del förändringar. Vi kommer också att se en hel del beteendeförändringar i psykiatrin. Och det är det vi vill stimulera. Det har inget egenvärde att ändra ersättningssystemet om det inte kan leda till förändringar och förbättringar.

Frågan Peter ställer är: Blir det inga sparförslag? Jag tror att vi kommer att se förändringar i verksamheten, både att man minskar vissa verksamheter och att man ökar andra verksamheter på vissa verksamheters bekostnad. Det måste ske förändringar. Vi måste kunna klara att försvara vad det är vi vill åstadkomma med dem. Förändringar är alltid hotfulla för dem som inte har förstått syftet med dem. Det finns också en obenägenhet att göra på ett annat sätt än man alltid har gjort. Därför måste vi ha ledare som kan förklara vad det ska leda till för patienterna, ledare som är pedagogiska och kan motivera att det i förlängningen faktiskt ger bättre vård.

Det har också varit uppe frågor om etnicitet. Det var ju ett av de tillägg som vi gjorde till tjänstemännens förslag när det gäller psykiatriöversynen, att se både genderperspektiv och etnicitet och vad det är vi behöver tänka ytterligare på när vi formar uppdraget för psykiatrin.

Det har också kommit frågeställningar om lokala förändringar, sammanslagningar av mottagningar. Frågar man kommunalpolitiker får man höra att de inte vill att mottagningar slås ihop. De tycker att det är jättebra med många mottagningar utspridda i geografien. Frågar man patientföreningarna får man veta att de vill tvärtom. De vill ha färre, mer specialiserade mottagningar och hellre resa en bit extra.

Anförande nr 252

Landstingsrådet **Wigg** (mp): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Du säger förändras, och det är klart att vi är i ständig förändring. Men i ditt svar säger du "förnyas" och "förstärkas". Du använder de orden. Jag tycker ändå inte att jag riktigt har fått svar på min fråga om hur ett nytt ersättningsystem kommer att påverka det du talar om, att patienternas valfrihet ökar, om vissa verksamheter helt enkelt slås ut.

En fråga till: Rätt många av de här verksamheterna drivs gemensamt av kommuner och landsting. Hur har man tänkt samverka över hela länet om de här frågorna? Hur ska man hinna det? Vad jag vet har det inte varit uppe på någon dagordning för samverkansmötena än någonstans i det här länet.

Anförande nr 253

Landstingsrådet **Sevefjord** (v): Det är lite roligt att höra hur förändringsbenägen Birgitta Rydberg och den borgerliga alliansen är nu när det gäller psykiatrin. Förra mandatperioden protesterade man mot alla förändringar som vi genomförde, och det gjorde man intensivt.

Jag vill ändå ställa några frågor. Om man först, Birgitta Rydberg, tittar just på psykiatrin i Södertälje kan man notera att de med de nya ersättningsreglerna kommer att tappa väldigt mycket pengar. De har en övergångsperiod där plus eller minus 5 procent av budgeten kan förändras i ett första skede. Det betyder för Södertäljes del minus 8 miljoner kronor. Jag förstår ju inte hur tillgängligheten kan öka, som du säger, när man minskar så mycket på budgeten, 8 miljoner kronor. Det skulle vara intressant att höra hur du får ihop det. För jag får faktiskt inte riktigt ihop detta.

Sedan säger du också att ersättningsystemet ska tas upp och diskuteras i allmänna utskottet i slutet av den här månaden. De signaler jag har fått – det är möjligt att de är fel, det kanske du i så fall kan lägga till rätta – är att ni återkommer med samma ersättningsystem som ni föreslog först och som ni sedan drog tillbaka. Ni gör inte någon förändring i ersättningsystemet. Om ni inte gör det innebär ju det kraftiga försämringar runt om i länet när det gäller just budget i psykiatrin, inte minst i till exempel Södertälje som tidigare alltid, också av er under förra mandatperioden, framhölls som ett gott föredöme för psykiatrin och dess utveckling, inte bara i Stockholms läns landsting, utan man använde det också i landet när man skulle lyfta fram bra saker som skedde inom psykiatrin i Stockholm. Nu får jag nästan intrycket att du anser att psykiatrin i Södertälje inte alls är särskilt bra. Den är inte effektiv. De tar emot för få patienter. Då undrar jag: Vad är det som gör att du har ändrat åsikt så radikalt från förra mandatperioden till nu? Förra mandatperioden var Södertälje ett lysande exempel. I dag är det tydligen en massa problem. Det vore intressant att få svar på de frågorna.

Anförande nr 254

Olov **Lindquist** (fp): Det är möjligt att interpellationen har missuppfattats, att den är väldigt bred och att vi ska ha en allmän psykiatridebatt. Det är väl bra det då. Jag har också fått klart för mig att de rapporter som Peter syftar på är verkliga rapporter. Det är inga muntliga rapporter utan skriftliga rapporter. Däremot visar de inte på de nedskärningar du skriver om i interpellationen utan nedskärningar inom administrationen. Det har Birgitta svarat på.

Sedan blir jag lite ledsen, Raymond, när du säger att frågan om ersättningsystemet inte fick diskuteras i södra sjukvårdsstyrelsen. Så var det ju inte. Du fick ställa en övrig fråga om det, och jag hänvisade då till att ärendet hade dragits tillbaka i allmänna

utskottet. Det var faktiskt så att oppositionsledaren, Inger Ros, också tyckte att det var en lite onödig fråga i sammanhanget.

Men vi får väl anledning att diskutera ersättningssystemet någon annan gång.

Anförande nr 255

Landstingsrådet Rydberg (fp): När det gäller ersättningssystemet har inte någon av oss sett något fullständigt förslag ännu. Men det våra tjänstemän har rapporterat är att det ändå blir en förändring, framför allt när det gäller ersättningen till läkare respektive ersättningen till andra grupper. Vad det får för totaleffekter är svårt att bedöma. Det beror också på om man förändrar sin inriktning på en mottagning och tar emot fler patienter. Det går inte att bara räkna på att om man gör exakt som man gör nu i september är man vinnare eller förlorare, för det kommer ju att ske förändringar. Det är syftet. Att vi har en historia med sex sjukvårdsstyrelser som gör att vi har hamnat på väldigt olika ersättningsnivåer som inte bygger på behoven tror jag att de flesta tycker är rätt konstigt. Det skulle vi inte acceptera för hjärtsjukvården. Ska vi acceptera för psykiatrin att historia styr hur mycket pengar man får, eller ska det utgå från befolkningsindex och vad man levererar till sina patienter?

Slutligen en kommentar när det gäller beroendevården. Det är knepigt när vi har sådana här tillfälliga projekt pengar som bara är ett- och tvååriga. Det är ett väldigt dåligt sätt. Jag skulle vilja att vi får psykiatrin mer i samarbete med beroendevården, för de är väldigt frånvarande från samarbetet med beroendevården. Det är ett av de få problem vi har med den uppdelning vi har gjort, att ha psykiatrin för sig och beroendevården för sig. Det har haft många andra fördelar att ha dem åtskilda, men det finns ett problem och det kanske vi kan försöka hitta lösningar på i avtalen.

Anförande nr 256

Landstingsrådet Sevefjord (v): Jag ska inte ställa nya frågor med anledning av det du sade i ditt senaste inlägg, Birgitta Rydberg, men min fråga var: Hur kan tillgängligheten öka i Södertälje när budgeten minskar med 8 miljoner?

Anförande nr 257

Landstingsrådet Rydberg (fp): Det är inte en fråga som jag som politiker äger, utan det är en fråga som professionen äger. I genomsnitt har vi fyra besök om dagen i vår psykiatri i länet. Södertälje har färre besök än så per behandlare och dag. Södra Stockholms psykiatri har fler än så. Man kan ju undra om det möjligen går att ta emot fler patienter. Jag vill inte säga att det är dålig psykiatri i Södertälje. Det finns mycket som är väldigt bra där. Men om de fortsätter att bara ta emot två patienter om dagen är de förlorare. Tar de fler patienter om dagen kommer de inte att vara förlorare.

§ 224 Interpellation 2007:73 av Birgitta Sevefjord (v) om busskaoset i Orminge

Anförande nr 258

Landstingsrådet Sevefjord (v): Ordförande! Jag tackar för svaret, Christer G Wennerholm. Trafik är ju inte min starkaste gren. Jag tror att det är första gången jag är uppe i talarstolen och diskuterar trafikfrågor på det här sättet under de år jag har suttit här i fullmäktige. Skälet är det busskaos som råder i Orminge, ett område som jag har bott i under 30 år och varifrån jag har åkt buss fram och tillbaka till jobbet varenda dag. Under de här 30 åren har naturligtvis busstrafiken förbättrats oerhört. Men det

senaste halvåret är det någonting som har hänt, och nu är det kaos i Orminge centrum när man på morgonen ska åka buss in till stan. Och det är många av oss som jobbar och vill in till stan. Med anledning av det har jag ställt ett antal frågor till landstingsrådet, om han anser att busstrafiken från Orminge är tillräcklig eller vad man kan göra för att förbättra det hela och också när alla vi som står där och väntar på bussen på morgonen ska få regn- och vindskydd.

Det som har hänt är att väldigt många busslinjer går från Orminge centrum, nio stycken. Det är en smal bussgata, en taxigata och dessutom en och annan förvirrad bilist som träcklar sig in där. Dessutom är det en jättelik parkering. Mellan de här ytorna, på två meters utrymme, står alla vi som ska åka buss. Man har flyttat om bussarna för att få plats med alla bussar. Det är väl bra. Det är bara det att man glömde flytta vind- och regnskydden. Kön står på ett ställe och vind- och regnskydden på ett helt annat ställe. Det vore jättekul om man kunde flytta ihop dem. Du säger också att det vore jättebra om man kunde göra det och att SL under sensommaren kommer att se över regnskyddens placering. Nu är vi inne i mitten på september. Jag kan vara generös och säga att det fortfarande är sensommar. Men det vore kul att veta mer precist när man kan flytta regn- och vindskydden. Det är bara att flytta dem. Det är inga problem. Man behöver inte utreda det, utan det är bara att flytta dem till de nya hållplatserna. Det är det ena.

Det andra är att du säger att man ska förstärka busstrafiken från Orminge på morgonen. Det är jättebra, för det behövs. Det är bara det att man förstärker fel buss. Det är snabbbussarna som man ska förstärka, de som går direkt från Orminge centrum till Slussen, 446:an. I stället förstärker man en annan buss som ofta går halvtom eller nästan tom på morgonen från Orminge centrum. Jag förstår liksom inte riktigt logiken. Men du kanske kan utveckla det lite mer. När får vi bättre förbindelser med snabbbussen? Det är den vi vill åka alla vi som ska in till jobbet. Och när tror du att sensommaren har tagit slut så att vi får de där regn- och vindskydden som jag efterlyser? Det är lite djävligt att stå inträngd på den smala remsan mellan bussgata och parkering och inte ha någon form av skydd över huvud taget när man ser tomma busskurer långt därifrån som ingen människa står i.

Anförande nr 259

Landstingsrådet **W e n n e r h o l m** (m): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Man kan väl säga att hösten kom tidigt i år, i dubbel bemärkelse då. Därför kanske vindskydden och regnskydden behövs i ännu större utsträckning precis så nära bussvägarna som möjligt. Där kan jag säga att det fordrar en samverkan mellan SL och kommunen för att få detta gjort. De skäl som jag har fått från den verkställande ledningen på SL är att detta är på gång. Jag tänker givetvis, efter att Birgitta Sevefjord har väckt frågan, bevaka detta så att det blir gjort.

Över tid skulle jag vilja se, och det beskriver du väldigt, en utveckling där vi tillsammans med kommunen skulle kunna bygga fram en ny bussterminal i Orminge centrum. Men det fordrar också att kommunen gör något åt centrum så att vi får jobba tillsammans, som vi har gjort på ett antal orter. Det är väl det som vi kan ha som långsiktigt mål. Sedan delar jag helt din uppfattning att vi så snabbt som möjligt bör se till att regn- och vindskydden kommer så nära hållplatslägena som möjligt.

När det gäller antalet avgångar är det väl bra att vi får tiominuterstrafik. Kan vi sedan titta på att det borde vara fler direktbussar är jag övertygad om att det ingår i utvecklandet av kvaliteten inom kollektivtrafiken. Det gäller både möjligheten till pendeltåg och att man på sikt skulle kunna fundera på tunnelbana. Men vi skulle också se till att ha bussar med direktförbindelse, i kombination med att det finns möjlighet för den

som har behov av det att gå av på hållplatser däremellan, i det här fallet Orminge och centrala staden. Jag tar med mig det också i bagaget.

En fråga om sittplatser fanns också med i interpellationen. Jag tycker att det är viktigt att vi ordnar sittplatser i större utsträckning. Det är därför vi har pratat om att vi ska ha en bättre kvalitet i kollektivtrafiken. Och på längre reseavstånd är möjligheten till sittplats en sådan kvalitetsfråga. Det kommer vi också att följa noggrant.

Anförande nr 260

Landstingsrådet **Sevefjord (v)**: Det gläder mig att landstingsrådet tar tag i den här frågan. Vi är faktiskt väldigt många som åker från Orminge centrum. Det är ett område som många andra ytterområden i Stockholm, en kommun som växer väldigt snabbt. Det flyttar in fler och fler människor.

Jag vill ge ytterligare ett medskick, eftersom du ändå för diskussionen. Det är att man har tagit bort alla övergångsställen för att få plats med bussarna. Vi som måste över för att ta bussen in till stan kryssar nu mellan bussarna och har inget skydd över huvudet. Om du ändå lyfter fram frågan, passa på att säga att vi vill att man ska återställa övergångsstället. Det är faktiskt farligt för oss nu med tanke på att det är sådan intensiv trafik på morgonen, och vi kryssar ständigt mellan bussar som också är stressade för att komma i tid.

Bussförstärkningen till tiominuterstrafik är jättebra. Men det är inte den buss vi åker in till jobbet med. Det är inte direktbussen. Direktbussarna, som går motorvägen rakt in till Slussen, går var femte minut från Orminge centrum, och ändå räcker de inte till. Skälet till att de inte räcker till är ofta att de är fulla när de kommer fram till Orminge centrum, för de har fyllts på redan innan. Mitt förslag är att du ska undersöka om det går att fixa direktbussar som startar i Orminge centrum så att vi som stiger på där också får plats på bussen. Det som skapar irritation när man står där och väntar är att när bussen äntligen kommer kan man inte komma på därför att den är full.

Det är två tips. Övergångsställe och kanske direktbussar direkt från Orminge centrum skulle vara jättebra.

Anförande nr 261

Landstingsrådet **Wennerholm (m)**: Självklart är det så att om vi nu har kapaciteten och möjligheten att ordna fler bussar ska vi sätta in dem på det bästa sättet. Är det så att vi behöver mer kapacitet genom att ha en direktbuss som utgår från Orminge i stället för att den utgår från tidigare hållplats och redan är full när den kommer till Orminge ska vi givetvis titta på det.

När det gäller samverkan med kommunen om trafiksäkerheten vet jag att SL jobbar väldigt mycket med sådana frågor. Hur ska vi utforma trafikmiljön? Det är inte säkert att den som planerar och håller i det här från kommunens sida riktigt tänker på vad det innebär när vi drar in kollektivtrafik i sammanhanget, många bussar, som du så värtaligt beskriver här. Det är klart att man ska ha väl markerade övergångsställen som skapar trygghet i trafikmiljön. Det är vi helt överens om. Jag ska skicka med detta till kommunalpolitikerna i Nacka kommun.

§ 225 Interpellationerna 2007:74 av Mats Skoglund (v) om stängd spärrlinje vid Slussen norra och 2007:75 av Yvonne Blombäck (mp) om spärrsystemet i kollektivtrafiksystemet

Anförande nr 262

Mats Skoglund (v): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag börjar med att tacka för svaret för säkerhets skull så att jag åtminstone hinner med det. Den här interpellationen är en utvidgning av en fråga som vi hade uppe på sista sammanträdet före sommaruppehållet. Då diskuterade vi några frågor med Christer Wennerholm. Han hävdade att SL hade ett inte obetydligt intäktsbortfall genom att det var öppen spärrlinje på Slussen norra, och vi ville ha besked om vad inte obetydligt inkomstbortfall var. Nu svarar landstingsrådet Wennerholm att det är 4,6 miljoner kronor.

Vår egen beräkning bygger på att 15 000 personer, som i huvudsak byter från de bussar som Birgitta Sevefjord kommer med, där passagerarna redan är uppretade, eller med Saltsjöbanan, kommer in under Slussen och ska passera in till tunnelbanan. Då får man för sig att de har betalat på bussen. Spärrarna togs bort för att det skulle bli smidigare inpassering. Av de här 15 000 passagerarna var det 80 stycken som betalade kontant. När man tog bort spärrarna var det 60 som betalade kontant. Sedan höjdes taxan. Då var det 40 som betalade kontant. De andra hade antagligen kort eller något annat. Vi kommer fram till att SL då har förlorat 182 500 kronor på det här. Vi har en öppen redovisning. Christer Wennerholm säger att SL har förlorat 4,6 miljoner kronor. Vi redovisar hur vi kommer fram till våra siffror. Vi skulle vara tacksamma om Christer Wennerholm också kan reda ut hur de 4,6 miljoner kronorna har kommit till. Hos SL säger de själva att de inte vet. Men vi kör som sagt med öppen redovisning, och nu vill vi att ni också ska ha en öppen redovisning.

Det intressanta är att det var några färre, till och med hälften, som betalade kontant där nere. Samma situation var det där uppe, fast där fanns det spärrar. Inkomstbortfallet var likadant. Det är det intressanta.

Christer Wennerholm säger också att med spärrarna får man 5 miljoner i ökade inkomster. Hur har ni räknat fram det? Vi har räknat fram att man förlorar 182 500 kronor. I det finns det lite luft, så det går att öka med det dubbla naturligtvis. För säkerhets skull kunde man säga 350 000 kronor. Men det är långt till 4, 6 miljoner kronor. En öppen redovisning vill vi ha, Christer Wennerholm.

Anförande nr 263

Åke Askén (mp): Fru ordförande, ledamöter! Å Yvonne Blombäck vägnar får jag tacka för svaret. De frågor som Yvonne har ställt handlar om huruvida det finns någon sammanställning av alla kostnader som ett slutet spärrsystem ger och om skadegörelse, väktarkostnader och sådant. Svaret blir att det inte finns det. Det är lite tråkigt att man inte har något grepp om kostnaderna.

Sedan är landstingsrådet Wennerholm väldigt detaljerad och har kommit fram till 4, 6 miljoner kronor i svaret på Mats Skoglunds interpellation. Dessutom nämner Wennerholm minst 5 miljoner. Jag vet inte riktigt, men det är någon slags vinst som man uppskattar som är nästan 5 miljoner, och så har vi de 4,6 miljonerna. Det är väldigt exakt delvis men också väldigt oklart vad som menas med detta.

Det handlar också om möjligheterna att stiga på bak i bussen. Då blir svaret att det får man göra om man har rullstol, rullator och så vidare. Då får man ta den vägen. Det är lite konstigt och lite tråkigt. I Göteborg till exempel kan man gå in genom bakdörrarna

på spårvagnarna. Jag vet inte om vi saknar modet här i Stockholm eller vad det är som saknas som leder till att vi inte gör det. Det borde vara ett steg.

Det är också lite underligt att det går att ha öppen spärmlinje i Berlin, Hamburg, Köpenhamn och Helsingfors, ja, lite överallt, men inte i Stockholm. Jag tror att vi borde göra ett försök som är större än Slussen. Slussen norra är bara ett ställe. Det är alldeles för lite för att få några säkra siffror, även om 4,6 miljoner nu anges eller 182 000, eller vad motbudet från Mats Skoglund var. Men om man ska få ett rättvisande resultat borde man ha ett mycket större område, till exempel hela Stockholms innerstad. Om vi gjorde det under ett år skulle vi veta definitivt vad vi talade om. Då tror jag att det hade blivit ett annat resultat än det som Christer Wennerholm nämner här.

Anförande nr 264

Landstingsrådet **W e n n e r h o l m** (m): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Svaret på frågorna om öppen spärmlinje är att det var ett veritabelt fiasko. Det var ett så stort fiasko för den då regerande rödgröna majoriteten att ni avbröt försöket i förtid. Det är ju sanningen. De siffror jag nämner kommer från den redovisning som tjänstemännen på SL då gjorde. Det är deras öppna redovisning av det fiaskot. Det är väl bara att fundera kring det.

Sedan handlar det egentligen om, tycker jag, hur vi ser på kollektivtrafikens utveckling. Där har vi olika syn. Jag tillhör dem som är fullständigt övertygade om att kollektivtrafiken kan få bättre kvalitet, att vi kan utöka och möta de krav som de allt fler som flyttar hit kommer att ställa på en utökad kollektivtrafik om vi också får intäkter, medan ni säger att det tvärtom behövs mindre intäkter, mindre pengar.

Jag kan rekommendera er att ta kontakt med forskare på Kungliga tekniska högskolan. De var på en övning tillsammans med Mälardalsrådet häromdagen. De gav oss ett tydligt råd: Se till att skapa kvalitet i kollektivtrafiken! Flirta inte med låg prissättning! Ni vinner inga nya kollektivtrafikandelar, och ni får inga nya resenärer om ni tror att det handlar om lågt pris. Det handlar om det Birgitta Sevefjord bland annat var inne på tidigare, kvalitet i kollektivtrafiken när man ska resa till och från jobbet, att man kan få en sittplats, att man har möjlighet att ställa ifrån sig en extra kasse med mat som man har med sig i stället för att stå som packade sillar. Jag skulle vilja höra hur ni ska lösa problematiken med att möta alla de här kvalitetskraven om ni har mindre pengar. Sanningen är ju den att ni hade haft möjlighet att göra det under fyra år. Men så ser inte verkligheten ut, utan det är vi som får reda ut detta nu och se till att kvaliteten ökar.

Om det nu vore så att det system som vi förespråkar och som vi bygger ut med att ha en ordentlig kontroll på vem som åker och vem som har betalat vore så impopulärt kan jag inte förstå varför kundnöjdheten som redovisas av SL:s ledning stiger ytterligare. Nu är den uppe i 70 procent. Det är all-time-high sedan man började göra de här mätningarna. Om vår politik är så förhatlig och resenärerna tycker att det är så fel, hur kommer det sig då att man är nöjdare med kollektivtrafiken nu än man var för ett år sedan, betydligt mycket nöjdare?

När det sedan gäller huruvida vi ska gå på i den ena eller den andra delen av bussen eller fordonet kan jag konstatera att det finns de som pekar på att om vi skapar ett ordentligt flöde där man kan stiga på och där man kan gå av på ett ordnat sätt ökar också kvaliteten i resandet, det vill säga det går snabbare. Då kan tidtabellerna hållas. Då kan man se till att fordonet, bussen eller spårvagnen, kommer i väg i tid och håller sin tidtabell. Det tror jag är en del av värderingen av om det är god kvalitet eller ej.

Därför kommer jag att framhärda i att det är en bra modell att vi med ett utbyggt SL Access viserar fram i fordonet och går av genom de andra dörrarna.

Anförande nr 265

Jan Strömdahl (v): Jag var med i SL-styrelsen och här i tinget på den tiden då vi genomförde det här fiaskot som blev en stor succé åtminstone bland resenärerna. Jag skulle först vilja ta upp det specifika med spärrlinjen vid Slussen norra. Den är ett exempel på ett direktbyte över perrong mellan buss och tunnelbana. Man kan jämföra med hur det ser ut i Västerhaninge. Där går man inte genom några spärrar när man kliver på Nynäspilen från det vanliga pendeltåget.

De utvärderingar som gjordes under försöken var väldigt noggranna. Man kan sammanfatta resultatet med att frågan om det fanns spärr eller inte hade en obetydlig inverkan på hur många som kunde bedömas smita igenom. Det som betydde något var om man hade kontrollanter ute så pass ofta att resenärerna uppfattade det som en risk att försöka smita igenom. Det är detta som påverkar svinn i entréerna.

De siffror som presenteras här – det står inte om de här miljonerna avser en vecka, ett år eller kanske tio år – är förmodligen gripna ur luften. De har ingenting med utvärderingarna att göra. Passagerarna, som fick ett hinder mindre på vägen, var jättenöjda. Jag tror att de skulle vara glada om den öppna spärrlinjen återinfördes.

Det är naturligtvis en större fråga om man skulle genomföra ett öppet spärrsystem i trafiken över huvud taget, som man har gjort i många andra städer som går före inom kollektivtrafiken. Åke nämnde några stycken. Det är ett stort systemskifte, men jag tror att även stockholmarna skulle kunna lära sig detta och uppskatta ett systemskifte. Men det får vi väl ta nästa mandatperiod.

Anförande nr 266

Åke Askensten (mp): Christer Wennerholm, du hävdar att det blir lägre kvalitet. Jag tror att resenärerna skulle uppleva det helt annorlunda. Jag tror att de skulle uppleva att det är en högre kvalitet om det blir mindre av spärrar. Jag är inte heller övertygad om att det skulle bli mindre pengar. Hur kan du veta det med säkerhet?

Slussen var ett för litet område. Internationellt finns det inget som tyder på att det spelar någon roll om man har öppna spärrlinjer eller inte. Det blir ungefär lika mycket fuskåkande i bägge fallen. De som vill fuska fuskar ändå. Christer Wennerholm, om du studerar SL:s spärrar ska du se att även de nya är oerhört ineffektiva. Det finns ett stort antal metoder att ta sig igenom dem.

Det finns åtskilliga sätt att fuska. Det vore bättre om vi slapp spärrarna, så att de bamsiga vakterna som nu står där kunde vara ute och kontrollera biljetter och liknande i trafiksystemet.

Anförande nr 267

Mats Skoglund (v): Ordförande! Jag konstaterar att Christer Wennerholm inte kunde lämna någon öppen redovisning av vare sig de 4,6 miljonerna eller de 5 miljonerna kronor. De är kopplade till varandra också, så det är konstigt att det finns en liten diff där.

Christer Wennerholm får det att låta som att vi vill ha dålig trafik och gratisåkning. Så är det inte alls. Vi hörde i morse hur Lennart Rohdin menade att man inte ens kunde kliva på en buss och fråga hur servicen var utan att ha livvakt med sig. Där kan det inte gärna vara 70 procent nöjda resenärer. Christer Wennerholm höll också med Birgitta Sevefjord om att det var uselt i Orminge. Där kan det inte heller gärna vara 70 procent nöjda resenärer. De där siffrorna kan inte stämma på alla ställen.

Vi vill inte ha mindre pengar till SL utan mer. Vi vill dessutom ta trängselavgifterna eller bilavgifterna eller vad man vill kalla dem till utökad kollektivtrafik. Ni vill ju bygga mer vägar för dem i stället. Dessutom säger SL:s verkställande direktör att de här siffrorna är gamla och inte går att använda.

Ett annat av Christer Wennerholms argument för spärrar är att man måste ha kontroll över vilka som är inne i tunnelbanesystemet. Det kan inte heller stämma. Det är ju bara löjligt. Kan du skicka över en lista över vilka som var därinne i förmiddags? Nej, det går inte, det är bara nonsens!

Vi vill att kollektivtrafiken ska vara lika säker som ni vill. Det nämndes att det är svårt att komma igenom spärrarna med ett par kassar. Som Åke Askensten sade duger spärrarna inte ens. De spärrar som inte duger kostar 180 000 kronor styck. Det behövs 1 200 nya spärrar. Vad kostar då nya spärrar som ska duga?

De ställer bara till krångel och förtret för vanliga hederliga människor. De som plankar in hoppar över ändå. Nej, nej, vi har mycket bättre lösningar än du, Christer Wennerholm!

Anförande nr 268

Björn Sigurdsson (mp): Det är inte sant, Christer, att Miljöpartiet skulle vara för att kollektivtrafiken ska ha lägre intäkter. Vi är mycket måna om intäktsökningen, både genom att vi ökar antalet resenärer och genom att man betalar för sig. Vi tror att det är en bra modell.

Det är sant som du säger att detta handlar om synen på kollektivtrafiken och synen på människan. Vi tror att i ett modernt samhälle kan vi lägga ansvaret hos resenären. Vi välkomnar och öppnar upp systemet för våra resenärer och lägger ansvaret på dem. Naturligtvis skickar vi också ut kontrollanter i systemet.

Det är lite otidsenligt att bygga upp SL, och då särskilt tunnelbanan, till något slags medeltida borg med än mer förstärkta spärrar. Var ska det sluta någonstans? Nivån ska höjas och höjas hela tiden. Samtidigt inför vi system på stormarknaden där man skannar varorna själv. Hur går resonemanget där när det gäller murar, kontrollanter och spärrar, som man ska ta sig igenom med sin lilla kundvagn?

Som göteborgare häpnar man. Det går ju så förtvivlat långsamt på bussarna när man ska gå in genom ena änden och kliva av på mitten. Låt oss gå på i alla öppningar! Det fungerar ju bra i tunnelbanan. Eller vill du att vi ska införa bussystemet i tunnelbanan också – att man går på bara i en av vagnarna? Om vi som stockholmare kan sköta in- och utpasseringen på ett bra sätt i tunnelbanan i dag, varför skulle vi då inte kunna göra det i bussarna? Det är helt orimligt!

Det är också märkligt att man sätter upp ett alldeles otillräckligt antal biljettautomater på busstationerna. Hur många busstationer och hur många bussar finns det? Det finns 2 000 bussar och ni har satt upp 400 automater. Det skulle ha räckt till åtminstone en

femtedel av bussarna. Det skulle ha betytt mycket för ökad tillgänglighet och ökade intäkter.

§ 226 Interpellation 2007:76 av Viviann Gunnarsson (mp) om Waxholmsbolagets beställning av nya fartyg för vinterdrift

Anförande nr 269

Viviann Gunnarsson (mp): Ordförande, ledamöter! Jag uppfattar att det är en nedskalning av beställningarna för vintertrafiken som nu har gjorts av den sittande majoriteten. Det jag får ut av det svar jag har fått är att det kommer att bli ett antal fartyg men att de är mindre.

Föregående period beställdes fyra så kallade kombifartyg varav två var isgående. Nu kommer de två isgående fartygen inte att levereras eftersom man i november gick igenom planerna i majoriteten och tyckte att det blev för dyrt. När jag har gått igenom investeringsplanerna med förvaltningen har man sagt att det som händer är att antalet isgående fartyg kommer att minska, eller att leveransen kommer att senareläggas kraftigt.

För en politiker som inte sitter i de aktuella styrelserna är det svårt att göra sig underkunnig om vad det är som verkligen händer i styrelserna. Inte heller någon särskilt aktuell investeringsplanering kan man få se. Jag tycker att är viktigt att vi nu får veta hur det egentligen förhåller sig med de isgående fartygen. På senare tid – faktiskt ända sedan 1970-talet – har vintertrafiken i Vaxholmstrafiken ökat kraftigt. Det är nödvändigt för kvarboende och deltidsboende i Skärgården att det finns en trafik med isgående fartyg.

Av svaret framgår att det hela blev för dyrt och att man därför har beställt lite mindre fartyg. Men det är inte samma typ av fartyg. Därför är min fråga till dig, Gustav: Vad är det för typ av fartyg som ni nu har beställt? Det står bara att det är en mindre typ av fartyg. Den tidigare beställningen handlade om en typ av fartyg som skulle ta både gods och trafik. Det var nödvändigt att man hade den typen av fartyg just under vintertiden.

Svaret är lite märkligt. Man säger att jag har missuppfattat frågeställningen. Jag har inte alls missuppfattat frågeställningen. Jag har uppfattat att vi har för få fartyg och att flera av dem vi har också är ganska ålderstigna.

Anförande nr 270

Landstingsrådet Andersson (c): Jag vill först säga att den första meningen i svaret har en lite olycklig formulering. Jag ifrågasätter inte Vivianns sakkunskap och intresse för frågan. Men jag själv sitter inte i Waxholmsbolagets styrelse, så jag är glad att se att ordförande Freimuth har anmält sig på talarlistan. Han kan kanske ge en tydligare beskrivning av vilka fartygstyper det rör sig om. Den frågan kan jag inte besvara här på stående fot. Jag tror inte ens att alla i styrelsen vet exakt vad modellen kan tänkas heta. Det är ett beställningsarbete man har gjort som gäller en mindre fartygsmodell som ska kunna klara att vara vintergående.

Som framgår av mitt svar är det vår uppfattning att den omdisponering som vi har tvingats göra i landstinget och framför allt i Waxholmsbolaget från ett större fartyg som på grund av överhettningen i varvsnäringen blev alltför kostsamt till mindre fartyg inte är något som ska påverka vintertrafiken. Där får vi väl tro förvaltningen på dess ord.

Anförande nr 271

Mikael Freimuth (m): Ordförande, landstingsledamöter! Viviann Gunnarsson har ställt några frågor i sin interpellation. De frågorna är: Vilka signaler anser du att de förändrade planerna ger till skärgårdsbefolkningen och deltidsboende avseende infrastrukturen i skärgården, och vilka projekt tränger ut de vintergående fartygen?

Den första reflexion man gör när man läser dessa båda frågor är: Vilka signaler sänder Viviann Gunnarsson ut genom att skriva en sådan interpellation? Det hade varit betydligt enklare om Viviann Gunnarsson hade frågat sin partikamrat som satt i styrelsen förra perioden och var med om alla de här besluten.

De faktiska omständigheterna har Gustav Andersson redogjort för i sitt svar. Det som ligger till grund för all planering i Waxholmsbolaget är vad ägaren tycker, och ägaren är landstingsfullmäktige. Det är RUFSS som talar om vilken trafik och hur många trafik-timmar man ska ha i skärgården.

Interpellantens spekulationer är fel. Det är inget som trängs ut. Den majoritet som satt förra perioden gjorde bedömningen att kombifartyget var för dyrt. Man bad den verkställande direktören att göra en ny utredning. Det har han gjort, och på basis av den har den nya styrelsen fattat beslut om en ny inriktning. Men det innebär varken en försening eller en förändring av de isgående fartygen.

Det är dessutom sakligt fel när interpellanten skriver att Waxholmsbolaget har vintergående fartyg som är mycket ålderstigna och det behövs flera. De fartyg som finns i dag är inte speciellt ålderstigna. De går igenom regelbundet. Det senaste tonnaget i flottan är väldigt modernt. Det är alltså flera sakfel i det som skrivs i interpellationen.

Camilla Strandman, som satt i ledningen för Waxholmsbolaget under förra mandatperioden och representerade Miljöpartiet har godkänt de här besluten. De finns sedan november i § 40. Det är bara att ta del av dem. Det är lite beklagligt att man sprider den här typen av felaktig information. Det har ingen glädje av.

Anförande nr 272

Viviann Gunnarsson (mp): Jag sprider ingen felaktig information. Jag sprider den information som jag har fått från förvaltningen när det gäller omdispositionen av investeringarna i Waxholmsbolaget. Den omdisponering som du talar om gjordes efter valet, så det var inte medan vårt parti hade någon representant där. Nu har vi ingen representant i Waxholmsbolagets styrelse längre.

Jag förstår mycket väl att det är mycket bättre att slippa behöva stå till svars i en politisk församling för vad man gör och i stället sitta och diskutera med sina gelikar i styrelsen om hur man ska göra det hela.

Faktum kvarstår. Om man nu har bytt ut ett antal fartyg som skulle frakta gods och passagerare mot ett antal mindre fartyg – hur mycket mindre är då dessa fartyg, och hur påverkar det möjligheterna att frakta passagerare och gods i skärgården? Det har jag fortfarande inte fått något svar på.

Även om ni i Waxholmsbolaget inte tycker att fartygen är gamla kan vi som bor på Furusund en stor del av vårt liv se att det är ett mycket gammalt isgående fartyg som går där, nämligen Kung Ring. Några andra ser vi knappast av.

Anförande nr 273

Mikael Freimuth (m): Ordförande, ledamöter! Jag kan bara konstatera att i investeringsbudgeten står det tydligt – både i den gamla och i den som kommer – att det finns fyra nya fartyg. Det är ingen förändring sedan tidigare. Det finns inga planer som i grunden har förändrats. Det är endast ordningsföljden i fartygsbeställningen som har ändrats. Slutsatsen är att det inte är särskilt mycket som är rätt i interpellationen. Det hade varit lätt att ringa dem som har ansvaret och klara ut det hela den vägen i stället för att ta fullmäktiges tid i anspråk med sådana här ärenden.

Anförande nr 274

Lennart Rohdin (fp): Fru ordförande! Jag hade inte tänkt gå upp i den här debatten eftersom jag trodde att de klarlägganden som kom från Gustav Andersson och Mikael Freimuth skulle få interpellanten att åtminstone kliva en aning tillbaka.

Jag satt förra året som ersättare i Waxholmsbolagets styrelse. Jag kan se åtminstone en till person här i salen som satt i styrelsen förra året. Det fanns väldigt klara ambitioner att förverkliga de investeringsplaner som ursprungligen finns i RUFSS, men när förvaltningen hösten 2006 talade om för oss hur kostnadsutvecklingen på det aktuella norska varvet skenade i väg rädde det en kompakt enighet över blockgränserna i Waxholmsbolagets styrelse om att detta inte var försvarbart. Den nya styrelsen har bara anpassat sig till den bedömningen.

Anförande nr 275

Viviann Gunnarsson (mp): Nu är det låg debattnivå igen. Jag förstår att ni bara vill tysta munnen på mig. Jag får inte svar på vad det är för typ av fartyg som ni har beställt. Ni vill inte tala om det, för det är en helt annan typ av fartyg som ni har beställt.

Det kom sent på hösten, efter valet. Därför måste ni nu gå ut och tala om vad det är ni har gjort i investeringsbudgeten egentligen. När passagerartrafiken ökar behöver vi fler fartyg. Det är inte så att jag prompt måste ha exakt de fartyg som ni från början beställde. Men ni måste ändå tala om vad det är som ni nu har gjort och inte bara gömma er bakom att det är fyra fartyg. I svaret står att det är mindre fartyg, men ni kan inte här tala om vad det är för typ.

Jag tycker det är oförskämt att ni bara säger att jag ska hålla käften.

Anförande nr 276

Urban Ryadal (s): Ordförande, landstingsledamöter! Jag tycker att det är lite synd att det har gått troll i den här debatten. Det är sällan Waxholmsbolaget är uppe i diskussionerna här, och det är glädjande att man tar upp sådant här när man känner sig lite osäker om vad som gäller.

Mikael Freimuth, det är väl inte alldeles enkelt att sätta i gång och ringa till Waxholmsbolaget för att fråga om saker och ting. Är man nyfiken och ställer en fråga här är det bra om man också kan få ett klagörande svar. Situationen har väl varit något rörig.

Jag är helt ny i Waxholmsbolagets styrelse. Jag har förstätt att man, precis som Rohdin sade, under förra året fick klart för sig att marknaden för varvsbeställningar var oerhört överhettad. Norrmännen, som har byggt fartyg tidigare och var påtänkta nu, kunde inte ge några bra priser därför att även norska rederier ville beställa. Då bestämde man att

vi skulle lugna oss lite grann. I stället tog man fram olika alternativ från Waxholmsbolagets tekniker.

Man fann att man skulle ha ett isgående fartyg. Det var viktigt att få en modernisering där. Det blev ett fartyg som är något mindre än de större fartyg som användes tidigare. Det är ungefär så stort som Saxaren är för närvarande. Det är en ganska behändig storlek på fartyg som kan användas i Skärgården året runt. Den går naturligtvis inte lika fort som de stora, moderna 24-knopsbåtarna, utan den går omkring tolv knop. Men det är en bra och behaglig hastighet som inte förstör stränderna. Dessutom är bränsleåtgången mindre, vilket är mer ekonomiskt och mer miljövänligt. Fartyget tar ungefär 200 passagerare, så det är ändå ingen liten båt det är frågan om.

Sedan har styrelsen sagt att vi inte vill lägga ut en beställning på fyra fartyg rakt av. I stället vill man försöka få in ett bra pris på ett fartyg. Det är det viktigaste för att få fart på förnyelsen. Sedan är det möjligt att vi får optioner från varvet på ytterligare en båt eller kanske upp till fyra båtar. Det står också i handlingarna och budgetdirektiven. Detta är den linje man har.

Det är ännu inte riktigt klart exakt hur fartyget ska se ut. Man ska göra prov i bassänger i Helsingfors, där det finns specialister, när man utformar fartyget.

Men detta är som sagt en komplicerad fråga. Jag tycker att det är viktigt att skärgårdsbefolkningen får klart för sig att intentionen är att vi håller uppe en hög standard i trafiken nu och i framtiden.

Anförande nr 277

Landstingsrådet Andersson (c): Det är egentligen inte jag som ska tacka för svar, men jag måste säga att Urban Ryadals bidrag till den här debatten var klagande och gav svar på frågor som interpellanten ställde från talarstolen. Jag vill dock framhålla att frågan vilken typ av fartyg det handlade om inte står i interpellationen och att den därför inte kunde förväntas få ett specificerat svar. Det framgår också av svaret att man från Waxholmsbolaget specificerar vilka egenskaper man vill ha och lägger ut uppdrag på varv för att åstadkomma detta.

Det tydliga budskap som vi i majoriteten och en mycket bred majoritet i Waxholmsbolagets styrelse vill ge är att turtätheten inte ska påverkas. Landstinget kommer att uppfylla de åtaganden gentemot skärgårdsbefolkningen som man har iklätt sig. Sedan kan det bli en viss förskjutning när det gäller utbyggnaden av godstransportskapaciteten vintertid, och det är egentligen däri som det finns en skillnad mellan de båda fartygstyperna.

Förteckning över talare
(siffrorna avser anförandets nummer)

Landstingsrådet Andersson (c) 7:1, 22, 25, 50, 52, 54, 56, 152, 154, 156, 270, 277
Landstingsrådet Wigg (mp) 7:2, 197, 207, 214, 217, 225, 228, 233, 249, 252
Anding Lena-Maj (mp) 7:3, 8, 20, 89, 90, 92, 97
Landstingsrådet Nyman (kd) 7:4, 19, 86, 88, 191, 226, 232, 235
Askensten Åke (mp) 7:5, 18, 29, 71, 104, 120, 122, 124, 199, 201, 263, 266
Cebrian Juan Carlos (s) 7:6, 14, 236, 238, 240
Ifvarsson Carl-Anders (fp) 7:7, 9
Jörnehed Håkan (v) 7:10, 16, 26, 81, 83, 85, 87, 162, 164, 166, 171, 181, 188, 193
Landstingsrådet Larsson (s) 7:11, 15, 24, 64, 66, 68, 108, 110, 112, 208
Svensson Raymond (c) 7:12, 227
Landstingsrådet Lundquist 7:13, 17, 93, 237, 239
Landstingsrådet Nylund Watz (s) 7:21, 23, 28, 32, 34, 36, 38, 40, 42, 51, 53, 59, 99, 102, 105, 107, 157, 159, 161, 229, 234
Landstingsrådet Rydberg (fp) 7:27, 39, 41, 43, 101, 115, 117, 119, 209, 211, 213, 215, 219, 242, 251, 255, 257
Landstingsrådet Heister (m) 7:30, 33, 35, 37, 45, 47, 65, 67, 121, 123, 141, 143, 158, 160, 173, 175, 182, 185, 198, 202, 221
Jönsson Georg (m) 7:31
Magnusson Thomas (v) 7:44, 46, 48, 55, 57
Gunnarsson Viviann (mp) 7:49, 62, 134, 136, 138, 178, 180, 183, 269, 272, 275
Lidwall Pia (kd) 7:58, 60, 163, 165, 167
Landstingsrådet Wallhager 7:61, 63, 82
Landstingsrådet Dahlberg (s) 7:69, 73, 77
Blombäck Yvonne (mp) 7:70, 75
Landstingsrådet Wennerholm (m) 7:72, 132, 135, 137, 139, 259, 261, 264
Rohdin Lennart (fp) 7:74, 76, 78, 274
Sigurdsson Björn (mp) 7:79, 151, 153, 155, 222, 268
Skoglund Mats (v) 7:80, 200, 203, 262, 267
Olausson Kaija (mp) 7:84, 170, 177, 190
Landstingsrådet Reinfeldt (m) 7:91, 95, 100, 109, 111, 113, 126, 128, 130, 146, 148, 150
Landstingsrådet Sevefjord (v) 7:94, 98, 106, 114, 116, 118, 145, 147, 149, 206, 210, 212, 253, 256, 258, 260
Lönnberg Anders (s) 7:96, 103
Ros Inger (s) 7:125, 127, 129
Roxby-Cromvall Gunilla (v) 7:131, 133, 216
Holmberg Staffan (s) 7:140, 142, 144
El Khoury Aram (kd) 7:168
Kettner Anna (s) 7:169, 174, 176, 184, 187, 196, 220, 223, 224
Ordföranden Linge (m) 7:172
Lindquist Olov (fp) 7:179, 189, 192, 248, 254
Appelgren Lena (kd) 7:186
Boström Agnetha (mp) 7:194
Lindqvist Hans (c) 7:195
Attergren Granath Anna (fp) 7:204
Eklund Maj-Len (v) 7:205
Söderlund Kristina (s) 7:218

Wattsgård Jan (v) 7:230
Nässla Folke (mp) 7:231
Andersson Peter (s): 7:241, 246, 250
Sundesten Mikael (s), 243
Ceesay Kemo (s) 7:244
Mackegård Janet (s) 7:245
Hortin Regiana (c) 7:247
Strömdahl Jan (v) 7:265
Freimuth Mikael (m) 7:271, 273
Ryadal Urban (s) 7:276